UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 04 20 11 004 3

بنی ارا کل
باب عالی جاده‌سنده
نومرو ٤٦

DR
414
R5
v.2

Rif'at, Ahmed
Lugāt-i tarīhīye va
cugrāfīye

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

کتابجی آرا کل
باب عالی جاده‌سنده
نومرو ٤٦

Rif'at- Ahmed

Lugāt-i tarihiye ua cugrafiye

اثر خامهٔ احمد رفعت

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله

لغات تاریخیه و جغرافیه

باب عالی جوارنده ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی
محمود بکك مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر
۱۲۹۹

جلد
۲

LIBRARY
APR 7 1965
UNIVERSITY OF TORONTO
973595

DR
414
R5
V.2

حرف با

﴿ بئر اریس ﴾ — مدینهٔ منوره ده مشهور بر قویدر. (۶۵۰ م و ۳۰ ه) تاریخنده حضرت عثمان رضی الله عنه حجدن کلورکن پرماغنده اولان مهر رسالت حضرت نبی اکرمی اشبو قویویه دوشوردی وکمال دقتله پك چوق اراشدیرلدیغی حالده بولنمق ممکن اولهمدی.

§

﴿ بئر برهوت ﴾ — جزیرة العربده واقع (حضرموت) شهری جوارنده برمشهور قویدر بونك قعری هنوز تعیین اولنهمدیغی روایت اولنمقدهدر. بوکا بئر هاروت دخی دیرلر.

§

﴿ بائده ﴾ — اجیال وقبائل عرب درت طبقهیه منقسم اولوب برنجیسنه (عرب عاربه) ایکنجیسنه (عرب مستعربه) اوچنجیسنه (العرب التابعة للعرب) دردنجیسنه (عرب مستعجمه) دیدیلر ومؤخراً (عرب عاربه) نك اصلاری اولان (جرهم اولی) و (حضورا) و (حضرموت) و (سلف) وشعبلری اولان (عاد) و (ثمود) و(طسم) و(جدیس) و (امیم) و (عبیل) و (عبد ضخم) قبیلهلرندن وجه ارضده بر فرد قالمدیغی جهتله هالکه معناسنه اولهرق جملهسنه (بائده) تسمیه ایلدیلر. ارفخشد بن یقطین بن عابر بن شالخ سلاله سندن اولان مذکور اصلاردن جرهم یمنی وحضورا رسن نام محلی دیکرلری بونلره جوار یرلری انتخاب

وتوطن ایدوب دهاصکره بونلردن انقسام ایدن شعبلرجزیرة العرب محال مختلفه سنده اتخاذ وطن ومأوی ایلدیلر وبرمدت دخی جزره ده بدویت اوزره یشادیلر ایسه ده بابلده کی اولاد حامدن کورد کاری مظالم وتعدیاته طیانه میوب جزیرة العرب به هجرته مجبور اولدیلر. عرب و عاد وجرهم کملرینه دخی مراجعت بیوریله.

§

﴿ پاپا ﴾ — روما کلیسا سنك رئیس روحانیسیدر. عموم قتولکلر پاپایی حضرت (عیسی علیه السلامك وکیلی وحواریونك برنجیسی اولان (سن پتروس) ك خلیفه سی طانورلر. پاپالر بتون قتولك آیینی وکلیسانك رسومنی محافظه ایله برابر عفو عمومیه وآفروزه مقتدر اولدقلرینی وبو اقتداره سن پتروس طرفندن مالك بولندقلرینی معلن اولمق اوزره بری التون ودیکری کموش ایکی عدد انختاری حامل اولورلر.

پاپالر بیوك (غراغوار) دن صکره خیلی زمان کندولرینی (عبدالعباد) عنوانیله ذکر ایتدیرمشلر ایدی. برنجی عصر میلادیدنبرو پاپالر یالکز بر اقتدار روحانی یی حائز وایمپراطورلر طرفندن منصوب ایکن ایمپراطور قسطنطین طرفندن تخصیصات واعتبارلری تزیید و (٧٧٥ م و ١٥٩ ه) تاریخنده ایمپراطور (شارلمان) طرفندن بعض ممالك تملیك واحسان اولندیغندن و (١٠٧٧ م و ٤٧٠ ه) تاریخنده (سن پتروس) ك میراثی تعبیر یله بیوك فونتهسی ماتیلدك اراضیسی کلیسایه وقف ایدلدیکندن بیوك اقتداره یعنی حکومت روحانیه دن بشقه برده حکومت جسمانیه یه مالك اولدیلر کیده رك نفوذلری دائرهٔ حکومتلرینی تجاوز و بتون اوروپا دولتلری ممالکنه تأثیر ایدوب نهایت حکمدارلرك عزل ونصبنده و بالجمله مصالح دولیه ده کندولرینی مرجع طانتدیرمغه قدر ایلرو کتدیلر و بعضلری حکمدارلره ایاقلرینی یله اوپدیردیلر بوحال برمدت بو صورتله دوام ایدوب اون برنجی (غراغوار) ك وفاتندن یعنی (١٣٧٧ م و ٧٧٩ ه) تاریخندن صکره ظهور ایدن اختلاف پاپا مسندینك ایکی یه انقسامنه سببیت ویردی و پاپانك بری روماده اوتوروب دیکری (اوینیون) شهرنده جالس صندالیٔ حکومت اولدی بوحال دخی یتمش برسنه دوام ایدوب بومدت ایچنده

ایکی پاپا بر بری علیهنده تحریکاتدن ویکدیکرینك یاپدیغی ایشی رد وتکذیبدن خالی اولمدی . بو مناسبتله (غراغوار) زمانندهکی ودها اولکی نفوذ واقتدارلری کرکی کبی تنزل ایدوب پاپا انتخابی مقدما روما هیئت رهبانیهسی معرفتیله اجرا اولنور وهیچ برحکمدار طرفندن قاریشملز ایکن صکرهلری ایتالیا پرنسلری طرفندن تصدیق اصولی میدانه چیقدی ودها صکره پاپالرك حکومت جسمانیهسی یالکز روما شهر و برقاچ پارچه ملحقاتنه منحصر قالوب (۱۸۷۱ م و ۱۲۸۸ ه) تاریخنده ایتالیا دولتی پای تختنی رومایه نقل ایتدی .

پاپالر نصب اولندقدن صکره اسملرینی دکشدیرمك عادات قدیمهلرندندر و (۳٤ م) تاریخندن شمدی یه قدر روماده پاپا مسندینه جالس اولان ذواتك عددی ۲۹٦ یه بالغ اولمشدر .

§

﴿ بابا اسحق ﴾ — قرمانلی برملحددر . بوخبیث قونیه وجواری اهالیسنه کندوسنی فوق الغایه عابد وزاهد کوسترهرك کرکی کبی حسن ظن قزاندقدن صکره (۱۲۳۹ م و ٦۳۷ ه) تاریخنده پیغمبرلك دعواسیله میدانه چیقوب و باشنه برچوق مذهبسز حشراتی طوپلایوب اماسیه وتوقاد حوالیسنی اوردی وایتدیکی غدارلغه و یغما کرلکه بناء اناطولی ایچنی خیلی تلاشه دوشوردی وحقیقت حالی تدقیق وموازنهیه مقتدر اولمیان برچوق ساده دل کسهلر خبیثك کلمات مفسدتکارانهسنی طوغری سوز ظنیله تصدیق وانتسابه باشلادی وآخرکار سلجوقیهٔ رومدن قونیه امیری (کیخسرو) طرفندن مستوفی عسکر ارسالیله جمعیتی طاغیدیلوب کندوسی بعض عوناتیله اخذ واعدام اولندی . امیر مومی الیهك اول وقت (فرانق) دولتی طرفندن استمداد ایلدیکی دخی مرویدر .

§

﴿ بابا رتن هندی ﴾ — کنیهسی ابو الرضا — بونك حضرت (عیسی) علیه السلام زمانندہ برحیات ایدوکی وزمان سعادته قدر یشایوب زمرهٔ اصحاب کرامه دخی داخل اولدیغی وهجرت جناب پیغمبریدن صکره بشیوز یوقدرسنه دهامعمراولهرق رسول اکرمافندمزك کندوسنه امانةً اعطا

بیوردیغی (مشط) سعادتی امرلری وجهله شیخ (رضی الدین علی لالا) حضرتلرینه تسلیم ایلدیکی کتب تواریخده محرر ایسه‌ده بونك صحتنی تصدیق ایچون دوشینوب یورلمقدن تکذیب ایدوب قورتلمق دها خیرلودر بابای مرقومك بر یالانجی حریف ایدوکنی قاموس صاحبی پك کوزل تحقیق و تفصیل ایتمشدر.

ارتحال جناب نبویدن خیلی زمان صکره دعوای صحبت ایدن یالکز بودکل ایدی (٥٨٩ ه) تاریخنده (ربیع بن محمود) ماردینی و یدیوز تاریخلرنده (معمر) دخی بو دعواده بولنوب اهل حدیث و سیر طرفلرندن اکثریسی تکذیب اولندیلر.

§

بابا نعمة الله — خواجکان طریقت نقشبندیه‌دن برذات مستجمع الکمالاتدر. بوذات کافهٔ حقایق ودقایقی شامل برتفسیر عربی وتصوفه دائر عربی و فارسی برچوق رسائل و (کلشن راز) ه بر شرح یازمشدر. تفسیر شریفنی مطالعه بیوران ذوات سائر تفاسیره مراجعت کلفتندن قورتیلور. تاریخ وفاتی معلوم دکل ایسه‌ده تربه‌سی قرمان آقشهرنده اولدیغی تحقیق اولنمشدر.

§

﴿ بابا یوسف ﴾ — مظنهٔ کرامدندر و اصلی سفریحصارلی اولوب وفاتی (١٥١٢ م و ٩١٨ ه) تاریخنده‌در. سلطان (بایزید) حضرتلرینك بوذات عالیقدره فوق الغایه اخلاص واعتقادی وار ایدی ایفای فریضهٔ حج ضمننده اجازه کتدیکی زمان ظهور ایدن امر معنوی موجبنجه عصای جناب پیغمبری‌یی روضهٔ مطهره‌دن آلوب واوچ حصه‌ایدوب برحصه‌سنی بروسه‌ده دفین خاك عطرناك اولان (امیر سلطان) حضرتلرینك تربهٔ عالیلرینه و برحصه‌سنی انقره‌ده غنودهٔ پستر غفران اولان (حاجی بیرام ولی) حضرتلرینك تربهٔ عالیلرینه و اوچنجیسی دخی مأمور اولدیغی دیکر برمحله کوتوروب تسلیم ایلدیکی کتب تواریخده مقیددر.

§

﴿ بابایی ﴾ — بابا الیاس نامنده برعجم اماسیه‌ده شیخلکه باشلایوب

خیلی مرید تدارك ایتمش و سلطان (اورخان) حضرتلریله کرکی کبی مناسبت پیدا ایلش ایدی صکره خروجندن احتراز اولندیغیچون کندوسی و مریدلری ممالك عثمانیه دن طرد اولندی اشته بابایی نامی او شیخك مریدلرینه و یرلمش بر نامدر .

§

﴿ باب الابواب ﴾ — قفقاسیه قطعه سنك جهت شرقیسنده وشیروان قربنده بر شهردر بوشهر (نوشیروان) کلمه سنده محرر اولدیغی اوزره اورادہ انشا اولنان سد عظیمك قپولرندن برینك موقعنده بولندیغی ایچون بونامی آلمشیدی بوراسی (٨٦٨ م و ٢٥٥ ه) تاریخنده طوائف ملوکدن بنو هاشم حکومتنك پای تختی اولمش و هجرتك اونجی عصرنده فاتح مشهور (اوز تیمور) زاره عثمان پاشا معرفتیله فتح وممالك دولت علیه یه الحاق اولنمشدر. بورایه تیمور قپو دخی دیرلر .

§

﴿ باب السعید ﴾ — مصرك بحریه دنیلان قسمنده و بحر سفید ایله التصاقی اولان (ازلی) کولی اوزرنده تخمیناً سکز بیك نفوسی جامع بر قصبه در . بوقصبه سویش قنالنك بحرسفیدجهتی اغزنده اولدیغی وجوارینه برکوچك لیمان یاپلدیغی جهتله قنالك کشادندن صکره کسب اهمیت ومعموریت ایتدی . وتنظیم وتوسیعی ولیمانك حفری (١٨٦٠ م و ١٢٧٧ ه) تاریخنده سعید پاشا زمانندہ وقوعبولدیغی ایچون باب السعید نامی ویرلدی . زبانزدی (پورت سعید) در .

§

﴿ باب فرغانی ﴾ — آدی عمردر کرامات ظاهره صاحبی بر ذات ایدی . محکیدرکه مومی الیه برکون اوطه سنده اوتورورکن ایچرویه بر کیسه کیرمك (سرکب) نام امیرك فرغانه یی ضبط ایچون کلمکده اولدیغنی بیاندن صکره دفع بلاسی یولنده دعاسنی رجا ایلدکده شیخ اوکنده بولنان ابریقه ایاغیله اورمسیله (سرکب) شهر قپوسنده آتدن باشی اشاغی دوشه رك بوینی قیرلدی . بردفعه دخی خلقك یاغمور حقنده کذلك وقوعبولان مراجعتلرینه مبنی دعاسیله علی الدوام برهفته باران نزول ایدرك بوکره ده هرکس کثرت

باراندن اولری ویران اولمقده ایدوکنی معرض استدعاده درمیان ایلمری اوزرینه تکرار دهنکشای دعا اولمغله یاغمور کسیلدی . اواوقت فرغانه جهتلرنده بیوك شیخلره (باب) تعبیر ایدرلر ایدی .

§

﴿ باب المندب ﴾ — افریقای شرقیده و بحر محیط هندی ایله بحر قلزم اره‌سنده و بحر احمرك قاپوسی مثابه‌سنده بر بوغازدر بو بوغازك اك طار محلنك ساحل شمالیسنده (منهله) و ساحل جنوبیسنده بلاد (عدل) اراضیسی واورته‌سنده (پریم) نامنده برکوچك اطه‌سی واردر . اشبو پریم اطه‌سی مقدما دولت علیه‌یه تابع برشیخلك مقری ایکن بوندن سکز اون سنه مقدم انکلیزلر کلوب ضبط و درونه استحکامات متینه انشاسیله ایکنجی (جبل الطارق) = (جبرالتا) هیئتنه قویدیلر .

§

﴿ بابر ﴾ — آفریقا وترکستان وهندستان اراضیسنده بولنور برنوع تکیر توکلی قپلانك اسمیدر علم حیوانات کتابلرنده بوحیوانك اسمی (یر) وجثه‌سی ارسلان وقپلانك جثه‌سندن کوچك و سبیت و یرلمدکجه انسانه تعرض اتمز دیو محررد . — بعض ترك پادشاهلری وقتیله بونامی کندولرینه لقب اتخاذ ایدرلر ایدی .

§

﴿ بابر شاه ﴾ — ترکستان غربیده حکومت ایدن (فرغانه) پادشاهلرندندر بونلرك اصللری سلالهٔ تیموریه‌دن ایدی . بو ذات (۱۴۹۴ م و ۹۰۰ ه) تاریخنده فرغانه‌ده تختنه جلوس ایتدکدن وسمرقندی تحت اطاعته الدقدن صکره هندستان فتوحاتنه باشلایوب (۱۵۲۵م و ۹۳۲ ه) تاریخنده (آغره) یعنی (اکبره) و (دهلی) و (قندهار) و (کابل) و (بدخشان) و (لاهور) ولایاتنی آلدی و ایکنجی هجومنده سند نهرینی کچوب اکثر ممالك هندیه‌یی بالاستیلا هندستان مغول پادشاهلغنی اعلان ایلدی و (۱۵۳۰ م و ۹۳۷ ه) تاریخنده غایت سوکیلی براوغلنك دوچار اولدیغی خسته‌لکدن خلاصی امیدینی کسدکده «یارب اکر اوغلمك وفاتی مقرر ایسه انك یرینه بنم روحمی قبض ایله» دیو دعا واسترحام ایتمسیله بحکمة الله تعالی اوغلی صحت بولوب

کندوسی اکا بدل اولمق اوزره آخرته کتدی . بونك سلاله‌سی هندستانده بر عصردن زیاده سلطنت سورمشدر . مشار الیهك زمانی وقوعاتنی مبین قلمه آلدیردیغی تاریخ مؤخراً انکلیزجه‌یه دخی ترجمه اولنمشدر . اصل اسمی محمددر .

§

﴿ بابکیه ﴾ — خوارجدن (بابك) نامنده بر زندیقك (۸۳۰م و ۲۱۵ه) تاریخنده ابداع ایلدیکی مذهب باطلك اسمیدر . بومذهبی قبول ایدنلر کندو مذهبلرینك خارجنده اولنلرك قتلنی وزنایی و بالجمله محرمات ومحارمی مباح اعتقاد ایتدکلریچون (بابکیهٔ حرمیه) نامیله شهرت بولمشلر وکندو بینلرنده دینلرینه (دین الفرج) تسمیه ایتمشلرایدی . فقط بومذهب اولوقت یکی برشئ اولمیوب اندن اول (مزدك) نامنده بر زندیق دخی بو یله برمذهب اختراع ایتمش و (نوشیروان) ك همتیله محو ومنقرض اولمش ایدی . خلفای عباسیه‌دن (معتصم بالله) دخی مرقوم بابکی طوتوب معتقدلرینك وجودینی قالدیرمق اوزر (۸۳۳ م و ۲۱۸ ه) تاریخنده آذربایجانه کلیتلو عسکر کوندروب درت سنه امتداد ایدن محاربه‌ده برچوغنی قیردی . ودردنجی سنه بابکی طوتوب بغداددده اعدام ایلدی . و مقدما اسیر دوشن یدی بیك التی یوز مسلمان اسارتدن قورتلدی .

بوخبیثك یوزندن برقاچ سنه ظرفنده ایکیوز اللی اوچبیك نفوس اسلامیه‌نك شهید اولدیغی تواریخده مقیددر .

§

﴿ بابل ﴾ — بغدادك طقسان اوچ کیلومترو اشاغیسنده وجهت جنوبیسنده وقتیله دنیانك اك مشهور شهرلرندن بریدر . بو شهرك بولندیغی موقعده شمدی (حله) شهری موجود ایسه‌ده حله بابلك برمحله‌سی قدر بیله دکلدر . بابلك اولوقتکی جسامتی لوندره‌نك شمدیکی جسامتندن زیاده ایدی .

شهر مزبوری برنجی حکومت بابلیه‌یی تأسیس ایدن (نمرود بن کوش) پادیروب مقر حکومت اتخاذ ایتدی . وصکره کلان پادشاهلر تدریجاً توسیع وتزیین ایلدی . بابلك نفط ایله ممزوج طوغله‌دن یاپلش بر بری

ایچنده وایکیوز الی قدم ارتفاعنده والی قدم سمکنده ایکی سوری و بو سورلرك درت طرفنده توجدن معمول یوز عدد قپوسی وفرات نهرندن صو اخذ واملا اولنمش جسیم خندقلری واطرافنده ایکیوز الی عدد قلهسی و مملکتی واطرافنده اولان باغ و بوستانلری اروا ایچون متعدد قنالری وار ایدی. بابلك درونده سوری ارتفاعنه مساوی بر بری اوزرینه کرپیله یاپلمش واك اوستنه قالین طپراق فرشیله جسیم اغاجلر دیکلمش ودرلو درلو طرحلرله تزیین اولنمش اولان بغچهسی عجایب سبعهٔ عالمدندر بوندن بشقه یاپیلان سرایلر ایله حکمدار مشهور (بلوس) نامنه انشا اولنان معبد قدیم شایان تماشا ابنیهٔ جسیمه دن ایدیسه ده شمدی هیچ بر یرنك اثری قالمیوب یالکز نمرودقلهسی دنیلان خرابه مشاهده اولنقدهدر. بابل شهری اسکندر رومینك زمان استیلاسنه قدر موجود اولوب اندن صکره خرابه یوز طوتدی واهالیسنك کافهسی صابئی المذهب ایدوکی عند المورخین تحقق ایتدی. اسکی زمانده مصرده دخی (بابل) نامنده برمملکت وار ایدی دیرلر وشمدیکی قاهرهنك اولدیغی یرده تخمین ایدرلر.

§

﴿ پاپیروس ﴾ — مصرده چیقار بر نوع نبات پیراغیدر که ازمنهٔ قدیمه ده کاغد یرینه استعمال اولنور ایدی عربلر مصر الکاسنی استیلا ایتدکدن صکره اورو پالولرك اورا اهالیسیله اساس مناسباتی منقطع و بو جهتله پاپیروس ادخالاتنه سکته عارض اولدیغندن اوزمان اوروپا اهالیسی ایچنده بولندقلری فرط نادانی وجهالتدن ناشی یازی یازهجق برشی بولهمیوب ترشه اوزرینه تحریره وترشهنك دخی ندرتی مناسبتیله بر یازدقلری ترشهیی بوزوب بر دها یازمغه مجبور اولمشلر ایدی اشته بونجه آثار عتیقهنك صفحهٔ شهوده چیقمامسنه بر سبب مستقل دخی بودر.

§

﴿ پاتاتز ﴾ یاخود (پاتهتیس) — بر نوع یر الماسیدر بونك کشفی زنکین بر آلتون و یا کموش معدننك کشفندن دها مقبول و معتبر اولدی زیرا (پاتاتز) غایت مغدی اولدیغی حالده هرنه دراوراضیده اکلسه بتر وچوق محصول ویرمکله خلقی قحط بلیه سندن قورتارر پاتاتز امریقاده

نشو ونما بولمقده اولديغی حالده میلادك (١٥٨٦ م و ٩٩٥ ه) تاریخنده (والترال بغ) نامنده بر انکلیز لی انکلتره قرالیچه‌سی (ویرژینی الیزابت)ه تخمینی کوندردکدن صکره شهرت بولدی اولوقتدنبرو انکلتره‌ده وبوندن یوز سنه اول دخی فرانسه‌ده وشمدیلرده همان هر یرده زرع اولنمقده‌در.

صورت زرعنه کلنجه اول بهارده هر قنغی بر اراضیده صبان ایله بینلری یدیشر عشیر زراع اولمق اوزره خندقلر آچیلوب پاتاتیزك اوفاقلری یاخود اوزرنده کوزلری اولان بیوجك پارچه‌لری هر بر ینك آره‌سی ایکیشر عشیر زراع اولمق اوزره دیزیلوب اورتیلك وفلیزلنمکه باشلادیغی زمان ضعیفجه‌لری قوپاریلوب قوتلیلری براغلمق وبوغازلری طولدیرلمق لازمدر کوز موسمنده یعنی فلیزلرینك صاپلری قورومغه باشلدیغی زمانده دیبلری چاپه ایله قازیله‌رق پاتاتیزلر چیقار یلوب صغوقدن طونمایه‌جق وسیجاقدن فلیزلنمیه‌جك برمحلده حفظ اولنملیدر.

پاتاتیزك صاپلری یاقلدیغی حالده کولندن بر نوع سوده حاصل اولور ورنده‌لنمش پاتاتزدن اعلا نشاسته چیقاریلور ونشاسته‌نك سوزلمسندن حاصل اولان پوصه دخی سمرتیجی اولمق حسبیله حیوانانه یدیریلور.

§

﴿ پاتنا ﴾ — هندستانده بنکاله ایالتی داخلنده و (غانج) نهرینك جهت غربیسنده بر شهر شهیردر و بولندیغی موقع غایت مستحکم اولوب اهالیسی ایکیوز سکسان بیك راده‌سنده‌در. بوشهر (١٣٠٠ م و ٧٠٠ ه) تاریخنده‌ید اسلامیانه کچوب مجوسیلر طرفندن استرداد اولندی ومؤخراً ینه اسلام استیلا ایدوب (١٧٦٣ م و ١١٧٧ ه) تاریخنده انکلیزلر طرفندن ضبط اولندی.

پاتناده اعلا کهرچله و پاموق و پرنج وافیون چیقار هواسی معتدلدر.

بو شهر مقدما (ماغادا) حکومتنك مقر اداره‌سی اولدیغی حالده نامی (بهار) ایدی و بو مناسبتله حکومت مذکوره یه دخی (بهار) حکومتی دیرلر ایدی.

§

﴿ باتوخان ﴾ — جنکیز احفادندن و (قاپچاق) ممالکی خانلرندن

بر مشهور ذاتدر. بوذات (١٢٣٦ م و ٦٣٤ ه) تاریخنده التی یوز بیك مغول ایله (وولغا) نهرینی آشه‌رق جنوبی روسیه وبلغار ممالکنه کلوب توطن ایلدی واوجله طوائف ملوك هیئتنه کیرمش اولان روسیه پرنسلرینی کاه تهدید وکاه یکدیکری علیهنده استخدام ایدرك جله‌سنی تحت حایه‌سنه آلدی و (١٢٤١ م و ٦٣٩ ه) تاریخنده لهستان وسلیسیایی وبرسنه صکره مولداوا ومجارستانی آلوب (دالماچیا) یی تخریب ایلدی. وفاتی (١٢٥٦ م و ٦٥٤ ه) تاریخنده در روسیه‌لیلرك مغوللره اسارتی تاریخ مذکوردن اعتباراً ایکیوز یکرمی یدی سنه دوام ایتدی.

§

﴿ پاتیزیت ﴾ — ملوك کیانیه‌دن فرس ملکی (لهراسب) مصر سفرینه کیتدیکی زمان یرینه وکیل براقدیغی وزیرك اسمیدر. لهراسبك مصردن عودتی اوزادیغی وفوق الغایه‌شدتنه بناء خلعنی استیانلر چوغالدیغی جهتله مرقوم (پاتیزیت) فرصت بولوب ابتدا لهراسبك وفاتنی اعلان ومتعاقباً کندو قرنداشی (سمیردیس) ی لهراسبك محبوس اولان قرنداشیدر دیه‌رك تخته اجلاس ایلدی ولهراسب مصرده کیفیتی خبر الوب کمال خشم وغضبله کلورکن یولده آتدن دوشوب وفات ایلدیکنه بناء پاتیزیتك یاپدیغی حیله یانه قالدیسه‌ده یدی‌سکز آیدن زیاده سورمدی یعنی لهراسبك قرنداشنی دها مصره کیدرکن خفیاً اعدام ایتدیردیکی وتخت فرسه جلوس ایدن سمیردیس لهراسبك قرنداشی اولمیوب وزیر مرقومك قرنداشی ایدوکی تحقق ایلدیکندن (٥٠٧٢ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز یکرمی ایکی سنه مقدمنده اکابر دولت طوپلانوب درحال پاتیزیتی وتخته چیقان قرنداشیله سائر متعلقات ومنسوباتنی وبونلرك سایه‌سنده خدمات دولته صوقلمش اولان بالجمله (مغان) لری کاملاً قتل وطرد وتخت فرسه وزرادن (دارا) ی اولی بالانتخاب اجلاس ایلدیلر.

§

﴿ باجه‌وجه ﴾ — هندستانده واقع (مولتان) الکاسنك بونامده بر (راجه) سی اولدیغی (١١٢٠ م و ٥١٤ ه) تاریخنده برو طرفلرده

خبر آلندیسه‌ده احوال وآثارندن معلومات النه‌مدی والکای مزبورك بر آره‌لق (چکرات) راچه‌سی یدینه چکدیکی ومؤخراً حجاجك عراق والیلکی آوانده ید اسلامیانه انتقال ایلدیکی دخی بعض تواریخده کورلدی .

§

﴿ باچیناق ﴾ — ترکستانك جهت غربیسندن چیقوب (یایق) و (وولغا) نهرلری جوارینه هجرت واورالرده وحزز ولایتنده اقامت ایدن ترك قبیلهٔ جسیمه‌سنك اسمیدر . بونلر (۸۸٤ م و ۲۷۱ ه) تاریخنده (اوز) و (حزز) ترکلری طرفندن طرد اولندقلرینه بناء (وولغا) نهرینی یکوب سکز طقوز سنه ظرفنده (دون) نهری ساحلندن (ودینه پر) نهری ساحلنه قدر اراضیده سکز فرقه‌یه منقسماً ساکن اولدیلر وبر حکومت تشکیل ایتدیلر شمدیکی افلاق وبغدان و (ترانسیلوانیا) و (بسارابیا) و (کیرسون) و (بولتاوه) ممالکی اولوقت حکومت مذکوره داخلنده بولنور ومتصرف اولدیغی ممالك صربستان و بلغارستان ومجارستان ولهستان وحزز ممالکیله تحدید اولنور ایدی

اشبو (پاچیناق) لر روسلر ومجارلر ویونانیلر ایله محاربه‌دن خالی اولدقلرینه و (۱۰۱۸ م و ٤۰۹ ه) تاریخندن صکره یعنی ایکنجی بلغار قرالیتنك انقراضی عقیبنده وقوعبولان شدتلی محاربه‌لر یکوردکلرینه بناء علی التدریج ضعفه دوچار اولهرق (۱۱۲۰ م و ٥۱٤ ه) تاریخنده ایکنجی (ژان قومن)ك غلبه‌سی مناسبتیله بتون بتون طاغلدیلر .

§

﴿ باحاما اطه‌لری ﴾ — امریقای شمالیده (فلوریدا)شبه‌جزیره‌سنك جانب شرقیسندن بدأ ایله حایتی جزیره سنه طوغری ممتد و برصره ده واقع اولان جزایر مجتمعه‌در بونلره (لوقای) اطه‌لری دخی دیرلر کافه‌سی انکلتره دولتی ضبطنده واهالیسی اوتوز طقوز بیك تخمین اولنمقده‌در بو اطه‌لرده اعلا تتون و قهوه حاصل اولور مرکز اداره‌سی (ناسو) شهریدر .

§

﴿ باد ﴾ — یاخود (بادن) — المانیای جنوبیده والمانیا اتفاقی

داخلنده بر بیوك دوقه‌لقدر ومقر اداره‌سی اوتوز بیك نفوسی جامع اولان (فارلسروح) شهری اولوب عموم باد دوقه‌لغنك نفوسی برملیون بشیوز یتمش بیك راده‌سنده‌در .

طونه نهری اشبو دوقه‌لق اراضیسنك جهت شرقیسنده واقع قره اورماندن نبعان ایلر و (بادن بادن) شهرینك ایلیجه‌لری وقار خانه‌لری غایت منتظم وسربست اولدیغندن اهالیسی کیدن خسته‌لرك ومیراث یدیلرك سایه‌سنده پك کوزل یکینور .

اشبو دوقه‌لغك اقتداریچون (حکومت) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ پادوقاله ﴾ — بحر شمال ایله مانش دکزی اراسنده بولنان بوغازك اسمیدر بونام فرانسه‌نك قاله نام موقع مستحکمنه نسبتله ویرلمشیدی .

انکلتره‌یه چه‌جك اولان اوروپا شمندوفر قطاری اشبو قاله موقعندن طاقیله واپور مخصوصنه آلنوب قاله مقابلنده بولنان (دوور) ه و (دوور) دن دخی دیکر قطار آلنوب قاله موقعنه نقل اولنور

§

﴿ بادیة الشام ﴾ — جزیرة العربك شمال جهتنده وسوریه ایله عراق بینده واسع برچولدر وجانب شرقیسی حماد وجانب غربیسی شراران وجانب جنوبیسی شمار اراضی وچوللری اولوب جنوب جهتنده (جوف) نامنده برقصبه سی واردر .

§

﴿ پاراتونر ﴾ — کرهٔ ارض ایله بلوطلرده موجود اولان مختلف الاجناس الکتریقلرك اتحادینه سهولت ویرر برآلتدرکه لسانمزه ترجمه اولندیغی حالده (وقایهٔ رعد) یاخود (صاعقه‌سپری) دیمك لازم کلور .

پاراتونر (دکنك) و (مجرا) نامریله ایکی قسمه منقسمدر ودکنك قسمی حدیدن مصنوع ٦ : ٩ مترو طولنده وطرف فوقانیسی غایت سیوری وقاعده‌سی ٥ ویا ٦ سانتیمترو مربعنده برقالین تلدن عبارتدر وبوتلك محافظه اولنه‌جق ابنیه‌نك وخصوصیله جبه‌خانه‌لرك یوکسك برمحلنه یاخود یقینه دیکلمش براخشاب دیرك اوجنه مربوط بولنمسی لازمدر ومجرا

قسمی دخی حدید یاخود باقردن شرید شکلنده مصنوع برتلدن عبارتدر وبوتلك دخی براوجی ذکر اولنان دکنکه مربوط اولمسی ودیکر اوجی بش ویا التی متروعمقنده برقویویه صالیورلمسی وجریان الکتریقه سهولت ویرمك ایچون قویوتك ایچنه کور توزی طولدیرلمسی اقتضاایدر.

(پاراتونر) ارتفاعنك ایکی مثلی قطر ایله رسم اولنان دائرهنك داخلنی صاعقه نزولندن محافظه ایدر لکن حفظ ایدیلان ابنیهنك خارجنده معدنی برشی بولنماملیدر واکر ضروری بولنمسی لازم کلورایسه آیری تلرایله مجراتلنه ربط ایدلملیدر.

(پاراتونر) ١٧٥٥ م و ١١٦٩ ه) تاریخنده امریقالی حکیم مشهور (فرانقلن) معرفتیله ایجاد اولندی.

§

﴿ پاراتیه ﴾ — فرانسهلی برچوبانك اوغلیدر. بوچوجق (١٧٢١ م و ١١٣٤ ه) تاریخنده دنیایه کلوب درت یاشنه بالغ اولدقده فرانسزجه یی والمانجه یی وبش یاشنده لاتینجه یی ویدی یاشنده لسان یونانیه وعبرانیه یی تحصیل ایله برابر کتابلرینی مطالعه واستخراجه باشلادی واون یاشنده ایکن خرستیان ویهود کتابلرنده کوردیکی بعض مسائلی تدقیق ایدرك برقاچ جلد کتاب یازوب اندن صکره علوم ریاضیه وفلکیه یه حصر اوقات ایلدی وعلوم مذکوره ده برچوق مسائل مشکلهنك حلنه موفق اولدی ودکزلرك طولنی تعیین ایچون برقاعده بولدی وعلم حقوق وادبیاتده اولان کمالنی دخی تحریراً عرض ایدهجکی اثناده خستهلنوب اون طقوز یاشنده وفات ایلدی. شوراسی غریبدرکه برچوجق جاهل برپدرندن بشقه هیچ برخواجه اوکنه اوتورمامشدر.

§

﴿ پاره غوای ﴾ — امریقای جنوبیده برهزیلیاراضیسی جوارنده برملیون نفوسی جامع برجمهوریتدر ومرکز اداره‌سی (اسومپسیون) شهریدر اراضیسنی پاره‌غوای وپارانا نهرلری اسقا ایدر وپرنج وقوقوروز وپموق واعلا دخان وچای یتیشورایسه ده بطاقلقلری واورمانلری واوق یيلانی وسیاه ایوکبی مضر حیواناتی چوقدر بوراسی (١٥٢٥ م

و ۹۳۲ ه) تاریخنده (سباسیته غابو) معرفتیله کشف واسپانیولر طرفندن ضبط اولندی استقلالری (۱۸۱۱ م و ۱۲۲۶ ه) تاریخنده‌در .
پاره غوایك یانده (آره غوای) نامنده بر جمهوریت دها واردر .
بونلرك اقتدارلر یچون حکومت کله‌سنه نظر بیوریله

§

﴿ بارب ﴾ — بعلبك ازمید اهالیسندن بکر برقزك اسمیدر . بوقز (۳۰۶ م) تاریخنده‌پت‌پرست پدرینك دینی ترك‌ایدك دین‌عیسی علیه‌السلامی قبول ایلدیکندن پدری حضورینه چاغیروب برچوق نصیحتدن صکره شدتله ضرب وتکدیر وبرقلعه‌یه حبس وتضییق ایلدیسه‌ده‌قزبونلرك‌جله‌سنه تحمل ایدرك دینندن دونمدیکی ایچون باباسی قلعه‌یه کیدوب قییامدین بیچاره‌نك باشنی کسدی .
بوقزمؤخرا اعزه‌زمره‌سنه‌ادخال اولنمش وبهرسنه کانون‌اول ایچنده‌یورطیسی طوتلقده بولنمشدر .

§

﴿ بارباد ﴾ — امریقاده انتیل اطه‌لرندن برینك اسمیدر بواطه طولاً اوتوز ایکی وعرضاً اون سکز کیلومترو و سعتنده و یوز یکرمی اوچ بیك نفوسی جامع‌اولوب‌مقدما پورتکیزلر یدنده ایکن (۱۶۲۵ م و ۱۰۳۵ه) تاریخنده انکلیزلره انتقال ایتدی مقر اداره‌سی (بریجتون) شهریدر بوراده اعلا شکر قامشی چیقار وهر درلو محصول اولور .

§

﴿ باربا روس ﴾ — قرمزی صقال معناسنه اوله‌رق اوروپالیلرك جزایرلی غازی قپودان (خیرالدین) پاشایه طاقش اولدقلری لقبدر وبولقب هیچ برسببسز اولمیوب (بابا اوروج) ك غلطی اولدیغنده شبهه یوقدر چونکه قپودان مشارالیه مدلاوده پاپوشجی یعقوب نامنده برکمسه‌نك اوغلی وپیشهٔ حرب وضربك اژدر هفت سری مشهور (اوروج غازی) نك کوچك برادری ایدی اشبو اوروج غازی دائما کیلر طونادوب قورصانلغه چیقمغی اعتیاد ایتمش وراست کلدیکی فرنك کیلرینه رامپه ایدرك آق دکزك قسم غربیسنی قوروتمش وجزایر حوالیسنده قلیجیله برچوق یرلر فتح ایدرك اداره‌سنی درعهده ایتمش برذات اولوب وفاتندن صکره خیرالدین پاشا دخی

برمدت قائممقاملغنی ایتدیکنه بناء اورو پالیلر بیوك برادرینه طاقدقلری بابا اوروج غلطی (باربا روس) لقبنی بوکا دخی ویرمشلرایدی صکره اولکینك نامنی اونودوب لقب مزبوری بونك اوزرنده براقدیلر .

فرنکستان ممالك ساحلیه سی قادینلری چوجقلرینی (باربا روس) دیوقورقودیرلر ایمش . خیرالدین پاشانك احوال سائره سیچون (خیرالدین) کلمه سنه دخی نظر بیوریله .

§

﴿ پارت ﴾ — عجمستانك شرق وشرق شمالی جهتلریله (طبرستان) و (خراسان) و بعض ممالك ایرانیه یه وقتیله مستولی اولان اهالینك نام عمومیسیدر . بونلرك ساکن اولدقلری ممالکه (پارتیا) دیدکلری کبی تواریخده ملوك (کیانیه) و (اشکانیه) و (ساسانیه) نامله رینی آلان حکمدارلرینه دخی برزمانه قدر پارتیا حکمدارلری دیرلرایدی . بونلرك مملکتلری پك چوق انقلابه اوغرادی وسلوسیدلرك وسامانیلرك تحت تصرفنده ایکن بخارا واسیای صغرا وترکستان کبیره قدر وسعت بولدی . پارتلرك دین مجوس ومذهب زردشتی اوزره اولدیغی ومن جهة (هون) طائفه سنه منسوب بولندیغی دخی بعض تواریخده مذکوردر .

§

﴿ پارتلمی ﴾ یاخود (وارتلومیئوس) — حواریوندندر (حواریون) کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ پارتلمی دیاز ﴾ — پورتکیز دولتی مشاهیر بحر یونندن بر ذاتدر بوذات (١٤٨٦ م و ٨٩٢ ه) تاریخنده افریقانك منتهای جنوبیسنده کی امید برونی کشف ایدوب فورطنه برونی تسمیه ایلش ومؤخراً بورادن هندستانه کیدیله بیله جکی جزم اولنمغله امید برونی دینلمشدر فقط اوروپا دونماسی مزبور برونندن اوته یه ١٤٩٧ ده (واسقو دوماغا) نام قپودان قوماندا سیله کچه بیلمشیدی .

§

﴿ پارتی دوبل ﴾ — فن دفترینك اصول مضاعفه دنیلان نوعیدر . بو یولده معامله ایده جك برتاجر یومیه دفتری نامیله بردفتر طوتوب حسابه

متعلق کافهٔ معاملات یومیه‌سنی کونی کونه صره وتاریخلریله قید ایدر و بوندن بشقه برده دفتر کبیر طوته‌رق درونده نقود ایچون (قاصه) امتعه ایچون (مغازه) دینه دائر و یردیکی سندات ایچون (دین سنداتی) مطلو باتنی مبین آلدیغی سندات ایچون (مطلوب سنداتی) کار وزیان ایچون (کار وزیان) نامله وایجابنه کوره دها سائر نامله حسابلر آچوب مغازه یه داخل اولان هر بر معاملاتده اشبو حسابلری بورجلی ومغازه‌دن چیقان معاملاتده الاجقلی ایدر زیرا بونده دائما بری ویریجی دیکری آلیجی ایکی شخص فرض وویرن آلاجقلی وآلان ویره جکلی عد اولنور . مثلا تاجر بدلی پشین ویره‌رك برمال آلمش اولسه بدل مذکور قاصه دن چیقمش وآلدیغی مال مغازه‌یه کیرمش اولدیغندن بدل مبیعی درحال مغازه حسابنه ایراد وقاصه حسابنه مصرف قید ایتمك ووعدهٔ معینه ایله برینه مال صاتوب برسند آلسه مغازه‌دن مال چیقمش و بدلی هنوز آلنمامش اولدیغندن مال مزبورك بدلی دفترده‌کی (مطلوب سنداتی) حسابنه ایراد ومغازه حسابنه مصرف قید ایدلمك لازم کلور وآچلمش اولان حسابلرك هر بری صاغ صحیفه ایراده وصول صحیفه مصرفه مخصوص اولمق اوزره قارشولقلی طوتیلور وهر معامله یومیه دفترینه یازلدیغی انده بودفتره دخی تاریخ ونمروسیله کچوریلور شویله که مثلا یومیه دفترنده مغازه حسابنه ایراد وحسین افندی یه مصرف یازیلی اولان درت بیك بشیوز غروشی دفتر کبیره نقل ایدرکن مغازه حسابنك ایراد جهتنه درت بیك بشیوز وحسن افندی حسابنك مصرف جهتنه ینه درت بشیوز غروش یازیلوب کیفیتی وتاریخ ونمروسی خداسنه اشارت ایدیلور وهر آی نهایتلرنده یومیه دفترنده محرر مبالغی ودفتر کبیرده آچیلان حسابلرك ایرادلرینی بشقه ومصرفلرینی بشقه یکون ایدرك برموازنه یاپیلوب اشبو اوچ یکون بر برینه موافق کلور ایسه حسابك طوغری وکلدیکی حالده یاکلش اولدیغی انکلاشیلور وتصحیح ایچون حك و یایکونلری تغییر لازم کلیوب سهو اولان مقداری حین موازنه‌ده آیرلمق اوزره آچیله جق حساب مخصوصنه قید ایدیلور وکار وزیانی انکلامق ایچون دخی سنه‌ده یاخود التی آیده بردفعه حسابلرك کافه سی قپادیله رق براجمال تنظیم قلنور .

﴿ بارده او ﴾ — هند حکمدارلرندن برمشهور ذاتدر . بوذات (هندو) نهرینك شمال جهتنده موفق اولدیغی مظفریت عقیبنده (قانوج) شهر جسیمنی دخی آلوب پای تخت اتخاذایلدی وکیده‌رك سائر ممالك هندیه‌یه دخی نفوذینی تأثیر ایتدیره رك (مهراجه) یعنی ملك الملوك عنوانی آلدی . بونك اخلاقی (۴۰۰ م) تاریخنه قدر عنوان مذکوری بحق محافظه ایده بیلدیسه ده تاریخ مذکوردن صکره کلنلر یوز اللی سنه دوام ایدن اختلالات مناسبتیله اولکی شوکت واقتدار دن دوشدیلر وکیده رك استقلالرینی غیب ایدوب محو ومنقرض اولدیلر .

§

﴿ پارسا ﴾ — کبار مشایخ نقشبندیه‌دندر و مسقط رأسی (بخارا) اسمی (محمد بن محمد بن محمود) در . بوذات عالیقدر خواجه (محمد بهاء الدین) نقشبند حضرتلرینك اخص اصحاب کرامندن ایدی .

خواجهٔ مشار الیه حضرتلری آخر عمر شریفلرنده امانت ارشادی بونلره تفویض ایدوب بزم ظهور یمزدن مقصود خواجه محمد پارسا حضرتلرینك وجودیدر بیورمشلردر و برمحلده (برخ) صفتنی موهبت نظریله بونلره کرامت ایلمشلردر . قصهٔ برخ قوت القلوب نام کتابده محرر اولدیغندن اورایه مراجعت بیوریله . حضرت پارسا حج شریفه کیدوب مدینهٔ منوره‌ده (۱۴۱۹ م و ۸۲۲ ه) تاریخنده وفات ایلدی و بعده وفاته ثمرهٔ شجرهٔ ولایتلری ومخدوم عالیلری (ابونصر پارسا) حضرتلری مقام خلافته کچدی .

منقولدرکه محمدپارسا حضرتلری خواجه بهاءالدین حضرتلرینك آستانه‌سنه کلوب قپودن طیشاروده اشارته منتظر طورمقده ایکن خواجه حضرتلری طیشاروده طوران کیمدر دیو برقیز چوجغنه سؤال بیوروب قزجغز دخی برجوان پارسا جوابنی ویرمش اولدیغندن مشار الیهه تبرکاً پارسا نامنی ویردیلر .

§

﴿ پارس ﴾ — فرانسه دولتنك پای تختی وسن ایالتنك مرکزیدر

(سن) نهری بوشهر جسیمك اورته‌سندن چكر وتشكیل ایتدیكی (لوتس) و (سن‌لوی) نام اطه‌لردن لوتس اطه‌سی اوزرنده اولان (سپته) موقع مشهور ومعموری شهری آشوری تزیین ایلر. ودرونده برملیون التی یوز بیك نفوس توطن ایدر وسكز قول شمندوفر ایشلر. پارسك (توئیلری) و (الیزه) و (لوور) و (پاله روایال) سرایلری وشهر امانتی و بلدی دائره‌لری و (لوقسانبورغ) سرای و بغچه‌سی ومحلات بغچه‌لری وقشله‌لری پك منتظم ومزیندر و (قولون توزیه) طاق ظفری و برنجی ناپولیونك (واندوم) میدانله ركز اولنان عمود عظیمی اوزرنده‌كی توجدن معمول هیكلی و (نوتردام وسن ژرمن) معبدلری و (سن‌ژاق) قله‌سی عجایباتدندر وهرنوع علوم تحصیلیچون دوائر متعدده ومكتبلر ومدرسه‌لر واصلاحخانه‌لر موجود اولدیغندن طلبهٔ علوم ایچون پك چوق قولایلقلر حاصل اولمش وجسیم ومنتظم كتبخانه‌لر عموم ایچون هركون آچیق بولنمشدر حتی كنج وتوانا اعمار ودلسز وصاغرلر ایچون بیله مكتبلر و غربا ایچون خسته‌خانه‌لر واردر وعموم پارس شهری یكرمی دائره‌یه منقسم اولوب هردائره درت محله‌دن عبارتدر. پارسده هركون اوچیوزدن زیاده غزته‌چیقار.

(پارس) شهری رومالولرك ید ضبطنه كچمزدن اول (لوته‌سیا) نامیله یاد اولنور ایدی مؤخراً (قونستانس قیلور) شهر مزبوره الیوم خرابه‌سی (ته‌رم) نامیله مشهور ومشهود اولان قصری یاپدیردی وایمپراطور (ژولیه‌ن) ۳٦۰م تاریخنه قدر پارسده توطن وایمپراطورلغنی اوراده اعلان ایلدی و (شارلمان) زماننده برقونتلق مقری اولدی.

اورو پاده برنجی دفعه یكرمی بیك شاكردی جامع اوله‌رق یاپیلان مكتب پارس مكتبیدر وپارلمنتو (فلیب لو بل) زماننده پارسه نقل اولنمشدر.

پارس برمدت منبع اختلالات اولدقدن صكره (۱٤۲۰ م و ۸۲۳ ه) تاریخنده انكلیزلرك یدینه كچوب اون التی سنه صكره یه استرداد اولندی ودردنجی هانری واون دردنجی لویی زمانلرنده ظهور ایدن اختلالات ومقاتلات اوزرینه (۱۷۸۹ م و ۱۲۰٤) تاریخنده سرای ومركز حكومت ورسایله قالدیرلدی واون بشنجی لویی زماننده پارسده مكتب حربیه وطبیه وحقوق

ومعادن وضرب خانه تأسيس اولندی وظهور ايدن بيوك اختلال خيلی زمان سوردكدن وقونسلر اداره‌سنه كچدكدن صكره (١٨١٥ م و ١٢٣١ ه) تاريخنده ناپليون پارسه داخل اولدی و برقاچ سنه جمهوريت اختلالاتی دخی دوام ايدوب المانك اردوسی يوز اوتوز بر كون محاصره ايتدی و (١٨٧١ م و ١٢٨٨ ه) تاريخنده قومونيست اختلالی چيقوب نهايتنده حكومت عوام ظهوره كلدی .

§

﴿ پارص ﴾ — آسيا وامريقا قطعه‌لرنده بولنور پوستی بنكلی برحيواندر وبوحيوانك طبيعتی قپلاندن زياده شديد وغايت خونريز ايدوكی علم حيوانات كتابلرنده محرردر .

§

﴿ بارطين ﴾ — قسطمونينك اوتوز التی ساعت غرب شماليسنده وبولينك كذلك اوتوز التی ساعت شرق شماليسنده اون بش بيك نفوسی جامع برقضا مركزی اسكله‌دركه كراسته تجارتيله مشهوردر اوكندن (بارطين صويی) ناميله برصو جريان ايدوب اشبو صو بولی سنجاغنه تابع (افلانی) قصبه‌سی و (صبانجيلر) قريه‌سی ميانندن نبعان ايدن (اوه) چايله برلشه‌رك كسب جسامت ايتدكدن صكره قره‌دكزه منصب اولور بارطين قصبه‌سنه (اون ايكی ديوان) دخی ديرلر .

§

﴿ پارغه ﴾ — يانيه ولايتی داخلنده ويانيه شهربنك جنوب غربيسنده وسكسان كيلومترو بعدنده پروزه سنجاغنه ملحق برقضا مركزيدركه قورفو اطه‌سی پارغه ساحلنك قارشوسنه دوشر پارغه‌نك ايچ قلعه‌سی برقيا اوزرينه مبنی اولديغندن غايت مستحكم و بغچه‌لری منتظمدر واهاليسی درتبيكدن زياده‌جه‌در . اشبو اهالی برمدت سربست اوله‌رق يشايوب (١٨١٤ م و ١٢٣٠ ه) تاريخنده تپه‌دلنلی علی پاشا محاصره ايدركن انكليزلراهالی‌يه امانه ايدرك كلوب علی پاشايی دفع ايلديلرسه‌ده كندولری ايچندن چيقمق استه‌مديلر لكن علی پاشانك درلو درلو دسايس ودوستلق

یوزدن تضییقاتنه تحمل ایده‌میوب بش‌سنه صکره برمقدار بدل ایله صاتمه‌رق چیقدیلر کتدیلر .

پارغه‌نك هواسی غایت لطیفدر وبوراده حاصل اولان وکتره دنیلان برنوع اغاج قاوونی یهودیلر حسب الدیانة بیرامله‌رنده بولندیرمغه مجبور اولدقلرندن اهالی بوندن پك چوق استفاده ایتمکده‌در .

§

﴿ بارقه ﴾ یاخود (برقه) — افریقانك جهت شمالیسنده برمملکتدر (برقه) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ بارنابه ﴾ — اصحاب یسوعدن برمحترم ذاتدر . حضرت عیسی علیه السلامدن صکره (بلوس) ك درس شاکردی اولدیغی حالده دین عیسی علیه السلامی قبول ومومی الیه ایله سیاحت وبرنجیل تحریر ایدوب (٦٣ م) تاریخنده قبریسده وفات ایلدی . بونك یازدیغی انجیل اکرچه اناجیل اربعهٔ موجوده‌دن دکل ایسه‌ده مندرجاتی قرآن قریمك مزایای منیفه‌سنه مطابقدر ودها برچوق رساله‌لری واردر ومومی الیه‌خرستیانلر بینده ایتالیاده کائن (میلان) کلیساسنك رسولی طانتمقده وبهرسنه حزیرانك اون برنجی کونی یورطیسی طوتلمقده در انجیلك ز یلنده رسوللرك اعمالی صره‌سنده اون اوچنجی بابده مومی الیهك احوالنه دائربعض معلومات کورلدی لکن اوراده (بارناباس) دیو محرردر .

§

﴿ باروت ﴾ — کهرچله وکوکرت وکموراید اعمال اولنور وقرمزی درجه‌ده تسخین اولنان ویانمقده بولنان جسملرك تماسیله وشرارهٔ الکتریق ایله وسرت برجسمك ضربه سیله آتش آلور برماده‌در . باروت یاندیغی کبی (آزوت) و (حامض قاربون) ی چیقوب (کبرتییت پوتاس) و (قاربونیت پوتاس) ایله (کبریت پوستایوم) دن عبارت طورطیسی قالور . باروت قپالی برقاب درونده احراق اولندیغی حالده زیاده غاز وشدید حرارت حصوله کتوردیکندن وحرارت ایسه غازك انبساطنی تزیید ایلدیکندن خروج ایده‌جك برمنفذ بوله‌مدیغی صورتده قاپی پاطلادیر .

طوپ باروتنك ترکیب ونسبتی — یوز قسمده

	کوکرت	کمور	کهرچله
ممالك دولت علیه‌ده	١٠	١٥	٧٥
فرانسه‌ده	١٢,٥	١٢,٥	٧٥
پروسیاده	١٢,٥	١٢,٥	٧٥
انکلتره‌ده	٩	١٦	٧٥
آوستریاده	١٠	١٤	٧٦
طاش باروتی	٩,٦	١٣,٥	٧٦,٩
آوباروتی	٢٠	١٨	٦٢

بردرهم اعشاری باروت احراقندن (٦٨٠) معشار درهم صلب جسملر ایله (٣١٤) معشار درهم یعنی (١٩٣,١٠) عشیر ذراع مکعبی غازحاصل اولور. باروت اعمالنده استعمال اولنان کهرچله (٠,٠٢) الی (٠,٠٣) قدر انجق مواد اجنبیه‌یی حاوی یعنی اولقدر خالص اولور وباروتخانهٔ عامره‌ده وانکلتره‌ده اریمش کهرچله قوللانیلور وکموری سکود وآق قواق وآق دیکن واخلامورکی یومشاق اغاجلردن یاپیلور زیرا بواغاجلرك کموری هم مساماتلی وهم کولسزدر باروت اعمالنده اولاً اجزای ثلثهٔ مذکوره بشقه بشقه غبار حالنه کتوریلور ثانیاً بربرلریله قارشدیریلور ثالثاً صو ایله یوغریلور رابعاً صیقشدیریلور خامساً طاری کبی دانه حالنه قونیلور سادساً پرداخت ایله جلا ویریلور سابعاً قورودیلور ثامناً توزی آلنوب استعمال ایدیلور. باروت دانه‌لرینك بیوکلکنه نظراً انواع مختلفه‌یه تفریق اولنوب (آوباروتی) (تفنك باروتی) (ششخانه باروتی) (طوپ باروتی) (آرمسترونغ باروتی) (چاقل باروتی) (پزیر ماتیق باروتی) اسملریله یاد اولنورلر. بونلردن پزیر ماتیق باروتی الکبیوك طوپلرده استعمال اولنه‌رق دانه‌لری منشور مسدس شکلنده وبهر دانه‌نك وزنی ٣٨,١ : ٤١,٥ غرام ثقلتنده‌در. باروتك تاریخ کشف وایجادی وموجدینك نام وشهرتی لایقیله معلوم اولمیوب مورخیندن بعضلری میلاد عیسی علیه السلامك اون‌درد نجی عصری اوائلنده المانیاده (برتولدشوارچ) نام راهبك ایجاد کرده‌سی اولدیغنی ودیکرلری تاریخ مزبورك اون اوچنجی عصری بدایتنده انکلتره‌لی (روژربقنی) اسمنده برکیمسه‌نك اثر کشف واختراعی بولندیغنی بسط

وبیان ایلشلردر واقعا باروتك آوروپاده استعمالی (۱۳۰۸ م و ۷۰۸ ه) تاریخنده اسپانیالولرك جبل طارق محاصره ایتدکاری اثناده کورلمش ایسه‌ده مؤخراً اولنان تحقیقاته نظراً باروتك ممالك شرقیه‌ده مشهود اولدیغی وحتی (۸۰ م) تاریخنده چینلولرك معلومی بولندیغی تبین ایلش وبعده چیندن هندستانه واورادن مرور زمان ایله ممالك ایران وعربستانه انتقال وسرایت ایتمشدر قوهٔ دافعه‌سنه کسب اطلاع ایله اسلحهٔ ناریه‌ده استعمالنی هنرمندان عربدن بر ذاتك بولدیغی مأمول و(۱۲۲۰ م و ۶۱۷ ه) تاریخنده بین العرب معدندن دوکه آلات ناریه قوللانلدیغی تواریخده مقیدومسطوردر. (۱۸۴۹ م و ۱۲۶۶ ه) تاریخنده (ژداندر) نام کیماکرك ایجاد ایلدیکی بیاض باروت دخی (حدید کیانوس پوتاسیوم) ایله (قلوریت پوتاس) وقامش شکرندن عبارتدر بوباروت دلك وضرب ایله آتش آلدیغی کبی تأثیرهوا ایله‌ده بوزلمز وآزمدتده اعمال اولنور وقوهٔ دافعه‌سی سیاه باروتدن زیاده اولور لکن تیوری پاصلاندیرر وبهالی چیقار.

بیاض باروتك ترکیب ونسبتی	
۴۹	قلوریت پوتاس
۲۸	حدید کیانوس
۲۳	قامش شکری
۱۰۵	

یقین وقتده (نیتروغلیسرین) و (دینامید) و (دوالید) نامله‌یله دخی مخرب باروتلر ایجاد اولنمشدر.

§

﴿ باروخ ﴾ — یهود فیلسوفلرندندر و مسقط رأسی فلمنکده (امستردام) ولقبی (اسپینوسه) در. بوآدم حکمای سالفه‌نك یازدقلری علوم فلسفه‌یی کاملاً رد ایدوب بر فلسفهٔ جدیده اختراع ایلدی وحکمته دائر لاتین لسانی اوزره بر چوق کتابلر یازدی.

بونك اعتقادینه کوره دنیا صرف طبیعتدن عبارت وخالق او طبیعتك نامی ایمش.

§

﴿ باروده ﴾ — هندستان شرقیده (وربداق) نهری اغزنده

وانكلتره دولتی حمایه‌سنده بر کوچك حکومتدر بو حکومتك مرکز اداره‌سی اولان شهر دخی بو نامله مشهوردر. بوندن برقاچ سنه مقدم انکلیزلر حکومت مزبوره‌نك راجه‌سنی سن بزم علیهمزده عسکر تنظیمیله اوغراشیورسك دیه‌رك اتهام ایدوب مملکتك انکلتره مالکندن معدود اولدیغنی اعلان ایلدیلر. فرانسزلرك (١٨٨١ م و ١٢٩٨ ه) تاریخنده تونس والیسی ایله معاهده یاپدقلری شهرك اسمی دخی (باروده) در.

§

﴿ پاروله ﴾ — سرلیل دیمکدر سفربر باردونك خارج وداخلنه نصب وتعیین اولنان قوللر وقراغوللر واستکشافاته مأمور ضابطلر وایلرو قراغوللر وقطعهٔ مفرزه‌لر بر برلرینی طانیوب دشمنك کیجه باصقینندن امین اولمق ایچون اشبو پاروله‌یی استعمال ایدرلر پاروله هرکون تبدیل و بر بشقه‌سی استعمال اولنور وایکی درلو اولوب برینه (کلام آمر) دیکرینه (کلام اجتماع) دنیلور (کلام آمر) بر بیوك ذاتك و یا بر مشهور قوماندانك و یاخود شان غزا اغورینه جان ویرن بر شهیدك و یا بر قهرمانك اسمی اولمق اوزره انتخاب اولنور (کلام اجتماع) دخی اکثری بر جنك محلنك و یا بر مشهور شهرك اسمندن عبارت اولور.

اردونك قوماندانی مراد ایدر ایسه حکمی بر قاچ کون دوام ایتمك اوزره دخی پاروله تعیین ایدر. عموم ارکان حرب رئیسی بولنان ذات اشبو کلاملری مهور ورقه‌ایله جناحلره ومرکز واحتیاط قوماندانلرینه وصنوف سائرهٔ عسکریه آمرلرینه بیلدیرر انلر دخی معیتلرنده اولان امرایه ویررلر واخشام اولمزدن اول باجمله قرارکاهلره یتشدیررلر اردوکاهدن اوزاق اولان مفرزه وقلعه قوماندانلری دخی بشقه بشقه برر پاروله اتخاذ ایده‌بیلور.

اشبو پاروله قید اولنان دفتر ویا ورقه از قضا دوشر و یا دشمنك النه کچر ایسه باش قوماندانك امریله درحال پاروله دکشدیریلوب بر یکیسی چیقاریلور.

علیه‌الصلاة والسلام افندمز دخی غزواتده ایکی طلیعهٔ اسلامیه بر برینه تصادفده وشبخونده یکدیکرینی طانیق ایچون بو کیجه شعاریکز شو اولسون

دیو بر کله فرمان بیورلر ایدی - حتی غزوهٔ مریسیعده (یامنصور) وغزوهٔ احـده (امت امت) و غزوهٔ احزابده (هم لاینصرون) امر بیورمشلر ایدی .

§

﴿ بارومترو ﴾ — کرهٔ ارضی محیط اولان هوانك تضیقنی ارائه ایدر برآلتدر لسانمزه ترجمه اولندیغی حالده (میزان الهوا) دیمك لازم کلور بارو مترو (تورچیللی) نام حکیمك بعض تجاریب اثناسنده استعمال ایلدیکی شیشه بوری درونده کی جیوه نك ارتفاعی اساسی اوزرینه مبنی ایسه ده شیشه بورینك شکلی تبدل ایتمیله بارو مترونك نوعی دخی تعدد ایتمشدر انواع مذکوره دن بری (چنقللی) ودیکری (سیفونلی) واو بری (قادرانلی) در . چناقلیسی عادیسی اولوب بوده سکسان بش سانتیمترو طولنده برشیشه انبوبه ایچی جیوه ایله طولی اولدیغی حالده (چناق) دنیلان وآنك ده ایچی جیوه ایله طولی اولان برقابه باتیریله رق ایکیسی برلکده اخشابدن برلوحه یه ربط اولنور وتقسیماتنك صفر نقطه سی قابده واقع جیوهنك سطحندن اعتباراً شیشه انبوبهنك رأسنه طوغری میلیمترو تقسیماتلی برمقیاس علاوه قلنور و بوتقسیماتدن تضییق هوانك قاچ درجه اولدیغی بیلنور لکن بونوعنك استعمالی محذوردن سالم اولمدیغیچون اصلاح اولنمش اولان دیکر نوعلرندن تدارك اولنمليدر .

تعرفه فرانسز بارو مترو سنك تعرفه سی

١ ابره یمش یدی یه کلور ایسه — دائمی صورتده کوزل هوا وفرشقه روزکار

٢ ابره یمش التی یه کلور ایسه — یاز وقیش آز وچوق یاغمور

٣ ابرهنك سرعتله صعود ونزولی — بوزوق وفورتنه یه اشارت

٤ آز وقتده چوق کره اشاغی و یوقاری حرکتی — برقاچ کره هوانك تبدلنه علامت

٥ ابره هوانك عفونتی اثناده زیاده تنزل ایدر ایسه — یاغمور ایله روزکارك برابر ظهورینه علامت

٦ بارو مترونك نزولیله برابر یاغمور دخی ظهور ایدر ایسه — یاغمورك چوق سورمیه جکنه اشارت

٧ فورتنه اثناسنده جیوه یوقاری چیقوب برقاچ کون اوحذاده طورر وهوا ساکن اولماز ایسه ـ بعده هواده حاصل اوله جق کوزللکك خیلی مدت دوامنه اشارت

٨ بارومترونك صعودیله برابر هوا کوزللشور ایسه ـ اوکوزللکك آز سوره جکنه اشارت

٩ یازین فورتنه ویاغمور اثناسنده جیوه آهسته صعود ایدر ایسه ـ هوا کوزل اوله جق

١٠ جیوه نزول ایدوب براز مدت اوحذاده طوردقدن صکره بردن بره صعود ایدر ایسه ـ قریب اولان قطب جهتندن شدید فورتنه کلور

١١ جیوه نزول ایتدیکی حذاده برمدت قراردن صکره صعود ایتیوب تکرار براز دها نزول ایدر ایسه ـ روزکار خفیف اولدیغی حالده شماله دونه جك و براز یاغمور یاغه جق

١٢ کوزل هواده بارومترو ایکی اعشار قدر تنزل ایدر ایسه ـ آزاجق یاغمور

اشبو بارو مترو عرضلرك اقتضای حکمی اوزره تخلف ایدر ایسه ده بودخی مضبوطدر .

§

﴿ بارون ﴾ — یاخود (فارون) — نجابت معناسنه اوله رق اوروپا قرال وایمپراطورلری طرفندن بعض معتبرانه و یریلور برعنواندر . بونك المانجه سر بست کله سندن یاخود لاتینجه ارکك کله سندن مشتق اولدیغی روایت اولنیور ظهوری التنجی عصردن صکره اولوب اولوقتدنبرو استقفلردن وقونت ودوقلردن حقوق مالکانه لرینی کاهوحقها ایفا ایدنلره و یریلور ایدی .

بوعنوان اون برنجی واون ایکنجی واون اوچنجی عصرلرده پك زیاده رونق بولوب قرال زاده لرك سائر عنوانلرینه ترجیح اولنور رادهیه واردی .

(بارونه) عنوانی انکلتره ده (١٦١١ م و ١٠٢٠ ه) تاریخنده برنجی (ژاق) طرفندن ایجاد و بعض معتبران وزادکانه اعطا اولندی فقط بونلر کلهٔ مذکوره نك اوکنه بر (سیر) لفظی دخی علاوه ایتدیلر وابتدا آلنور صاتیلور ایکن صکره مجاناً و یرمکه باشلادیلر

ممالك شرقيه‌ده بولنان معتبر ارمنيلر دخى بينلرنده (بارون) عنوانى استعمال ايتمكده درلر

§

﴿ پاریاس ﴾ — مخالفت دينيه‌لرينه بناء هندلولر طرفندن مطرود طوتيلان كسه‌لرك اسميدر.

اشبو (پاریاس) لر وقتيله چوغالوب هندستان خارجنده بر قبيلهٔ جسيمه هيئتنه كيرديلر ايسه‌ده ممالك هنديه‌يه دخول و بر بيوك تجارته سلوك و (غانج) نهرينك مقدس صويله غسل ممنوعيتلرندن قورتيله‌مديلر. هندلولر بونلرله اختلاطى كليلر ايله اختلاطدن دها اشاغى طوتارلر ايدى. مؤخراً ممالك غربيه‌يه هجرت ايدن بوهميالولرله قبطيلرك اشبو (پاریاس) قبيله‌سندن اولمسى مأمولدر.

§

﴿ پاریس ﴾ — جاهير يونانيه‌دن حالا اسكى استانبول دنيلان (تروا) حكمدارى (پريام) ك مخدوم وولى عهديدر. پدرى بونى برمصلحت ضمننده جاهير مذكوره‌دن (اسپارت) حكمدارى (منه‌لاس) ه كوندرمش و (منه‌لاس) دخى نزدنده توقيف ايدوب اولادى كبى حرمت ورعايت ايتمش واوزاق برمحله كيدركن قائممقام كبى براقمش ايدى. بونازنين حرمت مذكوره‌يه مقابل صداقت ايتمك لازم كلورايكن مرقوم منه‌لاسك زوجه‌سى (النى) يى اغفال ايدرك تروايه قاچيردى بيچاره منه‌لاس عودتنده كيفيتى خبر الديغى كبى عقلى باشندن كيدوب وقوع حالى جاهير يونانيه‌نك كافه‌سنه بيلديردى جاهير مذكوره حكمدارلرى بوكيفيتدن زياده‌سيله غضبلنوب همان تروا حكمدارى عليهنه اتفاق ايتديلر و (٤٣١٤ خ) تاريخنده يعنى ميلادك ايكيوز سكسان‌سنه مقدمنده متفقاً محاربه‌يه باشلايوب تمام اون سنه‌ده تكميل تروا حكومتنى مضمحل وملكنى خاكله يكسان ايلديلر. اشبو (تروا) محاربه‌سى تواريخجه پك مشهور اولوب ايكى طرفدن برچوق انسان تلف اولمش وتساليا قرالى (آشيل) ومحاربه‌يه سبب اولان مرقوم پاريس و (منه‌لاس) آخرته كتمش وقورتيلوب عودت ايدن حكمدارلرك ورؤسانك هر برى برفلاكته اوغرايوب لذائذ مظفريت

برونلرندن کلمشدر. (ایدومنه) و (اولیس) کلمه‌لرینه دخی مراجعت بیوریله.

§

﴿ پازارجق ﴾ — روم ایلیٔ شرقیده وفلبه یه التی ساعت مسافه ده اون بیکدن متجاوز نفوسی شامل بر قضا مرکزیدر.
(پازارجق) بروسه‌نك اون التی ساعت بعد جنوبیسنده یکیشهر قضاسنه تابع برناحیه مرکزینك دخی اسمی اولوب بوراسی بیك ایکی یوز نفوس مسلمه‌یی جامع بر محلدر.

§

﴿ باز اشهب ﴾ — (ابن الشریح) کلمه‌سنه نظر بیوریله.

§

﴿ بازان ﴾ — عصر جناب پیغمبریده ایران شاهی بولنان (خسرو پرویز) طرفندن یمن والیسی ایکن مرقوم خسروك قتلیچون اوغلی (شیرویه) طرفندن ترتیب اولنان اختلالك ظهورینه وخسروك قتل اولندیغنی علیه الصلاة والسلام افندمز اوکون خبر ویرمك کبی برمعجزهٔ باهره‌یی کوردیکنه بناء شرف اسلامله مشرف اولمش وجانب سنی الجوانب پیغمبریدن ینه یمن والیلکنده ابقا بیورلمش برذات عالیقدردر. مومی‌الیه یمنده پك کوزل خدمت ایتدی. واورالره مستولی اولان حبشیلری طرد ودفعه موفق اولدی. وفاتندن صکره مخدومی (شهر) دخی صنعا والیسی تعیین بیورلدیسه ده معهود (اسود) ك یدیله شهید اولدیغندن علیه الصلاة والسلام افندمز دخی اسودك اخذ وقتلیچون فرمان کوندردی. (اسود) کلمه‌سنه دخی مراجعت بیوریله.
اصحاب کرامدن (فیروز الدیلمی) حضرتلری مومی الیه (بازان) ك برادر زاده‌سی ایدی.

§

﴿ بازوانداوغلی ﴾ — روم ایلی دره بکلرندندر ومسقط رأسی (ودین) اسمی عثماندر. دولت علیه ودین وحوالیسنك اعدادن محافظه‌سنی کندوسندن مأمول ایدرکن مرقوم سایهٔ شاهانه‌ده مالك اولدیغی نفوذ واقتداری سوء استعمال وعصیان ایدرك اوحوالیی کاملا ید ضبطنه الدی

و (١٧٩٧ م و ١٢١٢ ه) تاریخنده بلغاردن وارنه‌یه ونیشدن صوفیه‌یه قدر بتون ممالك اهالیسنی استراسته‌مز کندوسنه طرفدار ایتدی . ودولت علیه غوائل اجنبیه ایله مشغول اولدیغی برزمانده مرقومك اوزرینه دخی برقاچ دفعه اردولر کوندرمکه مجبور اولدیسه‌ده غلبه ممکن اوله‌مدیغندن ینه عفو وابقا ایدلدی. اشبو پازواند اوغلی بوندن اول وصکره برقاچ دفعه دها عصیان ایتمش و کیمی نصیحتله برطرف اولوب کیمی محاربه‌یی نتیجه ویرمش اولدیغندن یوزندن برقاچ یوز بیك اهل اسلام تلف اولمشدر. پازواند اوغلنك پدری پازواند عمر اغا زنکین ومعتبر برآدم اولدیغنه بناء برصدر اعظم مالنه طمعاً اعدام ایلدیکی صره‌ده اوغلی مرقومك طاغلره فرار ایلدیکی و باشنه عسکر طوپلایوب اوزرینه کلنلری مدافعه ایتدیکی وتاریخ وفاتی اولان (١٨٠٧ م و ١٢٢٢ ه) ودین وحوالیسنی نیم استقلال ایله اداره ایلدیکی بعض تواریخده کورلمشدر.

§

﴿ بازیاش ﴾ — اوسترپا ومجارستان دولتنك طونه نهری اوزرنده وبلغراد محاذیسنده مشهور برقصبه‌سیدر. اوروپا شمندوفرینه بورادن بینلور.

§

﴿ بازیل ﴾ — روم کلیسانی پاپاسلرندن برمشهور ذاتدر. بوآدم قپادوقیاده واقع قیصریه شهرنده دنیایه کلوب استانبول واطنه‌ده تحصیل کمال ایدرك پطریق (غراغوار دوناز یانز) و پرنس (ژولین) لك حسن توجهنی قزاندی وقیصریه‌ده برمدت تدریس وتعلیم ووعظ ونصیحت ایله اشتغال ایلدیکندن کرکی کبی شهرت بولدی .واندن صکره یشیل نهر اوزرنده واقع خلوتخانه‌سنده ازوایه قالقشدیسه‌ده قیصریه پسقپوسلغی توجیه اولندیغندن ینه تعلیم وتدریسه وظهور ایدن روافضی مدافعه‌یه همت ایلدی. ایمپراطور (والانس) اولوقت ظهور ایدن (آریوس) مذهبنی قبول ایچون مومی‌الیهه جبر ایتمك استدیسه‌ده پك چوق ایلرویه کیده‌مدی. نفینه قرار ویرمش ایکن تأخیر ایلدی . وفاتی (٣٧٩ م) تاریخنده‌در مذهب خرستیانیه‌یه پك چوق خدمتی سبقت ایلدیکیچون هرسنه حزیرانك اون دردنجی کونی یورطیسی طوتیلور.

مومی الیهك عقائد خرستیانیه یه ووعظ ونصیحته وروائضی رده دائر خیلی تألیفاتی ومکتو بلری ودنیانك التی کونده خلق اولندیغنه دائر برکتابی واردر. دینه متعلق اولیان بعض کتابلری فرانسزجه یه ترجه اولنمشدر.

§

﴿ باسط کروی ﴾ — دائروی برمخروط قائمك سطح مستدیری کندوسنه مماس بر سطح استقامتنجه بسط اولندقده هرقنغی برنقطه سنك رسم ایلدیکی خط منحنی یه دنیلور اثنای بسطده سطح مستدیرك تصور اولنان نقطه سنك رأس مخروطدن بعدی ثابت قاله جغندن نقطهٔ مزبوره نك رسم ایلدیکی منحنی برکره اوزرنده رسم اولنمش کبی واقع اولمغله (باسط کروی) دینلمشدر بومنحنی دخی بعض تعدیلات ایله دیشلی چرخلرده دیشلرك شکللرینی ترسیمده استعمال اولنور.

(باسط دائره) دخی بردائره یه صارلمش اولان ایپلك دائما کرکی اولمق اوزره آچیلورایکن مذکور ایپلکك اوجنه ربط اولنان برقوشون قلمك اوجنك رسم ایده جکی خط منحنی یه اطلاق اولنور بونوع منحنیلر هرقنغی برنقطه لردن رسم اولنان خط ناظمك محیط دائره اوزرنده نقطهٔ مزبوره نك متناظری اولان نقطه دن مرور ایتمك خاصه سنه مالك درلر ودیشلی چرخلرك ترسیماتنده مستعملدرلر دیشلی چرخلر ایسه بر محورك حرکتنی دیکر برمحوره نقل ایدرلر.

§

﴿ باسق ﴾ — اسکی جرمانلردن آیرلمش برطائفه نك آسمیدر. التنجی عصرده فرانسه ممالکنده توطن ایدن (واسقون) لرك والیوم (پیره نه) طاغلری اقسامنه منتشر اولان طائفه نك لسان اعتباریله اشبو باسق سلاله سنه منسوب اولمسی ظن اولنمقده وشمدیکی مقدارلری التی یوزالتی بیك تخمین ایدلمکده در. بونلره (اسکو غالدوناك) دخی دیرلر. اسپانیاده بیسقای دکزی ساحلنده برمشهور ایالتك اسمی دخی (باسق) در وکرسیسی یکرمی بشبیك نفوسی حاوی (بیلباؤ) شهر مستحکمیدر.

§

﴿ پاسقالیه ﴾ — خرستیانلرك اعتقادنجه پاسقالیه حضرت

(عیسی) علیه السلامك صلب ودفنندن صکره قبردن قیامی کونی تخطر ایچون وضع اولنمش بر بیرامدر پاسقالیه نامی عبرانیجه مرور معناسنه اولان (پاسشا)دن مأخوذ اولوب بودخی یهودیلرك مصردن خروج و بحر احمردن مروراینه کلرینه تشکراً یاپدقلری بیرام مناسبتیله قبول اولنمشدر.

پاسقالیه‌نك کونی تعیین ایچون مقدما پك چوق اختلاف وقوعبولوب نهایت (٣٢٥ م) تاریخنده ازنیقده تشکل ایدن مجلس رهابینده الیوم اجرا اولنان کونده یاپلسنه قرار ویرلدی شویله که یهودیلرك خمیرسز یعنی خروج بیرامنك اجرا اولندیغی شهرده قرك بدرندن صکره کلان پازار کونی پاسقالیه اعتبار اولنور. پاسقالیه کونی دیکر صورتده دخی بولمق ممکن اولور یعنی هرسنه مارت ایچنده واقع شهرقرینك اون بشنجی کونندن صکره کلان صالینك التنجی پازار کونی پاسقالیه‌در دنیلور ایسه‌ده بعض سنه‌لرده اورتودقسلر ایله لاتینلرك بینده بر اختلاف وقوعبولور لاتینلر بدر جمعه ایرتسی اخشامی اولورایسه ایرتسی پازار کونی پاسقالیه‌یی پیارلر واورتودقسلر برهفته صکره‌کی پازاره براغورلر.

حضرت (عیسی) علیه السلامه مخصوص وپاسقالیه حسابنه تابع اولان یورطیلرایچون یورطی کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.

§

﴿ پاسقال ﴾ — فرانسه مهندس ومؤلفلرندندر. بونك پدری کمال محبتندن ناشی مرقومی علم‌هندسه تحصیلندن منع ایتدیکی حالده مرقوم بشقه فنه رغبت ایتیوب اون ایکی یاشنده استادسز وکتابسز اوله‌رق فن هندسه‌ده اوکلیدن اوتوزایکی قضیه‌سنك براهین ودلائلنی بولدی واون التی یاشنده قطوع مخروطیاته دائر برکتاب یازدی واون سکز یاشنده حسابات مشککه‌یی حل ایدر برقاعدهٔ حسابیه یاپدی و (١٦٥٤ م و ١٠٦٥ ﻫ) تاریخنده مثلثات قواعدینی بولدی ودرت سنه صکره خط متمائل التدویرك نظریاتنی ایجاد ایلدی ومیزان الهوا حقنده تجربه‌لرایدرك اصلاح واکمالنه موفق اولدی وهوانك ثقلتنی پارسده (سن‌ژان) قله‌سنده تجربه واثبات ایتدی (بو تجربه‌یه پوی‌دودوم تجربه‌سی دیرلر) نقل‌میاه وجرائقال فنلرینه‌ومسائل دینیه‌یه‌دائر تألیفاتی دخی واردر وادبیاتده دخی اقرانه تفوق ایتمشدر. اوتوزطقوز

یاشنده اولدیغی حالده وفاتی (۱۶۶۲ م و ۱۰۷۳ ه) تاریخنده وقوعبولمشدر .

§

﴿ پاسقوویچ ﴾ یاخود (پاسکوویچ) — روسیه جنرالارندندر . بوذات (۱۸۲۷ م و ۱۲۴۳ ه) تاریخنده روان وبعض اذر بایجان ممالکنی ایراندولتندن حرباً ضبط ایلدیکیچون (روانسکی) عنوانی الدی وایکی سنه صکره دولت علیه دن (اخلکلك) و (قارص) و (ارضروم) سنجاقلرینی دخی استیلا ایدرك دولتنه ادرنه معاهده سنی قزاندیروب (فلدمارشال) رتبه وعصاسنی ایدندی و (۱۸۳۱ م و ۱۲۴۷ ه) تاریخنده (پولونیا) اختلالنی تسکینه موفق اولدی و (۱۸۵۴ م و ۱۲۷۱ ه) تاریخنده دولت علیه ایله محاربه ایدرکن سلستره ده یاره لنه رق کیرو چکلدکدن ایکی سنه صکره وفات ایلدی .

§

﴿ پاسوتولاند ﴾ — انکلتره دولتنك افریقا مستملکاتندن بریدر وبورانك ۲۱۸۰۰ کیلو مترومساحهٔ سطحیه سی ویوزیکرمی سکزبیك نفوسی واردر .

§

﴿ پاسیسوس ﴾ — روما ایمپراطورلرندن مقتول (قراقللا) نك نکاحسز قاریسندن متولد اوغلی و خلفیدر . بو کنج ایمپراطور غایت پارلاق بر محبوب دل آرا اولدیغنه ودائما والده سنك یانندن ایچنده بیودیکنه بناء قادین اثوابیله کزمسنی و کندوسنه سوس ویرمسنی زیاده سیله سور ایدی حتی (۲۱۷ م) تاریخنده تخته چیقدقدن صکره دخی قادین البسه سیله کزوب بوینه التون قلاده وقوللرینه التون بلازیك طاقمدن کندوسنی اله مدی ودائما سراینك ایچنه التون توزی واوزرینه کل صویی سرپلسنی عادت ایتدی الك صکره اهالی والده سیله برابر اعدام ایدوب حکومتی اسرافاتندن قورتاردی .

§

﴿ پاشا ﴾ — اسکی ترك لسانده بیوك اولاده پاشا اطلاق اولندیغی جهتله سردفترسلاطین عثمانیان سلطان عثمان غازی خان حضرتلری دخی بیوك اوغلی (علاء الدین) حضرتلرینه (پاشا) دیو خطاب و امور

دولتده استخدام بیـوررایدی صکره بونام امور دولتده استخدام اولنـان اخلافه دخی عنوان اولدی.

بعضیلری (پاشـا) لفظنك پای ایله شـاهدن مرکب یعنی (پای شـاه)دن مخفف اولدیغنی دخی بیان ایدرلر.

§

﴿ پاشایکیت ﴾ — عساکر عثمـانیه ادرلرندن بر مشهور ذاتدر. مومی الیه خدواندکار غازی زمان سلطنتنده وقوعبولان محاربات وغزواتك اکثریسنده پیشدار فرقه سنده وبعضاً بوفرقه نك قوماندانلغنده بولنه رق اظهار مآثر مردانکی وجلادت ایتمش وزمان سلطنت یلدیرم بایزیدخان غازیده دخی برفرقه عسکر ایله بوسنه ایچرولرینه آتین ایدوب کالیله ارائهٔ صولت ودهشت ومختتماً عودت ومواصلت ایلشدر.

§

﴿ پاشت ﴾ — اسکی مصرلیلرك معبود اتخاذ ایتدکاری اشخاص موهومه دن بریدر. بونك شکلنی کلب باشـلی وصندالیه اوزرنده اوتورر صورتده پیارلرایدی برقاچ دانه سی مصردن لوندره موزه خانه سـنه نقل اولنمشدر برده (باخوس) اسمنده برباغ معبودلری وارایمش.

§

﴿ باطنیه ﴾ — برمذهب باطلدر. (حسن الصباح) کلمه سـنه و (اعتقاد) کلمه سنده اوتوز طقوزنجی فرقه یه نظر بیوریله

§

﴿ باعوباب ﴾ — کرهٔ ارض اوزرنده نشـو ونما بولان اغاجلرك الکجسیمی والك چوق یشایانیدر. بواغاج افریقا قطعه سنك بعض نواحیسنده وخصوصـیله (سـنغال) ده نشو ونما بولمغله اهالیسی مقدس عد ایدرك طاپینور کبی حرمت ایدرلر. شجر مزبورك پیراقلری قلب شـکلنده وچیچکلرینك رنکی ارغوانی ورایحه سی غایت لطیفدر وکوده سنك محیطی یتمش سکسان قدمدر بیوك دالللرینك التنده سپت کبی آصیلو برچوق قوش یوالری بولنور ودوه قوشی جسـامتنده اولان قوشـلر اشبو یوالرده یاورولار.

نباتیونك خبر و یردکاریه کوره شجر مزبورك بیوك دالری اوروپا قطعه سنده بولنان اك بیوك اغاجلره معادل اولوب مذکور دالرك مجموعی بر یره دیکلمش اولسه عادتا براورمان تشکیل ایده بیلور وسکز یوز یاشنه قدر بیو یوب اندن صکره بیومکدن قالور ومیمون اتمکی دیلان میوه سی جنسنه کوره یا یصی و یاخود یوارلاق وآبدار وصاریجه وسونکر کبی اولور سنغال اهالیسی قابوغنی سحق ایدرك سائر بهارکبی یمکلرینك اوزرینه اکرلر وشدت حرارتدن حاصل اولان ترلرینی منع ایتمك ایچون اشبو قابوغك مسحوقیله وجودلرینی اوغارلر وآریلر کوکارینی قوغمق اتخاذ ایتملریله غایت لذیذ بال حاصل ایدرلر وکوکارك اراسنده ایکیوز کشی آله بیله جك قدر کهفلر اولدیغندن اهالی بورالی هوالرده اشبو کهفلره صوقیلورلر و بعضاً مشورت ایچون اجتماع واکثریا مزارلق اتخاذ ایدرلر .

(پروله) نام حکیم اشبو اغاجلرك ایچنده التی بیك سنه لکه قدر اغاج بولندیغنی فناً اثبات ایتمشدر .

§

﴿ باغچه سرای ﴾ — قریم شبه جزیره سنده وسیواستپول ساحلنك تقریبا یکرمی بش میل ایچروسنده اون بیك نفوسی جامع برشهردر . بوشهر وقتیله قریم خانلرینك مقر اداره سی ایدی حتی سرایلری شهرك وسطنده اولوب اتصالنده ایکی مناره لی برجامع شریف موجود در و بوندن بشقه اوتوزدن زیاده جوامع ومساجدی وخانان زمانینده یاپلمش بهری اوچر دردر یوز طلبه آلور اوچ عدد مدرسه سی واردر و بومدرسه لرده الیوم قیش کونلری بشیوزدن متجاوز طلبه درس اوقومقده در شهرك شرق طرفنده هرسنه اغستوسك اون بشنده (حضرت مریم) نامنه برجمعیت یاپیلور وبوجمعیته ایچرولردن خیلی زوار کلور. باغچه سرایك اوسترهسی وقتیله پك مشهور ایدی

§

﴿ باغرمی ﴾ — سودان شمالیده واقع (شاد) یاخود (شط) کولی حوالیسنده کائن برزنجی حکومت مستقله سیدر . بوحکومتك اراضیسی درونندن شاری نهر صغیری جریان ایتمکده اولدیغی ومقر اداره سی

(مسنه) شهری ایدوکی معلوم ایسه ده احوال سائره سی معلوم دکلدر .

§

﴿ پافلاغونیا ﴾ — قسطمونی ولایتی وحوالیسندن عبارت اولان برحکمدارلغك اسمدر . اماصری رکنغری وسینوب سنجاقلری حکمدارلق مذکورك باشلیجه ممالکندن ایدی . بوراسی برمدت فرس وروما دولتلری زیر حمایه سنده بولنوب (۵۵۱۳ خ) تاریخنده یعنی میلادك سکسان برسنه مقدمنده طوغریدن طوغری یه روما دولتی اداره سنه کچمش و ینه ایرانیلر آلوب صکره سلجوقیلره انتقال ایتمش و بکلك اوله رق مدت مدیده اداره اولنمشدر . قسطمونی بکی طوپال بایزیدك (۱۳۹۲م و۷۹۵ ه) تاریخنده مجار قرالی (سیرشموند) وافلاق ویوده سی (پترومیرچه) ایله دولت علیه علیهنه اتفاق ایتدیکی واناطولیدن وروم ایلیدن همان محاربه یه باشلایوب دولت علیه یی محوه قرار ویردکاری یلدیرم (سلطان بایزید) حضرتلرینك مسموعی اولدیغی کبی نیکبولیدن همان حرکتله کیدوب ابتدا افلاقلولری تأدیب وویرکولر یی تزیید ایلدکدن صکره اناطولی یه دخی چکوب ایاغی توزیله طوپال بایزیدی برباد وملکنی ممالك دولت علیه یه الحاق ایلدی (قسطمونی) کلمه سنه دخی نظر بیوریله

§

﴿ پاق ﴾ — اسکی یونانیلرك اعتقادنجه چو بانلرك آلهی وقوالك موجدی اولان شخص موهومك اسمیدر حریف مرکورك پنلوپی نام قادیندن اوله اوغلی ایمش یونی عجیب برصورتده یعنی باشنده بوینوزلری وایاقلرنده کچی کبی طرناقلری اوله رق رسم ایدرلر واثنای حربده بعض دفعه برطرفی زیاده خوف وجبانته دوشورمك خصائصندندر دیرلر ایدی

§

﴿ باقتریان ﴾ یاخود (باقتر) یاخود (باختریان) — بلخ شهر وولایتنك نام عتیقیدر . بلخ کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ باقر ﴾ — محمد الباقر حضرتلری که امام (زین العابدین) حضرتلرینك اوغلی وائمهٔ اثنی عشرك بشنجیسیدر . مشار الیه حضرتلری اعلم علمادن فضل وکرامات صاحبی برنادر الوجود ایدی (نثرالدر) نام

کتابده نقل اولندیغنه کوره برکون مشارالیهدن اوروج نیچون فرض اولندی دیو سؤال ایتدکلرنده آچلق محنتنی چکوب آجلره مرحمت ایتمك ایچون بیورمشدر (سلاح اللئام قبیح الکلام) سوزی و (کذاب) و (احمق) و (بخیل) و (بدخلق) و (فاسق) کمسه لردن احتراز هرکس ایچون لازمدر کلامی دخی حضرت مشارالیهك زبان حقیقتبیانلرندن صادر اولمش کلام کبارندندر.

اصحاب کرامدن (جابر بن عبدالله) حضرتلری غایت اختیار وعلیل اولدیغی حالده مدینهٔ منوره ده امام مشار الیه حضرتلرینه تصادف ایدوب کندولرنده امانت اولان سلام رسول اللهی تبلیغ بیوردی.

امام باقر حضرتلری منصور خلیفه طرفندن زندانه قوندیغی اثناده صالحات نسواندن بریسی ارپه اوتندن ایکی چورك اکمك یاپوب حضور مشار الیهه هدیه ایتمك اوزره کتوردیسه ده زندانجیلر دخوله مانع اولدیغندن خاتون اکمکلری زندانجینك بریله کوندردی ووجه حلالدن یاپدیغنی سویلدی زندانجی دخی کوتوروب تسلیم و خاتونك تنبیهی اوزره حلالدن ایدوکنی بیان ایلدکده مشارالیه وار اوقادینه سویله اکمکلرك وجه حلالدن اولدیغنی بیلورم لکن حرام طباغه قوندیغندن یعنی زندانجی الی طوقندیغندن یمك استه مام دیمش واکمکلری اعاده بیورمشدر.

وفاتی (٧٣٣ م و ١١٥ ه) تاریخنده در.

§

﴿باقر﴾ — عناصر بسیطهٔ معدنیه دن مبذول برمعدندر. باقر قدیمدنبرو معلوم اولوب خلیطه لری هوا وصوده متغیر اولمدیغندن ازمنهٔ قدیمه ده بعضاً تیوره ترجیح اولنمشیدی بونك معادن سائره ایله اولان خلیطه لری مشهور ومعتنا اولوب (پرنج) (طومباق) دنیلان خلیطه لر باقر وتوتیادن و (توج) باقر ایله قلایدن عبارتدر. باقر وقلایك ایکیسی دخی یومشاق شیلر اولدیغی حالده خلیطه لرینك فوق الغایه سرتلك پیدا ایدیشی شایان استغرابدر.

§

﴿باقل﴾ — مشاهیر اغبیاء عربدندر. برکون النده طوتمقده

اولدیغی غزالی قاچه آلدك دیه سؤال ایتدکلرنده اون بره دیه‌جك یرده اللرینك اون پرماغنی آچه رق و برده دیلنی چیقارارق اشارت ایتمسیله غزال النـدن قورتیلوب قاچمش و بووقعه عربلرك (باقل الغبی) ضرب مثلنه سبب اولمشدر .

§

﴿ باقلانی ﴾ — ابو بکر البـاقلانی حضرتلری کبـار متکلمینـدندر ومسقط رأسی (بصره) اسمی (محمد بن طیب) در بوذات دائما بغدادده ساکن اولور ومذهب اشعریه یه سالك اولدیغندن اومذهبی تأیید بیوررایدی . قاضیلکی دخی واردر ومتکلمینك یوزینی بو ذات آغرتمشدر زیرا قرق سـنه مناظره ایله اشتغال ایتمش ایدی .

عـلم کلام و غـیریده پك چوق تصنیفاتی وار در و (اعجـاز القرآن) و (الانتصار) و (کشف اسرارا لباطنیة) و (الملل والنحل) و (هدایة المسترشدین) نام کتابلر دخی جملهٔ تصنیفاتندندر مشار الیه (عضدالدوله) طرفندن ایلچیلك ایله دیار رومه کوندریلدجکی زمان فضل وکمالی دیاررومده خبر آلندیغندن اکر بوذات کلور ایسه حضور ایمپراطوریه یه کیرر کن اوطه قپوسـنده اکیلك عادتمزی اجرا ایتز وجـبر ایتکده ایشمزه الویرمز باری اوطه‌نك قپوسـنی کوچلتدلمده اکیلکه مجبور ایدملم دیو قپویی آچـاتیرلر مشـار الیه کلوب حضور ایمپراطوری یه کیرهجکی زمان قپونك مخـالف قاعده آچلمقلغنی کوردیکی کبی کندوسنك اکیلسی ایچون مخصوصاً یاپلدیغنی درحال حس ایدرك آرقه آرقه کیروب ایمپراطور وقرناسـنی حـیرتده قور . وفاتی (۱۰۱۲ م و م ۴۰۳ ه) تاریخنده وقبری بغدادده در .

§

﴿ باقو ﴾ یاخود (باکو) — بحر خزرك ساحل غربیسنده وشیروان ایالتی داخلنده وبرکوچك یارم اطه اوزرنده روسیه‌نك تجارتکاه برشهریدر . شمدی نفوس موجوده‌سی بش التی بیك رادهسنده ایسـه‌ده لیمانی بحر خزر لیمانلرینك برنجیسی اولدیغندن معتبردروشاه عباسك وقتیله بوراده بنا ایتدیکی سرای الیوم موجود آثار عتیقه‌دندر واهالیسنك اکثریسی مسلمان وسنیدر . باقو وحوالیسنده پك چوق نفط یاغی وبطاقلقلرندن غازچیقار وبوغازلرهوایه

تماس ایتمیله کیجه‌لری برضیا حاصل اولور بناء علیه وقتیله آتش پرستلر بوراسنی پك مقدس طوتارلر ایدی.

باقو (۱۵۷۹ م و ۹۸۷ ه) تاریخنده دولت علیه‌یه چوب مؤخراً عجملر طرفندن استرداد اولندی و (۱۸۱۳ م و ۱۲۲۹ ه) تاریخنده سائر ممالك متجاوره ایله روسیه‌یه انتقال ایتدی.

§

﴿ باقون ﴾ — انکلیز راهبلرندن معارفند برذاتك اسمیدر. بوآدم زماننده موجود اولان علومك کافه‌سنی وباخصوص علم حکمتی کاملاً تحصیل ایدوب اقرانه فائق اولدی لکن اخلاق سیئه‌لرینی یوزلرینه اوردیغی آدملر وعلم وفضلنه حسد ایدن حاسدلر اتفاق وسحربازدر دیو اتهام ایدوب حبسه قویدیردیلر بیچاره عمرینك قسم اعظمنی حبسخانه‌ده چوردکدنصکره (قله‌مان) نام پاپانك زماننده یقایی قورتاردیسه‌ده آره‌دن چوق چکمکسزین ینه اعداسنك شرینه اوغرایوب اون‌سنه دها حبس اولندی.

مومی الیهك ضیا وعلایم السما وطوپ باروتی و پرتوریز و دوربین وهوا طلومبه‌سی حقنده خیلی مطالعات واخبارات واختراعاتی واردر وبعض فوائده نظریاتی تطبیقات وتجاریب ایله اثباته مقتدر اولمش وتقویمی اصلاح ایتمشدر آخر عمرنده علم کیمیا ونجومه دخی هوس ایتدیسه‌ده (۱۲۴۰ م و ۶۳۸ ه) تاریخنده وفات ایلدیکندن اکمالنه موفق اوله‌مامشدر.

§

﴿ باقی ﴾ — (مداح اوله‌لی چشم غزالانه باقی)
(اوکرندی غزل طرزینی رومك شعراسی)
و (بودور ایچنده بنم پادشاه ملك سخن)
(بکا صونلدی قصیده بکا ویرلدی غزل)

بیتلریله صدر آرای دیوان فضل وعرفان اولان ملك شعرای روم باقی افندی مرحومکه (۱۲۵۶ م و ۹۳۳ ه) تاریخنده فاتح جامع شرینی مؤذنلرندن برذاتك کهوارهٔ صلبندن سرنهادهٔ عالم وجود اولدی. کنجلکنده سراج شاکردلکنه ویرلدیسه‌ده مفطور اولدیغی علو طبع ودرایت کندوسنی طریق تحصیله دعوت ایلدیکندن برزمان اویولده قطع مسافه ایدرك قرمانی وقاضی زاده‌لر

کبی فضلای عصرك همتیله (١٥٥٥ م و ٩٦٣ ه) تاریخنده حلب قاضیسی وطقوز سنه صکره سلوریده پیری پاشا مدرسه‌سنه ومؤخراً پایهٔ اربعینـدن انفصال ودور ایدرك سلیمانیه مدرسه‌سنه مدرس اولدی و برآره‌لق سلطان سلیم ثانینك باده نوشلغنی ذم تمتیله نفی اولنوب مؤخراً ینه مظهر عفو اوله‌رق بالتدریج مکه واسـتانبول قضا واناطولی وروم ایلی قاضیعسکرلکلریله بکام یورلدیغی حالده (١٥٩٩ م و ١٠٠٨ ه) تاریخنده وفات ایلدی . فاضـل مومی الیه مواهب لدنیه‌یی ترجمه ایله (معالم الیقین) تسمیه ایلدیکی کبی قطب مکینك (الاعلام فی احوال بلدة الله الحرام) نام کتابنی دخی ترکجه‌یه ترجمه ایتمش وحضرت خالددن مروی اولوب الان تربهٔ شریفهٔ مشارالیهده رحله آرای تعظیم اولان احادیث نبویه‌یی جمع ایلمشدر .

§

﴿ باکواس ﴾ یاخود (باغوساس) — ملوك کیانیه‌دن فرس ملکی اوچنجی (اردشیر) لك وکلای بنامندن مصرلی برخادم اغاسیدر . بوخائن ابتدا هرنقدر مصرك فتحی ایچون اردشیره معاونت ایتدی واوسایه‌ده ایرانه کلوب مساند عالیه‌یه نائل اولدیسه‌ده مصرلیرك پرستش ایتدکلری اوکوزی اردشیر ذبح ایلدیکنه قلباً کوجندیکی جهتله اردشیرك مترصد فرصتی اولمشیدی آره‌دن برمدت مرورنده فرصت بولوب مشـار الیهی تسمیم ویرینه اوغـلی (ارسات) یاخود (اوخوس) ی اجلاس ایلدکدنصکره ارسانك قرنداشنی وایکی سنه صکره ارساتی دخی اعدام ایتدیروب یرینه ایکنجی (دارا) یی چیقـارتدی وبرازصکره بونی دخی بجرمك اوزره ایکن (دارا) دهـا اول طاورانوب خائنك باشنی خایه‌لرینه دوندردی .

§

﴿ بال ﴾ — اسویچره‌نك شمال غربیسنده والمانیا ایله فرانسـه ممالکی حـدودنده اسویچره جـماهیر متفقه‌سـندن برینك مرکز اداره‌سی اولوب بوشهره المانلر (بازل) وایتالیانلر (بازیلو) دیرلر شهر مذکور (رین) نهری اوزرنده واقع اولوب اشـبو نهر ایله (بیوك بال) و (کوچك بال) اسملریله ایکی‌یه تقسیم اولنور درون شهرده (غوتیق) اصولی اوزره مزین برکلیسا ومکمل بردار الفنون موجوددر وسکنه‌سی قرق بیك نفوسـدن عبارت

اولوب علوم ومعارفده خیلی ترقی ایتمشلردر مشاهیر مهندسیندن (اولر) و (برنویل) بوشهرده تولد ایلدیلر .

§

﴿ پالاس ﴾ — (سیارات دوربینی) دنیلان وشمدیه دکین بریوزالللی قدری کشف ایدیلان صغیر الجم اجرامك درت بیوجکلرندن برینك اسمیدر . بونی (۱۸۰۲ م و ۱۲۱۷ ه) تاریخنده المانیاده (پرم) شهرنده (اولبر) نام اخترشناس کشف ایلدی قطع ناقص شکلنده برمحرك اوزرنده شمسه غایت یقین اولهرق دور ایتمکده‌در وکشف تاریخنجه مذکور سیاراتك ایکنجیلریدر (سرس) و (ژنون) و (وستا) نام سیاره‌لر دخی ذکر اولنان بیوجکلرینك دیکرلریدر سرس ۱۸۰۱ ده (پیازی) معرفتیله وژنون ۱۸۰٤ ده (هادینغ) معرفتیله ووستا ۱۸۰۷ ده ینه مرقوم (اولبر) معرفتیله کشف اولنمشدر .

§

﴿ پالخاش ﴾ — آسیاده ایکنجی درجه‌ده جسیم برکولك اسمیدر . بوکول سبریانك جنوب غربیسنده اولوب (چونغاریا) طاغلرینك صولری بوکوله جریان ایدر ایسه‌ده کندیسنك هیچ برنهر وبحره جریان ایدن ایاغی یوقدر .

§

﴿ پالرمو ﴾ — سچلیا اطه‌سنك ساحل شمالیسنده وایتالیا دولتی زیر اداره‌سنده برکوزل مملکتدر . وسچلیانك مرکز اداره‌سیدر ونفوس موجوده‌سی ایکیوز یکرمی بیك تخمین اولنمقده‌در .

مملکتك اطرافنده سکز کیلومترو دورنده برحصاری وهرقن ایچون مکتبلری وبرکوزل لیمانی واردر . پالرمونی میلاددن تخمیناً بیك سنه مقدم فنیقه مهاجرلری تأسیس ایدوب (پانورمس) تسمیه ایتمشلر ایدی .

عربلر (۲۱۳) تاریخنده سچلیانك (ساراغوز) شهرینی و (۲۲۸) ده مسینا شهرینی و (۸۵۸ م و ۲٤٤ ه) تاریخنده دخی (قسترو) قلعه‌سنی ودها برقاچ مملکتلرینی آلوب ایکیوز قرق سنه قدر حکومت سوردیلر .

بوراسی برآزدلق فرانسزلرك یدضبطنه دخی کچمشیدی صکره یعنی (۱۲۸۲ م و ٦۸۱ ه) تاریخنده اهالی براتفاق خفی عقد وکیجه‌لری شوراده بوراده راست کلدکاری فرانسزلری قتل ایدرك کافه‌سنی مملکتدن قاچردیلر .

سچلیاتین قرالی زیر حمایه سنده بولندیغی ناپولی دولتنه بعض الفا آت ایله عصیان ایدرك (١٨٦٠ م و ١٢٧٧ ه) تاریخنده مرکز اداره‌سی اولان (پالرمو) شهرینی غاریبالدی‌یه آچمسیله غاریبالدی ابتدا سچلیایی ومتعاقباً ناپولی‌یی غایت قولای برصورتده آلوب ایتالیایه الحاق ایلدی .

§

﴿ بالفروش ﴾ — عجمستانك مازندران ولایتی داخلنده وساری ایله آمل شهرلری بینده وبحر خزر ساحلی اوزرنده مشهور برشهردر .

§

﴿ بالقان ﴾ (قوجه بالقان) — صماقو جوارنده سطح بحردن اعتباراً ٣٠٠٠ المان قدمی ارتفاعنده بولنان (ریلو) طاغلرندن آیریله رق قره‌دکزده امنه برونه قدر اوزامش اولان سلسلهٔ جبالك اسمیدر . بوطاغ ٩٠٠ الی ٣٠٠ مترو ارتفاعنده قپولی دربند وبانه دربندی و ٩٧٥ مترو ارتفاعنده تیمور قپو کچیدی و ٦٠٠٠ مترو ارتفاعنده نادر دربندی ودو برول کچیدی وامنه کچیدی نامله معروف دربند وکچیدلری وغیر مضبوط برچوق بوغازلری حاویدر

بالقان مزبورك طولی ٣٠٠ وعرض غربده ٦٠ الی ٨٠ وشرقده ٣٠ الی ٤٠ کیلو مترودر ومشهور تپه‌لری دخی رازلوق قصبه‌سنك شمال طرفنده و ٧٧٠٠ المان قدمی ارتفاعنده اولان شاطر تپه سی ایله ٦٨٠٠ قدم ارتفاعنده اولان بالا باینجه یایلاسی وسلاتینا موقعنك طرف جنوبینده و ٥٠٠٠ قدم ارتفاعنده اولان اورته طاغی وقلبه ایله قزانلق اره سنده و ٣٠٠٠ قدم ارتفاعنده اولان قره جه طاغیدر

§

﴿ باقلاوه ﴾ — قریم شبه جزیره سنده واقع سیواستپول لیمانك جنوب شرقیسنده یوز خانه‌لی بر روم قریه سنك وحوالیسی بیوك طاغلرله محاط ومحفوظ اولان لیمانك اسمیدر . بو لیمانك آغزی غایت طار اولوب ایام شتاده شدتلی هوالرده درونه کیرن کایتلو بالقلر قولایلقله یعنی آغزطرفی آغلرله سدایله آولاندیغندن بونامی آلمشدرلر . لیمان مذکورده یوز سفینه بارینه بیلور .

§

﴿ بالون ﴾ — واسطه‌سیله هوایه چیقیلور برآلتدر. خفیف ومجوف وغیرقابل‌النفوذ وارمودی‌الشکل‌طلوم کبی اعمال اولنور وایچنه (مولدالماء) یاخود (سیجاق هوا) طولدیریلوب هوایه اصعاد ایدیلور. بونی (۱۷۸۳ م و ۱۱۹۸ ه) تاریخنده (آنونی) ایالتنده کاغد فابریقه جیسی (اتیان) و (ژوزف) نام ایکی برادرلر بولوب ۳۶ مترو جرمنده و ۲۵۰ کیلوغرام وزننده واوزری اینجه کاغد قابلی بزدن اعمال وآغزینك التنده کاغد پارچه‌لری وصمان احراقیله درونه سیجاق هوا املا وتجربه ایتدیلر و صکره مخصوصاً نسیج واعمال اولنمش ابیك قماشدن پاپیله رق واوزرینه لاستیقدن روغن طلا ایدیلەرك واوستنه دخی قوی آغ چکوریله‌رك اصلاح ایلدیلر. دها ایلرودلمك ایچون حالا اوغراشلمقده در.

§

﴿ باله آر ﴾ — بحر سفیده اسپانیا دولتنك برایالت بحریه سنی تشکیل ایدن جزائر مجتمعهٔ مشهوره در ومرکز اداره سی مایورقه جزیرهٔ جسیمه سی اوزرنده کائن (پالما) نام شهردر

§

﴿ پاله‌س ﴾ — اسکی اینالیانلرك مبنوده‌سیدر. اشبو پاله‌س قیون وصغر سوریلرینه وچوبانلره قاریشور ایمش انك ایچون هرسنه نیسانك برنجی کونی یورطیسنی طوتارلر واوکون آخورلری وآغیلری سپوروب تمیزلرلر وهیکلنك اطرافنده سوریلرینی طولاشدیررلر ایدی.

§

﴿ بالی ﴾ افندی — رجال خلوتیه‌دن بر بیوك ذاتدر. بوذات عالیقدرك علوم ظاهره‌ده اولان فضل واقتداری علوم باطنه‌ده اولان کمالندن اشاغی دکل ایدی. مشارالیه کمال پاشازاده‌نك رساله‌سنده‌محرر اولان ردودی رد و (کنت کنزاً مخفیاً) حدیث قدسیسنده اولان رموزی اظهار ایتمش وقضا وقدره دائر برمکمل رساله قلمه آلمش و (محیی‌الدین‌العربی) حضرتلرینك فصوصنه امر معنوی ایله برشرح یازمشدر.

مسقط رأسی (استروجه) قصبه‌سی اولوب (۱۵۵۲ م و ۹۶۰ ه) تاریخنده صوفیه‌ده وفات ایادیکندن نعش شریفی صوفیه‌نك برساعت خارجنده

صالحیه دیدکلری محله دفن واوزرینه غایت منتظم برقبه بنا ویاننه مکمل مسجد وزاویه انشا اولندی حالا زیارتگاه خواص وعوامدر.

§

﴿ بالیابادره ﴾ — یاخود (بادره) — موره شبه جزیره‌سنده مستحکم برشهردر. والیوم (آخایا) سنجاغنك مرکز اداره‌سی اولوب اوتوز بش بیك نفوسی جامعدر وکوزل ومستحکم بر لیمانی واردر. بونام یونانستانده برکورفزه دخی ویرلدی. شهر مزبوره یونانیلر (پاتراس) و (پالیا پاترا) دخی دیرلر. تخمیناً بیك تاریخلرنده بالیا بادره‌دن صاحب زمان برمبارك ذاتك ظهور ایلدیکی مرویدر.

§

﴿ بالی پاشا ﴾ — سلطان بایزید وزراسندندر واصلی انطالیه‌لیدر. بوذات سلطان مشار الیه حضرتلرینه داماد اولدقدنصکره درسعادتده خسروپاشا جوارنده برجامع شریف بناسنه مباشرت ایلدیسه‌ده اکمالنه موفق اولهمیوب وفات ایلدیکندن جامع شریف مذکور زوجه‌سی (هما) سلطان معرفتیله اکمال و (١٠٥٤ م و ٩١٠ ه) تاریخنده‌رسم کشادی اجرا اولندی.

§

﴿ بالی بك ﴾ — سلطان بایزید ثانی امراسندن مالقوچ اوغلی دیمکله مشهور بر قهرماندر. له قرالنك ممالك عثمانیه‌یه غارت ضمننده جمع وبندان طریقیله سوق ایتدیکی عساکرك التی بیك کشیدن عبارت اولان طلیعه‌سنی سرحد نفراتندن التی یوزنفر عساکر شاهانه ایله بغدانده پوصویه چکوب کاملاً محو ویکرمی بیك عربه اشیالرینی اغتنام ایتمشیدی متعاقباً دلیر مشار الیه لهستانك تأدیبنه دخی تعیین بیورلدیغندن قرق بیك عسکر ایله کیدوب غارت نصل اولدیغنی اکلاتدی وبرچوق غنایم واسرا ایله سلستره‌یه عودت ایدوب مظهر آفرین اولدی (١٤٩٣ م و ٨٩٩ ه) مشار الیهك بوکبی دها پك چوق محاربادده شجاعت واهلیتی کورلمشدر.

§

﴿ بالی خلیفه ﴾ — مظنهٔ کرامدن سرخوش بالی دیمکله مشهور برذات ستوده‌سماتدر. مشار الیه شهزاده سلطان احمدك خواجه‌زاده‌سی واوتوزاقچه وظیفه ایله کپنکجی‌مدرسه‌سنك مدرسی ایدی برکون رؤیاسنده

فقراسیله ذکر ایدر برشیخ کبیر کورر وسن نیچون حلقهٔ ذکره کیرمیورسك دیو خطاب ایتمیله اویانوب فرداسی کونی تصادفی اوله‌رق شیخ رمضان افندی حضرتلرینك مجلسنه وارر ورمضان افندی رؤیاسنده کوردیکی شیخ اولدیغنی آکلادیغی کبی همان خاکپاینه قپانوب داخل دائرهٔ فیض باهره‌سی اولور کیده‌رك بادهٔ عشق آلهی ایله سرخوش ورحیق جذبات سبحانیه ایله مست ومدهوش اولدیغی جهتله (سرخوش بالی) لقبیله شهرت بولور. مؤخراً (پیروزه‌علی) نامنده برجوانك شیفتهٔ حسن وآنی اولمغله (جوهری) مخلصیله دخی تخلص ایلمشدر .

کرامات علیه‌سندن اولمق اوزره تلقین ویردیکی برمیتك صداسی ایشیدلمش ومعاصری اولان شیخ نورالدین زاده تلقینی انکار ایتدیکیچون

جهان خلق شود کلو منکر اولمشدر کراماته
ندر بوفعل منکر دیر اکر موتایی سویلتسك

بیتنی تعریض کونه انشاد ایلمشدر. وفاتی (١٥٧٢م و٩٨٠ه) تاریخنده‌در.

§

﴿ بالیکسری ﴾ — قره‌سی ولایتنك مرکز اداره‌سیدر و بروسه‌نك غرب جنوبیسنده وطقسان التی کیلومترو بعدنده اولوب اون درت بیك نفوسی جامعدر (١٣٣٦ م و ٧٣٧ ه) تاریخنده سلطان اورخان حضرتلری (عجلان) زاده‌نك موافقتیله صلحاً الوب ممالك عثمانیه یه الحاق ایلدی . بالیکسری برطاغ اتکنده بولندیغندن درون قصبه‌یه غایت لطیف برصو جریان ایدر واعلا عبا طوقینور و یلده برکره پنار قوریلور. شیخ (لطف‌الله) بیرامی حضرتلرینك درون قصبه‌ده برزاویه‌سی و جامع وسائر بعض خیراتی واردر وتربه‌سی زیارتکاه خواص وعوامدر.

§

﴿ بالینه ﴾ — یاخود (قدرغه) — قطب شمالی دکزلرنده بولنور بر بیوك بالغك اسمیدر. بو بالق ممالی حیواناتك ات بیجی جنسندندر دائما تك کزر الك بیوکی اوتوز درت مترو طولنده‌در آبی بالغنه مشابه ایسه‌ده قویروق طرفی اینجه و باشی طولنك ثلثی نسبتنده بیوکدر وآغزنده دیش یرینه بوینوز جنسندن بربری آرزنده متعدد صفیحه‌لر واردرکه

بوندن شمسیه چبوغی و باستون کبی شیلر اعمال ایدرلر قویروغی غایت قوتلیدر بوغازینك طارلغی مناسبتیله بیوجك بالقلری بلع ایده‌مدیکندن دائما کوچك بالقلری صید و بلعه مجبور اولور واشبو کوچك بالقلری اوقوجه آغزینه صو ایله برابر الوب صکره صویی دماغنده اولان ایکی دلیکدن هوایه طوغری فسقیه کبی پوسکورر بونك صیدی قطب دکزلرینك بوز طوتمدیغی زمانه یعنی مایسدن اغستوسه قدر موسم صیفه منحصر اولدیغندن اولوقت صیادلر کمیلرله چیقارلر و بالغی صویك اوزرنده کوردکلری کبی صنداللرله یاقلاشوب یای ایله زیبقین آته‌رق اوررلر بالق زیبقینك آجیسیله قعر دریایه طوغری قاچار ایکن زیبقینك اوجنه باغلی اولان ایپی سرعتله صالیوررلر نفس المق ایچون تکرار صویك یوزینه چیقدقده بر زیبقین دها آتوب بوصورتله تلف ایدرك کمینك یاننه یاخود ساحله یناشدیررلر و پارچه پارچه کسه‌رك یاغنی ودیشلری مقامنده اولان لوحه‌لری آلورلر بر بالقدن یکرمی بیك فرانق قیمتنده التمش فوچیدن زیاده یاغ حاصل اوله بیلور

§

﴿ بامباره ﴾ — سودان شمالینك جهت شمالیسنده واقع (ماندنغو) نام زنجی ممالك وسیعه‌سنك برمشهور قسمی‌واك معموریدر بودخی ایکی‌یه منقسم اولوب برینه یوقاری بامباره ودیکرینه اشاغی بامباره دینلمکده‌در . یوقاری بامباره نك مرکزی (ینجر) نهر جسیمی اوزرنده تخمیناً یکرمی بیك نفوسی حاوی اولان (سغو) و اشاغی بامباره‌نك مرکزی دخی (نیجر) نهرینك احداث ایتدیکی بر جزیرهٔ صغیره اوزرنده یکرمی بیك نفوسی جامع (جنت) شهریدر ولایت مزبوره اهالیسی کاملاً مسلمان اولوب شریف عنواننده بر امیرك تحت اطاعتنده یشامقده‌در .

§

﴿ پامپلیه ﴾ — قوالیرلرك نام دیکری . (شوالیر) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ پامفیلیا ﴾ — الیوم اطنه ولایتی ملحقاتندن بولنان ایچ ایل سنجاغنك حاوی اولدیغی بلادك نام عتیقیدر . بوراسی مقدما بر مدت (پیسیدی)

ایله برابر برایالت اولهرق مستقلاً اداره اولنمش ومؤخراً روما دولتنه انتقال اتمشدر . اولوقت (انطالیه) و (اولبی) و (اسکی انطالیه) شهرلری دخی ممالك مشهوره‌سندن ایدی . (پیسیدی) کلمه‌سنه دخی نظر بیوریله .

§

﴿ بامیه وکنه اوجاغی ﴾ — دولت علیهٔ عثمانیه‌نك بانیٔ ثانیسی چلبی سلطان محمد خان حضرتلرینك تأسیس ایتمش ودشمنلری علیهنده استعمال ایدرك تمامیله غلبه اتمش اولدقلری تعلیملو ایکی سواری فرقه‌سیدر (بامیه اوجاغی) اماسیه شجعان اهالیسندن و (کنه اوجاغی) دخی مرزیفون ولایتی دلاوران اهالیسندن تشکیل ایدیلوب هر ایکیسنه اماسیه ایله مرزیفون بینده کائن ممالکی اووه‌ده اصول حربه تطبیقاً جندیلك اوکرندکلری واماسیه اراضیسی اوزره بامیه ومرزیفون اعلا کنه انبات ایتمکله مذکور فرقه‌لردن برینه بامیه اوجاغی نامی ودیکرینه دخی کنه اوجاغی نامی ویرلمش ایدی صکره اشبو اوجاقلرك انتظام احوال وتعلیم وتعلملرینه فاتح حضرتلری طرفلرندن دخی اعتنا بیورلمغله وعادتا مذکور اوجاقلرك سواریلکده واوریجینق وکسیجیلکده مهارتلری زمانمزك الك معلم سواری فرقه‌لری درجه‌سنه وارمغله یوزلرندن نیجه غلبات وفتوحات میسر اولمشدر .

§

﴿ بان ﴾ — اسقلاوون وبوشناق لسانده حاکم وافندی دیمکدر لهلولر دخی افندیه (پان) دیرلر والیوم اوستریانك اسقلاوونیا ممالکنده قلعه محافظلرینه (بان) تعبیر ایدرلر اشبو بان کلمه‌سی برزمان بلغار وافلاق وصرپ بکلرینه دخی عنوان اولمشیدی . فارسیده (مرزبان) کلمه‌سنك سرحد محافظی وسنور بکی وبالتوسع برقوم وجماعتك رئیس وحاکمی معناسنه اولمسنه وبزده عربلر طرفندن اسکی رؤسای فرسه زانك ضمیله (مرزبان) وجمعنده (مرازبه) دیو تعریف واستعمال اولنمسنه باقیلورسه (بان) لك لفظ مشترك اولدیغی اکلاشیلور . (پانونی) یاخود (پانونیا) دخی برحکومت مستقله‌در (پانونی کلمه‌سنه نظر بیوریله) (بالك اوتی) . نبکلك اوتی دخی (بان اوتی) نامیله شهرت بولمشدر . اشبو بان اوتی رایحه‌سی

کریه وطعمی خریف ولونی طونوق یشیل براوتدر عربجه‌سی (بیخ) در اکثر یازراعت اولنمیان یرلرده حاصل اولور واوراقی وجذری طبده استعمال اولنور خاصه‌سی کوزل عورت اوتنك خاصه‌سنه مشابه ایسه‌ده نبضك عدد ضرباتنی تقلیل ایتمك باك اوتنه مخصوص برخاصه‌در.

§

﴿ پانا روما ﴾ — غالیله‌نك دوربینی یاخود منظر تماشا دنیلان آلتیدر بوآلت متقارب الشعاعات برعدسهٔ شخصیه ایله متباعد الشعاعات برعدسهٔ عینیه‌دن عبارت ایکی جامدن مرتبدر بناءعلیه ایچنده کورینان خیال مبسوطاً متشکل اولوروعدسه‌لری بینده اولان مسافه اصغراولدیغیچون جسم مضی‌یی جسم اصلیسنده رؤیت ایتدیرر آلت مزبوری غالیله نام حکیم کواکبك معاینه‌سیله اشتغال ایتدیکی صره‌ده ایجاد ایتمشدی .

§

﴿ پانامه ﴾ — امریقای شمالی‌یی امریقای جنوبی‌یه ربط ایدن برزخك اسمیدر اگرچه اشبو برزخك اوزرینه عرضاً یاپیلان برقیصه شمندوفر بحر محیط غربی‌یی بحرمحیط شرقی‌یه وصل ایتمش عد اولنه بیلور ایسه‌ده شمدیلرده برقنال حفریله جدیدته دخی قرار ویرمکده‌درلر .

§

﴿ بانبوك ﴾ — سودان شمالینك جهت غربیسنده واقع (ماندنغو) نام زنجی ممالك وسیعه‌سنك برمشهور قسمی اولوب کرسیسی (فاربانه) شهریدر.

§

﴿ باندرمه ﴾ — قره‌سی ولایتنده برقضا مرکزیدر ایدنجك وکونان ومانیاس و پاشا لیمانی وقپو طاغی ومرمره جزیره‌سی ومیر علی ناحیه‌لرندن ماعدا نفوس ذکوری اون اوچبیك بشیوز راده‌سنده‌در باندرمه‌دن بروسه‌یه اون بش ساعتده واریلور.

§

﴿ باندو ﴾ — اشبو باندونك پك اسکی زمانده هندستانده ابنای قردن اولان (شاندرا) سلاله‌سنه منسوب برسلسلهٔ حکمرانی اولدیغی وبونلرك حکومت ایتدکاری برزمانده اهالینك برمحاربه‌یی قزاندقدنصکره (همجنسمزی نیچون بویله پریشان ایتدك عالمده برطرفك حاصل ایتدیکی لذت ظفر اکثریادیکر

طرفك مظلوميت ومغدور يتيله وجوده كلهيور ارتق بزم ايچون بوندن صكره بويچاره‌لرك كوزلرى اوكنده حاكيت وعظمت صاحبقى عيدر) ديه‌رك (همالايه) طاغلرينه چكلدكلرى وبووقعه‌دن صكره دخى هندستانده سلالهٔ مذكوره‌دن التمش درت نفر حكمدار كلوب (دهلى) شهرينى مقر سلطنت اتخاذ ايتدكلرى اسكى هند تاريخلرنده محررردر .

تواريخ مزبو (سوريا) نام سلالهٔ حكمرانيى دخى ابناى شمسدن اولمق اوزره بيان ا ر .

هندستان رو زمينك الك قديم ومعمور برقطعهٔ جسيمه‌سى اولديغى حالده وقايع عتيقه‌سنى متضمن الده شايان اعتماد برتاريخى بولنه‌ماسى باعث تأسفدر .

§

﴿ پانزهر ﴾ صحيحى (بادزهر) — بين‌الناس قاطع تأثير سم اعتقاد اولنان وحيوانات ثديه‌نك اكثريا انبوب هضميسندن چيقاريلان برعلاجدر . الك معروفى اولان (بادزهر حضرى) يعنى يشيل رنكليسى چكى شردانندن وبقله صاريسى رنكنده اولان برنوعى اوقلى كرپينك قارنندن وديكر نوعى ميموندن چيقاريلور بونلر اكرچه مقدماً پك مقبول ومعتبر ايديسه‌ده شمدى هرسمك نوع وطبيعتنه كوره ادويهٔ مخصوصه موجود اولديغندن پانزهره احتياج وصحتنه اعتماد قالمامشدر .

امريقاده (لاما) دنيلان بيوك حيواندن وقره‌جه‌دن دخى پانزهر چيقاريلوب كتورلمكده وبو پانزهر بردرجه‌يه قدر قبول اولنمقده‌در .

§

﴿ پانسيلوانيا ﴾ — امريقاى شمالى حكومات مجتمعه‌سندن برى اولوب شمالاً (نيورق) جنوباً (ورژينى) ايله (ماريلان) غرباً (اوهيو) شرقاً (نيوژرزى) حكومتلريله محدوددر . شرقدن غربه طولاً ٤٤٨ وعرضاً ٢٤٠ كيلومترو وسعتى اولوب اوچ مليونه قريب اهاليسى واردر مقر اداره‌سى (هاريسبورغ) ايسه‌ده (فيلادلفى) ايله (پتيسبورغ) شهرلرينك اهميتى دها زياده‌در متعدد نهرلر وهر طرفنده برچوق شمندوفرلرى واردر هواسى معتدل واراضيسى منبت اولوب هرنوع حبوبات وتوتون وآصمه وتوت

اغاجلری امریقای مجتمعه‌نك هر بر محلندن زیاده بوراده حاصل اولور وکنیش اورمانلری وکوزل مرعالری واردرکه اورالرده کایتلی مواشی بسلنور. بز صابون کاغد جام چوملك خلاطجیلق صنایعی پك رواجلیدر معدن کوری وتیمور قورشون باقر معادنی اولدیغی کبی زمرد معدنی دخی واردر.

آوروپالیلر پانسیلوانی‌یه کیرمزدن اول بوراسی (لناپ) جنسندن برطاقم قبائل ایله مسکون ایدی.

اشبو مملکت (والترالیغ) نام انکلیز طرفندن کشف اولندی برنجی (ژاق) زمانده بومملکته برطاقم کوچلر اسکان ایدلدی و (١٦٨١ م و ١٠٩٣ ه) تاریخنده (که کرویو پن) نام ذاتك فاملیاسی دولتدن الاجغنه مقابل اشبو مملکتی اخذ ایدرك توطن ایلدی حکومت مذکوره‌نك خصوصی برقانون اساسیسی واردر.

(پن سیلوا) لاتین لسانده (پن) اورمانی دیمکدر.

§

﴿ پانطوغراف ﴾ — هرنوع رسم وخریطه‌لری مراد اولنان نسبتده بیوله‌رك یاخود کوچله‌رك عینیله وغایت صحیح صورتده قوپیه ایتمکه مخصوص برآلتدر. اشبو آلت درت محور واسطه‌سیله وبومحورلر اوزرنده حرکت ایدر طرزده ومتوازی‌الاضلاع شکلده یرلشمش درت عدد جدول تخته‌لرندن عبارت اولوب ترتیب مخصوصی ایجابنجه مذکور جدول تخته‌لرندن برینه استقامتنجه ربط اولنمش برقلم برسم ویا خریطه‌نك خطوطی اوزرنده قوری‌قوری‌یه کزدیرلدیکی اثناده دیکر جدوللك استقامتنه مربوط برقورشون قلمی دخی کندوسنه ویریلان وضعیته کوره خطوط مذکوره‌یی بر نسبتده بیوك یا کوچك اوله‌رق رسم ایدر.

بوآلت اون التنجی عصر میلادیده ایجاد اولنمش و (١٦١٥ م و ١٠٢٤ ه) تاریخنده فرانسه‌یه واون بشنجی سنه صکره ایتالیایه ادخال ایدلمشدر. بونك مجسماته مخصوص نوعیده واردر. ترکجه‌سی (پرکارمیمونی) در.

§

﴿ بانق ﴾ — آوروپاده پولیچه اصولنك ایجاد اولنمسیله اون ایکنجی

عصر میلادیده تشکل ایتمش صراف شرکتلرینك اسمیدر بانقه‌لرك اولوقت ایشلری مسکوکاتك قلتندن ناشی چکیلان مضایقه‌نك دفعنه مدار اولمق اوزره برمقدار ربح ایله سندات اسقونطو ایتمکدن وپولیچه طریقیله برمحلدن محل آخره نقد ارسالنی تسهیل ایلمکدن عبارت ایکن مؤخراً صنایع و تجارتك ترقیسی وامور مالیه‌نك محور لایقنده دورانی مقصدیله ارباب صنایع وتجارته وحکومتلره اچه‌اقراض ایتمك وایستیانلرك اچه‌لرینی ایشلتمك اوزره اخذی کبی خصوصات ایله توسیع دائرهٔ معاملات ایلمشدر الیوم هر ملکده اولدیغی کبی فرانسه‌ده‌دخی بعض خصوصی بانقه‌لردن بشقه دولتك حمایه‌سی تحتنده (بانق‌دوفرانس)و(بانق‌دیسقونت) نامله‌نده جسیم صراف شرکتلری موجود اولوب (بانق دوفرانس) تجاردن اوچ معتبر ذاتك امضالرینی حاوی سنداتی مختلف‌المقادیر اسقونطولرله اچه‌یه تحویل ایدر وفرانسه مالیه وشمندوفر سنداتی وکولچه التون واجنبی مسکوکاتی مقابلنه اچه اقراض ایلر وقیمت مخمنه‌لرندن بهر التی ماهده یوزده سکز فائضله هرنوع سندات ومجوهراتك محافظه‌سنی وبانقه‌یه جیرو ایدیلان سندات بدللرینك تحصیلی خصوصلرینی تعهد وحساب جاری اصولی اوزره اچه قبول ایدر وابراز اولندیغی انده بدلی تسویه اولنور صورتده اوراق تقدیه نشر ایلر. (١٨٦٣ م و ١٢٨٠ ه) تاریخنده درسعادتده دخی ایکی ملیون یدی یوز بیك انکلیز لیراسی سرمایه واوتوز سنه امتیاز ایله بربانقه کشاد اولنوب مؤخراً مدت امتیازیه وسرمایه‌سی توسیع اولندی. (بانق) ایتالیانجه (پیش تخته) معناسنه اولان (بانقو)دن مأخوذدر.

§

﴿ بانقوق ﴾ — آسیاده وهندچینینك وسطنده کائن سیام حکومتنك (مه‌نام) نهری فمی اوزرنده اللی بیك نفوسی جامع برشهر شهیردر که حکومت مذکوره‌نك مرکزیدر.

§

﴿ پانونی ﴾ — یاخود (پانونیا) اوسترپا واسقلاوونیا وخرواتستانك جهت شرقیسیله مجارستانك جهت غربیسندن و بوسنه‌دن عبارت برقطعه یاخود حکومتك نام عتیقیدر. بو قطعه‌ده بولنان اهالیٔ قدیمه (سلت)

طائفه‌سنه منسوب اولوب خیلی زمان مستقل اوله‌رق حکومت سورمشلر ومؤخراً ماکیدونیا قرالی فلیب واوغلی اسکندره انقیاده مجبور اولمشلر ایدی. بورالری صکره روما دولتی اداره‌سنه کچوب بعد انقراضه پك چوق انقلابه اوغرامش وعاقبت اوستریا دولتنه انتقال ایلمشدر.

§

﴿ پاولو ﴾ — روسیه ایمپراطوریچه‌سی معهودایکنجی (قترینه) نك اوغلیدر. بونك باباسی (پترو) زوجه‌سی مومی‌الیهادن یقایی صییروب دیکر برقادین ایله عقد ازدواج ایتمك ایچون پاولو بنم اوغلم دکلدر دیمسی اوزرینه (قترینه) زوجندن انتقام آلمغی وآنی ازاله ایله تخت ایمپراطوری‌یه اوتورمغی قوروب خفی جلی الفتی اولان امرای عسکریه‌نك قوجاغنه دوشدی و بالآخره انلرك تدبیریله بیچاره پترویی ازاله ایدوب اوغلی مرقوم (پاولو) یی دخی ایلروده رقیب سلطنتی اوله‌مامق ایچون کندو هواسنه براقدی یعنی اوقویوب یازمغه و برهنز تحصیلنه سوق ایتمدی بناء علیه چوجق غایة الغایه جاهل وهردرلو ذوق وسفاهته مائل اوله‌رق بیویوب اودون کبی بر آدم اولدی اکرچه والده‌سنك وفاتندن صکره برآره‌لق تخت ایمپراطوری‌یه اوتوردیسه‌ده پك چوق امتداد ایتیوب فرانسزلرك اوروپایی صارصدیغی زمانده یعنی(١٨٠١ م و١٢١٦ ﻫ) تاریخنده روسیه زادکانلك غدریله یاخود انکلیزلرك اچه‌سیله اعدام اولنه‌رق برینه اوغلی (علکساندری) کچدی.

§

﴿ پاولوس ﴾ — طرسوسلی بریهودینك اوغلیدر و حواریون درجه‌سنده دین (عیسی) علیه السلامه‌خدمت ایدنلردندر. بوذات ابتدا یعنی قبل‌الرفع دین عیسایی انکارده بولنوب صحبت عالیلریله مشرف اوله‌مدیغندن زمرهٔ حواریونه داخل اوله‌مدی لکن بعد الرفع شام شریفده خرستیانلغی قبول ایدنلری منع و تأدیبه مأمور اوله‌رق کیدرکن یولده کوردیکی برر‌ؤیا مناسبتیله یهودیلکدن و از کچوب دین عیسایی قبول وتسلیم وبراز صکره یونانستان وقبریس و سلانیك وقورینت شهر وقصبه‌لرینی طولاشوب خرستیانلغی نشر وتعمیم ایلدی مؤخراً بردعوا ضمنده‌رومایه جلب اولنوب اوراده دخی تلقین دینه قیام وروما ایمپراطوری

غدار (نرون) ك حضورنده سر بستانه ايراد كلام ايلديكندن (٦٦ م) تاريخنده پترس ايله اعدام اولندى .
اون درت عدد رساله سى واردر .

§

﴿ باوندیه ﴾ — طبرستانده يعنى مازندران ولايتنده اجراى حكومت ايدن پادشاهلره مخصوص بر عنواندر . بونلرك برنجى سلاله‌سى هجرتك قرق بشنجى سنه‌سنده باوند بن شابور معرفتيله تشكل ايدوب (١٠٢٨ م و ٤١٩ ه) تاريخنده منقرض اولدى وملكارى ملوك ديالمه النه كچدى ايسه‌ده قرق يدى سنه مرورنده بر كوشه‌ده متقاعد واجدادينك سلطنتنى احيايه مترصد اولان (حسام الدوله شهريار) حكومت مذكوره‌نك بردرجه‌يه قدر ضعفندن استفاده ايدرك حرباً طبرستانه مالك اولدى . اشبو ايكنجى باونديه سلالهٔ حكمرانيسى (١٢٠٩ م و ٦٠٦ ه) تاريخنه قدر دوام ايلدى . و (حسام الدوله اردشير) ك همتيله (١٢٣٧ م و ٦٣٥ ه) تاريخنده تشكل ايدوب (آمل) شهرينى پايتخت اتخاذ ايدن اوچنجى سلاله ايسه يوز اون بش سنه دوام ايدوب اندن صكره بتون بتون منقرض اولدى . مؤخراً ظهور وطقسان طقوز سنه حكومت ايدن جلاويلر دخى اشبو باونديه فروعندندر . بونلره ابتدالرى ملوك الجبال ديرلر ايدى .

§

﴿ باويرا ﴾ — المانيا اتفاقنه داخل بر حكومت مشروطه ومستقله‌در اشبو حكومتك مقر اداره‌سى يوز يتمش بشبيك نفوس جامع اولان مشهور (مونيخ) شهرى اولوب عموم باويرا اداره سنده اكثريسى قتولك اولمق اوزره بش مليون ايكيوز يتمش بيك نفوس تخمين اولنمقده در . باويرا قطعه سنك حدودى جنوب غربيده قونستانس كولنه قدر ممتد اولور وهواسى واراضيسنك قوهٔ انباتيه سى ايكنجى درجه‌ده لطيف معتدل صايلور وككيش واوتلاق اولان اووه‌لرنده پك چوق حيوان يتيشديريلور واورمانلرندن خيلى استفاده اولنور . باويرا حكومتى (١٧٤٥ م و ١١٥٨ ه) تاريخنده (توش) مصالحه سى سايه سنده اقتدارينى اعاده‌يه

و (١٨٠٦ م و ١٢٢١ ه) تاریخنده فرانسه ایمپراطوری ناپلیونك همتیله توسیع ممالك ایتدکدن صکره برده قرالیت عنوانه نائل اولدی . اورو پالیلر باو یرایه (بایرن) و مونیخ شهرینه دخی (مونخن) دیرلر . مقر حکومت اولان اشبو (مونیخ) شهرنده سکز یوز بیك کتابی جامع وغایت مکمل ومنتظم برقرال کتبخانه سی واردر . (حکومت) کلمه سنه دخی نظر بیوریله

§

﴿ باهان ﴾ — یرموك محاربهٔ مشهوره سنده روم پادشاهی (هرقل) لك التی یوز بیك ودیکر بر روایته کوره یدیوز بیك کشیدن عبارت اردوسنه قوماندا ایدن برارمنی سردارك اسمیدر (خالد بن ولید) رضی الله عنه حضرتلری قرق بیك کشیلك براسلام اردوسیله بوکا غلبه و یالین ایاق فراره مجبور ایتدی

§

﴿ بایزید بسطامی ﴾ — (ابو یزید بسطامی) کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ بایزید خازاول ﴾ یلدیرم — دولت علیهٔ عثمانیه ده دردنجی پادشاه اولوب خداوندکار سلطان مراد حضرتلرینك اوغلی وچلبی سلطان محمد حضرتلرینك پدر یدر ولادتی (١٣٥٩ م و ٧٦١ ه) جلوسی (١٣٨٨ م و ٧٩١ ه) وفاتی (١٤٠٢ م و ٨٠٥ ه) تاریخنده در . مشارالیهه پدری خداوندکارك قوصوه ده شهادتندن صکره میدان محاربه ده بیعت و ینه محاربه یه مدوامت اولنوب صرب ولایتی تحت انقیاده آلندی وصرپ بکی استفان قزقرنداشنی سلطان مشارالیهه ویردی واستانبول ایمپراطورینك اوغلنی خفیاً التماس ایلدیکنه بناء ایمپراطورلق اکا توجیه اولنوب باباسی عزل وبودخی ویرکو اعطاسنی تعهداتمکله تکرار ابقاو اوغلنه سلوری وارکلی وسلانیك شهرلری توجیه اولندی وروملرده اولان الاشهر سنجاغی ایمپراطورك عسکریله فتح ایدلدی وایاسلوغ وصاروخان ومنتشا ونیکده واقسرای و (١٣٩١ م و ٧٩٤ ه) تاریخنده قیصریه وسیواس واماسیه امیر برهان الدین یدندن وقسطمونی طوپال بایزید یدندن الندی وقرمان اوغلی آق چای محاربه سنده اخذ واعدام ایدلدی و (١٣٩٥ م و ٧٩٨ ه)

تاریخنده استانبول ایمپراطورینك ومجار ومملکتین بکلرینك فریاد واستمدادی اوزرینه فرانسه والمانیادن کلیتلو عسکرکلوب نیکبولیده بر بیوك محاربه اولدی وعثمانلولر غلبه ایدوب فرانسزلرك سرد اریله ایله پك چوق ضابطانی طوتلدی واستانبول ایمپراطورینك اوغلی اولوب عهده‌سنه سلوری وارکلی وسلانیك ولایاتی توجیه اولنمش اولان (اندرونیقوس) لك نشانلیسنی کتوریورم دیه‌رك ایچرویه صوقلمق استیان برسفینه (عزب) پاشا معرفتیله طوتیلوب ایچندن چیقاریلان قزحرمسرای پادشاهی یه آلندی (١٣٩٦ م و ٧٩٩ ه) تاریخنده مورەنك اطرافی و ترحاله ومتعاقباً اتنه وملاطیه وکانغری وکاخ وسلسترەدن ودینەقدر طونه سواحلی وافلاق وصرپ ایالتلری استیلا اولندی لکن استانبول یدی سنه نیم تضییق التنده اولدیغی حالده ضبط اولنەمدی و (١٤٠١ م و ٨٠٤ ه) تاریخنده ملتجی قرەیوسف وسلطان احمد جلایرینك سلطان بایزیدی واوجه مملکتلری اللرندن النان اناطولی بکلرینك تیمورلنکی تشویق ایتلری اوزرینه تیمورلنك ایله سلطان مشارالیهك اره‌سنه برودت کیروب پك صغوق صورتده مخابرات اجرا اولندقدن صکره سلطان بایزید تیمورلنکك اوزرینه سفر اچدیسه‌ده انقره‌ده بوزیلوب اسیر اولدیغندن شهزادکاندن سلیمان چلبی ادرنه‌ده وعیسی چلبی بروسه‌ده تخت عثمانیه جلوس ایدوب دیکرشهزاده چلبی سلطان محمد ولایتی اولان اماسیه یه چکلدی سلطان مشارالیه سکزآی قدر اسارت وزحمت چکدکدن صکره علی روایة نزول اصابتیله وفات ایدوب نعشی بروسه‌یه کتورلدی وشهزاده‌لر اون برسنه بربریله اوغراشوب سلطنت هیچ برینك عهده‌سنده تقرر ایده‌مدیکی حالده نهایت (١٤١٣ م و ٨١٦ ه یاخود ٨١٨ ه) تاریخنده چلبی سلطان محمد حضرتلری جمله‌سنه غلبه ایدوب ادرنه‌ده تخته جلوس ایلدی.

§

﴿ بایزید ثانی ﴾ — ملوك عثمانیه‌دن سکزنجی پادشاهدر وفاتح سلطان محمد ثانی حضرتلرینك اوغلی وسلطان سلیم اول حضرتلرینك پدر یدر ولادتی (١٤٤٧ م و ٨٥١ ه) جلوسی (١٤٨١ م و ٨٨٦ ه) وفاتی (١٥١٢ م و ٩١٨ ه) تاریخنده‌در . مشارالیهك جلوسی سنه سنده

برادری سلطان جم قرمان امیرینك اغفال واعانتیله بروسه اوزرینه کلوب یکیشهرده مغلوب و مصره قدر فراره مجبور اولدی حج شریفدن عودتنده برکره دها طالعنی دنه‌مك استه‌یوب ینه سلطان بایزیدك عسکرینه مغلوب اولدیغندن ردوس قوالیرلرینه دوشدی واورادن سلطان مشار الیهك التماسیله فرانسه‌یه کوندرلدی . (١٤٨٦ م و ٨٩١ ه)

تاریخنده رمضان اوغلی ممالکنه تجاوز ایدن مصرلولری دفع ایچون کوندر یلان اوچ قول اردو مرعش حاکمی ذوالقدر زاده‌نك وفاسزلغی وبعض امرانك احتیاطسزلغی واتفاقسزلغی سببیله منهزم اولوب سردار هرسك زاده احمد بك اسیر دوشدی ومجار محاربتندن صکره اشقودره اردوسی دالماچیایی و دیکر اردولهلولری تربیه ایدوب استانبول اسیرایله طولدی (١٤٩٩ م و ٩٠٥ ه) تاریخنده وندیك محاربه‌سی تجدد ایتدی وکفالونیا ومتون وقورون وناوارین ضبط اولندیغندن وندیك جمهوری اوروبالولردن استمداد ایتمیله پاپاواسپانیا وفرانسه ومجار حکومتلری اتفاق ایدرك آق دکزه دونما کوندردیلر لکن کمال رئیسك صولتندن وفورتنه‌لردن خیلی تلفات ویره‌رك ینه عودته مجبور اولدیلر و ایرانیلر طرفندن اهالی بی اضلال ایچون صوفی نامیله کوندر یلان منافقلرك افسادیله اناطولیده اولان اهالئ عثمانیه‌نك بر طاقمی عجمستان طرفلرینه چکلمکه باشلادیغندن چاره‌سی لدی التأمل ایچلرندن اویوله میل ایدنلری بالتحقیق موره ممالك مفتوحه‌سنه نقل ایدلدی وبرقاچ یوز کارکیر کوپریلر وبنالر یاپلدی و(١٥٠٨ م و ٩١٤ ه) تاریخنده شاه اسماعیل خربروت ومرعشی اوروب ینه کیروچکلدی و بر بیوك زلزله اولوب قرق بش کون امتداد ایتدی وروم ایلنده ادرنه‌یه واناطولیده چورومه قدر شدتی حس اولنوب چورومده ایکی محله منخسف اولدی واستانبولده یوزطقوز مسجد وبیك یتمش خانه خراب وبشبیك ذکور واناث وصبیان تلف اولدی واستانبول سورینك ٤٠٣٠٠ ذراع محلی یقلدی حاصلی استانبول ویرانه‌یه دوندیکندن زلزلهٔ مذکوره یه قیامت صغری نامی ویرلدی ودرحال اناطولیدن اوتوزیدی بیك وروم ایلندن یکرمی طقوز بیك عمله واوچ بیك طاشجی دیوارجی کتوردیلوب وعسکر یدن دخی اوچ بیك مسلم وسکز بیك یایا آیریلوب التمش درت کونده مذکور سوروقیز قله‌سی وسلوری وچکمجه کپریلری انشا و اکمال ایدلدی .

و(١٥٠٩م و٩١٥ه) تاریخنده سلطان (بایزیدك) اختیارلق مناسبتیله ادارهٔ سلطنتدن عجزی تحقق ایلدیکندن شهزادکانك جمله‌سی سلطنت ارزوسنه دوشوب برقاچ سنه دخی بوغائله ایله ذهنلر مضطرب اولدی وهرکس برطرفه مائل بولندیغی کبی یکیچریلر دخی (سلطان سلیمی) استدکارندن سلطان بایزید ملتزمی اولان شهزاده‌یی براغوب ناچار سلطان سلیمی جلب وسلطنتی اکا تفویض ایدرك کندوسی باقی عمرینی چکورمك اوزره اغلیه اغلیه دیمتوقه‌یه کیدرکن حوصه‌ده وفات ایلدی (سلیم اول) ه دخی نظر بیوریله.

§

﴿بایسنقر﴾ — هندستانده حکومت ایدن بابریلردن اولوب مشهور (جلال الدین اکبر) شاهك حفیدیدر. بوذات تخت هنده فرمانفرما ایکن تغلب اوزره اولان وزیر اعظمی آصف خانك تدبیر وتشویقیله دامادی (خرم) خانك کلوب کندوسنی خلع وتخته جلوس ایده جکنی خبر آلدیغی کبی تبدیل قیافتله جانب حجازه فرار واورادن سلطان (مراد) رابع حضرتلری درکاهنه التجا ایدوب مظهر احترام اولدی لکن تختنك استراددی ایچون واقع اولان استرحامی بعض عوایق حیلولتیله ممکن اوله مدیغندن ینه هندستانه کیتدی و (١٦٣٣م و١٠٤٣ه) تاریخنده مقتولاً وفات ایلدی.

§

﴿بایقال﴾ — سبیریا قطعه سنده بربیوك کولدر بونام ایلروده‌کی بایقال طاغلرندن کلان صودن حاصل اولدیغیچون ویرلمشدر بوکولك طولی التی یوزالتمش وعرضی قرقدن یوزه قدر کیلومتروسعتنده در صویی طاتلی ودرین ایسه‌ده سواحلنده سیر سفاین مخاطره‌لیدر صویك فضله سی (آنغارا) دنیلان آیاق ایله (لنا) نهر جسیمه التحاق ایتمکده در.

§

﴿بایقرا﴾ یاخود (بیکقرا) — ملوك ایرانیه ومصریه‌دن بعضیلرینك لقبی ایسه‌ده بوندن نه‌معنا مراد اولندیغی معلوم دکلدر مع مافیه اولوقتکی بیوك ذاتلرك ارسلان وقپلان کی شجیع وقوتلی حیوانات اسملریله تلقب ایدیشلرینه و (بایقرا) دخی کرکنس توعندن بربیوك قوشك اسمی بولندیغنه

باقیلور ایسه مراد صاحب اقتدار وشجاعت ایدوکی اکلاشیلور (قره بك) دن محرف اولمق احتمالیده واردر .

§

﴿ بایقرا ﴾ — خراسان حکمدارلرندن برذاتك لقبیدر که اصل اسمی (حسین) در . بوذات برآره‌لق ملکنی ایرانلوره قاپدیردی ایسه‌ده صکره سلطان (محمد بایسنقر) ك سفاهت وغفلتندن استفاده ایله ملکنی ینه استرداده موفق اولدی و (١٤٤٢ م و ٨٤٦ ه) تاریخنده هراته تخته جلوس ایدوب مدت سلطنتی اولان اوتوز سکز سنه ظرفنده اعمار ملك وتکثیر معارفه فوق الغایه خدمت ایتدی . زماننده اطرافدن خراسانه پك چوق علما وصلحا وارباب فنون ومعارف کلمش و خراسانده انشاسنه موفق اولدیغی مدرسهٔ رفیعه‌ده اون بیك قدر مدرس و طلبهٔ علوم ساکن اوله‌رق جمله‌سی خزینهٔ دولتدن انفاق واعاشه ایدلمشدر . اشبو (حسین بایقرا) نك مجلس عیش وصفاسی دخی عدالت وهمتی کبی شهرت بولدیغندن چوق زمان ضرب مثل اوله‌رق سو یلنور ایدی .

§

﴿ بایندریه ﴾ — ایرانده قبائل ترکمانیه‌دن (آق قیونلی) دیدکاری قبیلهٔ جسیمه‌نك رئیسی بولنان (قره عثمان) ك (١٤٠٦ م و ٨٠٩ ه) تاریخنده قره قیونلی وقره تاتار وقاضی برهان الدین کبی مخالفلرینی محو ایدرك آذربایجانده تشکیل ایلدیکی حکومتك اسمیدر . حکومت مذکوره یوز اون‌سنه قدر دوام ایدوب بومدتده دیار بکره دخی مالك اولدی مؤخراً منقرض اوله‌رق ملکلری ملوك صفویه‌یه انتقال ایلدی .

اشبو بایندر یلرك ایچنده الك پارلاغی فاتح سلطان محمد خان حضرتلریله ترخان صحراسنده حرب ایدن وصلح رجاسیله والده‌سنی طربزونه فاتح مشارالیه حضرتلری نزدینه کوندرن (اوزون حسن) نام حکمداردر و (مرقوم عثمانك لقبی (بهاءالدین) در .

بونلر بیراقلرینه عشیرتلرینك علامتی اولمق اوزره بیاض قیون شکلی بیارلر ایدی

§

﴿ پتاغونیا ﴾ یاخود (پاتاغونیا) — امریقای جنوبینك منتهای جنوبیسنده واللی بشبیك ساعت مربعنده قلیل السکنه بر ارض جسیمدر اهالیسی کرهٔ ارض اوزرنده بولنان انسانلرك الك جسیم وقوتلیسی ایسه‌ده حال بدویتده ودائما صید وشکار ایله تعیش ایتمکده اولوب کیدکاری اثواب کاملا حیوانات دریسندن عبارتدر.

پتاغونیا حوالیسنده بیوك وکوچك بر چوق اطه‌لر وار ایسه‌ده صغوق پك شدید اولدیغندن هنوز معمور اوله‌مامشدر بو اطه‌لردن (تردوفو) نامنده بر ینك اوزرنده بیوك ومهیب بر (وولقان) واردر

§

﴿ بتانی ﴾ — علمای اسلامیه‌نك دردنجی عصر هجری مشاهیرندندر. بوذات (رقه) شهری رصد خانه‌سنده هیئت ونجومه دائر تجارب وکشفیات ایله اشتغال وعصرینه قدر ظهور ایدن بالجمله علمای اسلامیه‌نك معلومات وکشفیاتنی جمع ایدرك اخلافنه خیلی اثار براقمشدر. اوروپالیلر مومی الیهه (آلبتانی) دیرلر وعلمای اسلامیه (بیضی محرك طولانیٔ ارض) کبی کشفیاتی بوکا اسناد ایلرلر.

§

﴿ پترسبورغ ﴾ — روسیه دولتنك پای تختی و بو نامده اولان سنجاغك مرکزیدر. اشبو شهر (فینلاند) کورفزینك ایچروسنده و (نوا) نهرینك ایکی جانبنده وبرچوق اطه‌لراوزرنده واقع اولوب یدی یوزبیك نفوسی جامعدر بونی روسیه ایمپراطوری بیوك پترو (۱۷۰۳ م و ۱۱۱۵ ه) تاریخنده اسوچلیلردن ضبط ایتدیکی اراضی اوزرینه بناء ایلدی پترسبورغك بولندیغی اراضی یه مقدما (انغری) دیرلر ایدی اطرافنده اولان سور بش کیلومترو اولوب ابنیه‌سی اکثریا اخشابدر ومیدانلری وسوقاقلری وچارشولری منتظمدر وجسیم برعمرانیت طاشی اوزرنده بیوك پترونك سواری اوله‌رق طونجدن معمول رسم مجسمی شایان تماشادر و (ارمیتاج) و (توریت) سرایلری و (پولقووا) رصد خانه‌سی مشهوردر و دها مکلف سرایلر وقصرلر ومعبدلر ومنتظم صورتده آچلمش جدوللر اوزرنده مزین یالیلر موجوددر لکن ارضی براز نمناك اولدیغندن هواسی وخیمجه‌در

نوانهری آغزنده بولنان قرونشتاد اطه‌سنده کی زرهلو قلعه‌لر شهر مزبوره بحراً اوله‌جق هجومی منع ایچون تأسیس اولنمش اولدیغندن غایت متین ومستحکمدر

§

﴿ پترو ﴾ بیوك پترو — روسیه ایمپراطورلرندندر. بوکا بیوکلکی ایجابندن اولان افعال موانع بر اندازانه وحرکات عادت شکنانه‌سندن ناشی (دلی پترو) دخی دیرلر. بو ذات روسیه باش وکیلی (غاچلین) ك وهمشیره ووصیه‌سی وشریك سلطنتی (سوفیه) نك و بیوك قرنداشی و ینه شریك سلطنتی مجذوب (یوان) ك معاملات مستبدانه‌لرندن ناشی (ترینته) مناسترینه چکلمش ایدی مرقومه سوفیه‌نك استرلیج عسکر ینی تحریك ایله استقلال افکار ینه صاپمسی اوزرینه سرآمدان دولت اشبو پترو یی جلب وحمایه واختلالی تسکین ایلدکارینه واسترلیج ضابطانندن بعضلری دخی کندو یه طرفدار بولندیغنه بناء (پترو) اون بش یاشنده و (١٦٨٩ م و ١١٠١ ه) تاریخنده استقلالنی اعلان ایلدی و (ایوان) استعفاسنی و یروب (سوفیه) محبسه القا اولندی سکز سنه صکره اصول ادارهٔ دولتی وفنون لازمه‌یی تحصیل ایچون تبدیل نام ایدرك فلنکه کیدوب بر مدت اوراده عادی عمله کبی چالشه‌رق مرانغوزلق وکمی اعمالی صنعتنی اوکرندی وانکلتره واوستریا مکتبلرنده ایچه فنون تحصیل ایتدی بر سنه صکره موسقوه‌ده کی محبوس سوفیه‌نك تشویقیله استرلیج عسکر ینك ینه بر اختلال چیقارمق اوزره ایدوکنی استخبار ایلمسی اوزرینه درحال عودت ایدوب استرلیج اوجاغنی الغا واسترلیج عسکرلرندن درت بیك قدر ینی اعدام ونظام جدیدی وضع ایلدی (١٧٠٠ م و ١١١٢ ه) تاریخنده له ودانیمارقه ایله اسوج دولتی علیهنه اتفاق ایدوب اسوج قرالی تیمور باش دیمکله معروف اون ایکنجی (قارلو) طرفندن نارواده مغلوب وطقوز سنه صکره (پولتاوا) ده غالب اولدی وقارلو دولت علیه‌یه التجا ایلدیکندن پترو سلاحنی دولت علیه‌یه چویردی و (١٧١١ م و ١١٢٣ ه) تاریخنده پروت نهری اوزرنده دولت علیه اردوسنه اردوسیله اسیر دوشوب زوجه‌سی قترینه‌نك تدبیر یله بالطه‌جی محمد پاشانك ارتکابی سایه‌سنده یقایی قورتاردی وامور داخلیه‌یی تنظیم وتعدیل ایدوب

برمجموعهٔ قانونیه یازدی ونظارتی کندوسنه عائد اولمق ورئیس روحانی طائفی اوزره برسینود یعنی جمعیت رهبانیه تشکل ایتدیردی و افتخار نشانلری احداث ایلدی و (۱۷۲۳ م و ۱۱۳۶ ه) تاریخنده طاغستان وشیروان ومازندران ودربند واسترآباد ولایاتنی ایرانلولردن آلدی و (۱۷۲۵ م و ۱۱۳۸ ه) تاریخنده وفات ایدوب یرینه زوجه‌سی برنجی (قترینه) کچدی.

اشبو پترونك اقدام وغیرتنه دیه‌جك اولمدیغی کبی حدت وغدارلغنه دخی نهایت یوغیدی امرینه قارشو حرکتده بولنان بر اوغلنی بالذات قتل ایتمشدر. ابتدا غایت خفی طوتیلوب صکره اورو پالیلرك النه کچمش وهرلسانه ترجمه اولنمش اولان (وصیتنامه) سی کندوسندن صکره دولتجه طوتلمق لازم کلان مسلك وتدابیری مبین بر رسالهٔ مهمه‌در.

§

﴿ پتروس ﴾ — حواریونك برنجیسیدر. بوکالاتینلر (سن پتروس) عبرانیلر (سه‌فاس) فرنکلر (سن پیر) دیرلر تواریخ اسلامیده ایسه (سمیون) و (شمعون الصفا) نامله یاد مقیددر. عن اصل صیدا اهالیسندن اولوب بالتجیلق ایله تعیش ایتمکده ایکن برادری اندریاسك تشویقیله حضرت (عیسی) علیه السلامه ملاقی وشرف صحبتله مشرف اولدی وزیتونلك ایچنده حضرت عیسی ایله صحبت ایدرکن یهودیلرك اخباریله حکومتدن اوزرلرینه عسکر کلدکده پتروس انلری دفع ایتدیکنه بناء حضرت عیسی سن قیاسك کلیسامی سنك اوزرینه بنا ایده‌جکم بیوردی. (پتره) روجه و (سه‌فاس) عبرانیجه (قیا) معناسنه‌در.

مومی الیه حکومتك سن دخی حضرت عیسانك شاکردلرندنیمسك دیو اوچ کره سؤالنه دکلم جوابی وبردیسه ده عقیبنده فوق الغایه ندامتله توبه ایلدیکندن مظهر عفو اولدی ورفع جناب عیسادن صکره قدس شریفده براز وقت وعظ ونصیحت ومؤخراً انطاکیه یه و (٤٢ م) تاریخنده رومایه عزیمت ویته عودتله اسیای صغراده خیلیجه سیاحت ایدوب (٥٢ م) تاریخنده قدس جمعیتی ریاستنده بولندی وینه رومایه کتدیکنده ایمپراطور خائن (نرون) لك حضورینه چیقوب انی دخی دین عیسایه دعوت ایلدیکنه بناء سکز آی حبس

اولنوب (٦٦ م) تاریخنده طرسوسلی (پاولوس) ایله برابر باشی اشاغی خاچلنه‌رق اعدام ایدلدی . سکز بابی شامل ایکی رساله‌سی واردر هرسنه حزیرانك ٢٩ نجی کونی یورطیسی طوتیلور .
خرستیانلر روماده بولنان پاپالری بونك خلیفه‌سی طانورلر .

§

﴿ بتلن قابور ﴾ — مقدما دولت علیه حمایه‌سنده اولان وحالا تاریخلرده اردل دیو یاد اولنان (ترانسلیوانیا) ولایتنك ویوده‌سیدر .
ولایت مذکوره‌نك اولکی ویوده‌سی اولان (آتین بوچقای) لك (١٦١٣ م و ١٠٢٢ ه) تاریخنده وفات ایلمسی اوزرینه مجارلر ایکی طرف اولوب بر طرفی دولت علیه حمایه‌سنده قالمسنی و دیکر طرفی اوسترایایه کچمسنی آرزو ایدرك اختلال چیقاردقلرندن دولت علیه دخی اختلال مذکوری باصدیرمق و اوسترایا طرفلیرینی دوشورمك ایچون اشبو بتلن قابوری اسکندر پاشا معیتنده مستوفی عسکر ایله مجارستانه ارسال واقعاد و بعض امتیازات اعطا ایلدیکندن اهالی دخی ممنون و اوسترایا طرفلیری سکوته مجبور اولدی مومی الیه (١٦١٨ م و و ١٠٢٨ ه) تاریخنده اوسترایا قرالنی مجار قرالغندن کف یده مجبور ایدوب کندوسی عموم مجار قرالغنی اعلان ایلدی و (١٦٢٤ م و ١٠٣٤ ه) تاریخنده وایکی نه صکره بوهمیالولرله اتفاق ایدرك اوسترایالولری دولت علیه نامنه فناحالده پریشان ایلدی بو مظفریت اوزرینه مجار قرالغنك کندوسندن صکره زوجه‌سنه انتقالنی استرحام ایلدیکندن دولت علیه دخی احسان بیوردی . مومی الیه برفقیر آدمك اوغلی ایکن درایت وشجاعتی سایه‌سنده مراتب مذکوره‌یه نائل اولمش و (١٦٢٩ م و ١٠٣٩ ه) تاریخنده وفات ایلمشدر .

§

﴿ پتوله مه ﴾ — مصرده (لاژیت) دولتنی تشکیل ایدن سوتری لاکوسك لقبیدر . اشبولقب مؤخراً تعریب اولنه رق (بطلیوس) دنیلدیکی کبی دولت مشار الیها دخی ملوك بطالسه نامیله شهرت بولدی .
مومی الیه اسکندر رومینك برنجی جنرالرندن ایکن مشار الیهك وفاتیله ممالکی جنرالری بینده تقسیم اولندیغی صره‌ده بونك حصه‌سنه دخی مصر قطعه‌سی

اصابت ایتمش وحصه‌سنه آسیای صغرا اصابت ایدن (انتی غون) ك حقنه راضی اولمامسندن ناشی ظهور ایدن محاربه‌یی قزانوب مرقومك اوغلنی پریشان ایتدکدنصکره سوریه‌یی وفلسطینك جهت جنوبیسنی آلوب (٥٢٨٨ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچبوز التی سنه مقدمنده حکمدار عنوانی احراز وبش سنه صکره مرقوم انتی غونی بتون بتون محو ایدرك سیره نابق ولیبی وقبریس وسائر ممالکی دخی استیلا ایلشیدی. اسکندریه شهرینی معمور وعجایب سبعهٔ عالمدن اولان اسکندریه فنار قله سنی انشا ویدیوز بیك کتابی جامع اولان مشهور (سراپیون) کتبخانه سنی احیا ایدن ومعبود اعتقاد ایتدیکی (سراپیس) نام شخص موهومه عبادتی مصره ادخال ایلیان بودر بعض اسبابه مبنی (٥٣٠٩ خ) تاریخنده یعنی میلادك ایکیوز سکسان بش سنه مقدمنده سلطنتنی اوغلی (فیلادلفی) یه ترك ایدوب ایکی سنه‌صکره وفات ایتمشدر. اشبو پتوله‌مه لقبی اخلافنه دخی عنوان اولدی وملوك بطالسه (٢٧١) سنه دوام‌ایتدی.

§

﴿ بتلیس ﴾ — یاخود (بدلیس) — کردستانده بروایت مرکزیدر. بوراسی مقدما ارضروم ولایتنه تابع موش سنجاغی قضالرندن ایکنی (١٨٨٠ م و ١٢٩٧ ه) تاریخندن اعتباراً ولایت مرکزی اولمش وولایته‌دخی بتلیس نامی ویرلمشدر. بتلیس وان شهرینك جهت غربیسنده ویوز اوتوز کیلومترو بعدنده برمستحکم محلده واقع اولوب ثلثانی کرد اسلام وثلثی ارمنی اولمق اوزره نفوس موجوده‌سی اون‌ایکی‌بیك راده‌سنده‌در ارمنیلر بوشهرك اسکندر رومی زماننده یاپلدیغنی ووقتیله برخانلغك مقری ایدوکنی سویلرلرایسه‌ده‌صحتنی مؤید براثر کوریله‌میور عجملرك (١٥٥٤ م و ٩٦٢ ه) تاریخنده بتلیسده ترکاره برغلبه‌سی واردر. (هشت بهشت) نام فارسی تاریخ عثمانی صاحبی مولانا ادریس جنابلری اشبو مملکتده نشو ونما بولمشدر.

§

﴿ پتولومه‌فیلادلفی ﴾ — لاژیت دولتنك یعنی ملوك بطالسهٔ مصریه‌نك ایکنجی پادشاهیدر. بوذات (٥٣٠٩ خ) تاریخنده یعنی

میلادك ایکیوز سکسان بش سنه مقدمنده پدری سوترینك فراغیله تخته جلوس وکندوسنه رقیب اولان قرنداشلرینی اخذ وقتل وممالکده چیقاردقلری اختلالری تسکین ایلدکدن صکره همشیره‌سیله ازدواج ایدوب ترقیٔ معارف ایچون صرف افکاره باشلادی و پدرینك احیا ایلدیکی کتبخانه‌یی بیولتدی وقدسدن یتمش نفر عالم یهودی کتوردوب تورانی وسائر کتب مقدسه‌یی لسان یونانی‌یه ترجمه ایتدیردی وعلم نجوم وعلم سفر دریا تحصیلی ایچون مکتبلر آچدی وسویش قنالنی تعمیر و برچوق لیمانلر حفر ونیلك یوقارولرینی تحری ایدرك اورالرده وسائر ممالك مصریه‌ده خیلی شهرلر بنا ایتدیردی وفاتی (٥٣٤٧ خ) تاریخنده یعنی میلادك ایکیوز قرق یدی سنه‌مقدمنده‌در.

مرقوم ملوك بطالسه‌نك الك پارلاق حکمداری صایلور ایسه‌ده (ورژت) یعنی ولی‌نعمت عنوانی قزانمش اولان اوغلی وخلفی دخی پدرندن اشاغی دکل ایدی زیرا مرقوم (ورژت) مدت سلطنتی اولان یکرمی بش سنه ظرفنده سوریه‌یی ضبط وفرات نهرینك و بابل وفارسستان قطعه‌سنی مرور ایدرك بلخ دیارینه قدر کتدی وعجملرك برطاقم الهلرینی مصره کتوردوب حریفلری الهسز براقدی.

§

﴿ پتولومه قلود ﴾ — قدمای ریاضیوندندر. بوکا تواریخ اسلامیه‌ده بطلیوس دیرلر. اصلی یونانی اولوب مولدی دکل ایسه‌ده اسکندریه‌ده اشتهاری (١٢٦ م) تاریخنده‌در اسکندریه‌ده قرق سنه علوم ریاضیه تحصیل وتدریس وتألیفیله مشغول اولوب پك چوق شاکرد یتشدیردی واسلافنك کتابلرینی تدقیق وکندو ذهابی اوزره تصحیح ایلدی. ومشهور (ماژستوس) یعنی (مجسطی) کتابنی یازدی. بونك ذهابنجه ارض ثابت وشمس وسیارات متحرکدر. فن رسم بسیطه وفن مناظره وجغرافیایه واصواته دائر کتابلری و برزایرچه‌سی وحساب وتاریخه وفلسفه‌یه وعناصره ومسافاته وجر اثقاله دائر رساله‌لری واردر.

§

﴿ پتولمیا ﴾ — عکانك نام یونانیسیدر. بوکا مقدما (عقرا)

و (عاکیر) و (ژان داقرا) و (آککو) دخی دیرلر ایدی . (عکا) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ پتینیا ﴾ — یاخود (پتینی) — شمدیکی خداوندکار ولایتیله ازمید سنجاغندن وقره‌دکز ارکایسنه وارنجه‌یه‌قدر بعض ممالکدن عبارت برکوچك حکمدارلغك اسمیدر . بوحکمدارلق کاه مستقلا اداره اولنور وکاه بیوك دولتلرك زیر حمایه‌سنده بولنور ایدی (٥٥١٩ خ) تاریخنده یعنی میلادك یتمش‌بش سنه مقدمنده روما دولتی حمایه واداره‌سنده واوچنجی عصر میلادیده پونتوسلرك ومؤخراً عجملرك زیر حمایه‌سنده بولنوب صکره منقرض اولدی .

§

﴿ بجایه ﴾ — جزایرده قسطنطین ایالتنده لیمانی مشهور برمملکتدر وتونس حدودینه یقیندر وقتیله باربارووس خیرالدین پاشا حفصیوندن بولیمانی خمس غنائم ویرمك شرطیله الوب دونمامسنه بارینه‌جق برحاله کتورمش وبرآره‌لق اسپانیا سواحلندن خیلی اسلام کتوروب اسکان واستظهار ایلمش ایدی .

§

﴿ بحتری ﴾ — مشاهیر شعرای عربدندر مسقط رأسی (کوفه) واسمی (ولیدبن عبیدالله الطائی) کنیه‌سی (ابوعباده) در . مومی الیهك کتب ادبیه‌ده اولان اشعاری جودت قریحه‌سنه شاهد عدلدر شعری سایه‌سنده خیلی ثروته مالك اولمش و (٨٦٦ م و ٢٥٢ ه) تاریخنده بغدادده وفات ایلمشدر . مرتب بردیوانی واردر . (بحتری) بانك ضمیله .

§

﴿ بحرالاسانید ﴾ — (١٠٩٧ م و ٤٩١ ه) تاریخنده وفات ایدن حسن بن احمد سمرقندینك یوزبیك احادیث نبویه‌یی جامع اثر برکزیده‌سیدر .

(بحرالمعارف) — (١٥٠٣ م و ٩٠٩ ه) تاریخنده ترك حیات مستعار وسروری مخلصیله اشتهار ایدن مصطفی بن شعبانك قواعد شعر وعروض وقافیه‌یه دائر اثریدر .

(بحرالجاری فی‌الفتاوی) — (١٣٩٦ م و ٧٩٩ ه) تاریخنده وفات ایدن تاج‌الدین عبدالله بن علی‌البخارینك مذاهب اربعه مسائلندن باعث اثریدر.
(بحرالانساب) — امام فخرالدین رازی حضرتلرینك اثریدر.

§

﴿ بحر ﴾ — کلام موزونی تقدیر ایچون علم عروضده مستعمل اوزانك اسمیدر واوزان مزبوره (هزج . رجز . رمل . کامل . وافر . متقارب . متدارك . طویل . مدید . بسیط . منسرح . مقتضب . مضارع . مجتث . سریع . خفیف . قریب . جدید . مشاکل) ناملریله اون طقوز بحردن عبارتدر ومذکور بحرلردن هر بری شو (فعولن . فاعلن . فاعلاتن مستفعل . مفاعیلن . متفاعلن . مفاعلتن . مفعولاتن) اجزا وارکانندن ترکیبندن متحصلدر واجزاء مزبوره دخی (سبب . وتد . فاصله) دن مترکبدر سبب خفیف وثقیل نامیله ووتد دخی مجموع ومفروق ناملریله وفاصله ایسه صغری وکبری ناملریله ایکیشر قسمه منقسمدرلر. (طویل . بسیط . کامل . وافر) بحرلری اشعار عربده و (جدید . قریب . مشاکل) بحرلری اشعار عجمده وسائرلری ایسه مشترکا استعمال اولنورلر.

§

﴿ بحر احمر ﴾ یاخود (قلزم عرب) — جزیرة العرب ایله مصر وحبش اراضیسی اراسنده اوزون بردکزدر وسویش وعقبه کورفزلرینی حاویدر وسواحلنده نباتات بحریه‌دن شاپه مشابه پك چوق دوکنتی اولدیغندن (شاب دکزی) دخی دینلمکده‌در.

§

﴿ بحر اصفر ﴾ — اسیاده (قوره) شبه جزیره‌سنك سواحل غربیه وجنوبیه‌سیله چین سواحلی بینده بردکزدر. بوکا (قوره) دکزی دخی دیرلر.
چین خاقانك پای تختی اولان (پکین) شهری اشبو دکزك احداث ایلدیکی (پچیلی) کورفزی ساحلندن خیلی ایچروده‌در.

§

﴿ بحر اوقوچقا ﴾ — آسیاده واقع (چامچاتقه) شبه جزیره سنك سواحل جنوبیه سیله (مانجوری) سواحلی و (سخالتین) و (قوریل) اطه‌لری آره سنده واقع بردکزدر

§

﴿ بحر ابیض ﴾ — بحر منجمد شمالیدن متشعب بردکزدر شمالی روسیه ممالکی داخلنه طوغری کیرر و (مزن) و (دونبای شمالی) و (اونه‌غا) نهرلری کبی بیوك نهرلر بودکزه انصباب ایدر والتی آیدن زیاده حال انجمادده بولنمغله بومدتده سیر سفاین معطل اولور .

§

﴿ بحر آزاق ﴾ - قره‌دکزده قریم شبه جزیره‌سنك جهت شرقیسنده کیرویه طوغری بیوك وصیغ برکورفزدر وقره‌دن اشبو کورفزه کیریله‌جك اولان یکی قلعه بوغازینك اغزنده تامان نامریله ایکی قلعهٔ متینه موجوددر وکرج قلعه‌سی دخی یکی قلعه‌نك یقیننده در کورفزك طولی اوچیوز یکرمی وعرضی ایکیوز قرق کیلو مترو اولوب جهت شرقیسنی تشکیل ایدن محل بطاقلق اولدیغندن هواسی غایت وخیم و متعفندر . (دون) و (قوبان) نهرلری بورایه اقار و صید اولنان بالقلردن پك چوق تجارت حاصل اولور .

§

﴿ بحر بالطق ﴾ — بحر محیط شمالیدن اوروپا ایچنه طوغری کیرمش بر بیوك کورفزدر بوکا (سارمارتیا) اوقیانوسی دخی دیرلر . (سوند) بوغازندن اشبو کورفزه کیرلدیکی کبی غرب جهتنده دانیمارقه واسوج وجنوب جهتنده پروسیا وشرق جهتنده روسیه ممالکی وشمال جهتنده (پوتنی) کورفزی وفنلاندیا اراضیسی کوریلور وبحر مذکورك جانب شرقیسندن (فنلاند) کورفزینه کیریله‌رك روسیه‌نك پای تختی اولان (پترسبورغ) شهرینه واریلور .

اشبو بحر بالطق قره‌دکزدن براز بیوجك ایسه‌ده بطاقلقلری وصغوق یرلری چوقدر لکن جنوب جهتی پك مهم وغلبه‌لکدر وایچنده اولان بیوك کوچك اطه‌لری غایت معمور ومعتبردر . شمال طرفی قیشین طوکمغله

پوتنی وفنلاند کورفزلرنده بولنان سفاین درت آی قدر حرکت ایده‌میوب یرلرنده قالورلر .

§

﴿ بحر بهرنك ﴾ — آمریقا قطعه‌سنك جهت شمالیٔ غربیسیله آسیاده واقع (چامچاتقه) سواحلی بیننده بردکزدر .

§

﴿ بحر تیره‌نین ﴾ — بحر سفیددن متشعب وایتالیا شبه جزیره‌سیله قورسیقاوساردنیا وسجلیا اطه‌لری بیننده کائن بردکزدر وشمال طرفنده آلب اطه‌سی وجنوب طرفنده لیباری وولقانی حاوی اولان استرومبولی اطه‌سی واقعدر

§

﴿ بحر چین ﴾ — چین وهند چینی قطعه‌لرینك سواحل غربیه‌سیله (قورموز) و (لوسون) و (بورنه ئو) اطه‌لری ومالقه یارم اطه سی بیننده بردکزدر .

§

﴿ بحر حزز ﴾ — یاخود (بحر حزر) — اسیانك ایکی بیوك کولندن برنجیسی اولوب درونده آجی دریانامنده برکورفز واردر وبحر سیاهدن اوتوز زراع اعشاری منحطدر . بحر حزز ایله بحر ازاقك آره سی کاملاً ریکستان اولدیغنه نظراً اشبو ایکی بحرك ازمنهٔ تاریخیه‌دن مقدم یکدیکرندن آیرلدیغنی بعض ارباب فن ادعا ایده‌یور .

وقتیله بحر حزز سواحلنده (غز) قبیله سی ساکن اولورلر ایدی (حزز) نامنك اول زماندنبرو ظهور ینه باقیلور ایسه بحر مزبوره ابتدا (بحر غز) دنیلوب صکره تحریف و (بحر حزز) ه تحویل اولنمش اولمسی لازم کلور . شمدی ساحل شرقیسنده اولان ترکمانلر (قوزغون) دکزی واورو پالیلر (مرقاسپی ین) دیرلر .

§

﴿ بحر ژاپونیا ﴾ — آسیاده (مانجوری) و (قوره) سواحلیله (نیپون) اطه‌سی بیننده بردکزدر .

§

﴿ بحر سفید ﴾ — اوروپا وآسیا وافریقا قطعه‌لری بینده شرقدن غربه طوغری اوزامش بردکزدر و برچوق کوچك دکزلری وکورفزلری واطه‌لری واردر و ١٤٠٠ متر یه قدر درینلکی اسقاندیل ایدلمشدر

§

﴿ بحر سیاه ﴾ — اناطولی وقریم وقافقاسیا ایله روم ایلی بینده واقع اولوب نام اصلیسی (پون توکزن) در .

§

﴿ بحر شمال ﴾ — بریتانیا والمانیا ودانیمارقه ونوروج ممالکی بینده واقع اولان دکزدر بودکز شدتلی هبوب ایدن شمال روزکارلری مناسبتیله بعضاً شیشر وشیشدیکی زمان المانیا وفلمنك وبلجیقا سواحلنی صو باصار وچوق یرلری خراب ایدر بناء علیه سواحل مزبوره ده وخصوصیله فلمنك ساحلنده اشبو صو باصمق تهلکه‌سنه قارشو مکلف ومتین سدلر انشا اولنمشدر

§

﴿ بحر عمان ﴾ — هندستان شبه جزیره‌سی وسند و بلوجستان سواحلیله مسقط وعمان سواحلی بینده بردکزدر .

§

﴿ بحر لوط ﴾ — ارض فلسطینده بحردن درتیوز آرشون منحط برکولدر . بوکا (اولی دکزی) دخی دیرلر طبریه کولنك ایاغی اولوب (اردن) ویا (یوردان) دنیلان (وادی الشریعه) نهری بحر مذکوره جریان ایتمکده‌در وصو ینك لونی قبیح وطعمی غایت طوزلی وکریهدر

§

﴿ بحر مانش ﴾ — انکلتره ایله فرانسه اراسنده اولان دکزك اسمیدر بودکز ایکی قطعه‌نك آره سنده برزخ اولدیغندن بحار سائره یه نسبتله فورطنه‌سی غایت شدیددر ظهور ایدن شدید بورالرده پك چوق سفائن قضا زده اولور .

§

﴿ بحر محیط کبیر ﴾ — امریقا وآسیا واوسترالیا قطعه‌لری بینده واقع اولان دکزك اسمیدر بوکا بحر محیط شرقی وبحر محیط معتدل دخی دیرلر اوزرنده بولنان جزائرك حد ونهایتی یوقدر .

§

﴿ بحر محیط اطلاسی ﴾ — اوروپا وآفریقا وامریقا قطعه‌لری بینده واقع دکزك اسمیدر . بو دکز سائر دکزلرك کافه‌سندن درندر بوکا بحر محیط غربی دخی دیرلر .

§

﴿ بحر منجمد شمالی ﴾ — بودکز اوروپا وآسیا وامریقا قطعه‌لرینك شمال طرفلرینی احاطه ایتمشدر کرك بوزطوتدیغنده‌وکرك بوزلرچوزولدیکنده سیرسفائن متعذر وجوار قطبده غیر قابل اولور .

§

﴿ بحر منجمد جنوبی ﴾ — اوروپا واسیا وامریقا واوسترالیا قطعه‌لرینك جنوب طرفلرینی و افریقاده (عدل) دنیلان اراضئ جنوبیی احاطه ایتمشدر .

§

﴿ بحرین ﴾ — جزیرة العربك جهت شرقیسنده یعنی بصره کورفزینك جهت جنوبیسنده و (رأس الانف) جوارنده برشبه جزیره‌نك اسمیدر (لحسا) یاخود (احسا) و (جبرین) مملکتلری نواحئ مشهوره ومتجاوره‌سندندر لحسا جوارنده واقع جزایر مجتمعه‌یه دخی بحرین دیرلر بواطه‌لرك ایچنده (سمك اطه‌سی) بیوك براطه‌در . بحرین اهالیسنك اکثریسی سواحلده اولان کوچك اطه‌لرك قیه‌لرندن اینجو صیدیله وبالق وطیور صید واکلیله تمتع وتعیش ایدرلر . بحرین قطعه‌سنك برجهتی مسقط امامنه تابعدر .

§

﴿ بحر زخار ﴾ — یمن اهالیسندن بعضیلرینك معتقد اولدقلری مذهب (زیدیه) احکامنی جامع برکتابدر . بونی یمن امامارندن یعنی حکمدارلرندن مهدی نامنده بری تألیف ایتدی . اشبو مهدی (١٥٣٣ م و ٩٤٠ ﻫ) تاریخنده یمن امامی اولان (شرف الدین یحیی) نك پدریدر . (زیدیه) کله‌سنه دخی نظر بیوریله .

§

﴿ بحیره ﴾ — مصرده دکزجك تعبیر اولنور برچوق برکه‌لردر

بو نلرك بعضيسى طوغريدن طوغرى يه و بر طاقى قنالر واسطه سيله بحرسفيد وبحر احمره التصاق ايدرلر ازجمله دمياط خلقنك ولى نعمتى اولان پرنج پلوس خرابه لرندن دمياطه قدر اولان (منزله) كولى سايه سنده حصوله كلور قدماى مصريونك كاغد مقامنده استعمال ايلدكارى (پاپيروس) نباتى دخى بوكولده حاصل اولور (برلس) (ماريوط) (بحيرهٔ انكوه) (مهديه) (بركة البلخ) (سخته شور) (تمساح كولى) (نطرون كولى) (موريس كولى) بونلر دخى مصرده مشهور كولردن اولوب اهالى طوز وبالقلرندن خيلى استفاده ايدرلر.

مذكور موريس كولى (قارون كولى) نامیله ده ياد اولنور بونى (موريس) نام فرعون مصر وسطى بتاقلقلرينى قورو تمق ايچون احداث واطرافنه برخيلى ابنيه انشا ايلمشيدى.

§

﴿بخار﴾ — مايعاتك تبخر ايله هوائيت حالنه كيرنلرينه دينور وقوهٔ الاستيقيه سى حسبيله ماكنه لرك قوهٔ محركه لرى مقامنده دخى استعمال اولنور مايعاتك اكثريسى هر بردرجهٔ حرارتده تبخر ايده بيلوب سرعت تبخر دخى بعض اسباب خارجيه نك تأثيريله تقليل وتزيد اولنه بيلور.

صو برآچيق قاب درونده يوز درجه يه قدر تسخين اولندقده غليانه باشلار ونهايت درجه ده بخار اعطا ايدر واندن زياده تسخين وتبخير اولنه مز وتبخر ايدن مايعى محاط اولان هواده صو بخارى آز اولديغى حالده تبخرى سريع وچوق اولديغى حالده بطئ اولور وكذا تبخر ايدن مايعك سطحنك امتدادى زياده اولورايسه سرعت تبخر دخى زياده وامتدادى آز اولورايسه سرعت تبخرده آز اولور وينه تبخر ايدن مايعى محيط اولان هوا تجدد ايدرسه تبخرسريع واتمزسه بطئ اولور وبخار برقاب درونده مسدود اولديغى تقديرده غاز كبى بولنديغى قابك سطحلرينه درجهٔ حرارتنه كوره اجراى تضييق ايدر.

بالجمله بخارك درجهٔ حرارتنه كوره ثابت اولان حجم الاستيقيلرينه (غايت الاستيقيت) ديرلر.

ياز كونلرى برمحل صولانديغى حالده حس اولنان سرينلك اول صويك

اثنای تبخرنده کرك هوادن وکرك سرپیلان یردن حرارت اخذ ایتمسیله هوانك ویرك درجهٔ حرارتلرینك تناقص ایتمسندن نشئت ایدر.

(شربه) دنیلان مساماتلی طپراق صو قابلری درونده صولرك صغومسی دخی بوحکمته مبنیدر چونکه صو مذکور قابلرك مساماتندن صیزه‌رق قابك طیش طرفنی اینجه برصو طبقه‌سی احاطه ایدر وبودخی سطحنك امتدادی مناسبتیله سریعاً تبخر ایدرکن قابك درونده‌کی صودن برمقدار حرارت اخذ ایتکله صویك حرارتی آز الور یعنی صغور.

صو بخاری تیور بوریلرله صغوق صودن امرار اولندقده تکاثف ایدرك یه صو استحصال اولنور وتکاثف ایدن بخارك ترك ایتدیکی حرارت اعانه‌سیله سرای وقشله کبی بیوك بنالر ایصیدیلور.

صو بخارینك صفر درجه‌دن اشاغی اولان قوهٔ الاستیقیه‌سنی (کیلوساق) نام حکیم و یوز درجه‌یه قدرینی (دالتون) نام حکیم و یوز درجه‌دن یوقاروسنی (دولونغ) و (آراغو) نام حکیملر آلات مخصوصه ایله تعیین ایتمش و بخارلر ایله غازلرك اختلاطی کیفیاتنی دخی (پرتولو) نام حکیم کشف ایلمشدر.

هوای نسیمیده اولان رطوبتك ومختلف درجات حرارته کوره برمترو مکعبی هواده اولان بخارك مقداری (هیغرومترو) دنیلان آلت ایله تعیین اولنور هوای نسیمیده اولان صو بخاری دائما مشاهده اولنان (چیك) و (قراغی) و(سیس) و(بلوط) و (یغمور) و(قار) و (طولو) کبی برچوق آثار وعلایمك منشأ ومنبعی اولمشدر.

سطح ارضك رطوبتلی اولدیغی زمان درجهٔ حرارتی هوانك درجهٔ حرارتندن دون اولور ایسه حاصل اولان بخار اول هوایی اشباع ایده‌جك مرتبه‌ده زیاده اوله‌رق تکاثف ایتکله بیاض دومان حصوله کلورکه (سیس) ویا (پوس) دنیلان شئ بوندن عبارتدر وبو (سیس) دنیلان صو بخاری سطح ارضده ایصنوب خفت کسب ایتمسیله یوقاری صعود ایدوب جو هواده وقیشین (١٥٠٠ : ٢٠٠٠ ویازین (٤٠٠٠ : ٥٠٠٠) زراع اعشاری ارتفاعنده طولاشورکه (بلوط) دنیلان شئ دخی بوندن عبارتدر.

بلوطلرك درت نوعندن برنجیسی (طحاف) دنیلان وآتلش پموق هیئتنده

بولنان ایجنه بلوطلردرکه بونلرك ظهوری هوانك تحولنه دلالت ایدر ایکنجیسی (دجنه) دنیلان و بربری اوزرینه یغمش ومدور طاغلر شکلنه کیرمش اولان بلوطلردرکه بونلر یاز موسمنده قیش موسمندن زیاده کورینور. واکثریا صباحلین ظهور ایدوب اخشامه قدر محو اولور اکر محو اولمیوبده زیاده‌لشور واوزرنده دخی طحاف حاصل اولور ایسه یغمور وبوره وقوعبوله‌جغنه دلالت ایدر اوچنجی (عارض) دنیلان و اکثریا کوز موسملرنده بهار موسملرندن زیاده اولان بلوطدرکه اکثریا غروب زمانی افقه یقین طولانی طبقه‌لر شکلنده کورینور وطلوع شمسی متعاقت محواولور دردنجیسی (بعاق) دنیلان اصل یغمور بلوطیدر.

اشبو بلوطلر برسبیله صغویوب حاوی اولدیغی صغیر بخار حبه‌لرینك برلشمسیله بیوجك حبه‌لر حاصل اولور وبوحبه‌لر ثقلتلری‌حسبیله هواده طوره‌میوب هبوط ایلر یعنی یغمور یغار ویغان یغمورك برمدت معینه‌ده مقدارینی بیلك ایچون (پلو یومترو) دنیلان آلت استعمال اولنور حتی برسنه ظرفنده پارسده (٠٫٥٦٤) وبوردو شهرنده (٠٫٦٥٠)ومادرا اطه‌سنده (٠٫٧٦٧) وجوانا طرفلرنده (٢,٣٢) مترو ارتفاعنده یغمور یاغدیغی الت مزبورك استعمالیله تحقق ایتمشدر.

بلوطلرده صو حالنه کیرن حبه‌لر بلوطلرك دها زیاده صغومسیله برحال انجماده کله‌رك تصلب ایتدکلرنده دخی (قار) دنیلان شئ حصوله کلور واول امرده اینجه وصغیر ایکنه‌لر شکلنده قرستاللنوب وصکره بوایکنه‌لر بربرلریله صورت منتظمه‌ده برلشوب اندن صکره اوچوشه‌رق هبوط ایدر وروزکار سبیله انتظامی بوزلیه‌رق هبوط ایدن قار دانه‌لرینه خرده‌بین ایله باقلسه برقاچ یوز نوع شکلر کورپلور. قار یغمورك عکسی اوله‌رق ممالك بارده‌ده ممالك حاره‌دن ویوکسك محللرده اچلق محللردن زیاده یاغار مع مافیه ممالك حاره‌ده بولنان جبالك زروه‌سنده‌کی قارك ارتفاعی ممالك بارده‌ده بولنان جبالك زروه‌سنده‌کی دائمی قارك ارتفاعندن دون اولور.

قار دانه‌لری قرستاللانه‌مز ایسه (خشیف) یعنی بلغور حصوله کلور وینه قار دانه‌لری کبی تصلب ایتمش اولان یغمور دانه‌لری تأثیر الکتریق ایله (طولو) دنیلان صورتی بولوب اکثری بهار ویاز موسملرنده وکونك

الك سيجاق زمانده فورتنه ورعد وبرق وبعضاً صاعقه ايله ياغمغه باشلار ودائماطولو ياغمزدن اول بلوطلرده خفيف بركورلدى ايشيديلور وطولودن صكره‌ده روزكارى كلور.

كيجه طولو ياغديغى پك نادردر.

§

﴿ بخارای كبير ﴾ — اسياى وسطى خانلقلرندن الڭ زنكين وكثير النفوس برخانلقدر مساحهٔ سطحيه‌سى ايكيوز اوتوز طقوز بيك كيلو مترومربعنده واهاليسى ايكى مليون يوزبيك راده‌سنده‌در وقواعدماوراءالنهردن برى صايلان نفس بخاراده يوز بيك نفوس تخمين اولنمقده‌در وجمله‌سى اهل اسلامدر. بخارا شهرينك بركوزل سورى واوچيوز التمش عدد جوامع شريفه‌سى تحصيل علوم ايچون التمش عدد مدرسه‌سى واردر.

بخارا حواليسيله برابر هجرتك (٥٦) سنه‌سنده سعيد بن عثمان ودها صكره قتيبه بن مسلم يديله فتح اولنوب (١٠٣٧ م و ٤٢٩ ه) تاريخنده سلجوقيلرك و (١٢١٣ م و ٦١٠ ه) تاريخنده مغوللرك يدينه كچدى و (١٣٨٣م و ٧٨٥ه) تاريخنده تيمورلنك و (١٧٨٦ م و ١٢٠١ ه) تاريخنده ايكنجى دفعه اوله‌رق اوزبكلر ضبط وپاى تخت اتخاذ ايلدى. بخاراده وقتيله درتيك فقها موجود اولديغى حالده مغوللرك هجومى مناسبتيله جمله‌سى طاغلمش ومملكت اولكى معمور يتنه نسبتله شمدى خرابه‌زار حكمنده بولنمشدر بش اون سنه‌دنبرو بخاراوتيمورلنكك پاى تختى اولان سمرقند وطاشكند بعض ملحقاتيله برابر نوعما روسيه نظارت وحمايه‌سى التنده در مع مافيه بخارا خانلغى اوتوز بيك قدر سوارى عسكرى چيقاره‌بيلور. بخارا خانلغى (توارن) دنيلان اراضينك وسطنده در (بسف) و (كش) و (فاراب) و (شاش) و (تبكت) و (شهر سبز) ممالك مشهوره‌سندندر

§

﴿ بخارای صغير ﴾ — نام ديكر (تركستان چينى) — آسيانك اورته‌سنده وتبت ولايتنك وجبل الزرقا دنيلان (چونغلين) طاغلرينك جهت شماليسنده برقطعهٔ جسيمه‌در كاشغر و (يركند) و (طورفان) ممالك معموره سندندر. بوراسى (١٧٦٠ م و ١١٤٧ ه) تاريخنه

قدر مستقلاً اداره اولنورایکن تاریخ مذکورده چینلیلرك زیر حمایه سنه کچدی حالا چینه بر مقدار ویرکو ویرمکده در .

روسیه لیلر بوقطعه یه (طورفان) تعبیرایدرلر . (کاشغر) و (ختن) کلمه لرینه دخی نظر بیوریله .

§

﴿ بخت جان ﴾ — ایرانده فارسستان ایله کرمانستان بینده جسیم برکولدر (بندامیر) دنیلان نهرکبیر بوکوله جریان ایدر .

§

﴿ بختکرای ﴾ — قریم خانلرندندر ایکیوز اوچ تاریخنده طرف دولت علیه دن خانلق مقامنه اوطوردیلوب اوچ سنه صکره استانبوله جلب وکرید وساقز جزیره لرنده واندن صکره تکفور طاغنده چفتلکی اولان پاشا قریه سنده اوتوردی مؤخراً مدللویه کوندرلمکله اوراده فوت اولوب شرفای مکه دن شریف نعام مزار شریفی قربنه دفن ایدلدی . تاریخ عالم واحوال امم مومی الیهك کاملا مضبوطی ایدی .

§

﴿ بخت نصر ﴾ اول — ایکنجی آشور دولتی حکمدارلرندندر . (٤٩٤٧ خ) تاریخنده یعنی میلادك التی یوز قرق یدی سنه مقدمنده تخته جلوس و بابلی استرداد ایتدکدنصکره بلاد آشوریه یه تسلط ایدن ماد حکمداری (فراغورت) ی حرباً اخذ وقتل وممالکنی تخریب ایلدی وزیر حمایه سنده اولان ممالك یهودیه یی تفتیش واطاعتسزلرینی تربیه ایچون کوندردیکی عسکرك قوماندانی اولان (حلوفرن) (یودیت) نامنده برکوزل وفدایی یهودی قزینك دسیسه سیله قتل وعسکری تارمار اولدیغندن (بخت نصر) اورالرجه برایش بجره مدی و (٤٩٦٩ خ) تاریخنده یعنی میلادك التی یوز یکرمی بش سنه مقدمنده دخی بابل والیسی ماد حکمداریله اتفاق ونینوه یه هجوم ایدرك بخت نصری مغلوب و پریشان ایلدیکندن مومی الیهك اقبالی ادباره منقلب اولدی .

بوکا (کینالادن) و (آشور دانیل) دخی دیرلر . مشهور اولان بخت نصر ایکنجی بخت نصردر (یودیت) کلمه سنه دخی نظر بیوریله .

§

﴿ بخت نصر ﴾ ثانی — ایکنجی آثور دولتی حمایه‌سنده اولان بابل حکمداریاخودو الیسی (نابوپولاصر)ك اوغلیدر. مرقوم نابوپولاصر(مدیا) حکمداریله متفقاً ولی نعمتی اولان آثور حکمداری اوزرینه عسکر چکدیکی زمان اشبو بخت نصری قوماندان تعیین ایتمشیدی بخت نصرعساکر متفقه ایله کیدوب نینوه‌یی خراب ودولت آثوریه‌یی برباد ومالکنی ضبط ایلدی ایکی سنه صکره پدرینك فراغیله بابل حکومتنه بالاستقلال حکمدار اولوب قرق اوچ سنه سلطنت سوردی (٤٩٨٨ خ) تاریخنده یعنی میلادك التی یوز التی سنه مقدمنده بلاد یهودیه یی وحامیلری اولان مصرلولری اوردی وبرچوق یهودی یی بابله نفی وتغریب ایتدی براز مدت صکره عدم اطاعتلرینه بناء ممالك یهودیه یی اوچ دفعه ومصری بردفعه دها اوروب اهالی یی فوق الغایه خساره اوغراتدی واون اوچ سنه محاصره ایله (صور) شهرینی آلدی.

یهودیلر شریعت موسویه‌یه واون التی نفر انبیای ذیشانه ایتدکلری حرمتسزلکك وارتکاب ایتدکاری پت پرستلکك جزاسنی کوردیلرسه ده بخت نصرك ایتدیکی خسارات دخی یانه‌قالمدی یعنی آخرعمرنده علت جنونه مبتلا اولهرق طاغلره دوشوب نیجه محنت ومشقتله جان ویردی.

یهودیلرك بابل وسائر ممالك عراقیه‌ده یتمش سنه اسارتی بخت نصرك برنجی استیلاسی تاریخی اولان (٤٩٨٨ خ) سنه سندن یعنی میلادك التی یوز التی سنه مقدمندن اعتبار اولنور.

§

﴿ بدخشان ﴾ — آسیای وسطاده بلخ خانلغنك شرق شمالیسنده وبخارای کبیر اراضیسی اتصالنده برخانلقدر. بدخشان اراضیسی (بلور) سلسلهٔ جبالی ترکستان چینیدن تفریق ایدر اشبو خانلغك مرکز اداره‌سی اولان کهنه زیردن محرف (قوندوز) شهری جیحون نهری اوزرنده غایت حصین ومفرح برمملکتدر. چینه کیدن کاربانلر بوشهره اوغرامغه مجبوردرلر. بوراده برنوع قرمزی یاقوت معدنی موجود و(لعل بدخشان) دیو مشهوردر وبوشهرتی شعرانك لب محبوبه تشبیهلرندن ناشی آغزدن آغزه یایلمسیله در.

§

﴿ بدر ﴾ — مدينهٔ منوره ايله مكهٔ مكرمه آره‌سنده برموقعك اسميدر. بدر كبرى ياخود بدر ثانى غزاسى موقع مزبورك (صفوان) ديدكارى جهتنده وقوعبولدى بوغزاده عليه الصلاة والسلام افندمز التمش درت نفرى مهاجرين و باقيسى انصاردن اوله رق اوچيوز بش نفر اصحاب كرام ايله برابر بولندى مشار اليهمك اوچ نفرى آتلو و يتمش سكز نفرى دوه‌لو والتى نفرى زرهلو وقالانى يا وانواع اسلحه ايله مسلح ايدى اعدا بيك بوقدر كسه اولديغى حالده يتمش بوقدر تلفات ويره رك فرار واسلامدن اون درت نفر كيمسه دار خلد برينده قرار ايلدى.

يد اسلامه كچن اسيرلرك ايچنده بولنان عم جناب رسول الله (عباس) و (عقيل) حضراتى اسلام ازليلرينى اظهار ايدوب (ابو لهب) قهرندن مكه‌ده وفات ايلدى رئيس‌الاعدا (ابوجهل) ايسه مقتوللرك ايچنده بولندى (٦٢٣ م و ٢ ه) .

بدر اول دنيلان برنجى غزا دخى مكه‌ليلرك مدينه منوره جوارنده آلوب قاچردقلرى حيواناتى استرداد ايچون كيدن فرقهٔ جزؤيهٔ اسلاميه‌نك بدرنام محله قدر كيدوب بلا محاربه عودتلرندن عبارتدر.

§

﴿ بدر ﴾ — ماه عربينك اون‌دردنجى كيجه‌سى شمسك غروبيله برابر قرص قمرك تكميل دائره شكلنده رؤيت اولنمسنه دينوركه بوحينده شمس ايله قمرك طوللرى بيننده (١٨٠)° فضل بولنور و ارضه نظراً شمس ايله قمر متقابل واقع اولدقلرندن اوتورى بوزمانه قمرك استقبال زمانى دخى دنيلور بدر حالنده قمر غايت پارلاق كورندیكى كبى اوزرنده‌كى لكه‌لر دخى كركى كبى سچيلور وبوحالده قمرك ضياسيله شمسك ضياسى مقايسه اولنور ايسه ضياء شمسك ضياء قمرى (٨٠٠٠٠٠) دفعه شديد ايدوكى وقمرك ارضه وارد اولان ضياسندن ارضدن قمره واصل اولان شعاعك (١٣) دفعه شديد بولنديغى آكلاشلمشدر.

§

﴿ بدرالجمال ﴾ — مصر ملكى مستنصر علوى وزراسندن مستقيم ومدبر برذات خجسته صفاتدر. ملك مشاراليه زمانده ارتكاب اولنان

مکاره ومعاصینك مجازاتی اولمق اوزره یدی سنه امتداد ایدن قحطدن بردیلم قوری اکك اللی التونه چیقمغله اهالئ مصرك حالری دکرکون اولمش وناصر الدوله‌نك وقائد ترکینك تغلبلری وسلجوقیلرك سوریه‌یی استیلالری جهتیله امور دولت متشتت برحاله کیرمش اولدیغندن عکا والیسی اولوب سلجوقیلره قارشوطوران عساکر مصریه‌نك امیری اشبو بدرالجمال مقام وزارته کتورلدی مشار الیه کافهٔ مشکلاتی برطرف ایدرك ومتغلبه‌نك حقلرندن کله‌رك اسایشی اعاده ایلدی و (١٠٩٤ م و ٤٨٧ ه) تاریخنده وفات ایتمکله رتبهٔ وزارتی اوغلی افضله توجیه اولندی .

§

﴿ بدر الدین محمود ﴾ — سلطان علاءالدین سلجوقینك برادرینك حفیدیدر وزمانده (ابن الفاضی) یاخود (قاضی سماونه) دیمکله شهرت بولمش برفاضل ذیشاندر . پدرینك سلطان اورخان زمانده فتح ایتدیکی سماونه نام قصبه‌ده هم والی وهم قاضی ایدی صکره دیارمصره کیدوب سید شریف ایله شریك اولهرق مبارك شاهدن وشیخ اکمل حضرتلرندن ومکهٔ مکرمه‌ده شیخ (زیلعی) حضرتلرندن تحصیل نسخ وکمالات ایدرك سلطان مصر (فرج بن برقوق) ه معلم اولدی وبر آره‌لق جذبهٔ رحمانی استیلا ایتمکله شیخ حسین اخلاطی حضرتلرینك استانه‌سنه التجا ایتدی مؤخراً تبریزه واروب تیمورلنکك حضورنده بین العلماء تحدث ایدن برمنازعهٔ علمیه‌نك فصلنه حکم تعیین اولندی دها صکره دیار رومه کلوب شهزاده موسی چلبینك قاضیعسکرلکی خدمتنه کیردی چلبی سلطان محمد حضرتلری برادری شهزادهٔ مومی‌الیهه غلبه وادرنه ده تختده جلوس ایتدکده شیخ بدر الدینی ازنیق قصبه‌سنه نفی ایلدی شیخ بدرالدین دخی ازنیقده ارشاد وتألیفاتله امرار وقت ایتمکده ایکن کتخدامی یورکلوجه مصطفی نام کسه افندیسنك نامنه ایدین ولایتندن بش اون بیك کشی طوپلایوب چلبی سلطان محمد حضرتلرینك علیهنه قیام وروم ایلی طرفنه عزیمت ایتمیله وبدرالدین دخی علی روایة مصطفانك اشبو حرکتنی صکره‌دن خبر آله‌رق کویاسرپندیسی کندوسنه طوقمامق ایچون اسفندیار بك نزدینه واروب اودخی پادشاهدن قورقدیغیچون زغره طرفنه کتمسنی اخطار ایلمیله بدرالدین افلاقه واورادن

روم ایلی یقه‌سنه چکوب ودلی اورمانده کتخداسی مرقوم مصطفی وعسکر ایله برلشوب یاخود عسکر بونی استر استه‌مز اوکنه قاتوب ادرنه اوزرینه یوریدی لکن قارشوسنه چیقان عساکر سلطانیه یه مقاومت ایده‌مدیکندن یقایی اله ویروب (١٤٢٠ م و ٨٢٣ ه) تاریخنده برهان الدین حیدر هروی فتواسیله سیروزده صلباً اعدام اولندی

فقهدن (لطائف الاشارات) و (تسهیل) و (جامع الفصولین) وتصوفدن (مسرة القلوب) و (و واردات کبری) نام کتابلر جلهٔ تألیفاتندندر . منقولدرکه مومی الیه صلب اولنمزدن اول ایکی رکعت نماز قیلوب دست دعایی درکه باری یه باز ایتدیکی صره‌ده مشایخ کرام حضراتنك عادتلرندن اولدیغی وجهله بدنندن منسلخ اولوب جسدی قوری قالب کبی یره دوشمش وامر شرع شریف یرینی بولسون ایچون جسد بیروحی صلب اولنمشدر .

§

﴿ بدوان ﴾ — جزایرك (تومان) طائفه‌سندن قاله برطاقم طاغلو بدوی اهالیسیدر . بونلر فتوحات اسلامیه دن صکره اسلام اولمشلرایسه‌ده حالا شرائط اسلامیه یی اوکرنمك ایسته‌مزلر . وآبدست الدقلری زمان اياقلرینی یقامغی ونکاحله قاری المغی بیلمزلر لکن جهادی سورلر وکوزل سلاح پیارلر ولایقیله استعمال ایدرلر . تعیشلری طاغلرده‌کی زیتون واوزوم وانجیرکبی محصولات طبیعیه یی طوپلایوب صاتمغه منحصرکبیدر .

§

﴿ بدوح ﴾ — سفرآدم وصحف ادریس علیهما السلامدن مستخرج وجناب (علی المرتضی) یه موصول علومدن اولدیغی جعفر صادق وامام غزالی رضی الله عنهما حضراتی طرفلرندن خبر ویرلدیکی روایت اولنان وفق مثلث زخلك حروف مزوجه‌سیدر .

وفق مزبورك طقوز عددن عبارت اولان (ا ب ج د ه و ز ح ط) حرفلرینك (ا ج ه ز ط) بش عدد مفرداتی دفع اعدا وتحقیر اشرا ایچون واشبو (ب د و ح) درت عدد مزوجاتی جلب وسرور ومحبت ایچون قوللانیلور وبودرت حروف عطارد وزهره یلدیزلرینه وشمس وقمره منسوب طوتیلور وکونلری پازارایرتسی وچهارشنبه وجمعه وپازار اعتبار ایدیلور .

بدوح کلمه‌سنی یاخود عدد حروفی متمین عدد ایدرك مهرلره حك ومکتوبلره تحریر وترقیم ایدرلر.

صورت ترقیمی

٨٦٤٢

ب د و ح

٢٠

§

﴿ بدون ﴾ — اوسترپا ومجارستان ممالکندن پشته شهری مقابلنده وطونه‌نهری اوزرنده‌قلعه‌سی مشهور برشهردر. بوراسی مقدما دولت علیه‌نك برایالتی مرکزی ایدی (١٦٨٤ م و ١٠٩٦ ﻫ) تاریخنده روسیه والمانیا وله ووندیك دولتلری بالاتفاق دولت علیه‌نك اوزرینه هجوم وپشته‌و (آق کلیسا) و (آچ) قلعه‌لرینی استیلا ایتدکدن صکره بدون قلعه‌سنی دخی درت آی محاصره ایتدیلر و بودرت آی ظرفنده یوز بیك کشیدن زیاده تلفات ویردکلری حالده ضبطنه موفق اولهمدیلر. اوروپالیلر (بود) دیمکده‌درلر ایکیسی برشهر اعتبار اولندیغی حالده (بودابشت) درلر.

§

﴿ بدوی ﴾ — (احمد) کلمه‌سنه نظر بیوریله.

§

﴿ بدویه ﴾ — مصرده حکومت ایدن ملوك فاطمیه‌دن آمر باحکام اللهك محبوبهٔ منکوحه‌سیدر صعید ایچندن برکویلی قزی اولدیغی حالده کوزللکده مشهور افاق ایدی آمر بونك ایچون نیل کنارنده (هودج) نامنده برقصر دلارا یاپدیردی و برزمان قصر مذکور حوالیسی نزهتکاه مرغوب اولدی لکن قزك کوزی کندوسنك عموجه اوغللرندن (ابن مياح) نامنده برکنجده اولدیغندن آمرك یونجه نعمت ومحبتی انی دوشمکدن کندوسنی برآن فارغ ایده‌مزدی (یا ابن مياح اليك المشتكى • مالك من بعدكم قدملكا • كنت فی حیی طلیقاً آمرا • نائلا ماشئت منكم مدركا) بیتلری مرقومه‌نك ابن مياحه کوندردیکی ابیاتدندر.

مرقومه ایله ابن میاحك احوالنی اولوقت ناس اکثار واعظام ایدوب درلو درلو حکایه‌لر داستانلر دوزمشلر ایدی.

§

کوشك و سرایلر و بیوك فردریقك (سان سوسی) دنیلان مشهور کوشکی واردر و پای تخت قرالیت اولان (برلین) شهری ایله مشهور (فرانقفورت) شهری بو ولایتك بلاد مشهوره سندندر. مقدما پروسیا قرالارینه اشبو ولایته نسبتله (براندبورغ) دوقه‌سی دیرلر ایدی

§

﴿ پراوا ﴾ — آفریقانك جهت شرقیسنده واقع سومال قطعه سنك (الحسن) دن غلط اولان عجان ساحلی اوزرنده مرکز مشیخت برشهردر اهالیسی اقشهٔ نفیسه نسیج واعمال ایتکده درلر انکلیزلر بوراسنی براره‌لق یداستلارینه‌کچوردیلرسه‌ده اهالیسی قیام ایدوب ینه استرداده موفق اولدیلر.

§

﴿ براهما ﴾ — اسکی هند مجوسلرینك مربئ اول یاخود (رب الارباب) اعتقاد ایتدکاری شخص موهومك اسمیدر. بوشخص انلرك زعمنجه ابتدا (سراسواتی) یعنی (سرسوتی) نهریله (دریسهادواتی) نهری آره سنده واقع اراضی یی مسکن اتخاذ ایدوب (جاتما) و (غانج) نهرلرینك شمال طرفی نوع بنی آدم ایله کسب معموریت ایتدکدنصکره اورایه نقل مکان ایلش ایمش .

اسکی مجوسیلرك دخی تعدد آلهه ذاهب اولدقلری اشبو براهمانك رب‌الارباب اعتقادلریله دخی استدلال اولنور.

الیوم هندستانده موجود اولان مجوسیلر (براهما) یی خالق اعتقاد ایدوب بوندن (ویشنو) نامیله ظهور ایدن برنجی آلهه محافظ و (سیوه) نامیله ظهور ایدن ایکنجی آلهه مخرب عنوانی ویررلر.

(براهما پوتره) هندستانده برنهر آدیدر بونهرمجوسیلرجه براهمانك اوغلی‌در دیومشهورایدی.

§

﴿ براهمیا ﴾ — چینده بیوك برقطعه‌نك اسمیدر. بوقطعه‌ده میلادك دردنجی عصرنده بش حکومت موجود اولوب بونلرك برنجیسی (مالابار) دن بحر محیط هندی یه ممتد اولان اراضیده ایکنجیسی شمالده هندستان ایله تبت اره سنده اوچنجیسی شرقاً بحر محیط ایله محدود اولمق اوزره (قورومانڈل) جهتنده دردنجیسی هندوس نهری طرفنده بشنجیسی

حکومات مذکوره‌نك اورته‌سنده وجله‌سی ترکستان غربی حکومتی حایه‌سنده ایدی.

§

﴿ بربر ﴾ — اولاد کنعاندن تشعب ایتمش بر بیوك عرب قبیله سنك اسمیدر. بونلرك وقتیله یمن یاخود فلسطین دیارندن مغرب زمینه و (سنغامبیا) حدودینه قدر ایچرولره طوغری یایلدقلری بعض تواریخده مقید ایسه‌ده زمانلری وسبب انتشارلری معلوم دکلدر. اشبو بربرلر (کتامه) و (صنهاجه) و (تواریك) وامثالی قبائل متعدده‌یه منقسم اولوب الك جمعیتلی محللری یعنی ممالك بربریه طرابلس وتونس وجزایر وفاس وجنوبی مغرب اقصاده اولان سید هاشم ولایاتی وملحقاتندن عبارتدر. وقتیله بونلر (سجلماسه) و (بنوادریس) و (مرابطین) و (بنی‌مدرار) و (بنی اغلب) و (بنی بادیس) و (ملثمین) و (موحدین) و (حفصیون) و (بنی‌مرین) و (بنی عمار) و (بسکره) و (بنی‌وطاس) و (بنی رستم) و (فاطمیه) نامیله فاس وتونسده و بعض دیار مغربده حکومت سورمشلر ایدی.

§

﴿ بربره ﴾ — آفریقای شرقیده عدن مقابلنده (سومال) اراضیسنك مرکزی اولان شهرك اسمیدر. اسکله‌سی مشهور اولدیغندن اوائلده کلیتلو اسیر تجارتی اولور و بنایری قور یلور ایدی مؤخراً عدل اراضیسنك مرکزی اولان زیلع شهریله برابر طرف دولت علیه‌دن ادارهٔ مصریه‌یه ترك اولنمش و بو مناسبتله جوارنده اولان حرار حکومتی دخی طوعاً ادارهٔ مذکوره حایه‌سنی قبول ایتمشدر. آفریقاده شمالی نوبه‌ده ونیلك ساحل غربیسنده واقع (وادیٔ الحلفا) و (بطن‌هاجر) اراضیسنك برقسمنی حاوی اولهرق شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولان اراضیٔ منبته‌یه دخی (بربرا) دیرلر اشبو اراضیده پك چوق قرای معموره واردر

§

﴿ پرتوپاشا ﴾ — (۱۵۷۱ م و ۹۷۹ ه) تاریخنده وزیر ثانی ایکن سلطان سلیم خان ثانی حضرتلری طرفندن دونمای همایونه سردار ومؤذن زاده دیمکله معروف علی پاشا دخی مذکور دونمایه قپودان نصب وتعیین

اولندی ومشهور اولوج علی پاشاده کندی دونمامسیله قپودان مشار الیهك رفاقتنه مأمور اولدی سنهٔ مزبوره صفرینك غره سنه تصادف ایدن روز نوروزده که جمعه ایدی بونلر اوچیوزدن زیاده کمی ایله قبریسه طوغری حرکت و اورادہ حرب ایتمکده اولان اردوی همایونه کرکی کبی معاونت ایتدکدنصکره دونوب دشمن دونمامسنه سدراه اولمق اوزره جزایر یونانیه طرفلرینه کیتدیلر و بعض اطه‌لرده وخصوصیله کرید وکفالونیه اطه‌لرنده دشمنه کلی خسار ایتدکدنصکره اینه‌بختی لیمانه کیروب (اناطولیقوز) دنیلان بربیوك کویك اوکنده وبرصیغ یرده تیورلدیلر ودشمن دونمامسی بغتةً کلوب چاتمغله طرفین حربه طوتشدی ودشمن دونمامسی بیاغی انهزامه یوز طوتدیسه‌ده متهورانه حرکت ایدن قپودان علی پاشا شهید واولادی اسیر اوله‌رق دونمانك قوماندانسز قالدیغندن سردار مشار الیه دخی ناچار قالان عسکر ایله قره‌یه واولوج علی پاشا مهارتی سایه‌سنده دونمامسیله ساحل سلامته چیقدی وخیلی دشمن کمیسی حرق وغرق واخذ ایلدیکیچون اولوج عنوانی قلیجه تبدیل اولندی. و بوزمانه قدر اسلام درنمامسنده بودرلو انهزام وقوعبولمدیغندن (صنغون) دونمانك دیونام و یرلدی زیرا دشمن یاقوب باتردیغندن بشقه یکرمی بیکدن زیاده جنکجی وکورکجیسیله برابر یوزطقسان پاره اسلام کمیسنی یدکلیوب کوتورمش ایدی پاشای مومی الیهك ازمیدده مکمل ومحتشم برجامع شریفی واردر.

§

﴿ پرتو پاشا ﴾ — خیلی زمان دولت علیه‌نك برنجی وکلاسی صره‌سنده بولنمش ونفوذینی بالجمله وکلایه تأثیر ایتدیرمش برفاضل ذیشاندر. فی الاصل طاریجه لی اولدیغی حالده باب عالی اقلامنه دوام‌ایدرك آمدی خلفاسی سلکنه کچوب اورادن صدارت‌عظما کتخدالغی مسند جلیلنه واندن رتبهٔ سامیهٔ وزارتله ملکیه نظارتنه نائل اولدی. و (١٨٣٧ م و ١٢٥٣ ه) تاریخنده بعض یولسز اوضاع وحرکاتنه مبنی غضب شاهانه‌یه اوغرایه‌رق ادرنه‌یه نفی اولنوب برازمدت صکره ادرنه والیسی امین‌پاشانك تدبیریله اخناق ایدلدی. خیلی اشعاری وبر دیوانچه‌سی واردر.

§

﴿ پرتو پاشا ﴾ — داماد خلیل رفعت پاشادیوان کاتبی تیورافندینك مخدومیدر وکندیدخی پاشای مشارالیهك حجرتربیه سنده نشو ونما بولمشدر کافهٔ علوم وفنون وبرقاچ ده لسانه آشنا اولدیغندن متعدد تألیفات واثار مترجمه یادکار براقمشدر. مؤلفاتندن بری اسلامك تعدد زوجاتی علیهنده بولنان افکار سخیفه اصحابنی رداً یازدیغی (اطلاق الافکار فی عقد الابکار) نام کتابدر و بری دخی (فرمصون) دنیلان فرقه نك ذهابنی رد مقصدیله قلمه الدیغی (خوابنامه) نام رساله در قوهٔ قلمیه سی متین واشعاری پك رنکین ایدی . (١٨٧١ م و ١٢٨٨ ه) تاریخنده قسطمونیده خناقدن وفات ایلدی .

§

﴿ پرتو ﴾ — موقت زاده دیمکله معروف وقعه نویس محمد پرتو افندی که اناطولی محاسبه قلمندن یتشه رك وقعه نویس دولت وآمدیٔ دیوان همایون اولمشدر (١٨٠٧ م و ١٢٢٢ ه) تاریخنده اردوی همایون ایله ادرنه ده بولندیغی اثناده وفات ایتمکله (شاعرانك شمع امیدنده پرتو قالدی) مصراعنی منقوط اوله رق تاریخ دوشوردیلر مومی الیهك برقطعه مطبوع دیوان بلاغت عنوانی واردر .

§

﴿ برج ﴾ — نجومك اسامی ودرجات وسمتنی قولایلقله بیلوب خاطرده طوتمق ایچون اهل هیئت جوسماده اولان یلدیز یغنلرینك هر برینی برحیوان وسائره یه بکزده رك فلان وفلان برجی دیمشلر وبوبکزدیشی بریغنك شامل اولدیغی ایریلی اوفاقلی یلدیزلرك بینلرینی خطوط مستقیمه ایله وصل ایدرك حاصل ایتدیکی شکله کوره یاپمشلر ومتقدمینك قرق سکزه قدر چیقاره بیلدکلری بروجی متأخرین یوز اون سکزه ابلاغ ایلمشلردر. (منطقة البروج) ایچون منطقه کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ برد ﴾ — ادریس علیه السلامك پدری و (مهلائیل) لك اوغلیدر. وفات ایدن احیاسنی اونوتمامق ایچون صورتلرینی یاپوب عبادتخانه لره آصمق اصولی بونك زمانده ظهور ایتدیکنی وبعد زمان اصول مذکوره پت پرستلکی نتیجه ویردیکنی بعض تواریخ یازیبور.

§

﴿ بردە ﴾ نهری — شام شریفك یدی ساعت بعد غربیسنده (زیدانی) نام قریه جوارنده کائن برمنبعدن ظهور ایله (سوق وادیٔ بردە) نامیله شهر تشعار ولطافت موقعیه ووضعیت طبیعیه‌سی حیر تفزای عقول ذوی الابصار برموقع دلکشادن مرورایدرك تقریباً اوچ ساعت مقداری یول کسدکدن صکره (عین الفیجه) نام قریه‌یه واوراده عین الفیجه نامیله بنام پیکاردن بنعان ایلیان وکندوسنك همان ایکی اوچ مثلی جسامتده بولنان برصو ایله برلشه‌رك (بسیمه) (جدیده) (الهامه) قریه لرندن (دمر) قریه‌سنه واصل اولور . نهر مذکور کرچه قریهٔ مزبوره‌دن صکره شهرك متعدد باغ وباغچه‌لرینی صولایه‌رق نفس شام شریفه داخل اولور ایسه‌ده انجق دخولندن برساعت اوجه یك دیکرینه برر چاریك بعد ومسافه‌ده وبرطاقم مواقع مختلفه‌ده مهرهٔ مهندسین کار آفرینی اعجاب ایدر صورتده التی قوله تقسیم اولنمشدر انلردن برنجیسی (یزید صویی) درکه مجراسنی دمر قریه‌سی اوکندن آله‌رق (صالحیهٔ فوقانی) یه و (حارة الاکراد) درونندن بعد المرور (قابون) قریه‌سی جوارنده اناصویی اولان برده نهرینه منصب اولور ایکنجیسی (تورا) شعبه‌سیدرکه دمردن برچاریك مسافه‌ده واقع (مصول) نام اخشاب کوپری اوکندن آیریله‌رق شام شریفك (سوق ساروجه) ثمنیله دها بعض مواقع ومحلاتی اسقا ایدر اوچنجیسی (قنوان) صویی اولوب بوده جسر مذکوردن برچاریك مسافه‌ده واقع برمحلدن بعد الانفراز قنوان ثمنیله میدان تحتانی‌یی وشاغور ثمنیله خرستیان محله‌سنی اسقا ایلر دردنجیسی (دیرانی) صویی‌درکه دمرقریه‌سیله (ربوه) بوغازی نام‌موقع لطیف اره‌سنده ایرلدقدن صکره شامك جهت جنوبیسنده کائن (قدم‌شریف) نام‌محله داخل‌اولوب بوراده ایکی‌قسمه‌آیریله‌رق بریله میدان‌فوقانی‌یی‌ودیکریله (داریه) قریه‌سنی اروا ایدر بشنجیسی بانیاس (بنی الیاس) صویی‌در بوده شامه برچاریك مسافه‌ده بولنان مار الذکر ربوه بوغازنده آیریله‌رق شام شریف مکتب اعدادیسی داخلندن بالمرور شامك محال ومواقع عدیده‌سنی اسقا ایلر التنجیسی (عقربه) صویی اولوب بوده (مرجه) یعنی (کوك میدانی) نام موقع مفرح جوارنده وپوسته خانه دائره‌سی پیشکاهنده آیریلورکه بوکاشامك میاه مستعمله‌سی دوکلدیکی جهتله صویی باغچه صولامقدن بشقه ایشه یرامز

بعده مذکور صولرك جلهسی شامك جهت شرقیسنده کائن باب الاسلام نام محلهنك همان یارم ساعت ایلروسنده برمحلده برلشـهرك (هیجانه) بحیرهسنه دوکیلور.

§

﴿ بردی ﴾ یاخود بانك کسریله (برس) — برنوع ساز یعنی حصیر اوتی که اسکی زمانده ایچ قابوغنـدن کاغدیرینه مستعمل برمتاع اتخاذ اولنور ایدی بوکا یونانیلر (پاپیروس) دیرلر پاپیرس کلهسنه نظر بیوریله.

§

﴿ برزخ ﴾ — جغرافیون عندنده ایکی قطعهٔ اراضی یی بربرینه وصل ایدن طـارجه قره یه دنیلورکه ترکچـه ده دیل تعبـیر اولنور. آوروپا قطعهسنده اوچ عدد برزخ اولوب بری اسوچ ونوروج شبه جزیرهسنی روسیه ممالکیله برلشـدیرن (لاپونیا) برزخی وبری موره شـبه جزیرهسنی روم ایلی قطعهسنه وصل ایدن (قورینت) برزخی وبری دخی قریم شبه جزیرهسنی روسیه ممالکنه وصل ایدن (پرهقوب) نام دیکر (اور قپو) برزخیدر قنالك آفریقا قطعهسنی آسیا قطعهسنه وصل ایدن سویش برزخی دخی وار ایسه ده کشادیله فسخ اولنمش وامریقای شمالی ایله جنوبی بینـده اولان (پاناما) برزخی دخی قنال کشادیله فسخ اولنمق اوزره بولنمشدر. لسان شرعشریفده موت ایله حشر آراسنده کی زمانه دخی برزخ دیرلر.

§

﴿ برزرین ﴾ — روم ایلنده مناستر ولایتنه ملحق برسنجاق مرکزیدر. بو شهر اشقودرهده بحره منصب اولان (آق دیرن) نهرینك جهت شرقیسنده و بر بچق ساعت بعدنده واقع اولوب بنالری طبقه طبقه انشـا اولندیغندن منظرهسی غایت کوزلدر واهالیسی اون بش یکرمی بیك رادهسنده وجوامع ومساجد ومدارس ومکاتبی منتظم صورتدهدر. مؤلف تربهسی دیمکله مشهور اولان محل واوستنده مؤلف مومی الیهك وطاز یسنك ایاغی ایزی کوریلان بر بیوك طاش زیارتکاهدر و بوندن بشقه شهرك برساعت خارجنده و (زوك) قریهسی قربنده موجـود اولان و اون بش کشی قوجاقلیه مدیغی جهتله دنیاده اغاجـلرك الك بیـوکی اعتقاد اولنان واوزرندن بر نوع صـو

آلقده بولنان چنار اغاجی شایان تماشادر بو اغاج خرستیانلر نزدنده غایت مقدس طوتیلوب دائما زیارت اولنقده وآقان صویدن النوب ایچلمکده‌در .
پرزرین قصبه‌سی خارجنده قزقله‌سی نامیله متعارف اولان کوچك بر قلعه خرابه‌سی وجوارنده کوریلان ابنیهٔ عتیقه انقاضی وقتیله شهرك اورادہ اولدیغنی ظن ایتدیرر .

پرزرینی مقدما برآره‌لق اوستریالیلر ضبط ایتدیسه‌ده کوپریلی زاده مصطفی پاشا (۱۶۸۹ م و ۱۱۰۱ ه) تاریخنده پرشتنه وشهر کویی ونیش وسمندره قلعه‌لریله برابرینه استرداده موفق اولدی . بوراده تیمورجیلك خیلی ایلرو کتمش واعلا اسلحه اعمال اولنقده بولنمشدر .

§

﴿ برسبای ﴾ — ملوك چراکسهٔ مصریه طرفندن یمن سرداری بولنان ذاتك اسمیدر (۱۵۱۷ م و ۹۲۳ ه) تاریخنده مصر سلطان سلیم خان اول حضرتلری طرفندن ضبط اولندقده سردار مومی‌الیه درحال پادشاه مشارالیهه عرض انقیادواطاعت ایتدیکنه بناء وفاتنه قدر مأموریتنده ابقا ایدلمش ووفاتی عقیبنده طرف دولت علیه‌دن ایلك مأمور اولمق اوزره یمن والیلکنه (المحضرم) دیو تلقیب اولنان (امیر اسکندر) کوندریلوب نام نامیٔ سلیم خانی خطبه‌ده قرائت ایتدیرلمش ایدی .

§

﴿ پرسپدی ﴾ — فارسستان دیمکدر .

§

﴿ پرسبورغ ﴾ — مجارستانك بلاد مشهوره سندندر . بوراسی اسکی مجار قراللغنك پای تختی ایدی طونه اوزرنده واوستریا ارشیدوقلغی حدودی قربنده و (بودین) قلعه‌سنك یوز طقسان بش وویانه‌نك التمش التی کیلومترو بعدنده‌در ونفوس موجوده‌سی قرق بشبیك راده‌سنده‌در .

§

﴿ برسلو ﴾ — پروسیا دولتی ممالکی داخلنده انواع معادن واورمانلر ایله مشهور (سیلزیا) ولایتنك کرسیسی ودولت مشارالیهانك اوچنجی

درجه‌ده پایتختی در ونفوسی ایکیوز سکز بیك راده‌سنده وابنیه‌سنك زینتی درجهٔ فوق‌الغایه‌ده‌در.

§

﴿ برسه ﴾ — جماهیر یونانیه‌دن (ارغولیس) قرالی (اقریسیوس)ك اوغلیدر. بونك حین ولادتنده باباسنك قاتلی اوله‌جغنی کویا هاتف غیب خبر ویردیکندن باباسی بیچاره‌یی برصندق درونته وضعله دکزه براغور وصندق صویك یوزنده کزرایکن بریسی بولوب درونده‌کی چوجغی باغرینه باصه‌رق بیودور برکون چوجق باباسنك پای تختنه کیدوب اثنای مبارزه ومسابقه‌ده بیلیه‌رك باباسنی اولدورر وبو پهلوانلغی سایه‌سنده قرالغه انتخاب اولنور. (بوسوزهاتف غیب دیدکلری وهم‌وخیاله براهمیت ویرمك ایچون اولوقتلك پاپاسلری طرفندن اویدورلمش برشئ اولدیغنه نه) شبهه. (میسنی) شهرینك اشبو برسه زمانده یاپلمش ایدوکی تواریخده مقیددر.

§

﴿ پرسیا ﴾ — ایتالیاده لومباردیا ایالتنده متعدد اسلحه فابریقه‌لرینی واوتوز طقوز بیك نفوسی حاوی واستحکامات جسیمهٔ فوق‌العاده ایله مستحکم برشهردر.

§

﴿ برش ﴾ — کتان بیراغندن معمول برنوع کیف معجونی یاخود کیف ایچون استعمال اولنور افیونلی شروب. بومعجون مقدماً اکثری قهوه دکانلرنده اوجاغك یانی باشنده‌طورر وقهوه‌جی الشمش اولان‌مشتریلرینه برمابلاق ویروب آرقه‌سی صره قهوه‌یی یتشدیرر ایدی.

§

﴿ پرشتنه ﴾ — روم ایلنده قوصوه ولایتنك مرکزی اولان شهردر. بو شهر سلطان مراد اول وثانی حضراتنك (١٣٨٨ م و ٧٩١ ه) و (١٤٤٨ م و ٨٥٢ ه) تاریخلرنده محاربه ایتدکلری مشهور قوصوه صحرای وسیعه‌سنك جهت شمالیسنده برماجده واقع اولدیغندن منظره‌سی غایت لطیفدر اهالیسی اون ایکیبك راده‌سنده‌در سلطان مراد اول شهید حضرتلرینك وسنجقداری غازی مستان اغانك خارج شهرده وقصبه‌نك یارم وبر ساعت بعدلرنده اولان تربه‌لری زیارتگاه خواص وعوامدر ودرون

قصبه‌ده اون اوچ جامع و بر مدرسه و متعدد مکاتب موجود اولوب بو جامعلردن ایکیسی سلطان مشارالیه ایله سلطان محمد ثانی حضرتلرینکدر وعصر اخیرده صرپلولری تربیه‌یه مأمور اولان پرشتنه‌لی مشهور (مالك پاشا) نك تربه‌سی دخی قصبه درونده‌در. نیش خارجنده اولان (کله قله) سنی پاشای مومی‌الیه یاپدیرمش ایدی. (سلطان مراد اول وثانی) کلمه‌لرینه دخی مراجعت بیوریله.

§

﴿ برغمان ﴾ — اوروپا کیمیا گرلرندن بر مشهور ذاتدر اصلی اسوجلی اولوب (١٧٨٤ م و ١١٩٩ ه) تاریخنده وفات ایلمشدر. اجسام معدینه‌نك ترکیبات کیمیویه‌سنی تدقیقه دائر بعض اساس وضع ایدن ومایعات قرستاللرینك اشکال هندسیهٔ متنوعه‌سنی ابتدا نظر دقته آلان و (مولدالماء کبریتی) و (خامص فخمی) یی کشف ایدن وتشدید حرارت نار ایچون فرانسزجه (شالیمو) وفارسیجه (دهندم) دیدکلری اینجه بوری‌ایله اوفله‌مك اصولنی بولان بودر تیورك تحلیلی و ارضك احوال طبیعه‌سی ومعادنك بعض کیفیاتی حقنده دخی کتابلری واردر.

§

﴿ برغمه ﴾ — ایدین ولایتی داخلنده مغنیسا سنجاغنه ملحق بر قضا مرکزیدر. بوراسی (٥٣١١ خ) تاریخنده یعنی میلادك ایکیوز سکسان اوچ سنه مقدمنده (پرغام) حکمدارلرندن طواشی (فیله‌تر) نام کسه معرفتیله انشا اولنوب بر چوق زمان حکمداران مومی الیهك مقر اداره‌سی اولدی وصکره ملکاری روما دولتنه انتقال ایتدی. بورالری دها اول عجملرده و یونانیلرده ایمش.

§

﴿ برغوس ﴾ — لسان یونانیده قله معناسنه در وزبانزدی (بورغاز) در. چتالجه سنجاغنده واقع صویولی ناحیه‌سنك مرکزینه (صو برغوسی) وچکمجه‌یه تابع برقریه‌یه (قوم برغوسی) ومودانیه‌یه تابع برناحیه‌یه (طاش برغوسی) وتکفور طاغنه مربوط برناحیه‌یه (لوله برغوسی)

ودیمتوقه‌یه تابع برقریه‌یه (قله‌لی برغوس) واسلیه‌یه تابع برقضا مرکزینه (اخیولی برغوسی) دیرلر .

§

﴿ برق ﴾ — سیال الکتریقی ایله محمول بلوطلردن حاصل اولان شرارهٔ الکتریقیه‌نك کوزلری قاشدیررجه سنه کوریلان پارلدیسیدر شرارهٔ مزبوره ارضه یقین هوا طبقه لرنده بیاض وغایت ارتفاعده هوای نسیمی رقیق اولدیغندن موره قریب کوریلور ولمعان برق خط منکسر شکلنده وقوعبولدیغنده غایت مضئ مشاهده اولنور و برجسم مشتعلك دفعةً پارلامسی کبی سریع وقوعبولدیغنده فوق الافق هرطرف پرضیا وارضه اینکسزین داخل سحابده محو اولور و (برق حار) دنیلان برنوع برق دخی اکثریا یاز کیجه‌لری هوا آچیق ایکن وقوعبولورکه هیچ برغمغمه وکورلتی ایشیدلمکسزین تحت الافق واقع اولان لمعان برقك عکسی اولق اوزره کورینور و بعضاً کروی الشکل برنوع برق دخی اولورکه بو برق سطح ارضه نزول ایتدیکی اثناده ضیاسی اون ثانیه‌قدر سورر . اشبو برقلردن اوچ اولکیلرك مدت دواملری همان برثانیه‌نك برملیون قسمندن برقسمی اولق اوزره ارباب فن طرفلرندن کشف وتخمین اولنمشدر

§

﴿ برقوق ﴾ — ملوك چراکسهٔ مصریه‌نك برنجیسی اولان سلطان ملك الظاهرك لقبیدر . فی الاصل غلامان چراکسه‌دن اولدیغی حالده اثبات لیاقت وشجاعتله قطع مراتب وتحصیل نفوذ ایدرك ملوك اتراك مصریه‌دن صغیر (صالح) ك اتابکی اولمش ایدی (١٣٨٣ م و ٧٨٥ ه) تاریخنده ظهور ایدن اختلال صغیر مومی الیهك خلعیله ملوك اتراکك انقراضنی نتیجه و یردکده مومی الیه مجلو بی اولان اکثر امرای مصریه‌نك انتخابیله تخت مصره اوتوردی وپك کوزل اداره ایدوب مصرده خیلی آثار وجوده کتوردی ودولت علیه ایله غایت خوش کچندی واسکندریه‌ده فرنکلرله ایتدیکی محاربه‌یی قزانوب ١٦ قطعه حرب سفینه‌لرینی ضبط ایلدی وتیمورلنك ایله ایتدیکی محاربه‌ده مغلوب اولوب فقط تیمورك شامده اولان عسکرینی دفعه موفق اولدی و (١٣٩٨ م و ٨٠١ ه) تاریخنده زیاده‌جه بال

یدیکندن آغز ینك طادی قاچوب یعنی خسته‌لنوب وفات ایلدی .
اشبو ملوك چراکسه تاریخ مز بوردن اعتباراً یوز اوتوز سکز سنه دوام
ایتمش وسلطان سلیم حضرتلری مصری بونلردن آلمشدر .

§

﴿ برقه ﴾ یاخود (بارقه) — افریقای شمالیده و بنغازی ولایتی
داخلنده و ساحل بحرده بر کوچك قصبه‌در بونام اورا سواحل
واراضیسنه وشهر مز بورك بولندیغی کورفزه دخی ویرلمشدر . برقه
و بنغازی و حوالیسی (۶۴۲ م و ۲۲ ه) تاریخنده (عمرو بن العاص)
فتح ایتدی لکن اهالیسی دیلان خیمه نشین بر بر یلرك حال بدو یتدن
قورتیله‌مامسی و اورالرده برقاچ کره بیوك مقاتلات وقوعه کلمسی و موخراً
دخی نظر اعتنایه النه‌مامسی اومنبت اووه‌لری غیر مزروع بر چول حالنه
کتوردی . بو ولایتك اراضیسی اولدرجه محصولدار درکه حبوبات
زرعیچون اوزون اوزادی چفت سورمکه حاجت کورلمز وموجود اولان
خدایی نابت زیتون اشجارینك مقداری تخمین قبول اتمز . وبرملیون اهالی
اسکان ایدلمش اولسه هیچ بری ضرورت چکمز .

§

﴿ برکار النسبه ﴾ — پرنج و یا فیل دیشندن معمول وساقینی حاوی
بر آلت اولوب ایکی طرفنده مرسوم خطوط وتقسیمات واسطه‌سیله بر خط
مستقیمك مراد اولنان اقسام متساویه‌سندن برقسمنك اخذی وخطوط معلومهٔ
مفروضه ایله متناسب اقسامه تقسیمی وهر قنغی بر شکله مشابه شکل آخر
رسمی ونصف قطری معلوم اولان بردائره داخلنه مرسوم اشکال منتظمه‌دن
هرقنغی برشکلك ضلع واحدینی بولمق وبرجسم منتظمك اصناف واجزاسنه
مساوی جسم آخر رسم ایتمك مثللو خطوط وسطوح واجسامه دائر خیلی
مسائل بالسهوله حل ایدلدیکندن آلت مذکوره دن هربر اوستونج طاقنده
بر عددی بولنور .

§

﴿ برکة السبت ﴾ مصر حکمداران اسلامیه‌سندن سلطان ملك
اشرفك والده‌سیدر . (ام السلطان) عنوانیله وغایت احتشام وتجملات

ایله شهرت بولمش بر خاتون ایدی حتی (۱۳٦۸ م و ۷۷۰ ه) تاریخنده حج شریفه کیدرکن پك بیوك کافتلر اختیار ایدوب هر درلو نفائس مأکولاتدن فضله اکلی معتاد اولان اطعمهٔ حضرویه‌نك تازه دن تازه یه پیشوریلوب قوتارلمسیچون لایعد دوه‌لر اوزرنده سبزه لر اکیلی طپراق ساقسیلر وتخته صندقلر وسودی آلنمق و یغوردی یاپیلمق ایچون بر چوق اینکلر وقیونلر کوتورمش وبعد الحج ینه بوصورتده عوت ایلمشدر . مشار الیها خیرات وحسناتی سور برخاتون اولمغله پك چوق آثار خیریه بنا ایلدی وبجدن عودتنك یدنجی سنه‌سنده وفات ایدوب بنا ایلدیکی (مدرسهٔ ام السلطان) ه دفن اولندی .

§

﴿ برکه ﴾ — دشت قپچاق‌ده حکمران اولان برپادشاهك اسمیدر بومناسبتله دشت مزبوره دشت برکه دخی دیرلرایدی وقتیله پادشاه مشار الیه ایله زیر دستانی کاملاً بتپرست ایکن توفیق سبحانی ایله جملهٔ اسلامی قبول ایتمش ومشار الیه اطراف ممالکده اولان مشاهیر علماء اسلامیه‌یی وولغا نهری شعباتندن (سنکلا) نام ایرمق اوزرنده تأسیس ایتدیکی (سرای) نام پایتختنه دعوت ایدوب علوم نافعهٔ دینیه‌یی نشر ایتدیرمش وکندیده کمال عدالتله اجرای حکومت ایلمش اولدیغندن دشت مزبور قرا وقصبات معموره ایله طولدی وپایتخت مذکور دخی (قطب الدین) علامهٔ رازی و (سعدالدین) تفتازانی وسید (جلال الدین) و (حافظ الدین) غبرازی و (احمد) جندی کبی علماء عظامك شرفقدوملریله رشك آور ممالك اسلام اولدی ایسه‌ده حیفا که آلتمش اوچ سنه صکره تیمور مقهورك اوراده دخی پای انداز تعدی اولمسیله بالکلیه خراب ووبران واهالیسی پراکنده وپریشان قالمش وشمدیکی حالده (اژدرهان) شهرندن بشقه براثر عمارت کورلمامکده بولنمشدر .

§

﴿ برکی ﴾ — ایدین ولایتنه تابع ازمیر سنجاغی داخلنده وتیره اووه‌سنك جهت غربیسنده برناحیه مرکزیدر بوشهر سیل آغزنده دره‌لی تپه‌لی وغیر منتظم برمحلده ایسه‌ده اراضیسی غایت منبت ومحصولداردر و (طریقهٔ محمدیه) و (معدل الصلاة) و (نور الاحیاء) صاحبی محمد افندی بورالیدر

وقبری شهرك خارجنده برتپه اوستنده‌در . مومی الیه (١٥١٣ م و٩٨١ه) تاریخنده وفات ایلدی .

§

﴿ برکیاروق ﴾ — ملکشاه سلجوقینك اوغلیدر ومخلصی رکن الدوله‌در . پدری (١٠٩٢ م و ٤٨٥ ه) تاریخنده وفات ایلدکده دیکر اوغلی صبی (ناصرالدین) تخته چیقارلدیسه‌ده اصفهانده بولنان امرا اشبو (برکیاروق) ه بیعت ایتدکارندن امرا واهالی بینده تفرقه دوشدی وبرآره‌لق ناصرك والده‌سنك تأثیر نفوذیله برکیاروق خلع وحبس اولندیسه‌ده مؤخراً ینه اجلاس اولندی وبوتفرقه واختلال تمام برسنه‌دن زیاده سوردی .

متوفی ملکشاه وفاتندن برهفته اول بغداد خلیفه‌سی (مقتدی بالله) ه بغداددن چکلسون کتسون آرتق کاوب بن‌اوتوره‌جغم دیو خبر کوندرمش وبیچاره مقتدی ذاتاً دخی برنفوذی اولمدیغندن تختنی ترکه موافقت ایدوب برهفته مساعده المش وحاضرلنمقده بولنمش ایدی خلیفهٔ مشار الیهك بغداددن چیقه‌جغنه برکون قاله ملکشاهك وفاتی خبری کلدیکی کبی ینه تختنه مالك اولدی وهرکس بوتصادفی مقتدینك کرامتنه ویردی . برکیاروق زمان سلطنتنده ماوراءالنهرده ظهورایدن ظالم مشهور آرغونی اخذ وقتل‌ایدوب عبادالله‌ی شرندن خلاص ایلدی واردوسنده وممالك محروسه‌سنده اولان باطنیلرك کافه‌سنی قلیجدن کچوردی وعاقبت (١١٠٤ م و ٤٩٨ ه) تاریخنده مسلولا وفات ایدوب باطنده سلطنت ظاهریه‌نك‌ده حکمی اولمدیغنی اکلادی .

§

﴿ پرلوغاندا ﴾ — قونیه ولایتی داخلنده واقع (خادم) قصبه‌سنك نام دیکریدر . یاخود بوزقیر قضاسی داخلنده برقصبه‌در .

§

﴿ برلین ﴾ — پروسیا دولتنك پای تختیدر . بو شهر پارسك شمال شرقیسنده وسکزیوز طقسان کیلومترو بعدنده و (سپره) ایرماغی کنارنده وقوملق برصحرا اوزرنده واقع وبراندبورغ ایالتنك مرکزی اوله‌رق برملیون طقسان بیك نفوسی جامعدر ودرونده‌اوتوزدرت جسرواون‌طقوزخسته‌خانه وبریسی قتولك اولمق اوزره یکرمی برکلیسا وایکنجی (فره دریق) ایله

ایله (شیله‌ر) لك هیکللری وقرال‌سرای وقصرلری ومتعددمکتبلر وتعلیمخانه‌لر وموزه ورصد خانه‌لر وهردرلو علوم وصنایع ایچون جمعیتلرواردر وچوقه وپورسلن وتتنه وسیم وزر شرید واقمشهٔ حریریه وقطینه وساعت وسائره اعمال اولنمقده‌در .

(برلین) شهری (١١٤٢ م و ٥٣٧) تاریخنده هامبرغ مارغریدی اورسی (آلبر) معرفتیله تأسیس اولنوب (١٤٩٥ م و ٩٠١ ه) تاریخندبرو مارغراولر اقامت ایتمش و اولوقت اهالیسی اون بیك نفوسدن عبارت اولدیغی حالده صکره یعنی (١٦٥٠ م و ١٠٦١ ه) تاریخنده بیوك هرسك (فره‌دریق) کیلیوم زماننده کسب اهمیت ایلشدر .

(برلین) شهرینی (١٧٥٧ م و ١١٧١ ه) تاریخنده اوسترياالولر و اوچ سنه صکره روسیه‌لولر وقرق التی سنه صکره فرانسزلر استیلا ایدوب یه استرداد اولندی .

§

﴿ برم ﴾ — روسیه ایالات شرقیه‌سندن بریدر و مرکز اداره‌سی ایالتك نامنه منسوب اولان (پرم) شهریدر . شهر مزبور مقدما برقریه‌جك ایکن (١٧٢٣ م و ١١٣٦ ه) تاریخنده جوارنده غایت زنکین بر باقرمعدنی کشف اولندیغی جهتله فوق‌العاده برسرعتله کسب جسامت ایدوب ولایت مرکزی اتخاذ اولندی .

§

﴿ برم ﴾ یاخود (بره‌من) — متفقهٔ المانیایه داخل برجهوریتك اسمیدر ومرکز اداره‌سی اولان وینه بونامله معروف بولنان شهر (وه‌زر) نهری اوزرنده سکسان بیك نفوسی جامع و تجارتکاه بر شهر شهیر اولوب توتون وسیغاره سی مشهور در وتجارتی سربستدر . هیئت عملاسندن (اولبرس) بوراده دنیایه کلدی .

§

﴿ برمان ﴾ — هندچینی یاخود هندشرقی نیم‌جزیره‌سنده برحکومتدر یرلو اهالیسی طرفندن (برما) دنیلور وحدودی شمالا تبت وشرقاً چین وغرباً (ارافن) وجنوباً بنکاله کورفزیدر ووسعتی طولا ایکیبیك وعرضاً بشیوز کیلومترودر وعموماً نفوسی سکز ملیون تخمین اولنمقده‌در ومقر

اداره‌سی ایراوادی‌نهری اوزرنده مبنی (ماندالە) شهری اولوب (آمارا پورا) و (عاوه) شهرلری دخی ممالك مشهوره‌سندندر وشهر مزبور اهالیسنك ثلثی اسلام اولوب التمش عدد جوامع شریفه‌لری واردر خطبه نام خلافت مقدسه‌یه اوقونور ومسلمانلره (زپر پادی) دنیلور. برمان حکومتی (۱۷۵۳ م و ۱۱٦۷ ه) تاریخنده انکلیزلره قارشو استقلالنی اعاده‌یه موفق اولدیسه‌ده (۱۸۲٦ و ۱۸۵۳ م) تاریخلرنده وقوعبولان محاربات نتیجه‌سنده برمقدار اراضی اعطاسنه مجبور اولدیلر وانکلیزلر بو آلدقلری اراضی‌یه (انکلیز برمانی) تسمیه ایلدیلر حالا ایکیده برده اوغراشمقده دیرلر. برمانده اولان (قیبوم) نام معبد قدیم شایان تماشا براثر عجیبدر.

§

﴿ برمکی ﴾ — ابتدای دولت عباسیه‌ده متتابعاً رتبهٔ صدارتی احرازایدوب فوق‌الغایه نفوذه مالك اولان وانلره متعلق بولنان ذواتك شهرتیدر وبرنجیلری خراسان ولایتی اشرافندن (برمك) نامنده برکسه‌نك اوغلی (خالد)در. اشبو خالد دولت عباسیه‌یی تشکیل اوغورنده‌پك‌چوق خدمتی سبقت ایلدیکنه بناء دولت مشار الیهانك برنجی خلیفه‌سی (ابو العباس السفاح) مومی الیهی کندوسنه صدر اعظم ایتدی وخلفی (ابو جعفر المنصور) ابقا واستخدام ایلدی مؤخراً (هارون الرشید) دخی مومی الیهك اوغلی اولان و حال صباوتنده کندوسنك خواجه‌سی بولنان (یحیی) برمکی یی و بر مدت صکره یحیانك اوغلی (فضل) ی و متعاقباً دیکر اوغلی مشهور (جعفر برمکی) یی مقام صدارته کتوردی لکن بونلرك کیدرك بین العوام والخواص شرف وشهرتلری تزاید ونفوذلری حد اعتدالی تجاوز ایلدیکندن هارون الرشید) بعض او هامه تابع اولەرق حجدن عودتنده جعفر برمکی یی انبار قصبه‌سنده و بر حیاة اولان پدری یحیایی وجعفرك قرنداشی فضلی (رقه) زندانده اعدام ایتدیروب مراقدن قورتلدی.

بو وقوعات (۸۰۲ م و ۱۸۷ یاخود ۱۸۹ ه) تاریخنده اولمش و مأمورین دولت ایچنده مومی الیهه متعلق نقدر آدم وار ایسه جله‌سی طرد وخانه‌لری هدم و مالری مصادره اولنمش و نامرینك قاله النمسی قطعیاً

ایدلمشدر • برمکیلرك جد اعلاسی اولان مرقوم (برمك) ك بلخ دیارندن اولدیغی و مجوسی الاصل اولوب و قتیله بر آتشکده خدمتنده بولندیغی واوغلی صکره‌دن اسلامه کلدیکی دخی بعض تواریخده محرردر •

§

﴿ برمنغام ﴾ — انکلتره‌نك بریتانیا اطه‌سی اوزرنده ولیدس قونتلغی داخلنده اوچیوز قرق بیك نفوسی حاوی غایت معمور و جسیم بر شهردر واسلحه وسائر معمولات حدیدیه‌سی پك مقبول ومشهوردر •

§

﴿ برن ﴾ — هلوتیك هیئت اتحادیه‌سی دنیلان اسویچره جمهوریتنك مرکز اداره‌سیدر شهر مذکور پارسك (٤٢٥) کیلومترو شرق جنوبیسنده وجنوه شهرینك (١٢٥) کیلو مترو شرق شمالیسنده واقع و (آر) نهری اوزرنده کائن و منتظم ومعمور برمحلدر وسکنه‌سی اوتوز التی بیك نفوسدن عبارت اولوب درونده برخیلی ساعت فابریقه‌لری واردر طبیب مشهور (هالر) بورادن نشأت ایلدی •

§

﴿ برن ﴾ — اوسترپا دولتی ممالکندن (موراویا) مارغراولغنك مرکز اداره سیدر نفوس موجوده‌سی التمش بیك راده‌سنده در وچوقه منسوجاتی غایت مقبولدر و (اولموچ) و (اغلو) قلعه‌لری مواقع مشهوره‌سندندر •

§

﴿ پرو ﴾ — آمریقای جنوبینك جهت غربیسنده برجمهوریتدر • بوجمهوریتك متصرف اولدیغی ممالك (١٥٣١ م و ٩٣٨ ه) تاریخنده اسپانیالی جنرال (پزاز) معرفتیله ضبط اولنوب (١٨٢٠ م و ١٢٣٦ ه) تاریخنه قدر اسپانیولرك تحت اداره‌سنده قالدی واندن صکره اهالینك اقدام و غیرتیله ینه استقلالنی اعاده ایلدی • پرو جمهوریتنك مرکز اداره‌سی یوز التمش بیك نفوسی جامع اولان (لیما) شهریدر وعموم نفوسی اوچ ملیون اللی بیك راده‌سنده‌در •

بوقطعه‌ده پك چوق حرکت ارض اولور بوکاسبب دخی (آند) سلسلهٔ

جنوبیه‌سی اوزرنده واقع اولان (آراکیپا) و (پیشنشا) ینار طاغلرینك اره‌صره شدتله فورانه باشلاملریدر (حکومت) کلمه‌سنه دخی مراجعت بیوریله .

§

﴿پروبوس﴾ — روما ایمپراطورلرندن بر مشهور ذاتدر. بونك روما دولتنه پك چوق خدمتی سبقت ایتدی واورو پایه هجوم ایدن (غول) وجرمان طائفهٔ و حشیه‌سنی طونه‌نك یوقارولرنده و مصره مستولی اولان حبشیلری مصر علیاده و (سارمات) لرك یوز بیك نفوسنی روما جوارنده و (فرانق) لری بحر سیاه ساحلنده مضمحل ایلدی و (۲۸۲ م) تاریخنده ظهور ایدن بر اختلالده قتل اولنوب شماتت دنیادن قورتلدی.

§

﴿پروتستان﴾ — اورو پا حکماسندن مشهور (لوتر) لك قتولکاره قارشو (۱۵۲۰ م و ۹۲۷ ه) تاریخنده احداث ایلدیکی مذهبك اسمیدر. بو مذهبك اصحابی ابتدا (لوتریه‌ن) نامیله شهرت بولوب (۱۵۲۹ م و۹۳۷ ه) تاریخنده المانیاده تشکل ایدن ایکنجی (اسپیر) جمعیتنك کندو اعتقادلری علیهنده کی قراریني پروتستو ایتدکلریچون پروتستان نامنی المشلر وکیدرك اعتقاد کلمه‌سنده محرر اولدیغی اوزره اون بش شعبه‌یه منقسم اولمشلردر. لکن اشبو پروتستانلق مذهب رسمی حکمنه کیرنجه‌یه قدر قتولکارله پك چوق رقابت ومقاتله‌لری و قوعبولدی و بر مدت پروتستانلر قتولکارك مغلوبی اولوب بر مدت دخی پروتستانلر قتولکارله اوغراشدیغندن ایکی طرفدن ملیونلرله نفوس آخرته کتدی وبواختلاف وادعانك انجامی امور جسمانیه‌جه دخی بیوك نتیجه‌لر کوسترمه‌جکنی ملاحظه ایدن اورو پا حکمدارلری خیلی زمان خلجانه دوشوب دفعی اسبابنه تشبث ایتدی و (۱۵۷۲ م و ۹۸۰ ه) تاریخنده فرانسه قرالی ایکنجی صبی (فرانسوه) نك وصیسی (قترین‌ده‌مدیس) پاپاسلردن الدیغی نصیحت اوزرینه بر کیجه التمش بیك پروتستانی بغتة دیار عدمه کوندردی لکن بوتدبیرلر وتهدیدلرله انقراضلری ممکن اولهمیوب ازوقت ایچنده پروتستانلق اوروپانك اکثر ممالکنه منتشر اولدی.

§

﴿ پروقوس ﴾ — (۵۰۸۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز طقوز سنه مقدمنده روما قرالیتنی محو و جمهوریته تحویل ایدن ذاتك اسمیدر . بوذات ابتدا ارباب اختلالده اولك ایاق اوله‌رق قالقوب برچوق قان دوکدکدن وقرال طرفدارلرینی مغلوب و پریشان ایتدکدن صکره جمهوریتی اعلان و (قوللاتین) ایله مشترکاً قونسوللق مقامنه قعود ایلدی و مدت اداره‌سنده حکم قانونی اجرادن سرمو انحراف وکسه‌یی استثنا ایتیوب حتی مرتکب جنایت اولان اوغللرینی بیله اعدامدن قورتارمق استه‌مدی وفی‌الحقیقه زمانده روما ممالکی پك کوزل نظام بولدی .

§

﴿ برودوی ﴾ — اوسترپانك غالیچیا ایالتی داخلنده کافه‌سی یهودی اولمق اوزره یکرمی بشبیك نفوسی جامع وفوق‌العاده تجارتکاه بر شهردر ایالت مزبوره داخلنده اولان (بلچیقا) شهری دخی دنیاده برنجی درجه‌ده زنکین برقیا طوزی معدننی حاویدر .

§

﴿ بروز ﴾ — بلچیقانك فلاندر غربی ایالتنك مرکزی و اللی بیك نفوسی حاوی بر شهریدر میلادك اون بشنجی عصرنده (وان ایلك) نام‌ذات رسم ایچون قوللانیلان یاغلی بویایی بوراده ایجادایلدی شهرمذکورك بیوك کلیساسیله طبیعیون قله‌سی شایان تماشا آثاردندر .

§

﴿ بروسه ﴾ — اناطولیده خداوندکار ولایتنك مرکزی اولان شهر شهیردر نفوسی اللی ایکی بیك راده سنده اولوب جوامع ومساجد و تکایا و مکاتب وعماراتی و حوالیسنده (چکرکه) و (اسکی قابلیجه) و(یکی‌قابلیجه) و (بیوك کوکردلی) و (کوچك کوکردلی) و(قینارجه) و (قره مصطفی) نامله یاد معروف اولان قابلیجه‌لری و اثار عتیقه‌سی پك مشهوردر . دولت عثمانیه‌نك پای تخت قدیمی اولدیغندن سلاطین عظام حضراتنك یاپدیردقلری جوامع و مدارس و تکایا حالا معمور و زینتدار ومراقد منوره‌لری زیارتکاه صغار و کباردر درون قصبه‌ده هر خانه‌دن ماء لذیذ جریان اتمکده واراضیسنده هر درلو محصول یتشدیرلمکده‌در

بروسه یی (پتینیا) حکمداری تأسیس وپای تخت اتخاذ ایدوب بزنطه روما دولتی و ایران حمایه‌سنه کچدی و سلطان عثمان غازی زمانده یعنی (١٣٢٥ م و ٧٢٦ ه) تاریخنده طقوز سنه محاصره دن صکره تکفوری مصارف سفریه اوله‌رق اوتوزبیك التون ویروب چیقمغله النوب ایکی سنه صکره سلطان اورخان حضرتلری پای تختنی اورایه نقل ایلدی . وقتحنه (آلندی بروسه اولدی دار ایمان) تاریخ دوشورلدی و (١٤٠١ م و ٨٠٤ ه) تاریخنده سلطان بایزید اول حضرتلرینك هزیمت واسارتندن صکره تیمورلنك برچوق حشرات کوندروب یغما وتخریب ایتدیردی هرنقدر مؤخراً تعمیر اولندیسه ده سلطان بایزید شهزاده لرندن عیسی چلبینك و مؤخراً قرنداشی سلیمان چلبینك هجوملرنده ینه محترق و (١٨٥٥ م و ١٢٧٢ ه) تاریخنده وقوعبولان حرکت ارض مناسبتیله پك چوق یرلری منهدم اولدی .

بروسه‌ده پك چوق بیوك ذوات مدفون اولوب الك مشهوری امیر سلطان حضرتلریدر .

§

﴿ پروسیا ﴾ — المانیا حکومات متفقه‌سندن بری والك جسیمدر ممالکی شرقاً روسیه وغرباً فلمنك و بلچیقا و لوقسانبورغ اراضیسیله وشمالاً بالطق و شمال دکزلریله و جنوباً دخی اوستریا و باویرا وهس ممالکیله محاط ومحدوددر

عرض وسطیسی (ـ ٥٢) درجه اولدیغی کبی شمال شرقیدن جنوب غربی یه قدر اولان طولی (١٢٠٠) کیلومترو وشمال شرقیدن جنوب غربی یه قدر اولان عرضی (٨٠٠) کیلو مترودر مساحهٔ سطحیه‌سی (السلس) و (لورن) ایالتلری دخی داخل اولدیغی حالده (٣٦٢٧٠٠) کیلومترو مربعیدر واهالیسی یکرمی سکز ملیون سکز یوز بیك نفوسدن عبارتدر . المانیا ایمپراطوری یکرمی درت عددن عبارت اولان حکومات متفقهٔ مذکوره نك حاکیدر جمله سنه هیئت متحده اطلاق اولنور (یشتاغ) یعنی شواری امت ایچون هرالتی بیك کشی برآدم انتخاب ایدر . پروسیاده تحصیل مجبوریدر .

(حکومت) کلمه‌سنده المانیایه دخی مراجعت بیوریله .

§

﴿ پروسکی ﴾ — آسیای وسطاده سیحون نهری ساحلنده برقصبه در چاموردن یابلش بر قاچ یوز خانه‌سی و روسیه متاعیله طولی برقاچ دکاندن عبارت چارشوسی واردر بو قصبه ذاتاً خوقند حکمدارلغی ممالکندن معدود و (آق مسجد) دیمکله معروف ایکن روسیه‌لیلر استیلا وتحکیم واسمنی تبدیل ایتمش وحاکم سابق یعقوب خان اهالیسنك اکثریسیله وکندو عونه‌سیله ترکستان چینی دنیلان بخارای صغیره کیدوب کاشغر حکومتنی تأسیس ایلمشیدی .

§

﴿ پروقروست ﴾ — یونانستانده واقع (آتیکی) طاغلرنده وقتیله شهرت بولمش بر حیدودك اسمیدر . بو حیدود النه کچن آدملری تیموردن معمول بریتاق اوزرینه یاتیروب بیچاره‌لرك ایاقلری یتاقدن اوزون کلور ایسه قطع ایدر وقیصه کلدیکی حالده ایپ طاقوب چکر و بوصورتله ازعاج ایدرك تلف ایلر ایمش نهایت (تزه) نام حکمدار خبیث‌مرقومی طوتوب خلقه ایتدیکی اذا وجفا ایله اعدام ایلدی .

§

﴿ پروقلوس ﴾ — اسکی کیمیا کرلردن بر ذاتدر . (۵۱۵ م) تاریخنده (ویتالیه‌ن) نام قپودان (تروا) دنیلان اسکی استانبولی محاصره ایدر ایکن بوذات مقدما یونانستانده ایجاد اولنمش و ترکیبی هنوز معلوم اوله‌مامش اولان نفطه مشابه بر نوع اجزا ایجاد ایدرك اوقلرك اوجنه سوروب محاصر اولان دونمایی احراق ایلدیکندن ملتی بیننده پك بیوك نام قزانمشدر . (٤٤٥ م) تاریخنده استانبولده فم الذهب نامیله شهرت بولان متوفی یوحنانك کولنی نقل ایدن و بهر سنه تشرین اولك یکرمی دردنجی کونی یورطیسی طوتیلان استانبول پطریقنك اسمی دخی (پروقلوس) در .

§

﴿ بروکسل ﴾ — بلجیقا دولتنك (سن) صویی اوزرنده و پارسك ایکیوز التمش بش کیلو مترو شمال شرقیسنده ایکیوز بیك نفوسی جامع پای تختیدر و برابان شمالی ایالتنك مرکزی اولدیغندن ملحقاتیله برابر

نفوسی اوچیوز التمش بشبیك راده سنده‌در مسیره‌لری ونباتات بغچه‌لری وشکر فابریقه‌لری مشهوردر شهر امانتی دائره‌سنك رسم (غوتیك) اوزره یاپلمش اولان قله‌سی واوزرنده اولان (سن میشل) هیکلی و (سن کودل) معبدی ایسه بشقه‌جه شایان تماشادر .

§

﴿ بروم ﴾ — بر طاقم حکمی و کیمیوی خاصه‌لره مالك بر جسم بسیطدر جسم مزبوری (١٨٢٧ م و ١٢٤٣ ﻫ) تاریخنده فرانسه‌لی کیمیاکر (بالار) نام ذات طوز کوللرینك اناصولرنده بولندیغنی کشف و خاصه‌لرینی اعلان ایتدی مؤخراً دکز صولرینك ترکیبنده دخی (بروم ماغنزیوم) حالنده وبعض اراضیده (بروم فضه) صورتنده دخی بولندیغی کشف اولندی .

اشبو (بروم) قویی قرمزی رنکلی برمایع اولوب لذتی بوروشدیریجیدر ومحرق وغایت زهرلیدر ورایحه‌سی کریهدر ثقلت اضافیه‌سی ٢٫٩٧ در و ـ ٢٢ درجه‌ده بللوری وقورشونی رنکده انجماد و + ٦٣ درجه‌ده غلیان ایدر . صوده پك از واسپرتوده اولدقجه واترده ایسه زیاده‌سیله منحلدر وعناصر سائره ایله مرکباته متحولدر مواد ملونه‌نك الوانی ازاله ایده بیلور بولاشیغی الده صاری رنکلی برلکه احداث ایدر بونکله برابر تنفسی مضردر بخاری (فوسفور) و (ارسنیق) و (آنتیمون) کبی جسملری اشعال ایدر .

§

﴿ برونسویك ﴾ — آلمانیای شمالیده المانیا هیئت اتحادیه‌سنه داخل اولان دوقه‌لقلردن بری و بو دوقه‌لغك (اوقر) نهری اوزرنده قرق بش بیك نفوسی جامع مرکز اداره سیدر بو شهرده بر بیوك موزه خانه واردر .

برونسویك جدید شبه جزیره‌سی نامیله بر برونسویك دخی امریقای شمالیده وانکلیز امریقاسی دنیلان بر یتانیای جدیدك قنادا قسمنده واردر ومرکز اداره‌سی (فردریق تؤن) شهریدر .

§

﴿ برون قانی ﴾ — عربجه‌سی رانك ضمیله (رعاف) — بوعلت وجوده کوره معتدل اولورایسه قطعی جائز اولمیوب فقط زیاده اولدیغی حالده سریعاً قطعی لازمدر وطریق جبهه‌نك اوزرینه اجسام بارده وایاقلرینه خردل لپه‌سی قویمق و برونه ماء حامض چکمکدر اکر بونلر ایله صاوشمزسه حکیمه بالمراجعه (قلورا خیر حدید) یاخود (شب) و یاخود (خلیت اسرب) محلولاتی شرنغه ایدیلور.

§

﴿ برهان الدین ﴾ — سید برهان‌الدین اولیاء اللهدندر. (سید) کلمه‌سنه نظر بیوریله.

§

﴿ برهان‌الدین ﴾ علی بن ابی بکر — بخارا علماسندن واصحاب ترجیحدن بر بیوك ذاتدر مسقط رأسی (فرغانه) یاخود (مرغینان) وشهرتی شیخ الاسلامدر. (١٢٢٠ م و ٦١٧ ه) تاریخنده جنکیز خان بخارا اوزرینه کلدیکی زمان اهالی قتل عامدن قورقوب رجای عفو ایچون بونی جنکیزك اردوسنه کوندرمشلر ایدی بودخی کیدوب عالمانه کلمات ونصایح ایله جنکیزی قاندیردی و بعض شرائطله عفو ایتدیردی ایسه‌ده مؤخراً بعض سبکمغزان راحت طورمیوب جنکیزك عسکرینی مدافعه‌یه قالقشدقلرندن جنکیز ایلك هجومده ایچرو کیروب بر ذی روح قالمینجه‌یه قدر اهالینك کافه‌سنی اعدام ایلدی.

دیکر بر روایته کوره برهان الدین جنکیزه سمرقند اهالیسی طرفندن کوندرلمش وقتل عام صره سنده کندوسی دخی رتبهٔ شهادته نائل اولمشدر.

علامهٔ محقق مشار الیهك پك چوق تألیفاتی اولدیغی کبی (کتاب الهدایة) و (کفایة المنتهی) و (نشر المذهب) و (کتاب التجنیس) و (مزید) و (مناسك الحج) و (کتاب الفرائض) دخی اثار مرغوبه‌سندندر وتصنیفات صاحبی پك چوق فاضل یتشدیرمشدر. بعض تاریخلر تاریخ وفاتنی (١١٩٦ م و ٥٩٣ ه) یازارلر.

§

﴿ برهان الدین ﴾ (اسمی احمد شهرتی قاضی برهان الدین) — مومی الیه

قبـائل جنكيزيه متغلبـه‌لرندن عالم و اديب بر ذات اولوب قيصريه وسـيواس و توقادى اله كچورمكله اعلان اسـتقلال ايلدى وسـيواس مشتاسـنده خيمه زن اقامت اولان قره عثمان نام تركمان بكى بهر سـنه برهان الدين طرفنه متعهد اولديغى مال مقطوعى ويرمكدن امتناع ايلديكى جهتله قاضئ مومى اليه (١٣٩١ م و ٧٩٤ ه) تاريخنده مرقومك اوزرينه كيدوب متهورانه حركتنه بناء مقتـول اولدى ولايق تاج وتخت اولاد واحفادى اولديغنـدن ملكى يلديرم بايزيد خان طرفنـدن بلا محاربه ضبط وتصرف اولندى . علم اصولدن (تلويح) اوزرينـه يازلمش اولان (ترجيح) نام كتابك مؤلفى ارزنجان قاضيسى (برهان الدين) اولديغنى وبوذات ارزنجان اميرينى قتل وحكومتنى غصب ايدوب خيلى‌سنه‌لر بالاستقلال اداره ايتديكنى و (١٣٩٧ م و ٨٠٠ ه) تاريخنده (قره ايلوك) محاربه‌سنده قتل اولنديغنى بعض تواريخ يازيور وبونلرك تاريخ وفاتلرى بر برينه يقين واسم وشهرتلرى يكديكرينه موافق اولديغنه مبنى ايكيسى برذات ظن اولنيور .

§

﴿ برهان الدين ﴾ — مولانا حيـدر بن محمـد الحوانى الهروى — سعدالدين تفتازانى حضرتلرينك آستانهٔ فضائل اشـيانه‌لرنده يتشمش وزمرهٔ دانشـورانه داخل اوله‌رق فضليتك نهايتنه ايرمش برذات ستوده سماتدر . خواجه‌سـنك شرح كشـافنه وايضاح معـانى يه وفرائض سراجيه يه حواشى تعليق ايدرك وجوه غوامضنى كشف ايتدى وسيروزده قاضى سماونه‌نك صلبنه فتوى يازوب كندوسـنه يعنى قاضئ مومى اليهـه تصديق ايتديردى . وفاتى (١٤٢٦ م و ٨٣٠ ه) تاريخنده‌در .

§

﴿ برهان الدين ﴾ — خواجه محمد پارسا حضرتلرينك ثمرهٔ شجرهٔ طيبه‌لرى خواجه ابو نصر پارسـا حضرتلرينك لقبيدر . مشـارالیه علوم شرع شريف و رسوم طريقده پدرلرى مرتبه‌سنده اولوب نفى وجود و بذل مجهود خصوصلرنده مشارالیهى چكمش ايدى بر كيمسه كندولرندن بر سؤال ايتسه بيلزلنوب مطلقا كتابه مراجعتـله جواب ويررردى و بونكله برابر كتابى آچديغنده همان او مسئله يه تعلق ايدن جهت نظرينه تصادف

ايدردى حاصلى نيجه اعالى مشار اليهك انوار فيوضات وكراماتندن استناره ايتمش و(١٤٦٠ م و ٨٦٥ ﻫ) تاريخنده داخل روضهٔ رضوان اولمشدر.

§

﴿ برهان ﴾ — منطقده صناعات خمس دنيلان بحسب الماده دلائلدن بريدر بوده مقدمات يقينيه دن مركب برقياسدر مقدمات مزبوره كرك بديهى اولسون وكرك نظرى اولو بده بديهى يه طيانسون (عالم متغيردر وهر متغير حادثدر او يله ايسه عالم حادثدر) كبى.

برهاندن مقصد علم يقين حاصل ايتمك اولديغندن علم حساب وهندسه دليللرى دخى هپ برهان جلى ديمك اولور.

§

﴿ برهان فى اسرار علم الميزان ﴾ — شيخ آيد مر جلدكينك اصول قوم مقدماتى اوزره قواعد كثيرهٔ طبيعيه وآلهيه يى حاوى اثريدر. مومى اليه اشبو كتابنده بلينامك اجساد سبعه يه وجابرك كذلك اجساد وموازينه دائر رساله لرينى شرح ايلشدر.

(برهان فى قرائة القرأن) — (١٢٠٩ م و ٦٠٦ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن امام فخر الدين محمد بن عمر رازينك اثريدر

(برهان فى الخلاف) — (١٠٩٥ م و ٤٨٩ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن امام ابى المظفر منصور بن محمد سمعانينك بيك عدد مسائل خلافيه يى متضمن اثريدر

(برهان فى اعجاز القرأن) — (١٣٢٧ م و ٧٢٧ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن كمال الدين محمد بن على بن عبد الواحد الزملكانينك اثريدر

(برهان فى علوم القرأن) — (١٣٩١ م و ٧٩٤ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن شيخ بدر الدين محمد بن بهادر بن عبدالله زركشينك اثريدر

(برهان فى فضل السلطان) — احمد بن محمد اشرفينك سياست شرعيه يه متعلق اثريدر

(برهان قاطع) — ترجمه سى قاموس مترجمى مصطفى عاصم افنديكدر

§

﴿ بره زيليا ﴾ — آمريقاى جنوبينك جهت غربيسنده اون مليون يوز بيك نفوسى جامع برقطعهٔ جسيمه در. بوراسى (١٥٠٠ م و ٩٠٦ ﻫ)

تاریخنده (الوارز) نام قپودان معرفتیله کشف اولندی واراضیسنده کلی چوید حاصل اولمسی چوید معناسنه اوله رق (بره زیل) تسمیه سنه سبب اولدی اهالیسی برمدت فلمنك واسپانیا ومؤخراً پورتکیز حمایه سنده بولنوب (١٨٢١م و١٢٣٧ ه) تاریخنده استقلال قزاندی الیوم ایمپراطورلق ومشروطیت وجهله اداره اولنمقده در پای تختی ایکیبوز بیك نفوسی جامع اولان ومکمل کتبخانه سی ومنتظم ابنیه سی بولنان (ریو جنیرو) شهریدر ویکرمی بر ایالتی واردر ومکتبلری اوچ صنف اوزرینه مرتبدر مشهور (امازون) نهری بوقطعه یی دخی اسقا ایدرك غربدن شرقه طوغری چکر اراضیسنده پك چوق الماس وآلتون وکوش معدنلری بولنور ایچرولرینك سیجاغنه تحمل مشکلدر اهالی اشبو الماسلری تحت اسارتلرنده بولنان زنجیلر معرفتیله آراتیرلر وزنجیلره بولدقلری الماسك قیمتنه کوره جزئی براجرت ویررلر واون یدی قیراط الماس بوله یلان زنجی یی آزاد ایدرلر . حکومت کله سنه دخی نظر بیوریله

§

﴿ پره قوب ﴾ — قریم شبه جزیره سنی قره یه وصل ایدن برزخك وبو برزخ اوزرنده کی مستحکم قصبه نك اسمیدر .

§

﴿ برهمن ﴾ — هندستانده بولنان مجوسیلرك رؤسای روحانیه سنه مخصوص برعنواندر . بونلرك معتقد اولدقلری (برهمیه) مذهبنده نورانی وظلمانی ایکی اصل اثباتیله برابر صائیلرك برصنفی کبی شمسی تقدیساً اتش پرستلك دخی موجود اولدیغندن بعض مجوسیلر ومتعصب برهمنلر کندولرینی آتشه آتوب یقارلر ومعبود اعتقاد ایتدکلری شیلرك وارواحك تناسخ وحلولنه قائل اولورلر ودها متعصبلری سوقاغه چیقدقلری وقت بوجك وقارنجه کبی کوچك حیواناتی اولدورمامك ایچون یوللرینی اوکلرنده برسپورکه جی واسطه سیله سپورته رك کیدرلر ایدی لکن شمدی اوقدر تعصب ایدن وآتشده یانمق ثوابنه آتیلان یوقدر .

§

﴿ پره وزه ﴾ — روم ایلنده نارده نك جنوب غربیسنده واللی یدی

کیلو مترو بعدنده وارده کورفزی مدخلنده واقع شبه جزیره نك نهایتنده برقصبه‌در . بوراسنی قیصر (اوکوست) (نیقو پولیس) و (اقسیوم) خرابه‌لری اوزرینه انشا ایتدی و (۱۵۳۸ م و ۹۴۵ ه) تاریخنده دولت عثمانیه و (۱۶۸۴ م و ۱۰۹۶ ه) تاریخنده وندیکلوله چکوب (۱۷۱۸ م و ۱۱۳۱ ه) تاریخنده ینه دولت علیه‌یه انتقال ایلدی و (۱۷۹۷ م و ۱۲۱۲ ه) تاریخنده فرانسه ایمپراطوری بوناپارت (ناپلیون) جزایر یونانیه ایله برابر ضبط ایتدیسه‌ده ایکی سنه صکره متفقاً آق دکزده طولاشان دولت علیه وروسیه دونتماسی ینه حرباً قورتاردی . پره وزه‌ده لیمون و پورتقال وزیتون و بالق وشراب و پموق بزی تجارتی چوقدر ولیمان واستحکاماتی وقشله‌سی مکملدر واهالیسی درتبیك راده سنده‌در

§

﴿ پری ﴾ — موهوماتی مشهوداتك دها بالاسنده کوسترہ بیلمك قوۀ اعجازکارانه سنه مالك اسکی عجم مثللرندن اولمق اوزره طائفۀ جنك دیشیسی یاخود مسلمانیدر . بونلر ذاتاً علوی اولدقلری حالده محبت طبیعیه‌لرینه بناءً کاه کاه بوعالم سفلی‌یه تنزل ایدرك اوکوزل وصاف‌یوزلرینی انسانلرك نظرکاه خیالنه عرض ایدرلر ودلداده‌سی اولدقلری ارککلری کندولرینه بند وتسخیر ایله داخل حریم ازدواج ایلرلر ایمش . بو پری پیکرلر هر یردن زیاده شعرا دیوانلرنده جلوه‌کر درلر .

§

﴿ بریتانیا ﴾ — انکلیزجه (برتیش ایزلاند) دنیلان ونفس انکلتره وغال واسقوچیا مملکتلرینی حاوی اولان جزیرۀ کبیره‌در فرانسه‌دن بادوقاله بوغازی ومانش دکزیله وایرلانده‌دن دخی شمال وسن جورج بوغازلری وایرلانده‌دکزیله فصل وتفریق اولنمشدر مبدأ طول پارسدن اعتبار اولندیغنه کوره ۱۳° درجه طول غربیده و ۵۰° دن ۶۱° درجه‌یه قدر عرض شمالیده واقع اولمشدر وشکلی مثلثه قریب وشمالدن جنوبه قدر اولان طولی ۹۰۰۰ کیلو مترووسعت عرضی دخی ۵۰۰ کیلومترودر وتفرعاتیله برابر ۳۰۰ بیك کیلو مترو مربع مساحۀ سطحیی و ۳۲ میلیون نفوسی شاملدر .

§

﴿ بریتانیای جدید ﴾ — آمریقای شمالیده (انکلیز امریقاسی) دنیلان وقولومبیاوقنادا وغال جدید اراضیسنی ولایرادورشبه جزیرهٔ جسیمه‌سنی ویکی برونسویك وارض جدید جزیره‌لرینی ودها سائر جزائر کبیره وصغیره‌یی حاوی وشامل اولان قطعهٔ وسیعه‌در مرکز اداره‌سی قنادا قسمنده واقع (کیق) شهری اولوب اشبوشهرده خدیو پایه‌سنده بروالیٔ عمومی اوتورر. قطعهٔ مزبوره‌اهالیسنك برقسمی (قولونی) دنیلان اوروپا مهاجرلری و برقسمی دخی پکده انکلیز اداره سنی طانیمیان یرلی (هندیان) و (اسکیمو) و (ایراقوس) و (حورون) و (سیبو) قبائلیدر.

§

﴿ بریتانیای جدید ﴾ — قطعهٔ اوقویانوسك ملانزیا قسمنده‌هانوواری جدید وایرلاندای جدید اطه‌لریله برابر (امیرانت) جزائر مجتمعه‌سنی تشکیل ایدن براطه‌در.

§

﴿ برید ﴾ — عربلر درت فرسخ مسافه‌یه بر (برید) و برساعتلك یره برفرسخ دیرلر. فقط شمدیلرده (۱۰۰۰۰) ذراع اعشاری مسافه‌یه برفرسخ اعشاری دنیلمکده‌در

§

﴿ بریده ﴾ — اصحاب کرامك مشاهیرندندر کنیه‌سی ابوعبد اللهدر مشار الیه فخر عالم افندمزك هجرت بیوردقلری اثناده کندو خاندانی خلقندن یتمش نفر سواری ایله نزد سعادت حضرت پیغمبری یه کله‌رك دائرهٔ اسلامه داخل اولدی و حدیبیه غزاسنده و بیعت رضوانده بولندی وطرف اشرف حضرت رسالتپناهیدن (مجاعه بن مراره) نام امیره نامهٔ همایون تحریر وتسییر ایلدی. ترکانستانده واقع مرو شهرنده وفات اتمش و حصین دنیلان موقعه دفن اولنمشدر. فخرعالم صلی الله علیه و سلم افندمزك (ایما رجل مات من اصحابی ببلدة فهو قائدهم ونورهم یوم القیمة) بیوردقلرینه نظراً مشار الیهك (مرو) ولایتی قائدی ونوری اولدیغنده شبهه یوقدر.

§

﴿ بريكه ﴾ ياخود (بره كه) — فن جر اثقال علماسندن بر معروف وهنرور ذاتدر واصل اسمی ابراهامدر. بو ذات اسویچره‌دن فرانسه‌یه هجرت و توطن ایدوب اوراده خیلی اثار میدانه کتوردی. قوریلور ساعتلرك یلفوانلرینی و زنبرك وآلات سائره‌سنی اصلاح و اکمال ایلدی ابره ومحورلره یاقوت وسائر طاش وضعی اصولنی احداث ایدن و (قورنومترو) وآصمه وطول ساعتلرینی و (بارومترو) لری میدانه کتورن بودر فن مذکوره بو صورتله حسن خدمت ایتدکدنصکره (١٧٦٢ م و ١١٧٦ ه) تاریخنده وفات ایتمشدر.

§

﴿ پریه‌ستلی ﴾ — فنون طبیعیه و طبیه علماسندن بر مشهور ذاتدر. (١٧٣٣ م و ١١٤٦ ه) تاریخنده پریستول جوارنده (فیلدهید) ده دنیایه کلوب بر چوق تألیفات وکشفیاتی سایه‌سنده فوق‌الغایه شهرت بولدیسه‌ده فرانسه اختلالنی تأسیسده مدخلی تبین ایلدیکندن وقاعدهٔ فلاسفه‌یه تطبیقاً بر مذهب اختراعنه قالقشدیغندن انکلتره دولتی نفینه قرار ویرمك اوزره ایکن آمریقایه صاووشوب اوراده (١٨٠٤ م و ١٢١٩ ه) تاریخنده قضارا مسموماً وفات ایلدی. الکتریقه ونظره دائر کشفیاتنی وهوانك انواع مختلفه‌سنی مبین اولان کتابلری غایت معتبردر. جوهر حیوانیه ایله جوهر نباتیه‌نك مناسبت وتعلقنی وتنفس واحتراق وتکلس معرفتلرینی میدان تدقیقه چیقاران ومولدالحموضه و (اوقسیده‌ده‌مونیوم) یعنی نشادر روحی و (پروتوقسید آزوت) و (بیوقسید آزوت) غازلرینی بولان بودر. مؤخراً (پیوقسید آزوت) ك استعمالی ترك اولنمشدر.

§

﴿ بزم‌عالم ﴾ — جنتمکان عبد المجید خان‌غازی حضرتلرینك والدهٔ محترمه‌لریدر مشار الیها حضرتلرینك نصل بر سلطان علیة الشان اولدیغی مکمل مرتبات وقفیه‌سیله یکی باغچه ده غربا ایچون انشا ایتدیردیکی خسته خانه وکربلای معلاده یاپدیردیغی سبیل ایله ثابتدرکه بونجه خستکان وسوخته دلان بورالرده تازه جان بولوب الی آخر الدوران دعا کویان اولورلر. (رحمة الله علیه)

§

﴿ بسارابیا ﴾ — روسیه دولتنك پادن یعنی پروت نهریله و نیستر نهری ارهسنده بر سنجاغیدر مرکز ادارهسی طقسان بشبیك نفوسی جامع اولان (کیشنو) شهری اولوب (بندر) و (آق کرمان) و (اوزی) و (کیلی) و (اسماعیل) شهرلری ممالك مشهورهسندندر عموماً اهالیسی برملیون بشیوز اللی ایکی بیك نفوسدر ٠

بوراسی اوچیوز یکرمی سکز سنه دولت علیه اداره سنده بولندیغی حالده (۱۸۱۲ م و ۱۲۲۸ ه) تاریخنده بالایجاب روسیه یه ترك اولندی ومؤخراً یعنی (۱۸۵٦ م و ۱۲۷۳ ه) تاریخنده دولت علیه ایله روسیه دولتی بینده عقد اولنان پارس معاهدهسی موجبنجه بسارابیا داخلنده اولان وکیلی واسماعیل شهرلرینی حاوی بولنان بوجاق اراضیسی یعنی قسم جنوبیسی دولت علیه نامنه اولهرق مملکتین اداره سنه انتقال ایلدی وبرلین عهدنامهسی موجبنجه بوکره ینه روسیه یه ویرلدی ٠

§

﴿ بسطام ﴾ — خراسانك عراق جهتنده و (سمنان) و (دامغان) شهرلری قربنده صوبی آز میوهسی چوق برشهردر ٠ (ابویزیدبسطامی) حضرتلری بورادن ایدی ٠

§

﴿ بسیطه ﴾ — بر سطح مستوی اوزرنده کرك بر میلك وکرك بر لوحهده مثقوب دلیکدن مرور ایدن خطوط شعاعیهنك حصوله کتیرهجکی کولکهنك وضعیتلری اعانهسیله ساعاتی تعیین ایدن آلتك اسمیدر ٠ برمیل محور عالمه موازی اولهرق دیکلسه شمسك ارضدن اولان بعد مسافهسی جهتیله میلك کولکهسنك ابعادی لاشیء دیمك اولهجغندن شمسك حرکت یومیهسی حسبیله اشبو میل اطرافنده متظماً حرکت ایدر اولدیغی فرض وتصور اولنه بیلور ٠ ایمدی شمسك مرکزیله میلدن مرور ایدر برمستوی دوشونیلورسه اشبو مستوی میلك مرکوز اولدیغی سطح مستویی بر خط مستقیم استقامتنجه قطع ایدوب میلك کولکهسی دخی خط مزبوره منطبق اولور مذکور کولکه میلك اطرافنده طولاشهرق وضع سابقنه عودت ایدنجه مرکز شمس ایله میلدن مرور ایدن مستویده وضع عودت ایتمش

بولنور بوتقديرجه بينلرى اون بش درجه آچيق اولمق اوزره انف البيان مستوى كبى يكرمى درت دانه مستوى مرور ايتديريلوب وبو مستويلرك ميلك مركوز اولديغى سطح مستويله فصل مشتركلرى اولان خطوط تعيين ايديلورسه ميلك كولكه‌سنك متناوباً بو خطلره منطبق اولمسى عدد ساعاتى اشعار ايدركه مذكور خطلره (خطوط الساعة) تسميه اولنور بسيطه افق وعمودى اوله‌رق يابيلقده‌در الك ساده‌سى بسيطهٔ اعتداليدر چونكه سطحلرى خط استوايه موازى و محور عالمه عمموددر. بسيطه كلدانيلر ايله مصريلر اره‌سنده پك چوق وقتدنبرو معلوم اولوب عبرانيلرك اعمال و استعمال ايتدكلرى دخى مضبوط تواريخدر. رومله بسيطه اصولنى كلدانيلردن آلديلر بونلرده ايلك دفعه ياپيلان بسيطه (٥٠٧٤ خ) تاريخنده يعنى ميلادك بشيوز يكرمى سنه مقدمنده (اناكذى) نام كسه‌نك ياپديغى بسيطه‌در. روماليلر برنجى (پونيق) محاربه‌سنده اوكرندى حتى (ولاريوس) بر دانه‌سنى سچليادن كتوروب مذاكره اوطه‌سنه آصدى. قورنومترو چالار ساعتلر چوغالديغندن بسيطه‌يه احتياج قالمدى كبى ايسه‌ده ظهر حقيقى يى تعيين ايچون ينه استعماله احتياج واردر.

§

﴿ پسينونت ﴾ — ازميد جوارنده واقع (نعللو خان) قصبه‌سنك نام عتيقيدر بوراسى وقتيله (غلاطيه) جمهوريتنك مركز اداره‌سى ايدى.

§

﴿ بشار ﴾ — مشاهير شعراى عربدن بر شاعر آتشزندر. خلفاى عباسيه‌دن مهدينك مداحى ايدى فقط اصحاب فضل وعرفان هر آن وزمان كرفتار طعن نادان اوله‌كلمك قاعدهٔ قديمهٔ غير مشروعه‌سى بو بيچاره حقنده دخى جارى اوله‌رق بر طاقم غرضكارلر مقدما انشاد ايلديكى (الارض مظلمة و النار مشرقة . و النار معبودة مذكانت النار) بيتنى حضور خليفه‌ده قرائت و بوندن مرادى سجدهٔ ادمدن امتناعى جهتيله شيطانى تحسيندر ديو اتهام ايلديلر مهدى دخى هر نصلسه سوق حدتله بلا تحقيق يتمش دكنك اورديروب طقسان ياشنى كچمش اولان بيچاره‌نك

تلفنه سبب اولدی متعاقباً کتب واوراقی تفتیش و معاینه اولندقده زندقه والحادینه دائر برشیٔ کوریلهمیوب یالکز بر ورقه‌ده (بن آل سلیمان بن علی بن عبدالله بن عباسی) هجو ایتمك استه‌مش اولدیغم حالده انلرك جناب رسول اکرمه اولان قرابتلرینی تخطرله فراغت ایلدم دیو محرر بولندی.

بشار مزاحی نایت سور ایدی حتی سبب موتی اولان مذکور طیاق صره‌سنده بریسی فزع ایده‌جکیکه حمد ایله‌سك اولمز می دیمسیله طعامی بیورم که حمد ایده‌یم دیمشدر.

§

﴿ پشته ﴾ — اوستریا دولتنك مجارستانده وطونه نهرینك صول یقه‌سنده و بودینك قارشوسنده تجارتکاه بر شهر شهیردر انتظام وتجارت وصنایع جهتیله مجارستانك برنجی مملکتیدر بودین والیسنك مقر اداره‌سی (بودین) شهری ایسه‌ده مجارستان ملت مجلسی اشبو پشته‌ده‌در. نفوسی یوز اوتوز اوچ بیك تخمین اولنمقده وسنه‌ده درت دفعه بیوك پنایرلر قورلمقده‌در.

(۱۵۲۶ م و ۹۳۳) تاریخنده سلطان (سلیمان) حضرتلری اوچیوز طوپ وایکیوز اللی بیك عسکر ایله کیدوب وارادین وامثالی جسیم ومتین قلعه‌لردن اون بر قلعه فتح ایتدیکی صره‌ده اشبو (پشته) یی دخی الدی و(مهاج) اووه‌سنده مجارلرك یوز اللی بیك موجودلی اردوسنی بوزدی ومجار وبوهمیا قرالی ایکنجی (لویی) فرار ایدرکن قتل اولندی.

تاریخ مذکوردن صکره پشته‌ده پك چوق عثمانلی توطن ایدوب خیلی زمان اهالیٔ قدیمه ایله الفت و معاشرت ایتمش وبعض اثار خیریه بنا ایتمشلردر. مجارلر تخفیف ایدرك (پشت) دیرلر.

§

﴿بشر﴾ — بانك وشینك کسریله (ایوب) علیه‌السلامك اوغلیدر پدرینك وفاتندن صکره نبوته بعث بیورلدیغی وفضائل ومحاسن جلیله ایله متحلی برذات ستوده سمات ایدوکی بعض اثارده کورلدی. بونك (ذوالکفل) علیه السلام اولمسیده مأمولدر.

§

﴿ بشر بن البراء ﴾ — اصحاب کرامك مشاهیرندندر مشارالیه یوم فتح خیبرده (زینب) بنت حارثك حضور پیغمبری یه صورتده اعزاز معناده تسمیم قصدیله تقدیم ایتدیکی زهرلو قوزی پرپانندن یمکله متأثراً وفات ایتمشدر حتی افندمز دخی برلقمه الوب چکنه یه رك اخراج واصحابی اکلدن منع وتحذیر بیوردقلرنده مشارالیه یارسول الله یوتدیغم لقمه ده زهر اولدیغنی اکلادمسه ده حضور عالیلرنده چیقاروب اتمغی ادابه منافی کوردم دیمشدر مؤخراً زن مزبور قصاص اولندی .

§

﴿ بشر بن ولید ﴾ کندی — ایکنجی طبقه مشاهیر فقهاسندن عابد وزاهد برذاتدر . مشارالیهك اخرعمرنده علت فلج وشاخه مبتلا اولدیغی حالده هرکون ایکیوز رکعت نمازقیلق عادتی ایدی . برخبیثك خلق قرآنی منکر دردیو غمزواشاعه سی اوزرینه مستعصم خلیفه امریله بغداد قاضیلکندن عزل وافتادن منع اولنمشدر .

§

﴿ بشر بن حارث بن عبد الرحمن حافی ﴾ — کنیه سی ابو نصردر طبقة اولی رجالندن ایدی (مرو) کویلرینك برنده تولد ایدرك بغداد ده اختیار اقامت ایتمش و (۸٤۱ م و ۲۲۷ ه) تاریخنده دار بقایه رحلت ایلمشدر . مومی الیه امام احمد بن حنبل حضرتلریله معاصر وبین العوام اندن دها معتبر ومرعی الخاطر ایدی .

§

﴿ بشر حافی ﴾ — اصحاب طریقت وارباب حقیقتدن کراماتی ظاهر برذات عالیقدردر . مسقط رأسی (مرو) کنیه سی (ابو النصر) در . دائما بغدادده بولنور ایدی .

بغداد شیخلرندن (بشر الحارث) وطبریه شیخلرندن (بشر الطبرانی) دخی بیوك ذاتلردر بغداداهالیسی خلق قرآن مسئله سی میدانه چیقنجه یه قدر بشر الحارثی احمد بن حنبل حضرتلرندن اولو طوتارلر ایدی . بوذات اولکی بشردن غیری اولمامق کرك .

(حافی) یالین ایاق معناسنه علم اولمشدر .

§

﴿ بشر طبرانی ﴾ — سر آمدان مشایخ طبریه‌دن صاحب کرامات برذاتدر . عصری مشایخی (مادام که بشر طبریه‌ده‌در بزرومدن امینز) دیدکاریني ایشتمکله مالك اولدیغی کوله‌لری کافهٔ آزاد واوغلی تعریضاً (نیچون بویله ایتدك) دیدکده (حق تعالی حقمده بوحسن ظنی دوستلرینك کوکلنه القا بیوردیغنه تشکراً) یاپدم جوابیله انی دخی ارشاد ایلدی .

(بشر حافی) برکون مشار الیهك عیاده‌سنه وارر وبرکهنه حصیری یتاق وبرکرپیجی یاصدیق ایتمش اولدیغنی کوروب کمال تأثرله قومشولرندن حالنی صوردقده اوتوزیللدر قومشومز اولدیغی حالده شمدیه قدر بزدن هیچ برحاجت طلبنده بولنمامشدرجوابنی آلور .

§

﴿ بشیر ﴾ — مشاهیر کیمیا کران اسلامدن برذات معارفسماتدر . (١٠٨٠ م و ٤٧٣ ه) تاریخنده آلمانیالو (براند) نام کیمیا کر فوسفور دنیلان جسمی بول انساندن کشف واستحصال ایتدیکنی آوروپاده اعلان واشاعه ایلدیسه‌ده اشبو بشیرك براند دها دنیایه کلمزدن بش آلتیوز سنه اول تألیف ایتدیکی برساله‌سنده (یاقوت حمری) ویاخود (قراعلا) تسمیه ایلدیکی فوسفورك صورت استحصالنی یازمش اولمسنه نظراً کاشفی کندوسی اولدیغی وموسیو براندك (غاصب شرف کاشف) ایدوکی آکلاشیلور .

§

﴿ بشیر اغا ﴾ — اصحاب خیراتدن عالی همت برذاتدر . سلطان محمود اول زمانده دار السعادة الشریفه اغاسی ایدی .

باب عالی قارشوسنده برجامع شریف وبرمدرسه وبرزاویه‌سی وایوبده ومدینهٔ منوره‌ده بك چوق خیرات ومبراتی واردر وفاتی (١٧٤٦ م و ١١٥٩ ه) تاریخنده وقبری ابا ایوب انصاری تربهٔ شریفی اتصالنده‌در .

§

﴿ بشیر بن سفیان الخزاعی ﴾ — مشاهیر اصحاب کرامدن برذات بسالتسماتدر حدیبیه مصالحهٔ مشهوره‌سندن مقدم جانب حضرت پیغمبریدن عمره اداسنه قیام بیورلدیغی اثناده طرف عالیهٔ فخر عالمدن احوال قریشی تجسس ایتمك اوزره برمقدار عسکره قوماندان تعیین بیوریله‌رق

(ذی الاشطاط) نام منزله واردقده قریشك حجاج مسلمینه سد ممانعت چکمك اوزره (ذی طوی) نام محله کوندرمش اولدقلری (خالدبن ولید) و (عکرمه بن ابوجهل) فرقه‌سنی برکوزیکشده فراره اجبار ایتمش وحجاج مشار الیهم ایسه هاله وار بدر رسالتی محیط اولدقلری حالده محل مزبوردن کذار ایلمشدر.

§

﴿ بصره ﴾ — بغدادك درتیوز یکرمی کیلو مترو جنوب شرقیسنده و بصره کورفزی نامیله مشهور اولان کورفزك سکسان سکز کیلو مترو شمالنده و (دجله) و (فرات) نهرلرینك اجتماعندن حاصل اولان شط العربك کنارنده یتمش سکسان بیك نفوسی جامع برشهر جسیمدر بوراسی (٦٣٨ م و ١٧ ﻫ) تاریخنده حضرت (عمر) رضی الله عنهك امریله وعراق سرعسکری (عتبه بن غزوان) رضی الله عنه حضرتلری معرفتیله انشا اولندی و برقاچ سنه ظرفنده کلوب توطن ایدن اشرافك عددی یتمش بیکه بالغ اولندی.

بصره کورفزی جوارنده اولان (کویت) نام دیکرله (قراین) شیخلکی وامثالی دولت علیه‌یه و بندر بوشیر اسکله سی ایران دولتنه وکورفزك منتها وشرق شمالیسنده اولان اراضی مسکت امامتنه تابعدر ودولت علیه‌نك برکوزل ترسانه‌سی واردر.

بصره ولایتی (١٥٣٨ م و ٩٤٥ ﻫ) تاریخنه قدر مستقل اداره اولنورایکن تاریخ مزبورده حاکمی بولنان (راشدبن مقامس) قلعه‌لرك انحتارلرینی کندو حسن رضاسیله سلطان سلیمان حضرتلرینه کوندروب عرض انقیاد ایلدی و (١٦٩٢ م و ١١٠٤ ﻫ) تاریخنده عربان شیخلرندن (مانع) نامنده برمضر ضبط واوزرینه کیدن بغداد والیسنی حرباً طرد ایدوب دولت علیه‌یه سنوی ویریله کلان یوزبیك غروشدن یکرمی بشبیك غروشنك عفو ینی استرحام وانقیاد ایلدیکندن برمدت مساعده اولندی و بش سنه صکره ایرانلر دولت علیه‌یی مشغول بوله‌رق دوستانه استیلا ایلدیلر ایسه‌ده اوچ سنه‌دن زیاده اوتوره مدیلر. بصره شهرینك موقعی لطیف واراضیسی محصولدار ایسه ده نهرك طغیانندن قالان برکنتیلر مناسبتیله ایام صیفده هواسی غایت وخیمدر خرماسی وکل یاغی مشهور ومبذولدر.

§

﴿ بصره كورفزى ﴾ — بو كورفز عربستان ايله عجمستان قطعه‌لرى بينده واقع وعمان دكزندن هرمز بوغازيله منقطعدر . بوكا (فارس دكزى) و (عجم كورفزى) دخى ديرلر . بوراده كيجه وكوندزده ايكيشر دفعه مدوجذر وقوعبولقده در .

§

﴿ بصيره ﴾ — رقه قصبه سنك فرات نهرى بويله اوتوزيدى ساعت اشاغيسنده و (حابور) صوينك فراته منصب اولديغى محلده بركوچك قصبه‌در

§

﴿ بطال غازى ﴾ — امراى عربدن برقهرمان ذيشاندر ومسقط رأسى (انطاكيه) واسمى (عبدالله) كنيه‌سى (ابو يحيى) در . بوذات ملوك امويه دن (هشام بن عبدالملك) زمانده يعنى هجرت نبويه‌نك ايكنجى عصرى اوائلنده ديار رومه آقينلر ايدوب اناطولى ايچنى صوصه طوردير مش ومع مافيه اجراى عدالت وحقانيتله عموم اهالئ مطيعه‌يى كندوسندن خشنود ايتمشيدى . آقنجيلقده‌كى سرعت وحربده اولان مهارتى اهالئ رومى اولدرجه يلديرديكه كندوسنك التمش يتمش ساعتلك برمحلده اولديغنى بيلدكلرى حالده اوتوردقلرى اوطه‌نك قپوسندن شمدى كيره‌جك كبى احتياط ايدرلر وادبلريله اوتوررلر وقادينلرى آغليان چوجقلرينى (بطال) كله‌يوردیه صوصديررلر ايدى . بونك وقوعاتى ديه‌رك يازلمش اولان (بطال غازى) كتابى افسانه قبيلندندر مع مافيه مقدما يكيچرى اوجاقلرنده وسائر محللرده تشجيع ايچون اوقونور وفوق الغايه تأثيرى كوريلور ايدى . بطال غازى قسطنطين جوارنده ايمپراطور (اليون) لك عسكريله محاربه ايدركن (٧٣٨ م و ١٢١ ﻫ) تاريخنده شهيد اولمشدر . برروايتده اليونك قزينى تزوج ايتمشيدى .

§

﴿ بطحاء ﴾ — ياخود (بطحيه) — ايرى اوفاق طاشلى محل ياخود قامشلى دره معناسنه‌در . وبطايح واسط ايله بصره آره سنده برقاچ قريه‌نك اسميدر . بانك ضميله (بطحان) مدينهٔ منوره جوارنده

بردره در . و (بطحه) بغداد ولايتنه تابع منتفك سنجاغی داخلنده برناحيه اسميدر .

§

﴿ پطريق ﴾ — خرستيانلرك رئيس روحانيسيدر . بونام مقدما قضا ونواحی رؤسای روحانيه سنه وحكم روحانيسی مؤثر اولان بعض پسقپوسلره ويريلورايدی مؤخراً ملل خرستيانيه نك الك بيوك رئيس روحانيلرينه تخصيص اولندی .

امور مذهبيه جه روم ملتی استانبول وانطاكيه واسكندريه وقدس عنوانيله درت پطريقلكه منقسم اولوب هرپطريقك زير ادارهٔ روحانيه سنده اولان محالرك باشلوجه لرنده متروپوليدلر وبونلرك بعضيلرينك تحت نظارتنده دخی مأمور اولديغی محالك وسعت واهميتنه كوره برقاچ (اپسقپوس) واردر ومتروپوليدلر پطريقلره واپسقپوسلر اداره روحانيه جه متروپوليدلره تابعدر .

ارمنی ملتنك (آچپازين) ده بيوك پطريقلری اولديغی كبی بوراده دخی استانبول وسيس واختمار وقدس عنوانلريله درت پطريقلری وار ايسه ده بعض مرخصلری استانبول پطريقنه تابع دكلردر ارمنی وروم قتولكلرينك دخی بشقه بشقه پطريقلری اولوب سريانی وكلدانی وملكيت پطريق واپسقپوسلری بونلره مربوطدر بلغارلراوته دنبرو اورتودوقس پطريقخانه سنی طانيمقده ايكن (١٨٧١ م و ١٢٨٨ ه) تاريخنده باب عالينك مساعده سيله آيريلوب كندولرينه بشقه جه (اكسارخوس) پطريق نصب ايتمشلردر .

روسيه ده بولنان ايكی پطريقك موسقوه ده اوتوران بريسی ايمپراطورلرك صفت روحانيسندن صكره براقتدار صوريه مالك ايسه ده ديكری (كيف) ده اوتورمقده در .

اوروپالیلر حضرت ادمدن زمان موسی عليه السلامه كانجه يه قدر يكرمی مدتده رياست ايدن پيغمبران عظام و حكام وذوات سائره يه (الله قومی) و (پطريق) تعبير ايدرلر .

§

﴿ بطلميوس ﴾ — (بتوله مه) نك غلطيدر . بتوله مه كلمه سنه نظر بيوريله .

§

﴿ بطن هاجر ﴾ — آفریقاده شمالی نوبه قطعه‌سنده شرقدن غربه طوغری ممتد اولان ووضعاً نیله عمود بولنان اراضیٔ وسیعه‌نك اسمیدر وبواراضینك نیل سواحلنده اولان قسمی معمور وماعدا محللری قومسال چولدر.

§

﴿ بعد ﴾ — علم هندسه‌ده ایکی نقطه بینه وصل اولنان برخطك طولنه دینور وبرنقطه ایله برخط ویابرسطح بینده اولان بعد ایسه اونقطه‌دن مذکور خط ویاسطح اوزرینه نازل اولان عمودك طولنه دینلور وبرنقطه ایله بردائره محیطی بینده‌کی بعد دخی نقطهٔ مزبوره ایله مرکز دائره بینه‌واصل اولان‌خطك اول نقطه ایله محیط دائره اراسنده‌کی‌قسمدن عبارت اولور وبر مستویده اولیان ایکی خط بینده واقع بعده اول ایکی خطه مشترکا عمود اولان خطك طولندن عبارت اولور.

§

﴿ بعد احتراقی ﴾ — حکمت طبیعیه‌ده عدسلره وآیینه‌لره ورودایدن خطوط شعاعیه‌نك بعد الانکسار محور بصر اصلی اوزرنده برلشدکاری نقطه‌نك محور اصلینك سطح محدب عدسی قطع ایتدیکی نقطه‌دن اولان اوزاقلغنه دیرلر . عدسلرده اشبل بعد احتراقینك تعیینیچون عدسك محور اصلیسی خطوط شعاعیهٔ شمسه موازی اوله‌رق طوتیلوب خطوط شعاعیهٔ منکسره بوزلی یعنی طونوق برجام اوزرینه آلنور وشعاعاتك برلشدیکی نقطه جامك اوزرنده لایقیله میدانه چیقنجه‌یه دکین اقتضاسی قدر ایلرو کیرو سوریلور.

§

﴿ بعل ﴾ — فنیکه‌لیلر وآشوریلر و قرتاجیلرك الك بیوك اعتقاد ایتدکاری صنمك سریانیجه اسمیدر فنیکه‌لیلر بعضاً (ملك الارض) دخی دیرلر وشمس یاخود زحلك صورت مجسمه‌سی اولمق اوزره پرستش ایدرلر وایام مخصوصه‌سنده حضورنده انسان قربان ایلرلر وخدمتنده بولنان پاپاسلر تعظیم ایچون یانه کیدرکن یالین ایاق و باشی قباق اولورلر واطرافدن کلان زواردن بر چوق هدیه‌لر قاپوب کچیورلر ایدی.

فنیکه‌لیلرك اعتقادلرنجه (بعل سمین) و (بعل حریث) یعنی آسمان وزمین

الٰهی دخی بشقه‌در . عقرون شهرینك (بعل دناب) اسمنده بر الٰهی اولدیغی و نصفندن یوقاریسی انسان اشاغیسی بالق اولمق اوزره تصویر اولندیغی دخی مرویدر . سامراده و سائر ممالك شرقیه‌ده بولنان بعض یهودیلرك دخی وقت وقت دینلرندن صاپوب بعله پرستش ایتدکاری مسبوقدر .

بعل کلمه‌سی وقتیله جناب حق ایله معاهده یه اطلاق اولنوب صکره آثور حکمرانلرندن برچوق کسه‌لره اسم وعنوان اولمش وبعض کره عبرانیجه (یاهوه) یعنی یاهو ایله اشارت اولنان خدانك اسمی اولمق اوزره طاتلمش و بعض کره دخی افندی معناسنه استعمال اولنمشدر .

§

﴿ بعلبك ﴾ — شام‌شریفك شمال غربیسنده واقع بش کیلومترو بعده بر قضا مرکزیدر بو شهری حضرت (سلیمان) علیه‌السلام (زوبا) نام محلدن عهده‌سنه انتقال ایدن اراضی اوزرینه یاپدیردیغی مرویدر . بوکا (پالوس) یاخود (هیلیو پولیس) دخی دیرلر وقتیله پك معمور ایدی شمدی اولکی حالنه نسبةً خراب حکمنده واهالیسی یدی سکز یوز رادەسنده‌در .

بعلبك (٦٣٥ م و ١٤ ﻫ) تاریخنده یعنی حضرت (عمر) رضی الله عنه زمانده سوریه سر عسکری (ابو عبیدة ابن جراح) حضرتلری معرفتیله فتح اولندی و (١٧٥٩ م و ١١٧٣ ﻫ) تاریخنده وقوعبولان حرکت ارضده خراب اولوب اندن صکره اعمارینه همت اولنمدی .

بعلبك سریانیجه (مدنیته الشمس) دیمکدر (بعلبك) ایله (تدمر) شهرلرینك حضرت سلیمان علیه السلام معرفتیله یاپلدیغی وایکیسنه بردن (بالوثی) تسمیه ایدلدیکی توراتده محرردر الیاس علیه السلام ملوك اسرائیلیه‌دن (اخاب) زمانده بورایه (بعلبکه) مبعوث ایدی . الیاس کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ بعلبکی ﴾ — خلفای عباسیه‌دن منصور دوانقینك مؤذنیدر . صداسی غایت لطیف و محرق ایدی بر کون خلیفهٔ مشارالیه ابدست

الورکن مؤذن مومی الیه اذان اوقومغه باشلیوب آواز حزین ایله کلمتین شهادتینی ترجیع ایلدکده آبدست صویی دوکمکده اولان جاریه‌نك اراده‌سی الندن کیدوب تتره‌یه‌رك یره دوشدی والنده کی التون ابریق برطرفه لکن برطرفه کتدی بونك اوزرینه خلیفهٔ مشارالیه بعلبکی یی حضورینه چاغیروب سکا شو جاریه‌یی ویردم لکن بردها ترجیع ایده‌جك اولور ایسه‌ك کوجنورم دیدی .

§

﴿ بعل تازار ﴾ غلطی (بالتازار) — برنجی آثور دولتی حکمدارلرندندر . بو ذات دولت مشار الیها امرای عسکریه‌سندن ایکن ولی نعمتی اولان (بعل هوس) ك وفاتیله سلطنتی کریمه‌سنه انتقال ایده‌جکی اثناده قیام وتخت آثوریه‌یی تغلباً ضبط ایدوب سلطنتی اعلان ایلدی . سلاله‌سی (٤٤٩٤ خ) تاریخندن یعنی میلادك بیك یوزسنه‌مقدمندن اعتباراً اوچ یوز اون ایکی سنه دوام ایدوب دولت مشار الیهانك انقراضیله برابر سلالهٔ مذکوره دخی منقرض و ممالك آثوریه ایکنجی آثور دولتنه منتقل اولدی . بوکا (بعل تور) و (پاله تورس) دخی دیرلر .

(بعل زار فول) نام دیکر (بله زیس) — ایکنجی آثور دولتنی تشکیل ایدن ذاتدر (بله زیس) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

آثور حکمدارلرینك ایچنده (بعل هوس) نامنده برقاچ ذات دها وار ایدی بونلردن دردنجی بعل هوس (٤٧٣٠ خ) تاریخنده جلوس ایتمش وزوجه‌سی (سمیرامس) ایله مشترکاً اون یدی سنه سلطنت سوردکدن صکره وفات ایلمشدر .

§

﴿ بغداد ﴾ — عراق عربده ودجله نهری کنارنده وقرق ایکی درجه طول شرقی ایله اوتوز ایکی درجه عرض شمالیده اون سکز بیك خانه‌یی جامع بر شهر شهیردر . بو شهر نهر مذکورك ایکی طرفنده واقع اولدیغندن اورته‌سنده کوپریسی و بر خراب قلعه‌سی واردر و سیحانی زیاده اولمغله اهالی موسم صیفده کوندزلری تحت الارض سردابلرده و کیجه‌لری خانه‌لری اوزرلرنده اکلنورلر یاتورلر لکن بوسیحاقلغیله برابر هواسی پك صاغلمدر .

بغداد خلفای عباسیه‌دن (ابو جعفر المنصور) ك امریله درت سنه ده بنا و (۷۶۲ م و ۱۴۵ ه) تاریخنده اکمال و پای تخت اتخاذ اولندی و (دارالسلام) یاخود (زورا) تسمیه ایدلدی و خلفای مشار الیهم حضراتی زیر تصرفلرنده اولان ممالکی بورادن حسن اداره ایتمکده ایکن (مستعصم) زمانده یعنی (۱۲۵۸ م و ۶۵۶ ه) تاریخنده وزیری (ابن علقمی) نك فسادی اوزرینه (هلاکو) ایکیوز بیك عسکر ایله کاوب بغدادی ضبط وقرق کون قتل عام ایلدی وملوك ایرانیه‌دن (احمد جلایری) تیمورلنکك هجومی مناسبتیله بغداددن مصره ودولت علیه‌یه التجا ایلدیکنی متعاقب (۱۴۰۰ م و ۸۰۳ ه) تیمورلنك بغداده کیروب بر ساعت ظرفنده طقسان بیك بیکناهك قانینه کیردی وشهری کاملا هدم وتخریب ایلدی و (۱۵۳۳ م و ۹۴۰ ه) تاریخنده سلطان (سلیمان) حضرتلری عجملردن آلدیسه‌ده ینه استردادایتدکارندن (۱۶۳۸ م و ۱۰۴۸ ه) تاریخنده سلطان (مراد) حضرتلری قرق کون محاصره ایله ینه الدی وعجملردن بعض فساد حس ایلدیکندن اوتوز بیك جنکجی بی آخرته کوندردی .

امید برونی طریقنك کشادی مناسبتیله بغدادك اولکی قدر معموریتی قالدیسه‌ده اهمیتی واعماره استعدادی باقیدر . بغداد ملحقاتنده هر درلو نباتات وحبوبات وخرما ولیمون وپورتقال وقهوه کبی محصولات یتشدیریلور ونهرك اسقاسیله سنه ده ایکی اوچ دفعه محصول النور وخراسان قضاسنده پك چوق نفط یاغی منبعلری موجود اولدیغندن استنلدیکی قدر (غاز) چیقاریله بیلور . الحاصل بغداد ولایتی تمامیله اعمار اولنمش الیوم متصور اولان شمندوفری یابلش اولسه ممالك شرقیهٔ دولت علیه‌یی کاملا بسلهیه بیلك اقتدارینی حاصل ایدر و ایکنجی و بلکه برنجی مصر اولمش اولور ایدی .

بغداد وحوالیسنده اعاظم اسلامدن پك چوق ذوات کرامك مراقد متبرکه‌سی موجود اولدیغندن هربری بر زیارتکاه دل آکاه وبشقه بشقه برر نزهتکاهدر ونظامیه ونهریه قشله‌لری واصلاحخانه ومکتبلری وجوامع ومدارس وتکایا وزوایاسی مکملدر .

§

﴿ بغراخان ﴾ — كاشغر جوارنده واقع (بلاساغون) نام بلده ده وبخارا ده سلطنت سورن تركستان خاقانلرندن برذاتك اسمیدر . بوذات برادری شرف الدوله ابوشجاع ارسلان خان طرفندن (طراز) و (اسبیجاب) ولایتلری والیسی ایکن عسکر چکوب برادری مومی الیهی اخذ وحبس ایله نائل سلطنت اولمش ومؤخراً بالجمله ممالك تركستانه دخی مالك اولهرق (١٠٤٦ م و ٤٣٨ ه) تاریخنده وفات ایلشدر .

§

﴿ بغوی ﴾ — کبار مشایخ صوفیه دن امام بغوی حضرتلری که بغداد شیخلرینك اك بیوکلرندندر اصلی بغدادلی واسمی (نوری) و کنیه‌سی (ابو الحسین) در .

بعض کره بر سنه قدر خلایقدن انزوا ایدرك ویرانه‌لرده وصحرالرده ساکن اولور و بعضاً بر قاچ سنه متمادیاً اختیار سکوت ایدر ایدی . (لایغرنك صفاء العبودیة فان فیه نسیان الربوبیة) بیورمشدر . (٩٠٧ م و ٢٩٥ ه) تاریخنده آخرته انتقال ایلدکده حضرت (جنید) علم تصوفك نصفی کتدی بیوردی . بعض تواریخده (ابن بغوی) محرردر .

§

﴿ بقراط ﴾ — یاخود (ابیوقرات) — حکمای یونانیه دندر (٥١٣٤ خ) تاریخنده یعنی میلادك درتیوز التمش سنه مقدمنده استانکویده دنیایه کلوب علی روایة یوز یاشنده یکیشهرده وفات ایتمشدر . بوذات مملکتنده وماکیدونیاده وآتنه ده خیلی زمان سیاحت وتحصیل علم طبه غیرت ایدرك بالآخره محصول ثمرهٔ درایتی اولمق اوزره آتنه ده ظهور ایدن وبا علتنی مملکتك اورته سنده آتش احراقیله دفع ایلدیکندن شهرت بولدی ومقدما طبابت غایت ساده و برطاقم حقه باز پاپاسلر وکاهنلر النده اولدیغی حالده تدقیقاتی واحداث ایلدیکی قانونی سایه‌سنده فن مخصوص حکمنه کیردیکندن معلم اول عنوانینی آلدی . مومی الیه مریضك مزاج وطبیعتنه کوره تداوینك وپرهیزك لزومنی وفن جراحینك طبابته انضمامنی قانونه درج ایتمش وعلم طبی میدانه کتورمسیله نوع بنی آدمه پك بیوك خدمت ایلشدر .

طبیعت بشریه‌ده اخلاط اربعه‌نك یعنی دم و بلغم وصفرا وسودانك تأثیرات

قويه‌سنه وهواوصو وارضك احكام طبيعيه‌سنه واحوال آتيه‌يه دائر افاداتى بعض مؤلفاتده مسطور ايسه‌ده بو تأليفاتك بقراطك اولديغى شبهه‌ليدر مع مافيه اكثريسى (١٠٥٤ م و ٩٦٢ ﻫ) تاريخنده وندیکده طبع اولنمشدر .

§

﴿ بكار بن قتيبه بن اسد ﴾ — متبحرين فقهادندر شروط وكتاب محاضرات وسجلات و (كتاب الوثائق) و (العهود) نام كتابلرى تأليف ايتديكى كبى امام شافعى حضرتلرينك بعض مسائلده امام ابو حنيفه حضرتلرينى ردى محتوى يازديغى كتابى رداً براثر دها براقشدر .

مشار اليه مصر قاضيلكى اثناسنده احمد بن طولونك امر ايتديكى يرايشى اجرايه مقتدر اولەمديغندن عزل وحبس ايديلوب (٨٨٣ م و ٢٧٠ ﻫ) تاريخنده رحلتكش منزل عقبى اولدى وجنازه‌سى كيجه قالديرلديغى حالده كثرت ازدحامدن ناشى ايرتسى ايكندى صوكى انجق دفن اولنه بيلدى .

قبرى مصرده حالا زيارتگاه خواص وعوامدر

§

﴿ بكتاش ﴾ — حاجى بكتاش كلمه‌سنه نظر بيوريله .

§

﴿ بكرش ﴾ — رومانيا حكومتنك مركز اداره سيدر . بوشهر (رونبوديچه) نهرى كنارنده يوز قرق بيك نفوسى جامع برشهر اولوب كوزل هوتللرى وحكومت دائره‌سى وحواليسنده منتظم بغچه ومسيرلرى وجسيم كليسالرى واردر .

رومانيا مملكتى اوته‌دنبرو دولت عليه‌نك افلاق و بغدان ولايتلرندن متشكل مملكتين ناميله برممتاز ايالتى اولديغى حالده درسعادتده فنارليلردن كوندريلان روم و يوده‌لرك بعضيلرى دولت عليه‌يه صداقتله خدمت ومحار باتده پك چوق معاونت ايدوب بعضيلرى دخى اجنبى تشويقاتيله حال عصيانده بولنور واوزرلرينه عسكر سوقيله تربيه اولنور ايدى مؤخراً وقوعبولان التماساته مبنى امتيازلرى توسيع و (١٨٥٧ م و ١٢٧٤ ﻫ) تاريخنده افلاق ويوده‌لغيله بغدان و يوده‌لغى توحيد اولنديسه ده اجنبى القاآتى واهالينك قناعتسزلكى بونكله‌ده برطرف اوله مدى واهالئ مرقومه‌نك (١٨٦٦ م و ١٢٨٣ ﻫ)

تاریخنده و یوده بولنان قوزه بکی بعض تهدیدات ایله قاچیرملری اوزرینه پروسیا زادکانندن (شارل هوهنزولرن) خود بخود کلوب و یوده‌لق مقامنه اوتوردی و براز مدت صکره دولت علیه مومی الیهك بکلکنی تصدیق ایدوب فرمانی کوندردی مملکتین دولت علیه‌نك بونجه لطف واحسانی کورمش اولدیغی حالده (١٨٧٧ م و ١٢٩٤ ه) تاریخنده دولت علیه علیهنه محاربه آچان روسیه دولتیله اتفاق ایدرك سلاحنی دولت علیه یه چویردی و بعد المصالحه برلینده عقد اولنان قونغره قراریله روسیه یه ایتدیکی معاونتك مکافاتنی یعنی اوته‌دنبرو آرزو ایتدیکی استقلالی قزاندی. (بکرش) سرور مملکتی دیمکدر .

§

﴿ بکرصو باشی ﴾ — بغداد شهر امینی یاخود ضابطه مدیریدر. بوآدم خیلی زمان خدمت مذکوره‌ده بولنه‌رق پك چوق اطراف ونفوذ پیدا ایلدیکندن کیدن والیلر ابقایه مجبور اولورلر ودائما شر وفسادندن چکینورلر ایدی یوسف پاشانك والیلکی اثناده برخصوصدن طولایی انفعال و بونی اوته‌دنبرو آرزو کش اولدیغی تصوراتنه وسیله اتخاذ ایدرك (١٦٢١ م و ١٠٣١ ه) تاریخنده عسکری طاقنی دخی اله آلوب چیقاردیغی برکوچك اختلال آره سنده والیٔ مومی الیهی اعدام ایتدیردی کیفیت درسعادته منعکس اوله‌رق تحقیق ماده ضمنده وزیر سلیمان پاشا کوندرلدیسه‌ده سلیمان پاشا ماده‌یی تحقیق شویله طورسون بغدادك ایچنه بیله کیره مدیکندن دولت دیاربکر والیسی احمد پاشایی دخی ارساله مجبور اولدی و بغدادك هرطرفندن تضییق مناسبتیله بکرصو باشی براز صیقلدیغندن بغدادی ایران دولتنه وعد ایتمکله ایران شاهی (عباس خان) دخی ممنوناً براز عسکر کوندردیسه‌ده احمد پاشا عجملرك هجومنی کوروب ایشك فنالشه‌جغنی و بغداد الدن کیده جکنی اکلادیغی کبی بغداد والیلکنی بکرصو باشی یه توجیه‌ایتدی بکرصوباشی‌دخی بونك اوزرینه وعد مذکوردن‌نکول وایران عسکرینی استئصال ایتمکله عباس خان طولمشه بندیکنی اکلایوب فوق الغایه جلاللندی ودرحال عساکر کلیه ارسالیله بغدادی آلوب بکرصو باشی وتوابعنی و بولدیغی سنیرك کافه‌سنی قلیچدن کچوردی.

§

﴿ بكرم ﴾ — هندليلرك اعتقادنجه (٥٥٣٨ خ) تاريخنده يعنى ميلادك اللى التى سنه مقدمنده حضرت (عيسى) عليه السلام كبى دنيايه كلمش وروح القدسه نسبت اولنمش برشخصك اسميدر هندستانده بونك نامنه تاريخ مذكوردن اعتباراً وضع اولنمش اولان تاريخ حالا مرعى ومستعملدر .

§

﴿ بكويج ﴾ — قريم خانى دولتكرايك روسيه يه التجا ايتدكدنصكره قبول ايتديكى نامدر پرنس عنوانله دخى نائل اولمشيدى . روسيه ايمپراطورى دلى پترو (بركره خيوه يى آلنجه اوته يانى بزم اولور) ديمش اولديغندن روسيه ليلر (١٧١٦ م و ١١٢٩ ه) تاريخنده وايرتسى سنه ايكى دفعه اوله رق مذكور پرنس بكويج قوماندا سيله خيوه اوزرينه عسكر كوندرمشلردى لكن خيوه ليلر ايكيسنده ده روسيه ليلرى بوزوب ايكنجيسنده بكويجى اخذ و قتل ايلديلر و بر روايته كوره دريسنى يوزوب طاووله كرديلر .

§

﴿ پكين ﴾ ياخود (پكينغ) — چين دولتنك پاى تختى اولان شهر شهيردر بوشهرك برقسمى نهر اصفرك ساحل يمينى اوزرنده مربع شكلنده و ديكر قسمى ساحل يسارى اوزرنده و مستطيل شكلنده اولمق اوزره اولمق اوزره مبنى اولوب اطرافى درت ساعت دورنده متين وعالى حصار ايله محفوظدر (نانكين) و (قانطون) شهرلرى بلاد مشهوره سندندر پكينك سوقاقلرى قرق مترودن التمش مترويه قدر كنيش ومديددر وسراى خاقانى جوارنده سياه يشيم طاشدن اژدرها شكلنده ياپلش اولان كوپرى حيرت افزاى عقولدر . پكين (٤٣٩٤ خ) تاريخنده يعنى ميلادك بيك ايكيوز سنه مقدمنده (چه ئو) سلاله سى حكمدارانندن برى معرفتيله تأسيس اولنوب پك چوق صدماته اوغرادى و (١٢١٤ م و ٦١١ ه) تاريخنده جنكيزخان چين دولتى حمايه سنده اولان (قره خطاى) طائفه سنك التجا ومعاونتيله كيدوب ضبط وسراى خاقانى يى احراق ايتمكله خاقان كدرندن كندوسنى آتشه آتدى و (١٦٤١ م و ١٠٥١ ه) تاريخنده چينلولرك برطواشى سرعسكرك اخانتيله (مانچو) تاتارلرينه مغلوب اولديغى واختلال كسب جسامت ايدرك خطهٔ

چینیه‌نك قسم اعظمی حکومات متعددهٔ اختلالیه یدینه کچدیکی صره‌ده پکین دخی برمدت محاصره ایله (مانچو) تاتارلری یدینه کچدی ورئیسلری اولان (لیچونغ تینغ) چین پادشاهلغنی اعلان ایتدی و (١٨٦٠ م و ١٢٧٧ ه) تاریخنده انکلتره وفرانسه دولتلری بروسیله ایله چین دولتنه اعلان حرب ایلدیکندن کوندردکاری دونمأ وعسکر پکینه قدر صوقیلوب خاقانی قاچیردیلر وسرایینی احراق ویغمایتدکدنصکره برمصالحه یاپوب عودت ایلدیلر .

پکین شهرنده نهر اصفرك ایکی یه بولدیکی محلاتك برنده چینلولر ودیکرندهٔ تاتارلر ساکن اولورلر وجمله‌سنك نفوسنی برملیون یدیبوز بیك تخمین ایدرلر لکن شهرك اطرافنده‌کی اون ایکی محله برلشدیکی حالده استانبولك اوچ مثلی جسامتنه وارر پکینده موجود اولان یکرمی اوتوز بیك اسلامك متعدد جامع ومکتبلری واردر . خاقان بولنان‌ذات سنه‌ده بردفعه اهالینك ترتیب ایتدیکی محله کیدوب حاللرینی سؤال واستدعالرینی قبول ایتدکدنصکره زراعته تشویق یولنده برطاقم سوزلر سویلر وقالقوب برپارچه یرسورر .

§

﴿ بل ﴾ یاخود (بلوس) — وقتیله بابل شهر مشهورینك حامیسی طانمش وبابلیلرجه آله اعتقاد اولنمش برشخص موهومك اسمیدر . بابل حکمداری (بخت نصر) مدیا حکمدارینك قزی اولان زوجه‌سنك تنزهنه مخصوص اولمق اوزره برطاقم طاش دیرکلر وکمرلر اوزرینه وبابل قلعه‌سنك ارتفاعی برابرینه یاپدیرمش اولدیغی سد سد بغچه‌نك تربنه ودهااولدن نمرود برجی دنیلان برجك اساسی اوستنه بشر یوزقدم طول وعرضنده مربع الشکل قاعده وبشیوزقدم قدایله خارجدن طولامباج نردبان ایله چیقیلور سکزطبقه‌لی بربرج انشا ایتدیروب تاتپه‌سنه مذکور (بل) ویاخود (بلوس) نامنه اولهرق برمعبد قوندرمشدرکه برج مزبورك ذکر اولنان قاعده وقدینه نظراً مصرك الك بیوك اهرامندن دها بیوك اولدیغی آکلاشیلور .

§

﴿ بل ﴾ یاخود (بهول) — پاپاره مخصوص و قورشوندن معمول برمهرك اسمیدر اشبو مهرك برطرفنده حواریوندن (سن پترو) و(سن پاولوس) لك رأسلرینك رسمی ودیکر طرفنده پاپالق مسندینی حائز

اولان ذاتك اسمی محکوکدر . بومهر ایله تمهیر اولنان محرراته دخی (به‌ول) دیرلر .

§

﴿ بلا ﴾ — بلوجستانك جنوب قسمنده وساحل شرقیسنده واقع (لوطسا) آیالتنك مرکزیدر اطرافی غایت جسیم برکوهسلكتاندر .

§

﴿ بلاد الجرید ﴾ — آفریقاده بربریه‌نك جهت جنوبیسنه دوشن صحرای وسیعك اسمیدر اکثر اهالیسی هجرت نبویه‌نك قرق سنه اولنده حجازدن کلان فاتحان عرب نسلندن اولان بدویلردر قصور (عربان مغرب) دیلان اهالیسی دخی قحطانی یاخود اسماعیلی بطنلری مهاجرلرندن اولمغله خالص عربلردرمذکور بدویلرك منسوب اولدقلری قبائل(طرازه . براقنه . ضغیش . عاجون . اولاد سید مختار قبیله‌لریدر .

§

﴿ بلاد الشرفا ﴾ — آفریقاده جبل اطلسك جنوب طرفنده فاس حکومتنه ملحق بر اراضیٔ وسیعه‌در (ابو عام) شهری مشهور بلده‌سیدر وجبل اطلس شعباتندن بر سلسلهٔ صغیره اوزرنده شریفك (دار بعیده) اسمنده بر سرایی موجوددر . بوکا (طفیله) دخی دیرلر .

§

﴿ بلاد مهره ﴾ — جزیرة العربك جهت جنوبیسنده وعدن ساحلی جانب شرقیسنده واقع اراضیٔ ذوالقضره‌در مشهور بلده‌سی ساحل بحر عمانده (شحر) قصبه‌سیدر بوراده دوه وکچیدن بشقه حیوان بولنمز بونلرده اوفاق بالقله بسلنورلر و اهالیٔ قصبه اکثك اولمدیغی جهتله اشبو بالق وخرما وسود ایله تعیش ایدرلر .

§

﴿ بلاسژ ﴾ — یونانستانده ابتدا بیلنان قومك اسمیدر . بونلر تخمیناً (٢٧٠٠ خ) تاریخنده یعنی میلادك بیك سکز یوز طقسان درت سنه مقدمنده مصردن وفنیکه‌دن هجرت ایدوب اهالیٔ وحشیهٔ قدیمه‌یه زراعت ایتمك واتش یاقوب اتمك پیشورمك واولدقجه مجتمعاً ساکن اولمق ویکدیکره معاونتده بولنمق کبی شیلری اوکرتان ادملرك اخلافیدر مؤخراً

یونانستانده (ارغولین) و (قورینت) شهرلرینی بوسلاله‌یه منسوب اولان حکمدارلر یاپدیرمشلر ایدی .

§

﴿ بلاش ﴾ — ملوك اشکانیه ایچنده بونامده سکز اون قدر حکمدار وار ایدی. (۲۵۹ م) تاریخنده مقام حکمداریده بولنان التنجی بلاش متصرف اولدیغی ممالکك جنوب جهتنی یعنی (کرمان) و (سوس) و (فارس) ولایتلرینی زیر حکمنده الیقویوب ممالك شمالیه‌یی برادری (اردوان) ه ویردی وملوك ساسانیه‌یی تشکیل ایدن ذات ابتدا کلوب بونك زیر تصرفنده اولان ممالکی ضبط ایلدی.

§

﴿ بلاط ﴾ — دوز اولان برموقعك یاخود طاش وطوغله ایله تسویه اولنان و قالدیرم یاپیلان محلك اسمیدر . (سیف الدوله بن حمدان) استانبول ایمپراطوریله محاربه ایتدیکی زمان اسیر دوشن امرای اسلامیه ایمپراطور مومی الیهك امریله استانبوله کتوریلدکلرك اولوقتدن برو بلاط دیلان محل معروفده حبس وتوقیف اولنمشیدی.

اندلسده بر حصنك وایدینده بر ناحیه‌نك اسمی دخی بلاطدر.

§

﴿ بلال ﴾ — اسلامده الك اول ایمان ازلیسنی اظهار ایدن ذوات کرامدن بلال حبشی رضی الله عنه حضرتلری مکه اهالیسندن برینك کوله‌سی ایدی اسلام ایله مشرف اولدیغنده کندوسنه پك چوق اذا وجفالر ایتدیلر وبردفعه بوینته ایپ طاقوب وایپك اوجی چوجقلرك الرینه ویروب سوقاق سوقاق کزدیردیلر حضرت مشار الیه بونجه حقارته تحمل ایدرك و (الله بر الله بر) دیه‌رك اسلامیتنده ثبات ایلدی مؤخراً ابوبکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری صاتون آلوب آزاد ایتمسیله داخل حضور حضرت پیغمبری اولدی وبش وقتده اذان محمدی اوقونمسی سنت سنیهٔ اسلامیه‌دن اولمسنه قرار ویرلدیکنده طرف عالیٔ حضرت پیغمبریدن مؤذن تعیین بیورلدی وارتحال نبویه قدر بوخدمتی ایفا ایدوب ارتحال حضرت پیغمبری وقوعنده شامه هجرتی تصمیم ایتمکله حضرت ابوبکر یابلال بوراده طوروبده زمان سعادتده

مأمور اولدیغك خدمتی ادا ایتسه‌ك اولمازمی دیمسنه حضرت بلال (سرور کائناتك افتراقنه تحمل ایده میورم) جوابنی ویروب جانب شامه عزیمت واوراده اختیار عزلت بیوردی برمدت صکره رؤیاسنده جانب سرور عالمدن مدینهٔ منوره‌یه دعوت بیورلمغله فی الفور عودت ایدرك بادیٔ امرده اهل بیت رسول اللهی سؤال ایدوبده آلدیغی جوابده نام فاطمه رضی الله عنها یاد اولنمامسندن اوتوری غایت متأثر اولدیغی حالده برده حسنین افندیلرمزه راست کلوب انلردن والده‌لرینك ارتحالنی تحقیق ایتمکله تأثری آرتوب وطوغریجه مشار الیهانك قبر سعادتلرینه واروب پك چوق اغلادی واحبانك التماسنه مبنی صلاة ظهر اذانی اوقومغه شروع ایدوب (الله اکبر الله اکبر) دیدیکنده مدینهٔ منوره ایچنده دفعة برفریاد وواویلا قوپدی و (واشهد ان محمداً رسول الله) دیدیکنده هرکس عصرکزین حضرت رسالتی تخطر ایدرك بیهوش وسرکردان اولدی ومخدرات نسوان کریان وعریان زقاقلره دوشدی صانکه اول کون روزقیامتدن برنمونه اولدی واذانی بتوردکدن صکره خلقه برچوق نصیحتلر ایدوب تکرار شامه کتدی وارتحالنه قدر بیلده برکره مدینهٔ منوره‌یه واروب مسجد رسول الله‌ده اذان اوقومغی عادت ایتدی . مشار الیه برسحر وقتنده نزد حضرت پیغمبری‌یه واروب (الصلوة خیر من النوم) دیه‌رك ایقاظه مبادرت ایتمکله حضرت پیغمبر افندمز یابلال بونه کوزل کلام دیو غایت استحسان ایدوب صباح اذاننه علاوه‌سنی امر وفرمان بیورمشدر . (رحمة الله علیه)

§

﴿ بلال ﴾ ابن حارث بن المزنی رضی الله عنه — کبار اصحابدندر . بو ذات عالیقدر هجرت سنهٔ نبویه نك برنجی سنه‌سی قبیله‌سی خلقنك ذکورندن درتیمك نفر مرد هدایت رهبرله حضور حضرت رسالتپناهی‌یه کلوب حصن حصین اسلامه داخل والتفات سعاتغایات حضرت پیغمبری‌یه نائل اولدی وسلك عالیٔ مهاجرینه دخوللرینی استرحام ایتلری اوزرینه (هرزه‌ده بولنسه کز جریدهٔ مهاجرینه داخلسکز) امری شرفصدور ایلدیکندن جمله‌سی مسرور اوله‌رق وطنلرینه عودت ایتدی .

﴿ بلبان بك ﴾ — نامداران امرای عثمانیه‌دندر وبك چوق حروب ومغازیده فرقه قوماندانلغی ایتمش و صوفیه و حوالیسنی ضرب دستیله فتح ایلمش برذات بسالتسماتدر .

روم ایلی بکلر بکیسی لالا شاهین پاشا صوفیه و حوالیسنه بالدفعات هجوم ایتدیکی حالده فتح وضبطنه موفق اولهمامشیدی فرقه‌سیله صوفیه حدودی محافظه‌سنده بولنان مشار الیه (اینجه بلبان) بك (الحرب خدعة) طریقه‌سنه سلوك ایدرك (۱۳۸٦ م و ۷۸۸ ه) تاریخنده معیتی افرادندن مهتدی (اوزونجه سوندك) نام شخصی صوفیه یه قاچیرر ومرقوم سوندك ایسه کوزل طوغان قوللانمق بیلدیکندن برتقریب صوفیه حاکمی یانوقه چاتوب طوغانجی باشیلق مأموریتنی یقالار وبرکون یانوقله برلکده آوه چیقدیغنده مرقومی عثمانلی حدودینه قدر کتوروب و اکمك ویمك تدارکی بهانه سیله دلی بلبان و احمد غازی نام دلاورلره خبر ویروب طوتدیرر و دلاوران مومی الیهما یانوقی مقیداً (بلبان بکك) حضورینه کتوردکلرنده بلبان بك همان فرقه‌سنی مستحباً صوفیه اوزرینه واروب و(یانوقی) مقید اولدیغی حالده قلعه محافظلرینه کوستروب عنوةً فتح ایدر .

مرقوم یانوقی مؤخراً حضور همایونه کوندرمکله کندوسنه صوفیه بکلکی ودلاوران مومی الیهمه دیرلکلر احسان اولنمشدر .

§

﴿ بلچیقا ﴾ — بلچیقالیلرك اصلی جرماندر روما دولتی بونلری تحت اطاعتده طوتمق ایچون چوق دفعه محاربه ایتمش وبالعکس ایمپراطور قلودین‌غوللره بونلرك سایه‌سنده غلبه ایلمش ایدی بلچیقالیلرك خرستیانلغی قبولی میلادك یدنجی وسکزنجی‌عصرلرنده‌در . بلچیقانواحیسی برچوق انقلابدن صکره (۱۸۰۱ م و ۱۲۱٦ ه) تاریخنده فرانسه اداره‌سنه کچوب ناپلیونك سقوطی عقیبنده اسکی فلمنك قطعه‌سیله برابر خصوصی برقراللق اولدی و (۱۸۳۰ م و ۱۲٤٦ ه) تاریخنده پروتستانلره قارشو قتولك پاپاسلرینك تشویقیله ظهور ایدن اختلالك اوکنی المق ایچون فرانسه والمانیا وانکلتره‌دولتلری مداخله ایتدیلرسه‌ده تأثیری اولمیوب فرانسزلرك سایه‌سنده بلچیقا فلمنکدن آیرلدی ومستقل برقراللق اولدی بوقراللق جنوباً وغرباً

شمال دکزی و شمالاً قلمك و پروسیا ممالکیله محدوددر . بلچیقانك اراضیسی دائماحضرت ولطافت اوزره اولوب هردرلومحصول یتشدیرمکه مستعددر عموماً اهالیسی بش ملیون درتیوز بیك نفوس تخمین اولنمقده‌در وحکومتی حکومت مشروطه و اهالیسنك اکثریسی قتولکدر . قوت واقتداری ایچون (حکومت) کلمه‌سنه نظر بیوریله .
غالیچیاده قیا طوزی معدنیله مشهور اولان برشهرك اسمی دخی (بلچیقا) در .

§

﴿ بلخ ﴾ — آسیاده ترکستان جنوبی ممالکندن براسکی ومشهور مملکتدر . بوراسی ملوك پیشدادیانك برنجیسی اولان (کیومرث) طرفندن روی ارضده الك اول بنا اولنان شهردر دیو روایت ایدرلر بلخ وقتیله پك معمور و بعض ترکستان پادشاهلرینك مقر اداره سی ایدی صکره (۵۲۶۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچیوز یکرمی طقوز سنه مقدمنده اسکندر رومی استیلا ایدوب برایکی سنه قالدی وشاهك قزینی تزوج ایتدی ومؤخراً بلخ وسمرقند وخوقند ولایاتی سلوسید وافغانیله و ینه ایرانیله‌چوب (۷۲۵ م و ۱۰۷ ه) تاریخنده خراسان والیسی (اسد القسری) معرفتیله فتح وممالك اسلامیه‌یه ضم اولندی وتدریجاً کسب معموریت ایدرك برمدت (ام البلاد) نامیله یاد ایدلدیسه ده (جنکیزخان) وتیمورلنك زمانلرنده ودها صکره‌لرده ینه برچوق صدمات اوغرادیغندن خراب اولوب نفوسی الیوم اوتوز بیکه تنزل ایلدی . نام قدیمی (زاریاسپا) اولوب شمدی اورو پالیلر (باقتر) یاخود (باقتریان) دیمکده‌درلر .
معهود تیمورلنك ابتدای حالنده قائن پدری شاه (امیر حسین) طرفندن بلخ والیسی ایدی صکره مومی الیهی حرباً اخذ وقتل ایدرك تختنه اوتوروب اطرافه صارقندیلغه وکیدرك توسیع دائرهٔ خساره باشلادی .

§

﴿ بلد العناب ﴾ — جزایرده مشهور بر بلده‌در جزایر قطعه سی امارت صورتیله اداره اولندیغی زمانلرده بوزاسی والیلك ایدی میاه ونباتات واشجاری چوق بریردر .

§

﴿ بلسیوم ﴾ — مصرك جهت شرقیسنده (العریش) دنیلان شهرك واوراده اولان اراضیٔ وسیعه‌نك نام قدیمیدر. فراعنهٔ مصریه دن (رامسس) شهر مذکوردن (مطریه) شهر ینه قدر بردیوار یاپدیرمش ایدی.

§

﴿ بلعم ﴾ بن باعور — فلسطینده ایکی نهر بیننده متوطن برزاهدك اسمیدر. موسی علیه‌السلام بنی اسرائیل لشکریله موأبلرك ملکنی استیلایه متوجه اولدیغی زمان موأب حکمداری (بلاك) اشبو بلعمی چاغیروب موسی علیه السلامی اوزرلرندن دفع ایچون دعا التماس ایتدی بلعم اول امرده نصل دعا ایدرم که موسی ربمك اهلندندر دیدیسه ده ایدیلان ابرام ورشوته طیانه مدیغندن بد دعا ایتمکله اسم اعظم وایماندن یلان دریسندن صو یلور کبی صو یلدی وکفر والحاده دوشوب دین ودنیاسی خراب اولدی. مرقومه رؤیاسنده صاقین بد دعا ایتمه دیو تنبیه اولنمش و بد دعا ایچون موسی علیه السلامك اردوسنه کتمك اوزره بندیکی مرکب لسانه کلوب بوعملدن فارغ اول زیرا بنی اسرائیلك حرکتی امر الهی یه موافقدر دیمش اولدیغی حالده جسارتی شایان تعجبدر بلعم ابراهیم علیه السلامك صحفنی کورمش واسم اعظمه کسب وقوف ایتمشیدی. مفسرین کرام (واتل علیهم بناء الذی آتیناه آیاتنا فانسلخ منها) آیت کریمه سنی قول مشهور اوزره بلعم حقنده تفسیر ایدرلر.

§

﴿ بلغار ﴾ — بونلرك اصلی سیقت طائفه‌سندن وآسیاده و (وولغا) نهرینك سواحل غربیه‌سنده مسکون (قانقلی) قبیله‌سی منسوباتندن ایسه‌ده صکره‌لری (قینوا) لردن ایچلرینه پك چوق جنس قاریشوب ملز اولمشلردر بلغارلر آسیادن طرد وتبعید اولنه‌رق (٤٧٥ م) تاریخنده قره دکز و بحر ازاق سواحلنه و بش اون سنه صکره دینه‌پر ودنیستر وطونه نهرلری سواحلنه یاییلوب نهب وغاراته‌باشلادیلر و (٥٥٩ م) تاریخنده آج چکرکه کبی قامشدن معمول قایقلریله استانبوله قدر کلوب تهدیداته قالقشدیلر ایسه‌ده آره دن چوق یکمکسزین شرق ایمپراطورلرینه انقیاده مجبور اولدیلر و (٦٧٩ م و ٦٠ ه) تاریخنده تشکیل ایتدکلری حکومتی پروت نهری

اوزرنده اوچ عصر قدر محافظه ایتدیلر و (۹۷۱ م و ۳۶۱ ه) تاریخنده استانبولك استیلاسنی قوره‌رق اوچیوز بیك عسکر ایله طونه‌نك برو طرفنه چکوب ادرنه‌یه قدر کلدیلر ایسه‌ده استانبول ایمپراطوریتك سلسترده وقوعبولان غلبه‌سی اوزرینه افکار مذکوره‌دن واز چکدیلر وطقوزسنه صکره روم ایلنده بریکی حکومت تشکیل وصربیه‌یی بوحکومته الحاق ایلدیلر واوتوزیدی سنه مرورنده استانبول ایمپراطوری واسیل مرقوملری وحکومتلرینی تارمار ایدوب اسیر ایتدیکی اون بشبیك نفرك کوزلرینی چیقاره‌رق وهریوز نفرینی برکوزلی یه یددیره‌رك طونه‌نك اوته یقه سنه کوندردی.

بلغارلر (۱۱۸۶ م و ۵۸۲ ه) تاریخنده دخی افلاق جوارنده برکوچك حکومت تشکیل ایتمشلر وافلاق و بلغار کله‌رینی جامع اولمق اوزره (ولاق قومان) نامنی ویرمشلر ایسه‌ده ایکیوز اون سنه صکره بونلر دخی یلدیرمك صاعقهٔ صولت جهانسوزانه‌سی اثریله زیر وزبر اولمشلردر.

بلغارلر برو طرفلرده ابتدا طاغندیغی زمان اسملری (قوتراژی) ایدی

§

﴿ بلغراد ﴾ — صربجه آق قلعه دیمکدر وصربیه‌نك مرکز اداره سیدر وطونه نهریله صاوه نهرینك التقا ایلدیکی محلده بولندیغندن موقعی غایت مهم وقلعه واستحکاماتی فوق الغایه مشهوردر. بوراسی سلطان سلیمان اول زمانده فتح اولندقدن صکره خیلی زمان روم ایلی والیلرینك مقر اداره‌سی وچوق دفعه مجارستان و پولونیا ایله محاربه ایدن اردوی همایونلرك مشتاسی اولدی و (۱۶۸۸ م و ۱۰۹۹ ه) تاریخنده یکن عثمان پاشانك خیانتیله اوستریالولر آلوب اوچ سنه صکره کوپریلی زاده صدر اعظم مصطفی پاشانك همتیله ینه استرداد اولندی و (۱۷۱۶ م و ۱۱۲۹ ه) تاریخنده صدر اعظم خلیل پاشانك سوء تدبیری واردوی همایونك وتاتار عسکرینك عدم مبالاتی سببیله ینه اوستریالولر طرفندن آلنوب یکرمی اوچ سنه صکره روسیه واوستریا دولتلریله اثنای مصالحه‌ده دولت علیه‌یه کچدی وصربلولر اغفالات اجنبیه ایله اوته‌دنبرو راحت طورمدقلری کبی بلغراد قلعه‌سنك کندولرنده بولنمسنی آرزو ایدرك بوآرزویی

حاصل ايتمك ايچون پك چوق قيل وقال احداث ودولت عليه‌يى بيحضور ايلدكارندن وقلعهٔ مذكوره درونده بولنان اهالئ اسلاميه ايله درت بش طابورعسكر شاهانه دائماراحتسز برحالده بولندقلرندن (١٨٦٢م و١٢٧٩ه) تاريخنده ينه صرپلولر طرفندن اسلام عليهنه ظهور ايدن اختلال اوزرينه اوروپا دولتلرينك اخطاريله اهالى وعساكر شاهانه چيقاريلوب صقول وسمندره واسكيجه كبى التى قطعه قلعه ايله برابر صرپلولره ويرلدى ٠

بلغرادك دولت عليه زمانىنده قاچ دفعه استيلا كورديكى

سنهٔ ميلادى

١٥٢٠ سلطان سليمان اول ضبط ايلدى
١٦٨٨ باويرا دوقه‌سى اوسترياليلر ايچون دولت عليه‌دن آلدى
١٦٩٠ كوپريلى زاده مصطفى پاشا يديله ضبط اولندى
١٧١٦ اوسترياليلر استيلا ايلدى
١٧٣٩ حسب المعاهده دولت عليه‌يه ترك اولندى
١٧٨٩ اوسترياليلر الوب ايكى سنه صكره ينه ترك ايلدى
١٨٠٦ صرب عصاتى ضبط ايلدى
١٨١٣ دولت عليه ينه قورتاردى
١٨٦٢ صرپلوره ترك وتخليه اولندى

§

﴿ بلقا ﴾ — سوريه ولايتى داخلنده و شام شريفك اون سكز ساعت بعد جنوبيسنده برلوا مركزيدر (سلط) و (معان) نامنده ايكى قضاسى و درون شهرده يدى بيك نفوس و يدى جامع شريف و يدى حمام واون درت مكتبى واردر اراضيسى حوران كبى فوق الغايه منبت ايسه‌ده اهاليسنك اكثريسى غير مقتدردر٠

§

﴿ بلقيس ﴾ حيرى — ياخود (بلقمة) بن هداد — بوخاتون يمن ملكه سى اولديغى حالده هدهدك حضرت سليمانه اخبارى ومشارالبهك دخى ينه هدهدله نامه كوندروب دعوت ايتمسى اوزرينه (٤٦٠٢ خ) تاريخنده يعنى ميلادك طقوز يوز طقسان ايكى سنه مقدمنده ابتدا برچوق هديه‌لرله منذرابن عمروى كوندروب ومتعاقباً كندوسى دخى كمال دبدبه

ودارات ايله كلوب باركاه جناب سليمانى يه يوز سوردى. و برمدت مسافر اولوب حمايهٔ جناب سليمانى يى قبول ايتدى. بلقيسك يمنده پايتختى اولان (سباء) ياخود (مأرب) شهرينك ارقه سنه ياپديرمش اولديغى جسيم صو بندى شهر مزبورك كركى كبى معموريتنه سبب اولمش ايدى لكن بعد زمان اهاليسنك طغيانه مبنى (كوستبك) دنيلان حيوانجغلرك ثقب وتخريبيله يقيلوب صو شهرى باصمغله اهالى كاملاً غرق اولمش واشبو بليهٔ عظيمه الى يومنا هذا (سيل عرم) نامیله ياد اولنمقده بولنمشدر.

حضرت سليمان عليه السلامك ارتحالندن برقاچ عصر صكره (تدمر) شهرنده بولنان برلوح اوزرنده اتى الذكر كلمات محكوك ايدى ديرلر. بوندن نبئ مشار اليهك بلقيسى اولوقت تزوج بيورمش اولدقلرى اكلاشيلور. (هذا مدفن بلقيس الصالحة زوجة سليمان بن داود عليه السلام اسلمت ليلة عشرين خلت ملكه و دفنت ليلاً تحت حايط بمدينة تدمر لم يطلع على دفنها انس ولاجن الامن دفنها) برروايتده مومى اليهانك والدهسى طائفهٔ جندن ايدى.

§

﴿ بللا ﴾ — ماكيدونيا حكمدارى مشهور (فليب) كه مقر حكومتى اولان شهرك اسميدر انقاضى اليوم سلانيك جوارنده واردار يكيجهسى قارشوسنده كورلمكدهدر ويرنده اليوم (الاكليسا) ديدكارى قريه موجوددر. مومى اليهك اوغلى مشهور اسكندر رومى بوراده طوغمش ايدى.

§

﴿ بللون ﴾ — اسكى رومالولرك جنك آلههسى اعتقاد ايتدكارى شخص موهومك اسميدر. بوشخص (مارس) كه همشيرهسى ياخود قاريسى ايمش بونك تصويرى مجسمنى صاچلرى پريشان وكوزلرى آتش كبى قان ايچنده وقامچيسنى هوالرده صاووررر وجنكاورلرك آره سنده ايكى طرفه قوشار طولاشور صورتده پيارلر ايدى وروماده وسائر ممالك جسيمده برچوق معبدلرى وخدمتجيلرى اولوب حتى روما سناتو اعضاسى كلان ايلچيلرى بللونك معبدنده قبول ايلر ايدى.

§

﴿ پلوپونیس ﴾ یاخود (پلوپونیسوس) — موره شبه جزیره سنك نام عتیقیدر و بوجزیره‌نك جهت شمالیسنده (قورینتوس) ایله (آخایا) وجهت شرقیسنده (آپالید) وجهت جنوبیسنده (لاقونیا) و (مسه‌نیا) وجهت غربیسنده (ایلید) ووسطنده (ارقادیا) سنجاقلری واردر ونفوس موجوده‌سی التی یوزبیك راده‌سنده‌در لکن اشبو صوك تقسیمدن اول جزیرهٔ مذکوره پك چوق قالبه کیردی و اسکی زمانده بوراده (اسپارت) و (سیسون) و (آرغوس) و (اخایا) حکومتلری سلطنت سوردی و بربرلریله غوغالر ایدرك بویوزدن ملیونلرله قانلر دوکلدی هله اسپارت جمهوریله (تب) جمهوریتك (٥٢٣٢ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچیوز التمش ایکی سنه مقدمنده نهایت بولان وررومالولرك نفوذینی کسر ایچون آخیلوب (١٤٦ م) تاریخنده موره‌نك رومالولره انتقالیله فیصلپذیر اولان محاربات شدیده نیجه یوزبیك فقیرك اوجاغنه انجیر دیکدی. (١٢٠٤ م و ٦٠١ ه) تاریخنده درسعادته کلوب استانبول امپراطورلغی حقنده ظهور ایدن اختلافی وسیله اتخاذ ایدرك پرلشمش و برلاتین حکومتی تشکیل ایتمش اولان فرانسز صلیبیلری کرید وقبریس وسلانیك کبی موره شبه جزیره سنی دخی غصب ایدوب (طوت) معناسنه اولان (موره) نامنی ویردیلر.
موره بونلرك دفعندن صکره وندیکلوله و برقاج دفعه دولت عثمانیه یه کچوب نهایت موره فترتی عقیبنده یونان دولتنه انتقال ایلدی .

§

﴿ پلوتوس ﴾ — اسکی یونانیلرك اعتقادنجه غنا وثروت وجواهر ارض الهیدر. یونانیلر بونی تحت ارضده مدفون معادنه دخی قارشدیغیچون الههٔ جحیمدن عد ایدرلر وطالع موافق وثروت وغنایی کورکورینه مناسبتسز اوله‌رق توزیع ایتدیکیچون صورت مجسمنی النده برکیسه طوتار اعمی آدم هیئتنده پیارلر ایدی.
اشاغیکی پلوتون ایله ایکیسی بر اولمق احتمالی دخی واردر .

§

﴿ پلوتون ﴾ — اسکی پت پرستلرك آله اعتقاد ایتدکلری اون ایکی

اشخاص موهومه‌نك مادونـده اوله‌رق جهنم الهی اعتقاد اولنان شخص خیالیدر.

بو شخص مذکور اون ایکیلرك بیوکی اولان ژو بیترك ودکز الهی دیدکلری (نبتون) لك قرنداشی اولوب کویا بونلر بینلرنده دنیانك اداره‌سنی تقسیم ایلمشلر ایدی. مرقوم (پلوتون) باشـنده بر تیمور کلاه اولدیغی حالده وقتیله (ایدا) صحراسـنده طوتوب ازدواج ایتدیکی قزك قارشوسـنده ابانوسدن معمول بر تخت اوزرنده اوتورر صورتده و بعضاً سیاه اسب قوشولمش بر عربه اوزرنده تصویر اولنور ویونانسـتانده وایتالیاده اولان معبدلرده و باخصوص سیراقوزده کویا مذکور قزی قاپدیغی محلده کی معبدده بعض کیجه‌لر سـیاه بوغا بوغازلنوب قانی شراب ایله قارشـدیریله‌رق چقـورلره دوکیلور و بوعمله (تور) دنیلور ایدی.

سروی وشمشاد اغاجلرینی ونرکس و بالدیری قره چیچکلرینی بوکا نسـبت ایدرلر.

§

﴿ بلوجسـتان ﴾ — آسـیانك جنوب جهتنده و بحر محیط هندی سطح مائلنده یعنی افغانسـتانك جهت جنوبیسـنده بر قطعهٔ جسیمـه‌در حاکمی بولنان ذات نیم اسـتقلاله مالك اوله‌رق بلوج هیئت متفقه‌سـنه ریاست ایتمکده وانکلیزلرك نظارت وحمایه‌سنی نوعماً طانیمقده‌در.

بلوجستان (ساراوان) و(جلالوان) و (قاچکنداوا) و(لوس) و(مکران) و (کوهسـتان) نامله الی قسمه منقسم اولوب اهالیسـی نیم بدوی‌در ومرکز اداره‌سی اونایکی بیك نفوسی جامع اولان (کلات) شهریدر عموم اهالیسی اوچیوز الی بیك راده سنده وساکن اولدقلری اراضینك مساحهٔ سطحیه‌سی ایکیوز یتمش الی بیك بش یوز کیلومترو تربیعنده‌در بلوجستان (۱۷۵۸ م و ۱۱۷۲ ه) تاریخنده نائل استقلال اولدی.

اهالیسی فقر حالله‌یله برابر غایت جسور اولدقـلرندن اکثریا ممالك سائره‌یه کیدوب عسکرلك ایدرك تعیش وامرار وقت ایدرلر.

§

﴿ بلوس ﴾ — برنجی آتوردولتنی تجدیدوجداً اساسنی وضع وتمهید

ایدن ذاتك اسمیدر . بو ذات (٤٢٩٤ خ) تاریخنده یعنی میلادك تخمیناً بیك اوچیوز سنه مقدمنده تخته جلوس و بعض تنظیمات اجرا واحوال ممالکی اصلاح ایدرك یکرمی بش سنه سلطنت سوروب وفات ایلدکده اوغلی مشهور (نینوس) پادشاه اولدی وپای تختنی تنظیم وتوسیع ایدرك کندو نامنه نسبتله (نینوه) تسمیه ایلدی . (نینوه) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

بعضیلر اشبو بلوسی تورانیلری آثوریادن طرد ایدن سامیلرك حکمداری ظن ایدوب (٣٦٢٨ خ) تاریخنده کلدی ایدی دیرلر وبعضیلری دخی (٤٠٩٤ خ) تاریخنده آثوریاده بونامده دیکر بر حکمدار اولدیغنی تخمین ایدرلر .

§

﴿ بلوط ﴾ — بخار کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ پله تیه ﴾ — کیمیا کراندندر . فن هیئت ومعدنیاتده مهارت کامله‌سی وار ایدی مرقوم (مولد الحموضه) و (آمونیاق) یعنی نشادر روحی کبی غازلر و (قالیه طوزی) و (سترونجیان) کبی معدنیات حقنده تدقیقات اجرا ومطالعات بیان ایدرك استحصال واستعمالنی تسهیل ایتدی وکتابلر یازدی و (١٧٩٧ م و ١٢١٢ ه) تاریخنده وفات ایتدکدن صکره اوغلی (ژوزف پله تیه) دخی فن کیمیا کریده ابراز مهارت ایدرك معلم ودائرهٔ معارفده اعضا اولدی و (کبریتت کنین) یعنی (صولفاتو) استخراجنی کشف ایلدیکندن اون بیك فرانق مکافات الدی .

(استرکنین) دخی بونکله (قاوانتو)نك کشفیاتندندر . (استرکنین) قارغه بوکن جوهری دیمك اولوب سونمامش کرج وحامض کبریت وآمونیاق ایله استخراج اولنور .

§

﴿ بله زیس ﴾ یاخود (بعل زار فول) — برنجی آثور دولتی طرفندن بابل والیسی یاخود بابلده کلدان باش پاپاسی ایدی . دولت

مشارالیها طرفندن نائل اولدیغی رتبه واعتباره قناعت ایتمیوب صدر ابلق وجهله (مدیا) والیسی بولنان (ارپاکسس) ایله (٤٨٠٦ خ) تاریخنده یعنی میلادك یدی یوز سکسان سکز سنه مقدمنده اتفاق ایدرك متبوعی اولان بشنجی (ساردانا پال) ك اوزرینه هجوم و پای تختی اولان نینوه جوارنده اردوسنی پریشان ایتدی و بیچاره (ساردانا پال) بوخائنرك یدنده تلف اولمامق ایچون فاملیاسیله برابر کندوسنی اتشده یاقدی و (بله زیس) شرق وجنوب جهتلرنده ایکنجی آثور یاخود بابلیون دولتنی تشکیل و (ارپاکسس) ذاتاً والیسی بولندیغی (مدیا) ولایتنده استقلالنی اعلان ایتدی وساردانا پالك اوغلی (فول) دخی کندوسنه براغیلان (سوس) ولایتنه قناعت ایلدی. بله زیس اون طقوز سنه صکره نینوه ایله بابلك اداره‌لرینی تفریق ایدرك بابلك اداره‌سنی اوغلی (تغلتفالاصر) ه ویروب دیکر اوغلی (نابو ناصر) ی نینوه‌ده کندویانده وزیر اعظم وولی عهد کبی آلیقویمشدر. اشبو نابو ناصر (٤٨٤٦ خ) تاریخنده یعنی میلادك یدی یوز قرق سکز سنه مقدمنده پدرینك وفاتیله تخته چیقدیغی کبی اوکونی مبدأ تاریخ اعتبار ایتدی. بو تاریخ حالا (بخت نصر) تاریخی دیو یاد اولنمقده‌در.

§

﴿ پلیسیه امابل ﴾ — فرانسه دولتی مارشالرندندر. بوذات ابتدا طوپجی قائمقاملغی رتبه‌سیله مکتبدن چیقوب قرال ارکان حرب هیئتنه قبول اولندی واسپانیا وموره وجزایرده ابراز شجاعت ایلدیکندن (١٨٥٥ م و ١٢٧٢ ه) تاریخنده دولت علیه‌یه معاونت ایتمك اوزره فرانسه عسکریله درسعادته کوندریلوب بورادن دخی (سیواستپول) اوزرینه کتدی وعموم فرانسه شرق اردوسی قوماندانی اولدیغی حالده سیواستپول شهرینی تسخیر ایلدی وبوخدمتنه مکافاة (دوق مالاقوف) عنوانی آلدی واوچ سنه صکره انکلتره ایلچیسی تعیین اولنوب (١٨٦٤ م و ١٢٨١ ه) تاریخنده وفات ایلدی.

§

﴿ بنات میلیتر ﴾ — عسکری بنات معناسنده اولەرق مجارستانك

(وويوو دينا) اراضيسنك بنات طمشوار ايالتنه متصل وطونه بوينجه ممتد برقسميدر مركزاداره‌سى بلغراد محاذيسنده طونه‌يه ملحق برايرمق اوزرنده واقع (پانقسيسوا) شهريدر . اشبو بنات عسكرى قسمى مقدما دولت عليه آقنجيلرينه قارشو متشكل برموقع عسكرى حالنده بولنديريلوب صكره آقنجيلق اهميتدن ساقط اولديغى جهتله لغو اولنمش ايدى .

§

﴿ پنارس ﴾ — هندستانده بنكاله ولايتى داخلنده وقالكوته‌نك التى يوز قرق كيلو مترو غرب شماليسنده وغانج نهرى اوزرنده بشيوز بيك نفوسى جامع برشهر شهير وبونامده اولان ولايتك مركزيدر . هندليلر بوشهرى غايت مقدس طوتارلر ودائما كلور زيارت ايدرلر . شهرك ايچنده براهميلرك بربيوك مكتبى واسكى زماندن قالمه بر رصدخانه واردر مكتب مزبورك مصارف واقعه‌سى و معلمرك اجوراتى انكليزلر طرفندن تأديه اولنمقده در (اورنك زيب خان) زمانده يابلش اولان برجامع شريفك جسامت ومتانت وصنعتى حيرت افزاى عقولدر و (غانج) نهرى بوينجه يابلش اولان ياليلرى واسكله وچارشولرى غايت ياقيشقلى والماس وشال ومنسوجات حريريه اخذ واعطاسى بغايت رونقليدر .

پنارس ولايتى وقتيله مستقل ايكن صكره جمايه‌يه كيروب (١٧٧٥ م و ١١٨٩ ه) تاريخنده انكليزلر طرفندن ضبط اولندى .

§

﴿ بناز ﴾ — خداوندكار ولايتنده كوتاهيه سنجاغى ملحقاتندن كوتاهيه قصبه‌سنك اون يدى ساعت جنوبنده ومراد طاغى سلسله‌سنك غربنده اوچ بيك يدى يوزسكسان بوقدر نفوس مسلمه‌يى حاوى برناحيه مركزيدر بوراسى بردره ايچنده بولنوب هواسى غايت لطيف اولديغى كبى شرق طرفنده دخى (التون اوه) نامنده مشهور برمسيره‌سى واردر .

§

﴿ بنالوقه ﴾ — بوسنه ولايتى داخلنده و سرايك يكرمى اوچ ساعت شمال غربيسنده و (ارباس) نهرى كنارنده يدى بيك نفوسى جامع برمركز لوادر غايت مستحكم برقلعه ايله محاط اولوب درونده قرق

قدر جوامع شريفه و مكاتب و مدارس وخارجنده اعلا بانيه‌لرى واردر و (تشنه) و (دبوى) و (پرناور) قضالريدر ٠

§

﴿ بنان ﴾ — كبار اولياء اللهدن محمد بن حمدان الجمال الواسطينك لقبيدر مشار اليه ملوك مصريه‌دن احمد بن طولونه امر بالمعروف ونهى عن المنكر ايتديكى جهتله ابن طولون كوجنوب بونى اعدام قصديله برارسلانك اوكنه آتديردى وارسلان پاره‌له‌مك شويله طورسون اوته‌سنى بروسنى قوقلايه‌رق تملق وتبصبصه باشلادى واورالق حالك نصل ديو سؤال ايدنلره بن ارسلانك سوء قصدينى دوشنيورم سؤرى نجسميدر طاهرميدر آنى دوشونيورم جوابنى ويردى ٠

§

﴿ پنان ﴾ — بحر محيط شرقى ايله بحرمحيط هندى بينده واقع مالاقه نيم جزيره‌سنك جانب غربيسنده وانكلتره دولتى حمايه‌سنده بركوچك اطه واطه‌نك مركز اداره‌سى برشهردر درونده يتمش بيكى اسلام اولمق اوزره يوزاوتوزبيك نفوس واردر وهند ايله چين بينده ايشليان سفائنك كذركاهى اولمق حسبيله غايت معمموردر ٠ انكليزلر بو اطه‌يى (قدح) حكومتى سلطانندن آلمريله بونك ايچون قدح سلطانته هريل برمقدار شئ ويررلر ٠

§

﴿ پنجاب ﴾ — هندستانك غرب شماليسنده واسع برولايتدر اكثر محللرى طاغلق ومنبت وسند نهرينك قوللريله مروادر ومشهور شهرلرى (لاهور) و (ملتان) و (پيشاور) در ٠
بوراده اعلا تفتيك چكيلرى اولور وكوزل شالار نسج واعمال اولنور ٠

§

﴿ بند ﴾ — صولرى بر محلده بركديرمك ياخود مياه جاريه‌يى سير سفاينه الويره‌جك درجه‌ده يوكسلتمك وياخود صويى قوهٔ محركه مقامنده استعمال ضمننده سرعتلندير مك ايچون اوكلرينه ياپيلان ديوار وسدلرك اسميدر بونلر طاشقين وصواقلى نامليله ايكى‌يه منقسم اولورلر ٠ اوروپاليلر بونى دخى فن مخصوص حكمنه قويوب (فن مياه) نامله كتابلر تأليف ايتمشلردر ٠

استانبولك صو بندلری یدی عددر و بونلرك اوچندن غلطه وبك اوغلی وطوپخانه وترسانهٔ عامره وبوغاز ایچنك روم ایلی جهتلرینه وسرای همایونلره ودردندن درسعادت وایوبه صو کلور.

ذکر اولنان یدی بند شونلردر.

عدد	بند	اسامیسی	سمتی	
١	طپوزلی	بغچه کویی	سلطان محمود اول حضرتلرینك	
١	بند جدید	بغچه کویی	سلطان محمود ثانی حضرتلرینك	
١	والده بندی	بغچه کویی	مهرشاه والده سلطان حضرتلرینك	
١	بند کبیر	بلغرادکویی	سلطان احمد ثالث حضرتلرینك	
١	کرازلی	بلغرادکویی	سلطان محمود ثانی حضرتلرینك	
١	طپوز	بندکبیرجواری	سلطان عثمان حضرتلرینك	
١	ایواد	ایواد	سلطان مصطفی لاله لی حضرتلرینك	
٧				

§

﴿ پندار ﴾ — یاخود (پنداریس) — هندستانده جبل اهالیسی دیو شهرت بولان سرسری برطائفه نك اسمیدر. بونلر وقتیله مالوه دن چیقه رق هندستانك سند جهتلرینه یایلمشلر وبرطاقم مجرم وعسکر فراریلرینی ایچلرینه آله رق سرسری برحاله وقونر کوچر صورته کزوب کاه خرسزلق وکاه دیلنجیلك ایله تعیش ایتمکده بولنمشلردر.

بونلر (١٧٦١ م و ١١٧٥ ه) تاریخنده پانیپه نك محاربه سنده مهراتلره معاونت ایدرك خیلی تلفات ویردکارندن وبوجرأتلری اوزرینه مؤخراً برچوغی پریشان ایدلدیکندن شمدی مقدارلری اولکی قدر دکلدر.

§

﴿ بندر ﴾ — بسارابیاده طورله نهری کنارنده برکوزل شهردر. اسوچ قرالی (شارل) (بولتاوه) محاربه سنده روسیه لیلره مغلوب اولدیغی زمان دولت علیه نك اوزی ایالتی سنجاقلرندن اولان اشبو (بندر) قصبه سنه النجا ایتمش وبرقاچ سنه حمایهٔ دولت علیه ده اوتوروب بنه مملکتنه کوندرلمشیدی بوشهر (١٧٦٩ م و ١١٨٣ ه) تاریخندبرو برقاچ دفعه روسیه لولر طرفندن استیلا وینه استرداد اولنوب نهایت (١٨١١ م و ١٢٢٦ ه) تاریخنده بتون

بتون روسیه لوله ترك اولندی . بندر شهرنده شمدی انجق اون ایکیبیك نفوس واردر .

(بندر بوشیر) و (بندر عباس) بصره کورفزی ساحلنده دولت ایرانیه ممالکندندر . وایکیسیده اولدقجه تجارتکاهدر . بندر عباس مقدما مسکت امامی ممالکندن ایکن (١٨٦٠ م و ١٢٧١ ه) تاریخنده برکوچك محاربه نهایتنده ایران دولتنه انتقال ایلدی . بحر محیط هندیدن عدن کورفزینه کیرر کن صول جهتده وافریقا قطعه سنده و (سومال) ساحلنده دخی (بندرخور) و (بندر غاعم) نامریله معروف برقاچ قصبه موجوددر .

§

﴿ بنغازی ﴾ یاخود (بنی الغازی) — دولت علیه‌نك افریقا قطعه سنده بونامله معروف برولایت مرکزیدر وقضاری (درنه) و (مرسج) و (اوچله وچالو) در .

بوشهر اورو پالیلرك (سیره نائیق) دیدکلری کورفزك درونده وساحل بحرده وطرابلس غربك جهت شرقیسنده وایکی یوز قرق ساعت بعدنده در . بوراده مقدما پك چوق دفعه والك صکره (١٨٥٨ م و ١٢٧٥ ه) تاریخنده بیوك وبا علتی ظهور ایلدیکندن اهالیسی کرکی کبی تدنی ایتدی وایچرولری حالا بدویتدن قورتاریله مدی . مع مافیه طرابلس غرب اسکله سندن وسائر ممالکدن سفاین تجاریه کلوب کتمکده وخیلیجه اخذ واعطا اولمقده در .

بنغازینك اسکی اسمی (بنه ریس) ایدی .

§

﴿ بنغلا ﴾ — افریقای غربیده ساحلی پورتکیز مستملکاتندن بر قطعه در . مرکز اداره (سن فلیپ) شهریدر واتصالنده اولان (انغلا) قطعه سنك مرکز اداره‌سی دخی (سن پول) شهریدر . بورالرك اکثر اهالیسی (قولونی) دنیلان پورتکیز مهاجرلریدر وهواسی غایت سیجاقدر لکن متعدد نهرلر جاری اولدیغندن طپراغنده هر درلو محصول یتشور .

§

﴿ بنکاله ﴾ یاخود (بنغاله) — هندستانده انکلتره مستملکاتندن

برولایتدر. بورانك مقدما برحکومت جسیمهٔ مستقله اولدیغی مروی ایسه‌ده تواریخ شرقیه‌ده بوکا دائر برقیده ظفر یاب اولنه‌مدی مع مافیه مؤخراً اله کچن یازولی طاشلردن بنکاله حکومتنك وجودی و حکمدارلرینك همالایه طاغلرندن (قوموری) برونه و (هندو) نهرندن (براهمیاپوترا) یه قدر ممالکه تصرف ایتدیکی تحقق ایلدی.

بو ولایتك (١٢٠٠ م و ٦٠٠ ه) تاریخلرنده ید اسلامیانه دخی کچدیکی تواریخده مقیددر.

بنکاله ولایتنك مقر اداره‌سی (قالکوته) شهری اولوب برقاچ شهردن عبارت اولان (مادراس) دخی اکا تابعدر قالکوته ده تخمیناً سکز یوز بیك نفوس موجود اولوب بشیوز بیك نفوسی جامع اولان مشهور (پنارس) شهری دخی بو ولایت داخلنده‌در. بنکاله‌یه غانج نهری واسطه‌سیله بیوك کوچك پك چوق سفینه‌لر کلورکیدر.

انکلیزلر بوراسنی (١٧٥٧ م و ١١٧١ ه) تاریخنده آلمش وحکمدارانی سلاله‌سندن برحیاة اولنلره معاش و یرمکده بولنمشدر.

§

﴿ پنوم پنغ ﴾ — آسیاده هند چینینك جهت شرقیٔ جنوبیسنده واقع (فامبوج) قرالیتنك مرکز حکومتی وفرانسه‌نك داخل دائرهٔ حمایتی اولان بر شهردر.

§

﴿ بنه‌ریس ﴾ — بنغازینك نام عتیقیدر. بنغازی کلمه‌سنه نظر بیوریله.

§

﴿ بنی ﴾ — (بنی اجر) و (بنی بادیس) و (بنی رسول) کبی نام وعنوانلری بنی کلمه‌سیله بدأ ایدن بعض حکومتلر ایچون (حکومت) کلمه‌سنه نظر بیوریله.

§

﴿ بنیامین ﴾ — یعقوب علیه السلامك اك کوچك مخدومی ویوسف علیه السلامك لابوین برادریدر مشارالیهی والده‌سی (رحیل)

جنابلری بیت اللحم جوارنده تولید ایدوب کندوسی عقیبنده وفات ایلدی.
بنیامین سبطی اسباط سائره کبی تکثر ایده مامشدر .

§

﴿ بوتان ﴾ — چین دولتی حمایه‌سنده و (تبت) ولایتنك جهت شمالیسنده بر قطعه و حکومت مستقله در و اهالیسی کافةً (بودا) مذهبنده اولمق اوزره برملیون سکز یوز بیك رادەسنده وغایت چالشقان وغیرتلیدر واراضیسی فوق‌العاده منبت ومحصولداردر مرکز ادارەسی همالایه طاغلرینك جنوب سطح مالنده واقع (تاسیسو دون) شهری اولوب بوشهرده موجوداولان برقلعه‌هم حکومت دائرەسی وهمده‌معبدمخصوصدر. حاکملرینه (دارمالا) تسمیه ایدرلر و قیرلرده سوری سوری کزمکده اولان میمونلرك بعضیلرینه حرمت ایلرلر .

(بوتان) فرانسزجه کوزل هوا و (بوتانیك) علم نباتات معناسنه‌در .

§

﴿ بوتیده ﴾ — سلانیك ولایتی داخلنده واقع (کسندره) یاخود (قساندره) شبه جزیره‌سنك نام عتیقیدر .

§

﴿ بود ﴾ — اوروپا فن هیئت معلمرندن مشهور بر ذاتدر . (١٧٧٢ م و ١١٨٦ ه) تاریخنده سیاراتك شمسدن اولان ابعادینی تعیین ایچون بردستور حسابی یاپوب اخلافنه برکذار براقدی شویله‌که زیرده کورلدیکی وجهله شمسدن ماعدا سیارات مشهوره بی ومریخ ایله مشتری بینده برسیاره فرضیله (سیارات دوربینی) دنیلان سیارات صغیره‌یی شمسدن اولان بعدلری نسبتنده وصاغدن صوله طوغری بر صره یه یازوب هپسنك التنه برر (درت) رقمی وبودرت رقملرینك آلتلرینه دخی (عطارد)دن بدأ ایله صفر ,٣ ,٦ ,١٢ ,٢٤ ,٤٨ الی آخره ایکی مضروب مشترکی ایله مضاعف رقملری وضع و مذکور درت رقملریله جمع و حاصل جمعلری دخی (اون) مقسوم مشترکی ایله تقسیم اتمکله برطاقم اعداد اعشاریه‌دن

عبارت مقسوم عليهلر حاصل اولمش و بوحالده ارضك شمسدن اولان بعدی واحد قیاسی اعتبار اولنه‌رق اعداد اعشاریهٔ مز بوره‌دن هربرلرینك واحد قیاسی مذکوره ضربلریله منسوب اولدقلری سیاراتك شمسدن اولان بعدلری استخراج اولنمقده بولنمشدر ٠

عطارد	زهره	ارض	مریخ	سیارات صغیره	مشتری	زحل	اورانوس	نپتون
٤	٤	٤	٤	٤	٤	٤	٤	٤
٠	٣	٦	١٢	٢٤	٤٨	٩٦	١٩٢	٣٨٤
٠,٤	٠,٧	١,٠	١,٦	٢,٨	٥,٢	١٠,٠	١٩,٦	٨,٨

ایمدی واحد قیاسی اعتبار اولنان بعد وسطئ ارضك (٩١) ملیون میلدن عبارت اولدیغی معلوم اولدقدن صکره دستور مرقومدن بالفرض مشترینك بعد وسطیسی بولنمق مراد اولنسه ٩١,٠٠٠,٠٠٠ × ٥,٢ = ٤٧٣,٢٠٠٠٠٠ بعد وسطئ مشتری اولدیغی اکلاشیلور ومثلا ٩١,٠٠٠٠٠٠ × ٠,٧ = ٦٣,٧٠٠٠٠٠ دخی زهره‌نك بعد وسطئ شمسیسی اولور ٠ ومع مافیه اشبو دستورحسابنك برحساب تقریبی اولدیغی دخی بیلنمك لازم کلور٠

§

﴿ بودا ﴾ یاخود (بودها) — چین وهندستان وژاپونیاوترکستان چینیلرك بعض محللرنده قبول اولنمش بر مذهبدر٠ بعضیلری بومذهب (٤٤٩٤ یاخود ٤٥٥٤ خ) تاریخنده یعنی میلادك بیك قرق سنه مقدمنده هند حکمدارلرندن برینك (شاکونی) یاخود (سید هارثا) نامنده درویش وقلندرکچینور براوغلینك اختراعیدر وبونی مرقوم بفتهٔ غیبوبت وبرمغاره‌ده اختیارغرلتله اووقتکی علومك کافه‌سنی تحصیل ایتدکدن وادیان وطبایعك اسراریني کشف وبراهما مذهبنك بطلانني تحقیق ایلدکدنصکره وضع وتأسیس ایلمشدر دیرلر وبعضیلری بومذهبك صاحبی اولان (شاکونی) (٤٩٧٢ خ) تاریخنده یعنی میلادك التی یوز یکرمی ایکی‌سنه مقدمنده دنیایه

كلوب يكرمى طقوز ياشنده كوشه انزوايه چكلدى وخلقك اصلاحنه همت ايتدكدنصكره براغاج اوزرنده ايكى اربعين چيقاروب اوراده صبراً وفات ايلدى واصلاح عالم ايچون بومثللو كلنلرك دردنجيسى اولدى ديرلر . وچين وژاپونيادە اولان بودالر اولكى قولى وهنده بولنان بودالر ايكنجى قولى قبول ايدرلر وبو مذهبه چينليلر (فو) وژاپونياليلر (لامه) وسيبريالىلر (شامه) تعبير ايلرلر .

بومذهبك خلاصهٔ احكامى اوهام وخيالدن عبارت وغير تام اولان اشبو دنياى دنئ مادىدن تبرى ومسافات منوره‌نك مافوقنده غير فانى اولان عقل كامله وصول هرعاقل ايچون لازم اولديغنى اقرار ودرجهٔ كامله واصل اولان (بودا) ارواحندن برينك اشبو دنياى مادىيه باغلانمش اولنلرى قورتارمق ايچون ارض اوزرينه اينوب تجسد ايلديكنى وتجسد ايدن اويله بر بوداوفات ايتديكى زمان احكامك ديكرينك ورودينه دكين جريانى وحق سبحانه وتعالينك صورت واشكالدن منزه وخالق وقادر اولدوكنى تصديقدن عبارتدر مرقوم شاكونينك يوز سكز جلدى جامع اولان (غانژ) وايكيوز قرق جلدى جامع اولان (دانژ) نام كتابلرى هندستان كتبخانه‌سنده محفوظدر بودا هندجه علامه معناسنه‌در واصلاح نفس ايدن وخلقى تربيه ايله مشغول اولان بودا عالملرندن بعضيلرينه دخى بونامك ويرلديكى واردر بو مذهبى قبول ايدنلرك اليوم مقدارى اوچيوز التمش مليون تخمين اولنه‌يور .

§

﴿ بودروم ﴾ — ايدين ولايتى داخلنده واقع منتشا سنجاغنه ملحق برقضا مركزيدر . بوشهر دوريدلر زمانىده انشا اولنمش واليوم معمور وابادان بولنمشدر ونفوس التى بيك رادەسنده‌واسكله‌سى ايشلك وتجارتكاهدر . برروايتده مورخ هردوت ايله (دنيس) بوراده دنيايه كلدى .

(قارى) حكمدارلرندن مشهور (موسولوس) كه زوجه‌سى معرفتيله يابلش اولان وعجايب سبعهٔ عالمدن معدود بولنان تربه‌سى بودروم جوارنده ايدى (موسوله) كلمه‌سنه نظر بيوريله .

§

﴿ پودوليا ﴾ — روسيه دولتنك غرب جنوبيده برايالتى وكرسيسى

(قانیج) شهریدر بوراسی لهستان اداره‌سنده ایکن سلطان عثمان خان ثانی حضرتلری بالذات محاصره وفتح ایدوب نابی مرحوم دخی (قانیجا) نامیله برتاریخچه تألیف ایتدی. لهلولرك (١٧٦٢ م و ١١٧٦ ﻫ) تاریخنده روسیه اسارتندن قورتلمق اوزره اعلان اتفاق ایتدکلری (بار) شهری ایالت مزبوره داخلنده‌در.

§

﴿ بودین ﴾ — الیوم اوسترپا دولتی ممالکندن اولان مجارستان ولایتنك بلاد مشهوره‌سندندر بوکا شمدی اوسترپالولر (بوده) یاخود (اوفن) دیرلر. بودین شهری طونه‌نك صاغ طرفنده اللی بشبیك نفوسی جامع برکوزل شهردر (١٥٢٦ م و ٩٣٣ ﻫ) تاریخنده سلطان (سلیمان) حضرتلری وارادین وامثالی اون برقلعه ایله برابر بوراسنی دخی ضبط ایدوب خیلی زمان صکره ینه مجارلیلره یکمشیدی.

§

﴿ بور ﴾ — ١٢٢٥ سنهٔ میلادیه‌سنده (کیلوساق) و (تنار) نامان حکیملرك واسطهٔ تحقیقلریله اثبات وجود ایتمش برجسم عنصریدر (حامض بور) نام جسم مرکبدن استحصال اولنور و(رکمی بور) و(بللوری بور) برصورت مخصوصه‌ده استخراج اولنمنده بولنان اقسامندندر.

کیسی یشیلجه رنکلو اولور والك شدید درجهٔ حرارتده اریر بللوریسی ایسه شفاف وبعضاً رنکسز واکثریا اچیق صاری ویاخود قرمزیدر وقوهٔ انکساریه‌سی الماسك قوهٔ انکساریه‌سنه شبیه وغایت سرت اولمغله یاقوت دنیلان جوهری چیزر والماسه جلا ویره‌بیلور.

بور قرمزی درجهٔ حرارتده آزوت دنیلان غازی بلع ایدر ورکمی بور مولد الحموضه درونده وحتی هواده تسخین ایدلسه سرعتله یانه‌رق (حامض بور) حالنه تحول ایلر.

§

﴿ بورا ﴾ یاخود (بوراس) — اسکی یونانیلرك پوبراز روزکاری آلهی اعتقاد ایتدکلری شخص موهومك اسمیدر. بوحریف وقتیله اتنه قرالی اره کنه‌نك هوایی مشرب اولان قزینی قاپوب کوتورمش ایمش.

بونك صورت مجسمه‌سنی صاچنك وصقالنك اوزرینه قار یاغمش انسان شکلنده پیارلر ایدی .

§

﴿ بوران ﴾ — خلفای عباسیه‌دن مأمونك زوجه‌سی ووزیری سخیٔ مشهور حسن ابن سهلك کریمه‌سیدر مشار الیهانك مأمونه تزوجی اثناده ترتیب ایدیلان سورك عالم اسلامیتده برنجی درجه‌ده مطنطن برسور اولدیغی لیلهٔ زفافده قرق بطمان عنبردن معمول برموم یاقلمسی وجله کاه عروسه آلتون تل ایله طوقونوب اوزری شهدانه اینجولرله دونادلمش حصیر فرش ایدلمسیله مستدلدر حریری مرحوم مقامهٔ تبریزیه‌سنده (وبلقیس بعرشها وبوران بفرشها) دیو اشبو حصیره اشارت ایتمشدر مشار الیها حسن عالمهاسیله برابر غایت عاقله وادیبه اولمغله زفاف کیجه‌سی بالتصادف کندنده اولان نمازسزلق معذرتنی (اتی امر الله فلاتستعجلوه) دیه‌رك زوجنه افهام ایلمشدر (بورانی) دیدیکمز طعام مشار الیهایه منسوبدر .

§

﴿ پوراوه ﴾ یاخود (پوروس) — هندستان راجه‌لرندن یعنی حکمدارلرندن برمشهور ذاتدر . اسکندر رومی آسیاده ایران شاهی (دارا) یی مغلوب وملکنی کاملا ضبط وبخارادہ بر مدت آرام ایتدکدنصکره (٥٢٦٨ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچیوز یکرمی التی سنه مقدمنده (آتك) یعنی (سند) حکمدارینك معاونت ودلالتیله پنجابدن اوچنجی (چلم) نهرینی کچوب (ستلیج) نهری کنارنده اشبو (پوراوه) یی بوزدی وکندوسنی طوتوب حضورینه جلب وسکانه معامله ایده‌یم دیو سؤال ایلدکده (شان پادشاهی اوزره معامله ایت) دیمسی اوزرینه اسکندر خط ایدوب ملکنی ترك وحکمدارلقده ابقا واورادن بابله عودت ایلدی .

§

﴿ بوربون ﴾ — افریقای شرقیده کائن مادا غسقار جزیره‌سی منسوباتندن وفرانسه دولتی مستملکاتندن برمشهور اطه‌در بوراده کاپتلو قهوه چیقار فرانسه‌ده پك چوق زمان سلطنت ایتمش بر خاندانك اسمی دخی (دوق دوبوربون) اولوب سلاله‌سندن الان برچوق پرنسلر موجوددر .

§

﴿ پورتکیز ﴾ یاخود (پورتوغال) — اوروپای جنوبیده برقراللقدر وزیر تصرفنده اولان ممالك شمالا غالیسی وشرقاً لیون واسپانیاده واقع (استرامادور) واندلس وجنوباً بحر محیط اطلاسی ایله محدود در وجنوبدن شماله طوغری طولی ٥٧٦ وعرضی ١٦٨ کیلو مترودر واهالیسی اوروپاده درت ملیون یدی یوز قرق یدی بیك وقطعات سائره ده درت ملیوندن عبارت اولوب اوروپاده اولنلری (سیل تیبریئن) فاملیاسندن اولهرق قتولك مذهبنده بولنورلر وکندولرینه مخصوص پورتکیز لسانیله تکلم ایدرلر بودولت برقرالیت اولهرق حکومت مشروطهٔ عمومیه اوزره اداره اولنمقده در ومقر اداره سی ایکیوز یتمش ایکی بیك نفوسی جامع اولان (لیزبون) شهریدر.

پورتکیز قطعه سنك استرامادورك جهت جنوبیه سندن ماعدا اراضیسی اکثریا طاغلق اولوب اووه لرنده زیتون وانجیر ولیمون و پورتقال وعسل وقرمزیتیشور وفیروزه وامثالی ذیقیم طاشلر وهر نوع معدنیات بولنور.

پورتکیز قطعه سی التی عصر قدر روما دولتی اداره سنده قالوب (٥٥١٤ خ) تاریخنده یعنی میلادك سکسان سنه مقدمنده (سه ریوروس) نام کمسه واسطه سیله استقلال بولدیسه ده وفاتندن صکره برمدت واندالله و (٤٠٩ م) تاریخنده (الان) نام بار بارلره و (٥٨٥ م) تاریخنده ویزیغوتلره کچدی و (٧١١ م و ٩٣ ه) تاریخنده عربلر هجومه باشلایوب ویزیغوتلرله اوغراشه رق خیلی محللرینی آلدیلر و (١١٣٨ م و ٥٣٣ ه) تاریخنده پورتکیزلر اسپانیا حمایه سنده بولندیغی حالده اسلامه پك چوق غلبه وخیلی ممالك استرداد ایلدکلرندن رئیسلری اولان برنجی الفونس مکافاتاً قرالاق عنوانه نائل اولدی واسپانیولر بونلری برآرهلق ینه حمایه یه آلوب (١٦٤٠ م و ١٠٥٠ ه) تاریخنده انکلیزلرك مداخله سیله ینه ترك ایلدی ایسه ده پورتکیزلر تجارت وصناعت وخصوصات صرافیه جه انکلیزلرك غلبه سندن قورتیله مدیلر وزیر تصرفلرنده اولان (برهزیلیا) ولایتنی انکلیزلرك کندو ملکاری کبی اداره سنه صبر وتحمل وبوصبر وتحمل ایله فرانسزلرك سوء نیتندن تخلیص کریبان ایلدیلر وعاقبت برهزیلیانك (١٨٢١ م و ١٢٣٧ ه) تاریخنده اعلان ایتدیکی استقلالی تصدیقه و (١٨٥١ م و ١٢٦٧ ه)

تاريخنده مارشال (مسالدانها) نك تشويقيله ظهور ايدن اختلال داخلى نتيجه‌سنده متروك ادارهٔ مشروطه‌نك احيا وابقاسنه ودرت سنه صكره قانون اساسينك وضعنه مجبور اولديلر .

(پورتوغال) نامى (پورتو) نام قونتلفدن مأخوذدر . (حكومت) كلمه‌سنه دخى مراجعت بيوريله

§

﴿ پورتو ويكو ﴾ — اسپانيانك بيوك انتيلرندن برى اولوب الك زياده شرق جهتنده واقعدر و شكلى مربع الاضلاع وقائمة الزوايا شكلنه مشابهدر واليوم بش يوزبيك نفوسى جامعدر كه بونلردن نصفى سياه وياحبشى واللى بيك نفوسى اسپردر مقاراره سى ساحل شمالى اوزرنده واقع (سان ژوان پورتوريقو) نام شهردر اشبو اطه برقپودانلق عمومى تشكيل ايلر ساحللرى غايت كيرشلى چيقنتليدر شرقدن غربه ممتد برسلسلهٔ جبالى اولوب اشبو طاغده انهار ومجارئ متعدده نبعان ايدر و هواسى معتدل واراضيسى محصولدار اولوب شكر قهوه توتون پموق وامثالى يتيشور « وانشا آته مخصوص اغاجلرى كليت اوزره بولنور حيوانات بريه و بحريه غايت مبذولدر .

بواطه (١٤٩٣ م و٨٩٩ه) تاريخنده (خريستوف قولومبوس) معرفتيله كشف اولندى واوزمان التى يوز بيك يرلى نفوسى جامع ايكن (١٥٠٩ م) تاريخنده اوراده متوطن اسپانيولر اهالئ مزبوره‌يى معادن اخراجى ايچون چالشديردقلرينه بناء پك آز برمدت ايچنده اكثريسى تلف اولديلر .
اون يدنجى عصر اوائلنده انكليزلر مذكور اطه‌يى ضبط ايدوب چوق زمان كچمكسزين ينه صاحب اولى اولان اسپانيالولره ترك اتمشلردر .

§

﴿ پورت سعيد ﴾ — (باب السعيد) كلمه‌سنه نظر بيوريله .

§

﴿ پورتو ﴾ — پورتكيز دولتى ممالكندن (دورو) نهر مشهورى فمى اوزرنده يوز بيك نفوسى حاوى برشهر شهيردر (او پورتو) دخى

دنیلور شرابی پك مشهوردر قدیماً پورتکیزه و یرلمش اولان (پورتوغال) نامی اشبو شهره نسبتله و یرلمش ایدی

§

﴿ پورتو پرنس ﴾ — امریقای وسطاده بیوك آنتیل اطه‌لرینك ایکنجی درجه‌ده جسیمی اولان حایتی اطه‌سنده ینه (حایتی) نامنده اولان جمهوریتك مرکز حکومتدر واهالیسی اکثریا اوروپا واسپانیا مهاجرلریدر.

§

﴿ پورتوریقو ﴾ — آمریقاده بیوك آنتیل اطه‌لرندن معدود واسپانیا دولتی زیر تصرفنده بیوجك بر اطه‌در و مرکز اداره‌سی (سن یوان) شهریدر واهالیسی کافهٔ اسپانیا مهاجری اولمق اوزره برملیون درتیوز بیك تخمین اولنمقده در (حکومت) کله‌سنه دخی نظر بیوریله

§

﴿ بوردو ﴾ — پارسك بشیوز التمش کیلو مترو جنوب غربیسنده و (غارون) نهرینك بحر بالطفه منصب اولان محلی جوارنده برکوزل شهردر و بیك قدر سفینه آلور برمعتبر لیمانی و یوز طقسان درت بیك نفوسی ومکمل یول وکوپری ومکتبلری وبغچه‌لری واردر بوراده اعلا ومشهور برنوع شراب چیقار و بوشرابه چوق محلده تقلید ایدیلور ایسه‌ده ممکن اولهمز.

﴿ بوردور ﴾ — قونیه ولایتی داخلنده وقونیه‌نك الی ایکی ساعت بعد جنوبیسنده برسنجاق مرکزیدر درونده اون طقوز جامع واون مسجد ویکرمی اوچ مکتب و بشبیك طقوز یوز بوقدر نفوس بولنوب منقسم اولدیغی التی قضا ایله برابر مجموع نفوسی قرق بیکه بالغدر واراضیسنده هرنوع محصولات یتشدیکی کبی حریر ودخان وافیون دخی حاصل اولمقده در بوردورك برساعت شمالنده طولاً سکز وعرضاً برساعت مقداری ممتد اولمش برکوی واردرکه بوکوی (چوروك صوکولی) و (بوردور کولی) نامیله یاد اولنور صویی غایت آجی اولدیغی جهتله درونده بالق وسولوك بولنمدیغندن بشقه اصابت ایتدیکی محالرده نباتات بیله حاصل اولمدیغندن

اهالیجه برقطره فائده سی یوقدر فقط ساحلنده کائن (کجبورلی) قضاسی قراسندن ایکی قریه اهالیسی کسدکاری اودون وسائر اخشابی قایقلره تحمیل ایدوب بوکول واسطه‌سیله قصبه‌یه ایندیررلر. بوردورك باغ و باغچه‌لری اوچ ساعت بعد جنوبیسنده اولان (چینه) قریه سندن ظهور ایدن (کول پیکار) نام صو واسطه سیله سقی اولنوب اشبو صو مارالذکر چوروك صو کولنه منصب اولور.

§

﴿ بورکاوجه مصطفی ﴾ — یلدیرم بایزید خان اولادندن (موسی) چلبینك قاضیعسکری فخرالدین علمادن شیخ بدرالدین محمودك کتخدالغنی ایتمش برشخصدر. چلبی سلطان محمد خان حضرتلری طرفندن شیخ مشارالیه یومی بیك اقچه تقاعدلك احسانیله ازنیقده اقامته مأمور ایدلدیکی صره‌ده مرقوم (بورکاوجه مصطفی) آیدین طرفنه واروب شیخ مومی الیهك نامنه اوله‌رق باشنه اوچ بیکدن زیاده سواری و پیاده اهل‌فساد طوپلایوب و بر روایتده ادعای نبوت ایدوب خلقی اضلاله باشلامش اولدیغندن پادشاه مشارالیهك شهزاده سی اماسیه حاکمی سلطان مراد حضرتلری مفسد مرقومك ازاله سنه مأمور اولدی ومشارالیه مستوفی عسکر ایله کلوب ولایت مزبوره داخلنده واقع (قره برون) نام محلده مرقومی اون بیکدن آرتق عونه‌سیله برابر اخذ وکرفت وقتل ایدرك سرمقطوعنی پدری مشارالیهه کوندردی.

§

﴿ بورنو ﴾ — افریقا قطعه‌سنك وسطنده و (حاد) کولنك جهت غربیسنده برحکمدارلقدر ومقر اداره‌سی (قوقا) شهریدر واهالیسی زنجی وعموماً اسلام اولمق اوزره ایکی ملیونه قریبدر واراضیسی غایت سیجاق ایسه‌ده اپیجه محصولدار اولوب فقط هرطرفی مزروع دکلدر. بوراده مانده ودوه وطاوغلك اعلاسی بولنور. خراب اولان قدیم بورنو شهرینك نره‌ده اولدیغی بر درجه‌یه قدر حس اولنمقده‌در.

§

﴿ بورنه‌ئو ﴾ — یاخود (بورنای) — بحر محیط هندیده سوندا

یاخود مالز یا اطه‌لرندن بر بیوك اطه‌در بو اطه فلنك جدید دن صکره دنیانك الك بیوك اطه‌لرندن صایلور . اوزرنده التی حکومت و (مالایو) و (بوکیس) و (دایا) نامله یاد اولنان التی ملیون اهالی موجود اولوب یالکز جنوب طرفنده کی حکومتلر فلمنکاولره و یرکو ویرمکده وقصوری بالاستقلال اداره ایتمکده در و اهالئ مرقومه‌نك اکثریسی یعنی مالایو و بوکیس جنسی اسلام و قصوری مجوسیدر وتعیشلری بر اغاجك ساقو نامنده دقیقله بالقدن ومشغولیتلری قورصانلقدن عبارتدر اراضیسی غایت سیجاق اولدیغندن اهالی عریان اوله‌رق کزرلر وبر بریله اره‌صره محاربه ایدرلر ومحاربه‌ده اوق ویای قوللانورلر .

(بورنه‌ئو) اطه‌سنده التون وکموش وسائره معدنلری واردر و برطاغدن الماس دخی چیقمقده‌در لکن هواسی غایت وخیم اولدیغی کبی غرب جهتنده یغمور وروزکارلرلك کثرت وشدتندن اهالی پك چوق زحمت چکرلر وسیل قورقوسندن اکثری خانه‌لرینی قازیق اوزرینه یپارلر .

§

﴿ بوز ﴾ — انجماد کلمه سنده محرردر . عملی بوز دخی اون بر درهم (آزوتیت دامونیاق) واون درهم (کهرچله طوزی) واون التی درهم (کبریتت سود) کوزلجه سحق وقرق درهم عادی صو درونده حل اولندقدن صکره طولی بر شیشه درونه بش التی درهم تمیز صو قونوب مذکور اجزالی صو یك درونه وضع اولنمغله حاصل اولور . بونك دها بر قاچ نوعی وار ایسه‌ده الك قولایی بودر .

§

﴿ پوزان ﴾ — پروسیا ولایاتنك الك جنوبه دوشنیدر واراضیسی غایت منبت و محصولداردر واهالیسی عموماً لهلی اولوب تجارتی همان کافة یهودیلره منحصر کبیدر ومرکز اداره‌سی (ورات) ایرماغی اوزرنده واقع واللی درت بیك نفوسی جامع اولان (پوزان) شهریدر و (نیزن) و (برومبرغ) بلاد مشهوره سندندر .

§

﴿ پوزانیاس ﴾ — جاهیر یونانیه‌دن اسپارت حکومتنك امرای

عسکر یه‌سندن بر مشهور و بهادر ذاتدر (۱۴۰۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك درت یوزسکسان سنه مقدمنده فرس حکمداری برنجی (سرخس)ك پدری زماننده کی مغلو بیتك آجیسنی چیقامق ایچون بر قاچ ملیون عسکر واکا کوره دونمـا ومهمات ایله یونانستانه هجوم ایتدیکی زمان اشبو یوزانیاس یونان عسکرینه باش قوماندان اولمش و محار به‌یی قزانمش ایدی صکره سن عجمله طرفدارلق ایتدك دیو اتهام واعدامنه حکم ایتدکلرندن بیچاره قاچوب یونانیلرجه ملاذ مقدسه‌دن اولان (پلاس) معبدینه دوشدی وارقه‌سی صره قوغالبان مأمورلر معبد مذکوره کیروب چیقارمغه مقتدر اولهمدقلرندن قپوسنی قپایوب ایچروده آچلقله تلف ایتدیلر.

§

﴿ بوزجه اطه ﴾ — قلعهٔ سلطانیه بوغازی خارجنده بحر سفید اطه‌لرندن برکوچك اطه‌در وطولی طقوز وعرضی بش کیلومترواولوب درونده یدی بیك اهالی واردر بوراسنی (۱۳۷۶ م و ۷۷۸ ه) تاریخنده جنویزلر آلوب وندیکاولر جنویزلردن و دولت علیه دخی و ندیکاولردن ضبط ایلدی. نام قدیمی (تنه دو) در.

§

﴿ بوزقیر ﴾ — قونیه‌نك اون سکز ساعت غرب جنوبیسنده یدی یوز نفوسی شامل بر قضا مرکزیدرکه بو قصبه (سرستاد) نامیله دخی زبانزد اولوب مع توابع اون بیك ایکی یوز طقسان اوچ نفوسی جامعدر درونندن (بوز قیر) پیکاری نامیله جریان ایدن پیکار قصبه‌نك طرف غربیسنده واوچ ساعت بعدنده کائن قره حصار قریه‌سی جوارنده‌کی طاغدن ظهور وقضاء مذکوره تابع (فارط) و (پیکارجق) قریه‌لرندن و (بیلویران) ناحیه‌سی داخلندن مرور ایله یکیشهری کولنه منصب اولور.

§

﴿ بوسنه ﴾ — روم ایلنده بر ولایتدر ووسعتی عرضاً ایکیوز وطولاً اوچیوز کیلومترودر وسرای قصبه‌سی سلطان محمد الثانی

حضرتلرینك (١٤٦٢ م و ٨٦٧ ه) تاریخنده اورالری فتح ایتدیکی زمان (میقلیاسقه) نهری کنارینه یاپدیردیغی سرای مناسبتیله معمور اولدیغندن سرای بوسنه دنیلمش ومرکز ولایت (تراونیك) قصبه‌سی ایکن مؤخراً سرایه نقل اولنمشدر .

نفس سرایده ثلثانی اسلام اولمق اوزره التمش بیك اهالی و یوز بر جوامع شریفه واوچ کلیسا و مدارس ومکاتب واردر وعموم بوسنه اهالیسی بر ملیون اوچیوز بیك تخمین اولنمقده‌در .

بوسنه ولایتی (١١٢٧ م و ٥٢١ ه) تاریخنده مجارلر اسلاوونیا قرالندن الوب برمدت اداره ایتدکدن صکره بوسنه‌لیلر استقلالرینی اعلان ایلدیلر ایسه‌ده اوتوز بر سنه‌دن زیاده محافظه ایده‌مدیلر و (١٤٠٠م و ٨٠٣ ه) تاریخنده یلدیرم (بایزید) خان حضرتلرینك اولطرفه عزیمتی تحقق ایلدکده اطاعت وحمایهٔ دولت علیه‌یی قبول ایلدیلر و(١٤٦٢ م و ٨٦٧ ه) تاریخنده سلطان محمد الثانی حضرتلری بالذات کیدوب حرباً اخذ وممالك دولت علیه‌یه الحاق ایلدی .

بوسنه‌نك اورمانلری وصولری واراضیسی غایت زنکین ولطیفدر و قلیج وسلاح اعمالی کبی صنایع اپیجه ایلرولمشدر .

§

﴿ پوصله ﴾ — بحریونك و خریطه اخذ ایدن مهندسینك استعمال ایتدکلری آلتلك اسمیدر . اورو پالیلر آلت مزبورك ایجادینی ایتالیا هنزورانه نسبت ایدرلر ایسه‌ده اهرام مصریه وجوهنك پوصله جهاتنه موافق بولنمسنه نظراً پوصله‌نك دها اولدن موجود اولدیغی اکلاشیلور . آلت مزبور برمحلك قطبلردن کچن نصف النهار جغرافیسیله نصف النهار مغناطیسی بینده اولان انحرافی شرقی ویاغربی اوله‌رق کوسترر وبو انحراف ایسه کرهٔ ارضك هربر نقطه‌سنده مختلف اولوب انجق درت محلده نصف النهار جغرافی ایله نصف النهار مقناطیسی منطبق اولمقله انحرافك صفره منجر اولدیغی وحدود عراقیه‌ده دخی صفره منجر اولمق اوزره بولندیغی و درسعادتده انحراف پوصله‌نك (٧) درجه و (٣٢) دقیقه ایدوکی فنجه معلوم اولور .

بحريونك (پركار بحرى) و يا (پركار انحراف) ديدكارى دكز پوصله‌سى اكثر سفاينده مشهود اولديغى وجهله پرنجدن مصنوع بر قوطى ايچنده متحد المركز ايكى چنبر و برمحور ايله موضوع برآلت اولوب تجتنده بولنان برقورشون لوحه ايله دائما افقه موازى طورمسى تأمين اولنمش و قوطينك قعرينك مركزنده مركوز اولان برميلك رأسنه دخى تحتنده نصف النهار مقناطيسى يى ارائه ايدر مقناطيسلى برابره يى حاوى واوتوز ايكى روزكارك هبوبى جهاتنك تقسيماتنى محتوى اوله‌رق برياض مقوا قونلمشدر مذكور پوصله سفينه‌نك دومن محلنه يقين اوله‌رق قونيلوب و سفينه‌نك حركته باشلديغنده اول امرده واره‌جغى يرك روزكارينك قنغى طرفه اولديغى جغرافيا خريطه‌سنده بولنوب پوصله‌ده (خط صادق) دنيلان استقامتله برجهتده بولنديرلمق اوزره دومن اداره اولنور وسفينه‌يه يول ويريلور خريطه اخذ ايدن مهندسلرك استعمال ايتدكارى پوصله‌دخى مربع الشكل برتخته قوطى ايچنده موضوع واوزرى جام ايله مستور برمعدنى لوحه‌نك اوزرينك ٣٦٠ درجه‌يه تقسيم اولنمش بردائره ايله اشبو دائره‌نك مركزنده مركوز بر ميلك اوزرنده نصف النهار مقناطيسى يى كوسترر برابره‌دن عبارت اولوب بو آلتده بلانچته جهتنه قونيلور و ياننده برمحور ايله مربوط اولان واشيايى باش اشاغى كوسترمكده بولنان بردوربين ايله بعض نقاطه باقيله‌رق بلانچته اوزرنده نيرنكى دنيلان مثلثلر تشكيل اولنور . چينلولرك (٣٥٠٠ خ) تاريخلرنده پوصله استعمال ايتدكارى تواريخده مقيددر واوروپايه ادخالى و نديكلى (مارقوپولو) واسطه‌سيله ايدوكى ادعا اولنيور ايسه‌ده مرقومك اورو پايه عودتى (١٢٩٥ م و ٦٩٥ ه) تاريخنده وقوعبولديغندن وحالبوكه (١١٨٨ م) تاريخنده پوصله‌نك اوروپاده (مارينت) نامیله استعمال اولنديغى بعض كتب يونانيه‌ده مسطور بولنديغندن ادعاى مذكورك بطلانى مرتبهٔ ثبوته واصل اولور . پوصله‌نك اوروپاده اصل شيوع و احتياجات بحريونه موافق صورته افراغى (١٣٠٠ م و ٧٠٠ ه) تاريخنده (فلاديبوجيوجا) نامنده بر ذات معرفتيله وقوعبولدى .

﴿ بوفون ﴾ — طبیعیوندن فرانسه‌لی برذاتدر . بوذات ایتالیاده وانکلتره‌ده تحصیل علوم ایتدکدن صکره بعض تطبیقاته دخی کیریشوب برچوق مسئله‌یی ایضاحه و تاریخ طبیعینك برنجی جلدینی تألیفه موفق وبوسبیله قونت رتبه‌سنه نائل اولدی ومؤخراً حیواناتك اخلاق ودرجهٔ فراستنی تعریف یولنده برکتاب یازدی ومقعر آینه‌لر حقنده برچو تدقیقات اجرا ایلدی .

مومی الیه (۱۷۸۸ م و ۱۲۰۳ ه) تاریخنده وفات ایتمش و تاریخ طبیعیسی مؤخراً اوتوز التی جلد اولمق اوزره طبع وتمثیل اولنمشدر .

§

﴿ بوقلمون ﴾ — کرتنکله‌یه مشابه برحیوانك اسمیدر و بوحیوانك دریسی مویشلی اولدیغی وکونش اوردیغی زمان تلون ایتدیکی ایچون بونامی ویرمشلردر . متلون وثباتسز آدملره دخی بوقلمون مزاجلی دیرلر .

(حشیشهٔ بوقلمون) سملی براوتدر وبواوتك برقاچ نوعی اولوب هر نوعنك اسمی بشقه‌در (صارمسق اوتی) (یرپلاموذی) (بیشه‌جك) (قیصه‌جق محموده) (شوکة البیضا) (بت اوتی) (قورتلیجه) حشیشهٔ بوقلمون انواعندندر .

حکما حشیشهٔ مرقومه‌یه (اسطافیذکری) تعبیر ایدرلر وسم حکمنده اولان جوهرینه (دلفین) دیرلر .

اطبانك ۳ کهرچله و ۲ پلین طوزی و ۱ حمض اخیر منفانز ایله یاپدقلری بر نوع یشیل صویك اسمی دخی (قلمون مینه رال) در وبونام صویك درحال برقاچ رنکه کیردیکی ایچون طاقلمش اولدیغنه نظراً قلمونك قلموندن محرف اولدیغنه شبهه یوقدر .

اشبو بوقلمون کله‌سنی وقتیله شعرا اپیجه سرمایه ایتمشلر وتشبیهات وکنایات اوله‌رق قوللانمشلر ایدی .

مثال

﴿ بیت ﴾

اندرین کارکاه بوقلمون
کل امر بوقته مرهون

﴿ بيت ﴾

رنك نيرنكنه الدائمه بو چرخ دونك
نقش الوان ديه كوسترديكيدر بوقلمون

§

﴿ بوكووين ﴾ — اوسترياده بر ايالتدر . اشبو ايالت شمالاً وغرباً (غاليسيا) و جنوباً وغرباً مجارستان وترانسيلوانيا و شرقاً بغدان وروسيه ايله تحديد اولنور نفوسى اوچ يوز التمش بيك راده‌سنده‌در مقر اداره‌سى (چرنوويج) شهريدر كه بوشهر (پروت) نهرينك جهت يمينى اوزرنده وويانه‌نك جانب شرقيسندن ٧٤٠ كيلومترو بعد ومسافه‌ده اوله‌رق اون ايكى بيك اهالى يى جامعدر . بوكووين بغدان ممالكندن معدود ايكن (١٧٧٧ م و ١١٩١ ه) تاريخنده آيريلوب غاليسيايه الحاق اولندى .

§

﴿ بولاق ﴾ — مصر قاهره‌نك شمال غربيسنده وايكى كيلومترو بعدنده ونيل اوزرنده واروش وليمان كبى عد اولنور بر شهردر واهاليسى اون سكز بيك راده‌سنده اولوب درونده والئ اسبق متوفى (محمد على) پاشا زمانده يابلش هر درلو فن ايچون متعدد مكتبلر واردر . بوراسى (١٧٩٩ م و ١٢١٤ ه) تاريخنده فرانسزلر طرفندن احراق اولنمشيدى . بولاق مطبعه‌سنك دقتى مناسبتيله اوراده طبع اولنان كتابلر دائما معتبر طوتيلور .

§

﴿ بولتاوه ﴾ — روسيه دولتنك بسارابيا اوزرنده ايكى مليون نفوسى جامع بر ولايتدر اسوج قرالى تيورباش دنيلان اون ايكنجى شارلى (١٧٠٠ م و ١١١٢ ه) تاريخنده روسيه اوزرينه هجوم ايدوب بولتاوه محاربه‌سنده مغلوب ودولت عليه‌يه التجا ايتمش ايدى . (شارل) كلمه سنه نظر بيور يله .

§

﴿ پولونيا ﴾ ياخود (لهستان) — اوروپاده دوچار انقراض اولمش بردولتدر بودولتك تحت تصرفنده اولان ممالك چوق كره تبدل وتغير

ایدوب آکثر زمانده بحر بالطق وقره‌دکز و (دینه پر) نهرلری ایله محدود قالدی ونفوسی اون‌ایکی واون‌بش ملیونه رسیده اولدی وپك چوق مدت مشهور (وارشاوه) شهری مقر سلطنت اتخاذ اولندی . پولونیانك اراضیسی صفوق ایسه‌ده محصولدار ولطیف الهوادرواورمانلری ومعدنلری چوقدر .

پولونیاده قراللق (١٥٧٢ م و ٩٨٠ ه) تاریخندن صکره انتخاب اهالی ایله اولمغه باشلادی و براره‌لق اجابندن بیله قرال انتخاب وقبول اولندی لکن عسکر جمع وتحریری و محاربه و مصالحه قراری کی بیوك ماده‌لره قرالر قارشدیرلیوب بومقوله خصوصات (دیت) تعبیر اولنان وکلا محلسنده رؤیت اولنور اولدی . لهلولر قرال انتخابنی مسلحاً برصحرایه طوپلانوب اوراده آت اوزرنده اجرا ایدرلر ایدی .

لهستان اهالیسنك آکثریسی قتولك وپاپاسلری غایت زنکیندر ویهودیلر بوراده خیلی رغبت وحرمت کوردکلریچون لهستان یهودیلرك جنتیدر دیو شهرت بولمشدر .

لهستان (١٠٠٠ م و ٣٩١ ه) تاریخنده المانلرك حمایه‌سندن قورتیلوب قرالیتنی اعلان ایلدی ونیجه‌سنه‌لر اختلالات داخلیه ایله ومغوللرك مهاجمه‌سیله اوغراشوب (١٣٠٦ م و ٧٠٦ ه) تاریخنده قرالیت مذکوره تقرر ایلدی وبراره‌لق پروسیای غربینك همان نصفنه وبوهمیا ومجارستاندن بعض ممالکه مالك اولدیسه‌ده دولت علیه‌نك استیلاسندن کوز آچه‌مدی و (١٥٧٣ م و ٩٨١ ه) تاریخندن صکره انتخاب اصول قدیمه‌سنك تغیری وپروتستانلرك ظهوری ونظامات محلیه‌نك تشویشی ملابسه‌سیله اسکی اقتدارندن دوشدی و (١٦٨٣ م و ١٠٩٥ ه) تاریخنده ویانه‌یی استیلایه تقرب ایتمش اولان دولت علیه اردوسنی رجعته مجبور ایدن (ژان سوبیسکی) پولونیا دولتنی اپیجه جانلاندیردی وبعض نظامات وضع ایلدیسه‌ده براره‌لق (سناتو) نك ارتکاب وخطاسیله روسیه قپانچه‌سنه قیصیلدیغندن موسقوه عهدنامهٔ مضره‌سنی امضایه مجبور اولدی ومؤخراً قتولکلر ایله پروتستانلر بیتنده ظهور ایدن اختلاف ومجادله اوزرینه روسیه ایشه قارشمغه باشلادی و (١٧٦٤ م و ١١٧٨ ه) تاریخنده مشهور (قترینه) سوکیلیسی اولان (پونیاتوفسکی) بی

لهستان قرالی انتخاب ایتدیردی ودرت سنه صکره اوروپا دولتلرینك مشغولیتنی فرصت اتخاذ ایدرك پروسیا ایله وقرال مومی‌الیهك موافقتیله لهستانه عسکر صوقدی وفرانسه دولتی اکرچه بردرجه‌یه قدر صورت مخالفتده بولندی ودولت علیه‌یی بالتشویق روسیه اوزرینه اعلان حرب ایتدیردیسه ده فعلاً معاونتی اولمدی . ودولت علیه دخی لهلولری کندوسنه معین ظن ایدر ایکن جنرال (پوتوسکینی) فرقه‌سندن ماعداسنی بالعکس روسیه‌یه طرافدار بولدیغندن یالکز باشنه روسیه ایله اوغراشوب نهایت مغلوب اولدی وقترینه (٧٧٢ م و ١١٨٦ ه) تاریخنده پروسیا و اوسترپا دولتلریله سوزی پیشیروب لهستانك برنجی مقاسمه‌سنی یاپدی وبو مقاسمه‌ده شرقی غالیچیا اوسترپایه وبیاض وسیاه روس وبعض پولونیا روسیه‌یه وپروسیا جهتنده اولان بعض ممالك جهاز اولمق اوزره (برانده بورغ) خاندانندن دوشدی وبر ولایت قدر ممالك دخی لهستان قرالیتنده قالدی .

(١٧٩٠ م و ١٢٠٥ ه) تاریخنده روسیه دولت علیه واسوج ایله محاربه ایتمکده ایکن لهلولرك غیرتکشلری اعادهٔ استقلال ایچون طاورانمق ایستدیلرسه ده موفق اوله‌مدقلرندن ایکی سنه صکره ایکنجی وبراز صکره اوچنجی مقاسمه دخی وقوعبولدی و (١٨٣١ م و ١٢٤٧ ه) تاریخنده لهلولر برشدید اختلال دها چیقاروب التی آی اوغراشدیلر ودولت علیه بیچاره‌لری قورتارمق ایچون فرانسه واوسترپا و اسوج دولتلریله بعض مذاکراته بولندیسه ده انکلتره دولتی موافقت ایتدیکندن اودخی کیرو قالدی ولهلولر نظامات داخلیه‌لریچون موضوع قانون اساسیلرینی غیب ایتدیلر و (١٨٦٣ م و ١٢٨٠ ه) تاریخنده‌کی اختلاللری دخی ایکی سنه دوام ایتدیکی حالده اوروپا دولتلرینك نصیحتندن بشقه برشی قرانه‌مدیلر بونك اوزرینه روسیه دولتی دخی جنرال (مورایف) ی کوندروب بیچاره‌لری فوق‌الغایه تأدیب ایلدی .

§

﴿ بولی ﴾ — قسطمونی ولایتی داخلنده وقسطمونی شهرینك غرب جنوبیسنده واقع ساعت بعدنده برسنجاق مرکزیدر . واووه‌سی غایت کوزل ومحصولدار اولوب هرنوع محصول یتشمکده وکوك بویا وتفتك وکتان

و پرنج کبی شیلر حاصل اولمقده در ونفوس موجوده سی ملحق نواحیسیله برابر اون یدی بیك راده سنده در وسکسان التی جامع واون درت مدرسه واون تکیه و یوز قرق مکتبی وجوارنده متعدد معدن صولری واردر یدی یوز بیك دونم تخمین اولنان جسیم اورمانلرندن پك چوق کراسته یاپیلوب قره دکزه ایندیریلور . اشبو شهر (قلودیو پولیس) نام شهر قدیمك خرابه‌سی جوارینه یاپیلوب مقدما (باستان) نامی ویرلمشیدی .

§

﴿ پولینزیا ﴾ — اوسترالیا قطعه‌سنك حاوی اولدیغی اقسام اربعه‌دن بری اولوب خط استوانك شمال وجنوب طرفلرنده حد احصادن خارج برطاقم اطه‌لری مشتمل اولدیغندن جزایر کثیره معناسنه اولان (پولینزیا) نامی آلمشدر بو اطه‌لرك الك بیوکی (زه‌لاند جدید) اطه‌لریدرکه اشبو اطه‌لر پارسك سمت قدمنده واقع ایکی اطه‌دن عبارت و یوز سکسان بیك نفوسی و برطاقم طاغلری ومرعالری حاوی اوله‌رق انکلتره دولتنك تحت تصرفنده بولنور (ساندویچ) (ناویغاتور) (سوسیته) (تو بوآی) (باس) (غامبیر) (مندانا) (مارکیز) (پاق) اطه‌لری دخی جزایر مشهوره سندندر پولینزیا اهالیسی مازسلاله‌سی فروعنده اولوب بویلری اوزون چهره‌لری بیضی الشکل صاچلری سیاه ودوز کوزلری بیوك قاشلری چوق برونلری یایوان آغزلری کنیش دوداقلری قالیندر بونلرك بعضیلری اهل صنعت وسفر بحریده ماهر وقابل مدنیت ایسه ده ایچلرندن پك چوغی عادات وحشیه‌یی ترك ایتیوب وجودلرینی تمغالیه‌رق حیوانلر کبی کزمکده ویك دیکرینی اکل اتمکده‌درلر .

§

﴿ پولیسپرسون ﴾ یاخود (پولیسپرخون) — اسکندر رومینك بیوك جنرالرندندر . بوذات اسیا محاربانده پك بیوك خدمتلر ایتدیکی ومشهور (اربیل) محاربه‌سنی قزاندیغی حالده اطوار سربستانه‌سنه بناء مشار الیه بونی بر اره‌لق حبس ایتمش ومؤخراً ینه عفو ایلمش ایدی . اسکندرك وفاتندن صکره مرکز سلطنتده یعنی ماکیدونیاده اسکندرك اوغلنه وصی ووکیل سلطنت اولان (انتی پاطری) (٥٢٧٥ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچیوز اون طقوزسنه مقدمنده وفات ایلدکده اشبو (پولیسپرسون)

وصی ووکیل سلطنت انتخاب اولندیسه ده متوفی انتی پاطرك اوغلی (قساندری) حق وصایت پدرمدن بکا انتقال ایتمك لازم ایدی دیه‌رك بر چوق متفقلریله قالقوب بونك اوزرینه هجوم وغلبه ایلدیکندن پولیسپرسون اینولیله التجایه مجبور اولدی ومؤخراً سلطنت دعواسنه قیام ایدن بر پرنس ایله دخی برلشمك استدیسه ده قساندرك مواعیدفریبانه‌سنه قاپیلوب پرنس مرقومی اعدام ایلدیکندن بدنام اولدی و اورادن نره‌یه کتدیکی وره ده نه زمان وفات ایلدیکی بیلنه‌مدی .

§

﴿ پولیویا ﴾ — آمریقای جنوبینك غرب جهتنده بر بیوك جمهوریتدر. بوراسی (پرو) جمهوریتی اداره‌سنده ایکن (١٨١١ م و ١٢٢٦ ه) تاریخنده اسپانیولرك تشویقیله عصیان واون بش سنه متمادیاً محاربه ایتدکدن صکره استقلالرینی اعلان ایلدیلر. مقر اداره‌لری (شوکیذاقا) شهریدر واهالیسی اکثریا هندلی دنیلان یرلی وآمریقالی اولمق اوزره ایکی ملیون اوج یوز یکرمی بشبیك تخمین اولنمقده‌در.
جمهوریت مذکوره رؤساسی بینلنه هر نصل ایسه وقتیله بر نفاق کیرمش اولدیغندن ریاست ایچون الیوم بر برلریله اوغراشمقده‌درلر. (حکومت) کلمه‌سنه دخی نظر بیوریله .

§

﴿بومبادور﴾ — فرانسه مشاهیرنسوانندندرقرال اون بشنجی (لوئی) یی کمال حسن وملاحت وقوهٔ عقل وفراستی سایه‌سنده اسیر زنجیرعشق ومحبتی ایتدکدن صکره (١٧٤٤ م و ١١٥٧ ه) تاریخنده زوج مشروعنی ترك ایدرك قرال مومی الیهك کوستردیکی شوازی سرایینه زینتبخش اقامت وبرسنه صکره دخی (مارکیز) عنوانی وسنوی ایکی یوز بیك لیرا معاش احسانی ایله داخل دائرهٔ قرالی اولوب دولتك وکلا و سفرا عزل ونصبی کبی امورینه ودها بیوك ایشلره پرماغنی صوقفه باشلادی و (١٧٥٦ م و ١١٧٠ ه) تاریخنده المانیا ایمپراطورلق حقنی باویرا (الکتوره) سنه ویرمك ایچون آچیلان ویدی سنه امتداد ایدن محاربه‌نك ابتداسنده اوستریا ایمپراطوریچه‌سی (ماری‌تره ز)ك بومبادوره یازدیغی استرحامنامه اوزرینه بومبادور فرانسه‌یی

بغتةً پروسیا و باویرا اتفاقندن اوسترپا اتفاقنه چویردی وجزویتلرك و (وولتر) ك افكار سقیمه‌سنه طرفدار اولدی فرانسه مادامكه بونك هروقت چیقاردیغی البسه وتزیینات سائره موده‌سنی تقلید مجبوریتنده اولورلر ایدی مرقومه‌نك براخطاریله (سه‌ور) فابریقه‌سی ومكتب حربیه تأسیس وپارس شهری فوق‌العاده تزیین اولندی. فرانسه انقلاب كبیرنده سرایك مصارف دفتری میدانه چیقاریلوب تدقیق اولندیغی صره‌ده مومی الیهانك امریله خزینه‌دن آلنوب بعض انشاآت وسائره‌یه صرف اولنان مبالغك مقداری قرق اللی ملیون لیرایه بالغ اولدیغی تبین ایتمش وانقلاب مذكور دخی اساساً بومثللو اسرافاتك حصوله كتیردیكی برنتیجه بولنمشیدی .

§

﴿ بومبای ﴾ — هندستان غربی شبه جزیره‌سنك ساحل غربیسنده واقع كوچك شبه جزیره اوزرنده انكلتره دولتی مستملكاتندن برولایتك مركزیدر بونام دخی كوزل كمی یاپمغی معناسنه اولمق اوزره پورتكیز لساننندن مأخوذدر. بومبای (١٥٣٠ م و ٩٣٧ ه) تاریخنده پورتكیز دولتی اداره‌سنه كچوب (١٦٦١ م و ١٠٧٢ ه) تاریخنده انكلیزلره ترك اولندی و بش سنه صكره هندستان قومپانیه‌سی انكلتره دولتندن صاتون آلوب مؤخراً سائر ممالك هندیه امتیازاتیله بنه دولت مشار الیهایه صاتدی. بومبای شهرنده اكثریسی مسلمان اولمق اوزره التی یوز بیك نفوس واردر ولیمانی غایت كوزل وترسانه‌سی وشمندوفرلری وجوامع ومدارس ومكاتبی مكملدر ومجوسیلرك یكی یاپلش اولان برمعبدی ابنیهٔ مشهوره‌دندر بورادن افریقای شرقی وایران وعربستان وهندستان ممالكیله خیلی تجارت ایدیلور. كوچك (سالست) اطه‌سی دخی بومبای ملحقاتندندر.

§

﴿ پومپه ﴾ — روما دولتی یوك جنرالرندندر. بوذات برقاچ مظفریته نائل اولەرق كركی كبی شهرت بولدقدنصكره (قونسل) عنوانی آلوب دكز خرسزلرینی تعقیب وامحایه مأمور اولدی وطقسان كون ظرفنده بوكا دخی موفق اولدیغندن (روما معبودی) عنوانی ویرلدی وارمنستان حكمداری (تیرداد) ك مهاجمات شدیده سنه قارشو كیدوب

انی دخی فرات نهری کنارنده بوزه‌رق ارمنستانه کیروب روما دولتنه نافع بر معاهده امضا ایتدیردی ومتعاقباً (پتنیا) و (پافلاغونیا) و (پونتوس) ممالکنی تحت اطاعته الوب سوریه اوزرینه کچدی واوراسنی دخی استیلا وقدس ولایتنی حمایه‌دن وارمنستان حکمدارینك اوغلی (قارناق) پدرینی اعدام وجسدینی پومبه‌یه تقدیم وکندوسنك حکمدارلغه تعیینی التماس ایلدیکندن مسؤلنه موافقتله اوراسنی دخی تحت حمایه‌یه الدقدن صکره رومایه عودت ایلدی و بومظفریاتنه بناء اهالی طرفندن بیوك برآلای ایله قبول اولندی (٥٥٣٤ خ) تاریخنده یعنی میلادك التمش سنه مقدمنده روما جنراللرندن (قراسوس) و (سزار) و (پومبه) سوزی پیشیروب و بینلرنده قرابت پیدا ایدوب روما ممالکنی تقسیمه قرار ویردیلر و پومبه‌نك عهده سنه اسپانیا وآفریقا ممالکنك اداره‌سنی تفویض ایتدیلر ایسه‌ده (پومبه) کتمیوب روماده قاله‌رق یرینه قائممقاملر کوندردی وبو تقسیماتدن منفعل اولان روما سناتو اعضاسیله برلشوب واهالیدن برچوق طرفدار پیدا ایدوب بونلرك سایه‌سنده روما مستقل قونسللکنی قزاندی وشریك سلطنتی اولان ومقدما حصه‌سنه (غول) ممالکی دوشن (سزار) پومبه‌نك مرکزده اوتوروب عسکرینی طاغیت وشویله ایت بویله ایت کبی امرلرینی چکه‌مدیکندن اردولرینی روما اوزرینه یعنی پومبه ایله سناتو اعضاسی وطرفدارلری علیهنه سوق ایلدی و پومبه مغلوباً یونانستانه واورادن مصره قاچدقده مصر وکلاسی قبولنی تنسیب ایتمیوب قاره‌یه چیقمقسزین زوجه واوغلنك کوزی اوکنده اعدام وقفاسی تعقیب ایدن مرقوم سزاره ارائه ایتدیلر لکن سزار مصرلولرك بو جرأتلرندن ممنون اولمیوب سبب اولنلری قصاص ایلدی و پك چوق آغلدی.

§

﴿ پومپه‌یی ﴾ — ایتالیانك غرب جنوبیسنده کائن (وزو) نام ینار طاغ قربنده وقتیله یر التنده قالمش برشهردر بوشهر یکرمی عصر مقدم ایتالیانك اك معمور و مشهور برشهری اولدیغی حالده (٥٥١٥ خ) تاریخنده یعنی میلادك یتمش طقوز سنه مقدمنده و (نینوس) نام روما ایمپراطوری زماننده مذکور طاغك شدتله فوران ایدن اتشندن حاصل اولان

کولك التنده قالمش وسکنه‌سندن فرد متنفس قورتلمامشدر . اون یدی‌عصر صکره زراعت قصدیله کو یلولر طرفندن قازیلورکن طپراق التندن بعض آثاری چیقمغله بیلنوب وبالالتزام‌حفرایدیلوب شهرك شایان‌تماشا یرلری‌میدانه چیقارلمشدر .

§

﴿ پومرانیا ﴾ — پروسیانك بحر بالطق‌سواحلنجه ممتد جسیم برولایتك اسمیدر (اودر) نهر مشهوری درونده جاری و (پومرش خاف) یعنی پومرانیا لیمانی دنیلان بیوك کولی حاویدر هواسی صغوق ونمناك ایسه‌ده طپراغی محصولداردر وکرسئ اداره سی اودر نهری اوزرنده واقع و ٧٧٠٠٠ نفوسی جامع اولان و پروسیا مواقع تجاریه‌سنك برنجیسی بولنان (شتاتن) شهریدر و (سوینه‌موند) و (استرالسوند) و(غرایفس‌والد) و (بارط) دخی بلاد مشهوره سندندر .

§

﴿ بُوْن ﴾ — جزایرده قسطنطین ایالتنده وتونس حدودی جوارنده لیمانی مشهور وابنیه‌سی معمور برشهردروصابونك موجدی اولان عبدالرحمن الیونینك مسقط رأسیدر . فرنکلر صابونك ایجادینی جنوه قربنده واقع (ساوون) شهرینه نسبت ایدرلر ایسه‌ده صحیح دکلدر صابون نامی مومی الیهه اولوقت تحسین مقامنده سویلنان (اصاب البونی) دن مخفف اوله‌رق قالدی .

§

﴿ بوناپارت ﴾ — فرانسه‌ده برکوچنك ضابط ایکن ایمپراطورلق مسندینی احراز وبتون اوروپایی وبلکه دنیایی لرزان ایدن بیوك ناپلیون ایله فامیلیاسنه مخصوص لقبدر .

بوناپارت کنجلکی اوانده جنرالق رتبه‌سنه نائل اولدی و (١٧٩٦ م و ١٢١١ ه) تاریخنده فرانسه‌ده جمهوریت معتدله ومفرطه وقرالیت طرفدارلرینك چیقاردقلری اختلال اثناسنده مداخله ایتمك استه‌یان اوروپا دولتلرینه قارشو پك بیوك ایشلر کوروب اوسترپالولری ویانه جوارینه قدر تعقیب وایتالیاوالمانیا واسپانیایی تهدیدایلدی ووندیکی اوروب‌دونمالرینی یاقدی

وكليسالرينى يغما ايتدى و (١٧٩٨ م و ١٢١٣ ه) تاريخنده هندستان طريقنى كشاد وانكليزلرى اوجهتدن تضييق ايتمك اوزره مصره كوندرلديكندن قرق بيك عسكر ايله كلوب واسكندريه يى آلوب مشهور اهرام تپه‌لرى محاربه‌سنى قزاندقدنصكره مصره دخى كيردى وانكلتره دونتماسى دولت عليه دونتماسيله برابر تعقيب ايلديكندن فوق الغايه تلاشه‌دوشه‌رك مصرليلرى تأمين ايچون امير الحاج كوندرمك ومولد شريف اوقودوب قنديل دونتماسى ياپمق وبن مسلمانم ديمك كبى دسيسه‌لره قالقشديسه‌ده اهالى بونلره قائمديغندن وعثمانلى وانكليز عسكرلرى زياده‌جه صقشديرديغندن دفع اولدى كتدى وفرانسه‌يه وصولنده (ديركتوار) حكومت جمهوريه‌سنك اهالى نظرنده دوشونلكنى كوروب كندوسنه برطاقم طرفدار بوله‌رق حرباً وصلحاً اوج اعضادن مركب بر (قونسولا) حكومت جمهوريه‌سى تشكيل ايتديردى وكندوسى دخى اواوچك برى اولدى وبوحكومتك آثارينى عالمه كوسترمك ايچون (١٨٠٠ م و ١٢١٥ ه) تاريخنده ايتاليا اوزرينه يوريوب مشهور (مونته بللو) و (مارنغو) محاربه‌لرينى قزاندى واوسترياد ولتنى برطاقم ممالك تركيه مصالحه‌يه مجبور ايتدى وايتاليا ممالكى همان بتون بتون فرانسه ممالكندن معدود اولمغه يوز طوتدى والمانيا ده اولان روحانى حكمدارلقلرى لغو وبعض دوقه‌لقلرى يكديكرينه الحاق و (١٨٠٤ م و ١٢١٩ ه) تاريخنده سناتويى اقناع ايدرك جمهوريتى قالديروب كندو قرالغنى اعلان ايلدى لكن اوروپا دولتلرى فرانسه‌نك بوقدر تفرد وتعظمنى چكه‌مديكندن وانكلتره دولتى مهارت سياستكارانه‌سيله واقچه‌قوتيله روسيه‌يى فرانسه اتفاقندن آيروب دول سائره ايله برابر فرانسه عليهنه براتفاق ياپديرسه‌ده بوناپارت (١٨٠٥ م و ١٢٢٠ ه) تاريخنده اوسترياومتفقلرى عسكرينى فنا حالده بوزيغندن اوچ حكمدار (اوسترليچ) نام محاله مغلوبانه برمصالحه عقدينه مجبور اولديلر مؤخراً بوناپارت ميلان شهرنده ايتاليا قرالينى تاجنى دخى كيدى وجنوه جمهورى حسن رضاسيله ايتاليا حمايه‌سنه كيردى و بوناپارت كندو اقرباسندن (ژوزف) ى سچليا وناپوليه و (لويى) يى فلنكه قرال تعيين ايتدى پروسيا دولتى (١٨٠٦ م و ١٢٢١ ه) تاريخنده ينه فرانسزلره بوزيشوب دردنجى دفعه اوله‌رق اوروپا دولتلريله عقد اتفاق ايلديكندن بوناپارت برشديد هجومله

پروسیا عسکرینی دخی بوزوب برلینه کیردی واورادن اتفاقه داخل اولان روسیه اوزرینه دخی کیدوب کوچك زایلوده برقاچ یوك مظفریت قزاندی ودولت علیه یی روسیه یه اعلان حرب ایچون تشویق وتهدید ایدرك انی دخی یاپدیروب بیهوده بونجه تلفاته سبب اولدی و (١٨٠٩ م و ١٢٢٤ ه)تاریخنده روسیه دن ماعدا اوروپا دولتلری بشنجی دفعه اولمق اوزره فرانسه اوزرینه عقد اتفاق ایتدیلرسه ده اوستریانك مغلوبیتندن بشقه برثمره حاصل ایده مدیلر وایکی سنه صکره بوناپارت روسیه یه اعلان حرب ایدرك موسقوویه قدر کتدیسه ده موسقوه والیسی شهری کاملا احراق ایلدیکندن بوناپارت آچقده قالوب کال پریشانیتله رجعت ایلدی و(١٨١٣م و١٢٢٩ه) تاریخنده اوروپا دولتلری التنجی دفعه اولهرق تکرار اتفاق وبشیوز بیك عسکر اخراج ایدرك بوناپارتی بوزدیلروکندوسنی طوتوب الپ جزیره سنه طرد ودونماسنك نصفنی والی اوچ قلعه سنی ضبط ایتدیلرلکن بوناپارت برسنه صکره جزیرهٔ مذکوره دن برتقریب فرارایله پارسه کلوب تختنه جلوس ایلدیکندن اوروپا دولتلری کال حیرتله یه سلاحه صاریلهرق فوق الغایه برشدتله هجومه باشلادیلر وبوناپارت ارتق ایشك نتیجه سی فنایه واره جغنی حس ایتمکله استعفایه مجبور اولدی . ودخالت ایتدیکی برسفینه ایله (سنت الن) جزیرهٔ بعیده سنه نفی اولنوب (١٨٢١م و١٢٣٧ه)تاریخنده اوراده وفات ایلدیکندن نعشی پارسه کتورلدی وجنازه آلاینده برملیون نفوس بولندی . بوناپارتك اصلی قورسیقه جزیره سندندر .

§

﴿ پونت ﴾ یاخود (پونتوس) — آسیای صغرانك شرق شمالیسنده طربزون وجانیك واماسیه ولازستان ممالکی وقافقازیه ایله تحدید اولنمش وبوحدودی برقاچ کره تبدل وتغیر ایتمش برولایت جسیمهٔ مستقله اولوب کیره سون و اسکی انطالیه وترمه وزیله وتوقاد ونیکسار مشهور شهرلرندن ایدی مؤخراً (٥٠٧٤ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز یکرمی سنه مقدمنده ایران حکمدارلرینك بر صداربلغی اولدی . پونت صدرابلرینك الك مشهوری یدنجی (مهرداد) در بوذات (٥٥٠٥ خ) تاریخنده یعنی میلادك سکسان سکز سنه مقدمنده رومالولره اعلان حرب ایدوب برنجی محاربه ده

(پتنیا) و (قپادوقیا) و (پامفیلیا) ولایاتنی و مؤخراً قریم و منقریل و کرجستان ممالکنی استیلا ایدرك بوغازه قدر کلدی وآتنه یی تهدید واسیر ایتدیکی یوزیك روما عسکرینی برکونده اعدام ایتدی واوچ سنه صکره روما جنرالی مشهور (سیللا) کوج حاله غلبه ایدوب خیلی ممالك قورتاردی و مهردادك اوغلی (قارناق) نام خائن رومالولرك افسادیله باباسنی اعدام ایتدیروب نعشنی جنرال پومبه یه کوندردیسه ده امیدی کبی مستقل اولهرق تخته چیقه مدی. روما دولتنك انقراضندن صکره پونت برچوق زمان ایرانیلرك زیرحمایه سنده قالوب ابتدای دولت عثمانیه ده حمایه یه کیرمش واولوقت برکوچك روم حکومتی طانینه رق صکره ینه ترك حمایه ایتمشیدی (١٤٦١م و٨٦٦ه) تاریخنده سلطان محمد الثانی حضرتلری بالذات کیدوب وحکمداری اولان (ژان قومن) ی تعندینه بناء برمدت محاصره ایله طوتوب اولاد وعیالیله درسعادته ارسال وملکنی ممالك دولت علیه یه الحاق ایلدی.

§

﴿ پوندیشری ﴾ (بندرشیرك غلطی اولمق کرك) — هندستانده (مادراس) شهرینك یوزالتمش کیلومترو جنوب غربیسنده یکرمی ایکی بیك نفوسی جامع برشهردر. بوشهر وقتیله برکوچك قصبه ایکن فرانسه دولتی (١٦٨٣ م و ١٠٩٥ ه) تاریخنده مارتن طرفندن اشترا واعمار ایدرك برچوق فرانسزلر اسکان ایتدی وکیده رك بیویوب (١٦٩٣ م و ١١٠٤ ه) تاریخنده فلمنکلوله کچدیسه ده درت سنه صکره فرانسزلرینه استراد وهندستانده اولان مستملکاتلرینه مرکز اتخاذ ایلدی. بوراده خیلی چوید بویا ومنسوجات قطنیه فابریقه لری واردر. هندستان بیوك پادشاهی مشهور نادرشاه (دهلی) شهرینی استیلا ایتدیکی زمان اودخی بوراسنی بیوجك براداره یه مقر اتمش ایدی شمدیکی حالده فرانسزلرك هندستانده اولان بتون مستملکاتی نفوسی انجق یوز یکرمی درت بیکه بالغ اوله بیلور.

§

﴿ بونغو ﴾ — سودان وسطانك جانب شرقیسنده نیل ابیضك قوللریله مروی اراضیٔ وسیعه ده متوطن زنجیلرك یاخود اراضیلرینك اسمیدر

اراضیٔ مذکوره غایت صولاق ومنبت ایسه‌ده قوم مزبور وحشت حالنده بولندیغندن محصول‌لرندن استفاده اولنامقده ومع‌مافیه بویقینلرده بعض اسیر تاجرلری چفتلکات تأسیسی ایچون اوغراشمقده‌در .

§

﴿ بون فره‌ر ﴾ — (۱۶۱۵ م و ۱۰۲۴ ه) تاریخنده تشکل ایدن برجمعیت رهبانیه‌نك اسمیدر . (ابی برادر دیمك) بونلرك خدمتی کیفسزلره ومجانینه باقق وخیر ومنفعت ایچون هردرلو زحمتی اختیار ایتمکدن عبارت ایکن تاریخ مزبوردن اون التی سنه صکره (فرانسوا) طریقنی دخی قبول وجامه‌شوی کیمك وصوبونوب یتاقده یاتمق کبی کافتلری ترك وصمان اوزرنده یاتمغه قناعت ایلدیلر . اشبو جمعیته داخل اولنلره (بوفیس) دخی دیرلر ایی‌اوغل دیمکدر .

§

﴿ پونیق ﴾ — رومالولر ایله‌قارتاجلولر بیننده وقوعبولان اوچ بیوك محاربه‌نك اسمیدر . بومحارباتك برنجیسی (۵۳۳۰ خ) تاریخنده یعنی میلادك ایکیوز التمش‌درت‌سنه مقدمنده بدأ ایدوب یکرمی اوچ‌سنه دوام ایتدی ایکنجیسی (۵۳۷۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك ایکیوز اون طقوز سنه مقدمنده بدأ ایدوب اون سکزسنه دوام ایتدی اوچنجیسی (۵۴۴۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك یوزقرق طقوزسنه مقدمنده بدأ ایدوب اوچ‌سنه ظرفنده قارتاجلولرك اضمحلالیله نهایت بولدی . (قارتاج) و (انیبال) کلمه‌لرینه نظر بیوریله .

§

﴿ پوواتیه ﴾ — فرانسه‌نك جهت جنوبیسنده اولان (وین) ایالتنك کرسیسی اولوب اوتوزبیك نفوسی حاویدر واثار عتیقه‌سی پك چوقدر . وقتیله اندلس دولت اسلامیه‌سی اشبو ایالته قدر فرانسه ممالکنی استیلا ایتمش وبوشهرك پیشکاهنده بربیوك محاربه غیب ایلمش ایدی .

§

﴿ پوهرا ﴾ — ایرانده کوهستان سنجاغنك مرکزی اولان شهرك اسمیدر . (پومپور) قصبه‌سی شهرمزبورك مواقع معروفه‌سندندر .

§

﴿ بوهميا ﴾ ياخود چهستان — اوسترياً دولتنك برولايت جسيمه سيدر ومركز اداره‌سى (پراغ) شهريدر . بوهماليلر برچوق زمان مستقل يشايوب مؤخراً يعنى (۱۴۳۸ م و ۸۴۲ ﻫ) تاريخنده چيقاردقلرى اختلال عقيبنده واوسترياتك دوقه‌لقدن قرالغه تحويلى صره‌سنده قرالق مذكوره بعض امتياز ايله ادخال ايدلديلر .

بوهماليلر فى الاصل هندستان عشائرندن واسلاو جنسندن اولوب كندولرى كندولرينه (چك) تعبير ايتمكده واكثريسى چالغيجيلق وحقه‌بازلق وفالجيلق كبى صنايع حسيسه ايله تعيش ايلمكده‌درلر . اوروپاليلر چنكانه‌لره (بوهمين) ياخود (بوهم) تعبير ايدرلر .

§

﴿ بويالو محمد پاشا ﴾ — پير احمد چلبى نام ذاتك مخدوميدر بويالى نشانجى پاشا ديمكله معروف ايدى . مشارالايه ارباب فضل ومعارفدن اولمغله جلال زاده‌نك سوقيله كاتب ديوان سلطانى وبعض وزرايه تذكره‌جى اولدقدنصكره (۱۵۶۷ و ۹۷۵ ﻫ) تاريخنده جلال زاده يرينه توقيعى وسكسان برده حلبه والى وسكسان بشده نشانجى وسكسان سكزده وزير رابع وطقسان التيده ينه نشانجى وطقسان يديده وزير سادس اولدى ومعلولاً وفات ايتمكله ادرنه قپوسى جاده‌سى اوزرنده بناء ايتديكى مشهور نشانجى جامعى حرمنده تربهٔ مخصوصنه دفن اولندى . (ديديلر واصل حق اولدى نشانجى پاشا) تاريخ وفاتيدر . مشارالهك بش نفر كريمه‌سنى اعيان علمادن بش نفر كيمسه‌يه تزويج ايلمى محاسنندن عد اولنمشدر وسلطان سليمان نامنه يازديغى تاريخى نشانجى تاريخى ديمكله معروف ومطبوعدر .

§

﴿ بويانه ﴾ — اشقودره كولندن چيقارق اولكون ايله دراج بيننده وندك كورفزينه منصب اولان نهرك اسميدر ومنصبدن مذكور كوله سفاين كيدوب كلمكده‌در . فيضان ايتديكى زمان اشقودره شهرينه تخطى ايتديكى واقعدر . (زه) و (سم) صولرينك اشقودره كولنه التحاقندن حصوله كلان (موراجه) نهرى (بويانه) نك قسم سفلاسى صايلور .

§

﴿ بویه ﴾ — آل بویه عراقینده برمدت حکومت ایدن ملوکك عنواتیدر. بوحکومتی (۹۳۲ م و ۳۲۰ ه) تاریخنده بنی زیاد حکمداری مرداویج طرفندن کرخ والیسی بولنان (عمادالدوله) افندیسنك وفاتی عقیبنده تشکیل ایلدی ومومی الیه واخلافی عراق عجم وفارس ودیلم وکرمان وخوزستان وبصره وبغداد ممالکنه دخی مالك اولدی و برارالق ایکی یه انقسام ایدوب برقسمی (۱۰۲۹ ه) ودیکر قسمی (۱۰۵۵ ه) تاریخلرنده منقرض اولدی. بونلره ملوك دیاله دخی دیرلر.

§

﴿ بهاء الدین ﴾ شاه نقشبند — (محمد) کلمه سنه نظر بیوریله.

§

﴿ بهاء الدین ﴾ آملی — فضلای عصردن صاحب حال برذات پرکمالدر. مومی الیه اهل سنت وجماعتدن اولدیغی حالده ایجاب موقع وزمانه کوره مذهبنی میان شیعه ده ستر ایدر ایدی. کشکول بهاءالدین نام مجموعه سی مشهور انام و(نان وحلوا) نامنده کشیدهٔ سلك نظم ایتدیکی مثنویٔ مختصری حلاوتبخش سکرستان معانی و بیاندر.

مثنویٔ مذکور شویله بدأ ایدر

﴿ نظم ﴾

نان وحلوا چیست این اعمال تو
جامهٔ پشمین ردای شال تو
این مقام فقر خورشید اقتباس
کی شود حاصل کسی رادرلباس
زین ردا وجبه ات ای کج نهاد
زین دوبیت مثنوی آمد بیاد

§

﴿ بهاءالدین عمر ﴾ — مشایخ کرامدن عاشق بالله برذات ستوده سماتدر. مشارالیه صائم الدهر اولهرق خیلی زمان استغراق اوزره یشایوب

(۱۴۵۳ م و ۸۵۷ ه) تاریخنده وفات ایلدی. نماز قیلارکن رکعتلرك مقدارینی تعداد واخطار ایچون یانده آدم بولندیرمق عادتی ایدی.

§

﴿ بهاء الدین سالم ﴾ — بامیانده حکومت ایدن ملوك هیاطله دندر. مشارالیه محب علما وصاحب فضیلت برذات ستوده سمات اولدیغنه بناء درکاهنه پك چوق علما وصلحا جمع اولوب کتابلر تألیف ایتشلر ایدی حتی امام فخر رازی دخی (بهائیه) نام کتابنی مشارالیهك نامنه تألیف ایتمشدر. (اژبه) نامنده برحاکمك ید ضبطنده اولان بلخ ولایتی اهالیسی اسلام اولدقلری حالده خطایی دیلان دینسزلره ویرکو ویرمکده اولدقلرینی ایشتمکله بلخی و بعده (ترمذ) ی ضبط ایدوب اهالئ مرقومه یی خراج کذارلقدن قورتاردی ومؤخراً غور ممالکنه دخی تمامیله ممالك اولوب (۱۲۰۶ م و ۶۰۳ ه) تاریخنده وفات ایلدی.

(بامیان) افغانستان قطعه سنده در. ومشارالیه سلالهٔ ملوك غوریه دندر.

§

﴿ بهاء الدین ﴾ — سلطان صلاح الدین ایوبینك وزیری عادل قراقوشك اسمیدر. سلطان مشارالیه هرسنه اول بهارده مصردن شامه عزیمت ایتدکجه قراقوشی مصرده براغوب رؤیت امور سلطنتی عهده سنه تفویض و ولی عهدینی دخی تشریك ایلر ایدی قراقوش چوق زمان شریکیله برابر حسن اداره یه موفق اولدیسه ده شریکنك (۱۱۶۵ و ۵۶۱ ه) تاریخنده وفاتی مناسبتیله ایکی آی قدر یالکز قالدقده فویه سی میدانه چیقدی وکندوسندن غریب غریب حکملر صادر وهربری حکم (قراقوشی) دیو مثل سایر اولدی ازجمله برکون حضورینه برآدم کتوروب افندم بو حریف کوزکوره فلان کیمسه نك کوزینی چیقاردی دیو شکایت ایتدکارنده قصاصاً سزده بونك کوزینی چیقارك دیمسی اوزرینه حریف امان افندم بنده کز چوجقلریم تك کوز ایله ایش کورهمم بنم برآوجی قومشوم وار انك برکوزی زائددر اکر انك کوزینی چیقارر ایسه کز هم بکا وهم اکا برضرر اولمز دیدیکنه بناء برشیدن خبری اولمیان زوالی آوجیی کتوروب برکوزینی چیقاردیلر.

§

﴿ بهادر کرای ﴾ — قریم خانلرندن اعرح احمد کرایك بیوك اوغلیدر بیچاره برآره لق اتفاق اهالی ایله خانلق مقامنه کتورلمش ومؤخراً برادری شاهینکرایك پنجهٔ غدرینه دوشه رك حبس اولنمشیدی هله برتقریب قوبان جانبنه قاچوب بیك ایکیوز درت سنه سنده اوزادن درعلیه یه جلب وتکفور طاغی قضاسنده برچفتلك احسان بیورلدی وسنی التمش طقوزه بالغ اولنجه یه قدر چفتلك مزبوره اقامت ایدوب صکره وفات ایلدی .

§

﴿ بهار ﴾ — هندستانده اسکی (ماغاده) حکومتنك مقر اداره سی اولان شهرك اسمیدر . (پانتا) کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ بهایی ﴾ — مشاهیر علمادن شیخ الاسلام بهایی افندی والده جهتندن بیوك پدری مفتیٔ مشهور ابوالسعود افندی وپدر جهتندن خواجه سعدالدین افندیدر . مشارالیه اوائل حالنده تحصیل کمال ایدرك ملازمتله سلسلهٔ ارباب تدریسه داخل اولوب مؤخراً حلب وبغداد وادرنه واستانبول قضالرینه واناطولی وروم ایلی صدارت مسندلرینه دخی نائل و (١٦٤٦ م و١٠٥٦ ه) تاریخنده برنجی و ١٠٦٢ ده ایکنجی دفعه اولمق اوزره مقام مشیخت اسلامیه یه واصل اولمش والتمش یاشنده وفات ایدوب خانه سی قربنه دفن اولنمشدر مشارالیه حقیقةً محزن علوم وفضائل برذات نیکو خصائل ایدی متنوع فنلردن خیلی آثاری ومرتب فتوا ودیوان اشعاری واردر قطعهٔ آتیه اثار شعریه سندندر .

﴿ قطعه ﴾

که باکه که اول خنجر برانه بقارسك
مقصودك اکر جان ایسه جانانه بقارسك
هروعدی ایدرسك نیجه بیك عهد ایله محکم
اما ینه نه عهده نه پیمانه بقارسك

§

﴿ پەپین ﴾ — فرانق دولتی امرای عسکریه سندن برمشهور جنرالدر . ایتالیاده برهیئت مستقله تشکیل ایدن (لومبارد) لر بونك وقرال (شارلمان) لك قوهٔ قاهره‌سیله محو ونابود اولدی .

§

﴿ بهجت ﴾ — حکیم باشی مصطفی بهجت افندی صدوردن حکیم باشی خیر الله افندینك حفیدیدر . مومی الیه (۱۷۷٤ م و ۱۱۸۸ ه) تاریخنده تولد ایدوب ۱۲۰۸ ده طریق تدریسه داخل اولدی وتکمیل نسخ علوم ایتدکدن صکره مشهور دیوان همایون ترجمانی یحیی ناجی افندیدن لاتین و ایتالیان لسانلرینی وفن طبی تحصیل ایدوب ۱۲۱۸ ده سلطان سلیم ثالث حضرتلرینه سرطبیب اولدی ومؤخراً مصرمنلاسی وثانیاً حکیم باشی اولدقدنصکره ۱۲۳٦ ده اناطولی قاضی عسکرلکندن عزل وحالت افندینك نفسانیتیله کشانه‌نفی اولندی وبرآی صکره خصمی منکوب وکندوسی مظهرعفو اولهرق درسعادته کلوب برقاچ دفعه دخی روم ایلی قاضیعسکری وثالثاً حکیم باشی تعیین اولندیغی حالده (۱۸۳۲ م و ۱۲٤۸ ه) تاریخنده باشنی بالین اجله قودی .

(حکیم باشی ایدی بهجت افندی کتدی عقبایه) مصراعی وفاتنه تاریخدر مشار الیهك مجالس وکلاده رأیی مقبول اولدیغندن خارجیه ناظرلریله برابر چوق کره مکالمات دولیه ده بولنمش ویکیچریلرك الغاسی خصوصنده مشهور اولان خدمتی مقبول پادشاهی اولمغله برهفته ظرفنده ۲۸ قیراط برقطعه پرلنطی و ٤٥ قیراط برپیروزه یوزك احسانیله تلطیف بیورلمشدر . مکتب طبیهٔ شاهانه مومی الیهك همتیله وجوده کلدی و (بوفون) نام حکیمك تاریخ طبیعیسنی وفن طبدن فسیوثوریسنی و (بوفانك) عملیات طبیه‌سنی و (بورنه‌نك) حکمت‌طبیعیه‌سنی وناپلیونك مصره دائر اولان تاریخ عربیسنی ترجمه‌یه نقل وترجمه‌ایتدی ورأساً دخی بعض رسائل تألیف ایلدی . زیرده محرر بیت دخی آثار شعریه سندندر

﴿ بیت ﴾

آمد ورفت نفس نولدیغن ادراك ایله
ایکی دلو ایله ایدر ماء حیاتی افنا

§

﴿ بهجه ﴾ — بهجة الفتاوى . فتاوى كلهسنه نظر بيوريله .

(بهجة المجالس وانس الجالس) — (١٠٧٠ م و ٤٦٣ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن حافظ ابى عمرو يوسف بن عبدالله بن عبد البر النميرى القرطبينك محاضراتدن يوزيكرمى درت بابى مشتمل اثرجيليدر .

(بهجة التواريخ) — شكرالله بن شهاب احمد رومينك (١٤٥٦ م و ٨٦١ ﻫ) تاريخنده تأليف ايلديكى تاريخ فارسيدر . بونى مؤخراً فارسى مخلص بر شاعر ترجمه يه ترجمه وقانونى سلطان سليمان خان حضرتلرينه تقديم ايلدى .

(بهجة المحافل و بغية الاماثل) — (١٤٨٧ م و ٨٩٣ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن شيخ امام المحدث بن ابى بكر العامرينك سير ومعجزات وشمايل جليلهٔ نبويه يى جامع اثريدر

(بهجة الآفاق فى علم الاوفاق) — (١٢٧٠ م و ٦٦٩ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن ابى عبد الله محمد بن احمد الفرشينك اثريدر

§

﴿ بهرام ثانى ﴾ — ملوك فرسك ساسانيان طبقه سندن بر مشهور ذاتدر و جلوسى (٢٧٦ م) تاريخنده در . بونك اون يدى سنه دن عبارت اولان مدت سلطنتنك ابتداسى اكرچه وهم و بطالت وآرزوى شهوانيه ايله كچديسه ده اواخر سلطنتى پك كوزل اولدى و مأيوس اولان تبعه سنك يوزى كولدى . مورخين بونك سبينى شو وجهله بيان ايدرلركه مشار اليه بركون قرناسيله صيد وشكاره چيقوب تنفس ايچون بر اغاجك التنده اوتورركن ايكى بايقوشك قارشو قارشويه اوتوشدكارينى ايشتدكده قرناسندن برينه لطيفه كونه عجبا بوقوشلر بربرلريله نه سويلشورلر ديو سؤال ايتدكده اوذات دخى افندم بوقوشلرك برى اركك ديكرى ديشيدر واركك ديشى ايله ازدواج آرزوسنده در لكن هنوز پازارلغى اويديره مديلر چونكه ديشى جهاز اوله رق يكرمى عدد خرابه زارك تملكنى شرط ايديور و اركك دخى اكر شاه بهرامك حكومتى بوحال بيقيدى وزوق وصفا ايله برمدت دها كيدر ايسه سكا

بیك عدد خرابه‌زاربیله تملیك ایده‌بیلورم دیوردیمسیله شاهك عقلی باشنه کلوب وهمان سراینه کیدوب تدابیر ملکیه‌یه‌باشلادی وهرایشك اربابنی زمان کورمش وایش ایچنده یوارلنوب نیجه تجربه‌لرله دقایق و فروعات اموره واقف اولمش کوچك بیوك خیرخواهاندن تحقیق وهربرینك اخطارینی دیکرلرك اخطاریله تطبیق وتوثیق ایدرك بولوب اول ایشی اکا تفویض اتمك کبی تدابیر حکیمانه‌ایله حسن اداره‌یه موفق اولدی.

§

﴿ بهرام ﴾ خامس — یاخود (بهرام کور) — ملوك فرسك ساسانیان طبقه‌سندن برمشهور ذاتدر. پدری شابور ذوالاکتاف لاجل التربیه زیرحمایه‌سنده اولان (حیره) ملکی نعمان بن‌منذره کوندرمشیدی (۴۲۰ م) تاریخنده پدری وفات ایتدیکی کبی برادر ومتعلقاتندن سلطنت دعواسنه قیام ایدنلره قارشو ملك مشار الیهك اعانه‌سیله کلوب حرباً تخت موروثنه اوتوردی ومعارضلرینك هربرینی بر صورتله دفع ایتدکدن صکره هندستان اوزرینه سفر اچوب خیلی مظفریته نائل اولدی وهند پادشاهنك قزینی الدی ویکرمی سنه کمال عدالتله سلطنت سوردکدن صکره برکون شکارده بر بطاقلغه دوشه‌رك وفات ایلدی.

بونك موسیقی‌یه پك زیاده مراقی اولدیغندن هندستاندن کلور ایکن اون ایکی بیك کشیدن مرتب برهیئت مطربه کتورمشیدی. اشبو هیئت مطربه‌یه هندیلر (لوری) تسمیه ایدرلر ایمش.

§

﴿ بهرام چوبین ﴾ ملوك فرسك ساسانیان طبقه‌سندن (هرمز) رابعك سرعسکریدر. بوذات برآره‌لق سلطنت آرزوسنه دوشه‌رك ولی نعمتی خلع واوغلی (خسرو پرویز)ی اجلاس ایلدی و(۵۸۹ م) تاریخندن براز صکره خسرودن دخی امنیتی قالدیروب تخت فرسه کندوسی اوتوردی ایسه‌ده خسرو اوچ‌سنه صکره النجا ایلدیکی شرق ایمپراطوری وقائن پدری (موریس) لك اعانه‌سیله ینه مداینه کلوب حرباً تختنه چیقدی. علیه

الصلاة والسلام افندمزك نامهٔ سعادتلرینی شق ایدوب متعاقباً ظهور ایدن براختلالده اعدام اولنان خسرو بودر . خسرو کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ بهروزه ﴾ — شاه اسماعیل صفوینك زوجه‌سیدر شاه‌مشارالیه ایله سلطان سلیم خان حضرتلری بینده واقع اولان چالدران محاربه‌سنده مومی‌الیها ایادیٔ عثمانیانه اسیر دوشدیکندن فتوای شریف وامر سلطانی ایله مشاهیر علمادن قاضیعسکر تاجی زاده جعفر چلبی‌یه تزویج اولندی وبعد بعد شاه مشارالیه التماس صلح ضمننده درعلیه‌یه کوندردیکی آدم واسطه‌سیله مومی‌الیهایی استدیسه‌ده برموجب شرع شریف آخره تزویج ایدلدیکی بیانیله جواب رد اعطا اولندی .

§

﴿ پهلو ﴾ — هندستانده (بودا) مذهبنده بولنان رؤسای روحانیه‌نك و (سیلان) و (ژاپونیا) و (سیام) رهبانلرینك استعمال ایتمکده اولدقلری لساندر وبولسانك اسکی (سانسقری) و (زند) لسانلرندن مأخوذ ایدوکی ظن اولنمقده اولوب فقط مؤخراً ایچنه پك چوق فارسی قارشمشدر . بولسانی الیوم استعمال ایدن هندیلر وسائرلری کتب مقدسه‌لرینی بولسان اوزره تحریر ایدرلر وصاغدن صوله یازارلر .

اسکی مدیالیلر دخی میلاددن ایکیوز اللی سنه مقدم زند لسانله بدل اکثریا اشبو (پهلو) لسانی قوللانوزلر ایدی .

§

﴿ بهلول ﴾ — مجذوب خدا بهلول دانا حضرتلری که خلفای عباسیه‌دن هرون الرشیدك معاصری یاخود برادریدر وبر چوق مطایبات حکمت آیاتی اوراقده محرر والسنهٔ ناسده متواتردر .

ازجمله برجمعه کونی خطیب خطبه قرأتنه شروعله الحمدلله دیوب اشاغیسنی خاطرینه کتوره‌مدیکی کبی بهلول (الذی ابتلانا بك) یوردی . وبردفعه سن غریبسك دیو سؤال ایدن برذاته عقلدن غریبم لکن بلده‌دن دکلم جوابنی ویردی . وبردفعه دخی هارون الرشیدك الحاجی اوزرینه سرایه کلوب ویاکاشلقله حرم قپوسندن ایچروکیروب یوقاری چیقدیغنی طواشی اغالردن

بری کوره‌رك بوراده نه کزه‌یورسك دیو تکدیر وطشره چیقارمق مراد ایتدکده سنده بنم کبی رجالدن دکلیسك یاسن نیچون کزه‌یورسك دیمسیله طواشی واقعا بنده رجالدنم لکن شهواتدن منقطع اولدیغم ایچون مأذونم دیدی وبوسوزك اوزرینه بهلول برصیحه اوره‌رق اللرینی قالدیروب (یاربی شوآدم یالکز برشهوت رجلیه‌دن منقطع اولدیغیچون شایستهٔ حرم سرای پادشاهی اولمش بن ایسه هردرلو شهوات نفسانیه‌دن منقطع کمال لطف وعنایتله بنی دخی داخل حرمسرای عاطفت ونائل وصلت ایله) دیو مناجات ایتدی واطرافنده بولنان سامعینك کافه‌سی مستغرق دریای حیرت اولدی. مشارالیهك بونلر کبی دها پك چوق وقوعات وحکایاتی واردر.

§

﴿ بهلول پاشا ﴾ — سلطان محمود خان ثانی حضرتلری زمان سلطنتلرنده بایزید متصرفلغی ایتمش برغیور ذاتدر. اولوقت ارضروم والیسی بولنان ذات عجم اکرادی بکلرندن حسین اغا نامنده برینی هرنه سرو حکمته مبنی ایسه بهلول پاشانك یرینه متصرف تعیین ایتدیروب کوندرمش اولدیغی حالده بهلول پاشا سرحدشرقینك بایزیدکبی الك معتنا اولان برنقطه‌سنی اویله نه ایدوکی بلورسز وسائر طرفه میلی شبهه‌سز بولنان برذاته براقق اوراسنی کوزدن چیقارمق دیمك اولدیغنی تفرس ایدرك رد ایله جواب ویردیکندن والیٔ مومی الیه غضبه کلدی وپاشای مومی الیهی جبراً قالدیروب حسین اغایی اوتورتمق ایچون اقرباسندن عبد الحمید بك نامنده برینی بیك بشیوز عسکر وایکی طوپ ایله کوندردیسه ده بهلول پاشا آنلره ده مقابله وغلبه ایلدیکندن متصرفلق مذکوره ابقا اولندی.

§

﴿ بهمن ﴾ — قلعهٔ نورده حکمران اولان بنی کاوسدن ایکی پادشاهك اسمیندر بری کیومرثك اوغلی اولوب خروج ایدن برادری (بیستون) طرفندن قتل اولنمشدر دیکری ایسه مشارالیه بیستونك اوغلی اولوب کیلان پادشاهی احمدخانك ومازندران حاکمی امیر عبد الکریمك همشیره‌لرینی تزوج ایتمکله حکومتی تقویت بولمش وقرق سنه حکومتدن صکره (۱۵۰۷م و ۹۱۳ ه) تاریخنده فوت اولمشدر.

§

﴿ بهية البكريه ﴾ — قبيلهٔ بكر بن وائلدن بر صحابيه خاتوندر مشار اليها پدری عبدالله وقبيله‌سی خلقيله حضور حضرت پيغمبری‌يه داخل اوله‌رق بيعت ايتديكنده ذات حضرت رسالتپناهی بركت ذريت ايله دعا بيورمغله قرق اركك اولق اوزره آلتمش نفر اولاد دنيايه كتوردی وبونلرك يكرميسی اعلای كلمة الله اغورينه ايديلان حروب ومغازيده شهيد اولدی

§

﴿ پيا ﴾ — فرانسه ارباب خيراتندن برذاتك اسميدر بو ذات صوده غرق اولنلری خلاص ايتمك اوزره (۱۷۷۲ م و ۱۱۸٦ ه) تاريخنده برجمعيت تشكيل وبراصول مستحسنه نشر ايلدی ومؤخراً جمعيت مذكوره تشعب واصول مزبوره تعميم ايتمكله بش سنه صكره نفسی طيقانمش ونبضی حركتدن قالمش اولان (۹۳۵) نفر غريقدن (۸۱۳) ی قورتارلدی ودها صكره‌لری غريق كوروبده صودن چيقارانلره كليتلو عطيه ويرلمك وكوروبده تخليصه تشبث ايتميه‌رك چوب كيدنلره مجازات ايتديرلمك اصولی دخی علاوه اولنديغندن اولكندن زياده فائده مشاهده اولنمغه باشلادی .

§

﴿ پيار ﴾ — اسكی سچليليلرك آله اعتقاد ايتدكلری شخص موهومك اسميدر . بونك فيل جسامتنده وجودی ويوزعدد قولی واللی عددباشی وسمايه هجوم ايدرجه سنه قوتی وار ايمش بوقوتلی جانور دكز آلهی ديدكلری (نبتون) ايله بوغاز بوغازه غوغا وغلبه ايدوب بيچاره‌يی سچليلياده‌كی ينارطاغك التنه حبس ايتمش وقوجه دكزلری آلهسز براقمش ايمش .

§

﴿ پياس ﴾ — حكمای يونانيه‌دن برمشهور ذاتدر مسقط رأسی صامسون اولوب (٥٠٢٤ خ) تاريخنده يعنی ميلادك بشيوز يتمش سنه مقدمنده وفات ايتمشدر . بوذات زمانی فيلسوفلرينك كافه‌سندن فاضل وامور سياسيه‌يه واقف بروجود ايدی حتی يونانيلر بينده مومی اليهك حال وشانی ضرب مثل حكمنه كيروب بردعوانك حق وعدله مقارن اولديغنی تصديق معرضنده (پياس بيله بومدعانك اثباتنی درعهده ايدر) ديرلر ايدی .

بوعالمده هرکس ایله حسن امتزاج لذائذ مدیده‌یی وتکبر ومعارضه مضرتی موجبدر . وکلامده عجله جنتدر . واختیارلقده سرمایه کنجلکده تحصیل اولنان علمدر . وهرانسان دنیاده هرلحظه اوله‌جك وچوق وقتلر یشایه‌جق کبی برحال اوزره بولنمایدر . بودنیاده اهل عرض آدم پك آز واشرار وحمقا پك چوقدر . کلمات حکمت ایاتی جلهٔ نصایحندندر .

مومی الیهك وفاتندن صکره یونانلیلر نامنه برمعبد وبرمکمل مزار یاپدیلر .

§

﴿ پیاس ﴾ — اطنه ولایتی داخلنده واطنه‌نك شرق جهتنده برقضا مرکزیدر . بوشهر مقدما (ایسوس) دیدکلری شهرك خرابه‌سی اوزرینه بنا اولنمشیدی .

اسکندرون اسکله‌سنك ساحل شمالیسنده والتی ساعت بعدنده پیاسك برکوزل لیمانی دخی واردر . وآثار عتیقه‌دن جسیم برقلعه‌سی وبرده کارکیر کبیر خانی اولوب قلعه‌یه خان قپوسندن کیرلمکده‌در وقتیله بعض ارباب جرایم بوراده قلعه بند اولنور ایدی .

§

﴿ بیان ﴾ — برعلمدر . (علم) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ پیاله ﴾ — دولت علیه‌ده (۱۵۵۰ م و ۹۵۷ ه) تاریخنده قپودان اولوب اون درت سنه ایفای حسن خدمت ایتمش وپك چوق غزالرده بولنوب یوز آغرتمش اولان ذاتك لقبیدر . بوذات مجارلی برکوچك چوجق اولدیغی حالده (۱۵۲۶ م و ۹۳۳ ه) تاریخنده وقوعبولان (مهاج) میدان محاربه‌سنده بولنوب درسعادته جلب وسرای همایونده تربیه ایدلمش وتدریجاً قطع مراتب ایدرك قپودان اولمش ایدی . (۱۵۵۹ م و ۹۶۸ ه) تاریخنده سچلیا وناپولی واسپانیا دونتماسنك جربه جزیره‌سنده بالاجتماع طرابلس اوزرینه هجوم ایده‌جکنی مومی الیه آق دکزده خبر آلدیغی کبی اوزرلرینه واروب جربه اطه‌سی پیشکاهنده دکزك صویی دشمن قانیله قرمزی اولنجه‌یه قدر دوکوشدی واعدانك سکسان قطعه سفینه‌سندن قرق عددینی غرق وقصوریني ضبط ایدرك کمال فخر ومباهات وبرقاچ بیك اسیر ایله درسعادته کلدی وهرکس

سیرینه چیقوب افرین خوان اولدی وکندوسنه سلطان سلیم خان ثانی حضرتلری کریمه‌سی (کوهر خان) سلطانی تزویج ایتدی لکن التماسنده اولدیغی رتبهٔ وزارته نائل اوله‌مدی . مؤخراً رتبهٔ وزارته دخی نائل اولمشدر .

پیاله پاشانك قاسم پاشا دره‌سی نهایتنده ایکی دیرك اوزرنده آلتی قبه‌لی غایت مصنع برجامع‌شریفی وکوچك پیاله نامنده برده مسجدی واردر .

§

﴿ پیاله پاشا ﴾ — ترسانه کتخداسی ایکن (١٦٤٢م و١٠٥٢ه) تاریخنده سیاوش پاشانك یرینه قپودان دریا نصب اولنمشدر . مومی‌الیه دونمای همایون ایله آق دکزه چیقوب آیا ماورو طریقیله اسپانیا سواحلنه کیتدی و برچوق ممالکی اوروب مغتنماً عودتنده قبریسه اوغرایه‌رق ذوالفقار پاشا وقعه‌سنی برطرف ایتدی ومدللو جزیره سنده صغری قلعه‌سنك تملکی آندقدنصکره استانبوله کلوب ایکی بورتون و برقالیون وایکی تارانته وایکیوز اسیردن عبارت اولان پیشکشنی حضور همایونه تقدیم ایتمکله مظهر التفات ونائل رتبهٔ وزارت اولدی وایکنجی دفعه آق دکزه چیقدیغنده طرابلس غربه واروب کندو چراغلرندن اولان حمار اوغلی محمد قپودانی رئیس الغزاة محمدطایی‌نام صاحب ثروتك نزدینه کوندروب امانهٔ جهاداستدی وطایی دخی ایکی سفره‌لق التون وایکی سفره‌لق کموش صحنلر و یکرمی التی قنطار وزننده خالص آلتوندن معمول یووارلقلر کوندروب خاکپای شاهانه‌یه وحضور وزیر اعظمی یه تقدیمنی رجا ایتدی لکن پیاله پاشا بونلرك برطاقنی کندوسیچون آلیقویوب قصور بنی تقدیم ایلدیکندن ووقتیله طیاغنی بیش اولان مرقوم حمار اوغلی محمد قپودانك غزیله ارتکابی اکلاشلدیغندن بیچاره پاشا اخناق واعدام اولندی . بوکا اوزون پیاله دیرلر ایدی .

§

﴿ پیتاقوس ﴾ — فیثاغورسك صحیحیدر (فیثاغورس) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ بیت المعمور ﴾ — حق سبحانه‌وتعالی حضرتلرینك زیرعرشده

ملائكهٔ كرام طواف ايتمك ايچون ستونلرى ز برجددن و پوشيده‌لرى ياقوت احمردن اولمق اوزره درت ستون اوزرينه بنياد وقرأن كريمده (والبيت المعمور) ديو قسم ييوردينى مطاف جليلك نام نامىسيدر . بيت مذكورك آدم عليه السلامك زمان سعادتلرنده اهالئ ارضك دخى طواف ايتملرىچون شمديكى بيت مكرمك اساسى اوزرينه انزال ومؤخراً يعنى حضرت آدمك ارتحالندن صكره ينه زير عرشه رفع ييورلديغى سيرلرده محرردر

§

﴿ بيت الله ﴾ ياخود كعبه — مكهٔ مكرمه ده اولان مطاف جليلك نام مشهور يدر وقرأن كريمده اوچ درت يرده (بيت الحرام) و (بيت العتيق) ديو مذكوردر آدم عليه السلام روى ارضه هبوط ييوردقلرينى متعاقب برعبادتخانه بناسنى دركاه قاضى الحاجاتدن تمنى ايتمكله (ام القرا) ده جبريل عليه السلامك تعريفى وسائر ملائكهٔ كرامك هماتيله طورسينا وزيتا وحرا وجودى كبى جبالدن نقل ايديلان طاشلرله برتمل انشا واوزرينه جانب حقدن بيت المعمور انزال وضع ييورلدى و بيت المعمور حضرت ادمك ارتحالنده اسمانه رفع اولنوب انجق اثرى باقى اولديغى حالده (واذبوأنا لابراهيم مكان البيت) نص جليلندن مستفاد اولديغى وجهله (٣٥٧٤ خ) تاريخنده يعنى هجرت نبويه‌نك ايكيبك التى يوزقرق ايكى سنه‌مقدمنده حضرت ابراهيم عليه السلام اسكى تمل اوزرينه بيت اللهى انشايه موفق اولدى . بر روايتده اساس مذكورى حضرت ابراهيمه بيتك يرنده ارسلان شكلنده كورينان بربلوط خبر ويرمش وديكر روايتده حضرت جبريل كوسترمشدر . بيت شريف مذكوره مؤخراً بر قاچ دفعه سيلاب وسائر كونه آفات اصابت ايلديكندن همان تجديد وتعميراولندى واك صكره يعنى اون برنجى دفعه اولمق اوزره هجرتك ١٠٣٠ تاريخنده سلطان مراد خان رابع حضرتلرى بالكليه تجديد ايلدى . حرم بيت مكرمك يدى عدد مناره‌سى واون طقوز قپوسى ودرت ركنى واردر وطول وعرضى يعنى ركنلرينك مابينى سكسانر ذراع معمارى اولمق اوزره مؤسسدر .

ركنلرندن برينه (ركن شرقى) ديكرينه (ركن يمانى) اوبرينه (ركن شامى) ودردنجيسنه (ركن عراقى) ديرلر وركن شرقيدن ابتدا ايله طواف ايدرلر .

بیت شریف مذکوره الك اول ملوك حمیریه‌دن (کرب اسعد) (انطاغ) و(برود) دنیلان قاشلردن پوشیده‌لراورتوب مؤخراً قریش وربیعه قبیله‌لری یوزسنه قدر مناوبةً تجدید ایلدی وحضرت پیغمبر افندمزك عم محترملری حضرت عباسك والده سی (نبیله) خاتون حریردن وحضرت پیغمبر افندمز (ثوب یمانی) دن وحضرت عمر وعثمان رضی‌الله عنهما (قباء قباطی) دنیلان قاشدن پوشیده لر اورتدی وعباسیلردن مأمون زمانینده رمضانده بیاض ورجبده قباطی و یوم ترویه‌ده قرمزی قاش پوشیده‌لر اکسا ایدلدی و ملوك مصریه زمانلرنده بو صورتله تجدید اولنه کلدیکی کبی سلاطین عثمانیه حضراتی زمانلرنده وخصوصیله صوك زمانلرده دخی حریر اوزرینه صرمه ایله منسوج ومزین پوشیده‌لر ارسالی معتاد اولدی .

§

﴿ بیت مقدس ﴾ — قدس شریفده حضرت (داود) و(سلیمان) علیهما السلامك انشا ایتدیردکلری معبد قدیمك اسمیدر. بومعبدك طولی التمش وعرضی یکرمی وارتفاعی اوتوز زراع اولوب محرابی اوزرنده زیتون اغاجندن ایکی ملك کروبی تمثالی وسائر محللرنده برطاقم ملائکه وچیچك رسملری وار ایدی وقپولریله دیرکلرینه اون بیك قیه کموش و بیك قیه آلتون قپلانمش ایدی بونی ابتدا حضرت داود علیه السلام تأسیس ایدوب حضرت سلیمان علیه السلام جلوسندن صکره یدی سنه ده اکمال و(٤٦٠٣ خ) تاریخنده یعنی میلادك طقوز یوز طقسان برسنه مقدمنده رسم کشادینی اجرا ایلدی و (تابوت عهد)ی آلای والا ایله (صهیون) دن کتوردوب معبد مذکور درونده یاپلمش اولان محل مخصوصنه قویدیردی وتشکراً یکرمی ایکی بیك بقر و یوز یکرمی بیك غنم قربان ایتدیردی.

بیت مقدسك ایجی اولوقت درت قسمه منقسم اولوب بری لاویلردن اولان رؤسای روحانیه‌یه ودیکری سائر اسباط یهوده و برجسیم اورتی ایله تفریق اولنان محلی (تابوت عهد) ه مخصوص ایدی و بواورتینك ایچنه الك بیوك بولنان رئیس روحانی سنه ده بردفعه کیره بیلور و بشقه هیچ برکسه کیره مز ایدی.

بیت مقدس (٥٠٠٧ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز سکسان یدی سنه

مقدمنده ایکنجی بخت نصر یدیله تخریب و یتمش سنه صکره کیخسرو معرفتیله مجدداً انشا و (٥٥٥٥ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوتوز طقوز سنه مقدمنده بیوك هردوت معرفتیله تعمیر و (١٣٥ م) تاریخنده رومالولر یدیله تکرار تخریب اولنوب اندن صکره بردها انشا اولندی ودولت عثمانیه زماننده سلطان سلیم خان حضرتلرینك امریله یرینه الیوم موجود اولان جامع شریف یاپلدی .

§

﴿ بیت اللحم ﴾ نام ناحیه — قدس شریفك اون کیلو مترو جنوبنده کاملاً باغ وزیتون اغاجلریله مستور برطاغ اوزرنده واقعدر واوچ درت بیك قدر نفوسی واردر . حضرت (عیسی) علیه السلام بوراده دنیایه تشریف بیوردی وشرق ایمپراطوری بیوك (قسطنطین) ك والده‌سی (آلن) بوراده قرمزی مرمردن بر بیوك کلیسا یاپدیردی واطرافنه سور چکدیردی .

ناصره‌نك شمال شرقیسنده وقرق کیلو مترو بعدنده دخی (بیت اللحم) نامنده برقریه واردر ومجتمعهٔ امریقاده برچوق ممالکه‌دخی بونام ویرلمشدر .

§

﴿ بیت الفقیه ﴾ — صنعانك جنوب غربیسنده واوتوز کیلومترو بعدنده ومکهٔ مکرمه‌نك جهت شرقیسنده ویوز اللی کیلو مترو ایلروسنده برقصبه‌در واهالیسی یدی بیك راده‌سنده اولوب اکثریسی قهوه تجارتیله مألوفدر وایچنده بعض دولتلرك شهبندرلری بولنمقده در .

تاریخلرده بووجهله مقید ایسه‌ده بیت فقیهده برقیه بیله قهوه حاصل اولدیغی مؤخراً تحقیق اولندی .

§

﴿ پیتر ﴾ یاخود (پترو) — متعصبین نصارادن بر پاپاسك اسمیدر . بو پاپاس اصلزادکاندن اولدیغی حالده برآره‌لق عسکره کیروب صکره یعنی (١٠٩٣ م و ٤٨٦ ه) تاریخنده پاپاسلغه یاتدی وزیارت ایچون قدس شریفه کیدوب عودتنده قدس شریف پطریقندن پاپا ایکنجی (روپه‌ن) ه شرق خرستیانلری غایت اذا وجفاده‌در وحضرت عیسی علیه السلامك مقامی تحقیر ایدلمکده در مألنده مؤثر برمکتوب کتوروب شفاهاً دخی برطاقم یالانلر

سویلدیکنه بناء پاپا بونی خلقی تشویق وتشجیعه مأمور ایتدی و بودخی یالین ایاق بلنده برایپ واللده برخاج بتون ممالك غربیه‌یی طولاشوب درلو درلو یالانلرومبالغه‌لی سوزلرله خلقی تحریك ومحاربهٔ صلیبیه آرزوسنی اذهان‌حقایه القا ایلدی و (١٠٩٥ م و ٤٨٨ ه) تاریخنده (قله‌رمون) جمعیتنده محاربهٔ صلیبیه‌یه قرار ویرلدیکی اثناده اشبو پیتر دخی برنجی قافله‌نك رئیسی اولدی لکن قافلهٔ مذکوره‌نك یه‌جکی ایچه‌جکی مهماتی پاره سی فلانی اولمدیغندن مجارستان و بلغارستان یولرنده عسکرینك اکثریسی طاغیلوب کندوسی برقاچ یوز کشیله استانبوله دوشدی وصکره‌کی قافله ایله قدسه واروب اوراده ایلچیلك ونطق پردازلق کبی خدمتلرده بولندی ودها صکره اوروپایه عودت و برمناسترده انزوا و (١١١٥ م و ٥٠٩ ه) تاریخنده قزاندیغی ثوابلرله اخرته انتقال ایلدی.

(١٨٥٤ م) تاریخنده بونك ایچون برهیکل رکز اولنمشدر.

دین‌اسلامده حضرت عیسی علیه‌السلامك دخی اولوالعزم پیغمبران کرامدن معدود طاندیغی واویله برپیغمبر ذیشانه حرمت ورعایت دیناً فریضهٔ ذمت ایدوکنی وقدس شریف اوچنجی حرم سعادت بیلندیکنی پیترك وقدس پطریقنك بیلامزلکه کلوب اسلام حقنده درلو درلو افترالره تصدی ایتمسی وایکی‌طرفدن بوقدرقانلرك دوکلمسنه سبب اولمسی الی یوم‌القیام شایان تأسفدر

§

﴿ پیتر ﴾ یاخود (پترو) — اسپانیاده قاستل قرالی اون برنجی الفونسك اوغلی وخلفیدر. غدارلقله مشهور اولان اشبو مرحمتسز آدم (١٣٥١ م و ٧٥٢ه) تاریخنده پدرینك مستفرشه‌سنی اعدام وکندوسنه نکاح اولان برقزی نکاحك ایکنجی کونی طرد ومؤخراً قتل ایتدیردی ودها صکره عموجه‌سیله‌عموجه زاده‌سنی ذبح ایتدیروب قرنداشنی دخی‌قتل ایده‌جکی‌اثناده بیچاره فرانسه‌یه قاچدی ومؤخراً برطاقم عسا کرمعاونه ایله کلوب ومرقومی طرد ایدوب یرینه اوتوردیسه‌ده خائن مرقوم اوچ سنه صکره انکلیزلرك اعانه‌سیله ینه تختنی قورتاردی.

§

پیتولیا — مناستر شهرینك نام عتیقیدر. مناستر کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.

§

﴿ بیراق ﴾ یاخود (سنجاق) — هر برینك لون وصورتی بشقه اولمق اوزره دول وحکومات وهیئات سائره نك انتخاب وقلعه وسفینه‌لرینه کشیده والایلرنده استعمال ایتدکاری بزك اسمیدر محل وایجابنه کوره بعضاً علم ولوا دخی دینلمکده‌در. بونك قنغی تاریخده ایجاد اولندیغی معلوم دکلسه‌ده اسلامده ایجادی زمان سعادتنشان حضرت پیغمبر یه‌در حضرت پیغمبر افندمز هجرتك ایلك سنه‌سنده وقوعبولان سریه‌ده مبارك دست عالیلریله بر مزراغك اوجنه بر بیاض بز عقد ایدرك سریهٔ مزبوره افرادندن (ابو مرشد) رضی الله عنه حضرتلرینه تسلیم ایتدی وخیبر غزاسنده دخی سیاه بزدن بر بیوك بیراق عقد ایدوب (عقاب) تسمیه بیوردی. مؤخراً دول اسلامیه‌دن هر برینك بر رنکده بیراق اتخاذ ایتدکلری کبی دولت علیهٔ عثمانیه‌نك بدایت تأسسنده قونیه‌دن کوندریلان بیاض بیراق دخی مرادخان اول حضرتلری زماننده یشیله وسلطان محمدخان اول حضرتلری زماننده قرمزی یه تحویل ودها صکره اورته‌سنده کی بش کوچك هلال رسملری قالدیریلوب یرینه آی ییلدیز ترسیم اولنمشدر.

§

﴿ بیراقدار دده ﴾ — مجاذیب الهیه‌دن برمبارك ذاتدر. وتربه‌سی مولویخانه قپوسی خارج واتصالنده‌در مومی‌الیه برکون تربه‌سنك اولدیغی محلده اوتورر ایکن بر سفیه زیاده‌جه طاقلدیغندن انکسار ایتمیله قلعه دیوارندن بر طاش دوشوب سفیه مرقومی هلاك ایتدی.

درسعادته بر بلای اسمانینك ظهوریني کشف وعفو ینی استرحام ایلدیکندن جناب حق تخفیف و بر حرکت ارض ایله اسقاط بیوردی دیرلر.

§

﴿ بیرام ﴾ — حاجی بیرام ولی — (حاجی بیرام) کلمه‌سنه نظر بیوریله.

§

﴿ بیرام پاشا ﴾ — عصر مراد خان رابعده بر بچق سنه صدارت ایتمش برمعروف ذاتدر واصلی استانبوللیدر . یکیچری اوجاغندن نشأت ایدوب قطع مراتب ایدرك رتبهٔ عالیهٔ مذکوره یه نائل اولدی . مومی الیه خاصکی جوارنده برجامع شریف وبر تکیه و مکتب یاپدیرمش و (۱۶۳۸ م و ۱۰۴۸ ه) تاریخنده وفات ایدوب تکیه‌سی جوارینه دفن اولنمشدر .

§

﴿ بیرة الفرات ﴾ — حلب ولایتنده (زور) سنجاغنده واقع (رقه) قضاسنه مربوط (بیره‌جك) ناحیه‌سنك نام صحیحدر .

§

﴿ پیر علی ﴾ — مشایخ بیرامیه‌دن بربیوك ذاتدر . عصر جناب (سلیمان) خانیده مسقط رأسی اولان اقسرای قصبه‌سنده ارشاد عباد ایله مشغول ایکن بعض حسودلر حق عالیلرنده شکایته تصدی ایدوب شکایات مذکوره دخی درسعادته عرض اولندیغندن سلطان (سلیمان) حضرتلری بونی بن کندم تحقیق ایدرم بیوروب ایرتسی سنه مصر سفرینه کیدرکن مخصوصاً اقسرایه اوغرادی و مخفیجه پیر علینك خانه‌سنه کیدوب کندوسیله کورشدی وسن مهدیٔ زمانم وجنتك درت ایرماغی بنده‌در دیرایمشسنك بوسوزلری سو یلدیکك صحیحمیدر دیو سؤال بیوردقده پادشاهم شمدیلك ظاهرده مهدی سن‌سك واو ایرماقلر جنت اعلاده‌در فقط انسان عالم شهود و ملکوتك نمونه‌سی اولدیغندن آنده حاصل اولان علم ومعرفت و عشق و حقیقت او ایرماقلره دخی تشبیه اولنه بیلور اشته بزمده ایرماقلریمز بونلردر دیوب حضور پادشاهی یه بال وسود وصو کتوردی و پادشاه تناول بیوردقدن صکره بونلر پك کوزل لکن شراب ایرماغی بوقی دیمسیله پادشاهم اوده وار دیوب اياقده طوران پرتو پاشایه نظر وتوجه ایتدیکی کبی پرتو پاشا (الله) دیوب یره دوشدی و بیهوش اولدی و پادشاه دخی کمال تأثرله اغلامغه باشلادی وخلوت امر ایدوب وافر کورشدکدن و پك چوق دعاسنی الدقدن صکره کندوسنك یاخود اوغلنك استانبوله کلسنی رجا ایلدکده شیخ مشار الیه بن معذورم . فقط اوغلك اسمی

اسماعیلدر قربان اولمقدن چکنمز دیدی واوغلان شیخ نامیله مشهور اولان اوغلی (اسماعیل معشوقی) حضرتلرینی کوندردی (اوغلان) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ بیروت ﴾ — سوریه ولایتی داخلنده وآق دکز ساحلنده جسیم بر شهردر . بوشهرك هواسی رطو بتسز وسیحاغه احتیاجی اولان ضعیف خسته‌لره نافع وشام شریفك اسکله‌سی اولدیغندن غایت معمور ومعتبردر وقرق اوچ مکتبی ویدی جامع واون ایکی مسجدی ومتعدد کایساسی واردر . بر قاچ سنه مقدم جوارنده اولان (نهر الکلب) دن بر قومپانیه معرفتیله صو کتوردیلوب بعد التصفیه اهالی یه صاتلدیغندن معموریتی بر قاتدها تزاید ایلدی نفوسی شمدیلك اجنبی مسافرلرله برابر اوتوز بش بیکه بالغدر بوراده بعض اجنبیلرك جسیم مکتب وخسته خانه‌لری دخی واردر . بیروتده اعلا مازی و بویا چیقار و پك کوزل اقمشهٔ حریریه طوقینور . بیروت فنیکه‌لیلرك الك اسکی مملکتلرندن اولوب مؤخراً روما ایمپراطوری (اوکوست) مهاجرلره تخصیص ایتمش و (٣٨٤ م و ٥٥٤ م) تاریخلرنده وقوعبولان حرکت ارضلردن خیلی محلی خراب اولمشیدی . اسکی اسمی (بایروت) در .

§

﴿ بیرونی ﴾ — مشاهیر ارباب فنوندن (ابوالریحان محمد بن احمد) ك شهرتیدر . مشار الیه هندك علوم وفنوندن استفاده ایتمك نیتیله سلطان محمود سبکتکین ایله برابر هنده عزیمت و علماسیله الفت ایتدیکنده هنده علوم وفنونك پك کیرو قالمش اولدیغنی کورنجه علمای اسلامیه‌نك مؤلفات مقبوله‌لرندن وآثار یونانیه‌نك نسخ مترجمه‌لرندن برچوق کتاب ویروب بوصورتله هنده مدنیت اسلامیه‌یی ادخال ایلدی و هر فندن محصول فکر دقیقی اولان مأثر علمیه شرق وغربده اشتهار بولدی .

§

﴿ پیره ﴾ — آتینك اسکله‌سی ولیمانك اسمیدر وبواسکله‌دن آتینه یه قدر سکز کیلو مترو مسافه‌یه غایت کوزل بر شوسه ومؤخراً بر شمندوفر

یاپلشدر . لیمان مذکور درتیوز قدر سفینه آله بیلور واك بیوك سفینه لر کیره بیلور پیره قصبه سنده التی یدی بیك نفوس تخمین اولنیور . پیره یه وقتیله دیمستوقلی وریکله س زمانلرنده بر بیوك قلعه یاپلش ایدی صکره (۵۱۹۰ خ) تاریخنده یعنی میلادك درتیوز سنه مقدمنده لیزاندری آتنه یی ضبط ایتدیکی زمان هدم ایتدی و بر اره لق قونون معرفتیله ینه تعمیر اولندیسه ده (سیللا) نك هجومنده ینه منهدم اولدی . پتره نك اسکی اسمی (پورتوله ئون) در .

§

﴿ پیری پاشا ﴾ — اصلی قرمانلی اسمی محمددر وسلطان (سلیم وسلیمان) حضراتی عصرلرنده التی سنه صدارت ایدوب (۱۵۲۲ م و ۹۲۹ ه) یاخود (۹۴۰ ه) تاریخنده مسموماً وفات ایتمش وسلوریده بنا ایتدیردیکی جامع شریف خطیره سنه دفن اولنمشدر زیرکده کی صغوق قیو جامع شریفنی دخی بویاپدیردی پاشای مومی الیهك صدیق النسب اولدیغی وداودقیصری یاخود جمال الدین اقسرایی حضرتلری سلاله سندن ایدوکی بعض تواریخده کورلمشدر .

§

﴿ بیزا ﴾ — طوسقانه نك ممالك مشهوره سندن برشهردر ومشهور (مائل قله) و (قامپوسانتو) مستطیل الشکل مزار بوشهرده در وشایان تماشا دها برچوق آثار عجیبه واردر . مشهور (غالیله) بوشهرده دنیایه کلدی .

§

﴿ بیزانس ﴾ یاخود (بیزانتیس) — استانبولك اسکی اسمیدر . روما جنرالی مشهور (سبتم سورك) لك تخریب وبیوك قسطنطینك اعمار وپای تخت اتخاذینه قدر استانبول (بیزانس) نامیله مشهور ایدی . (استانبال) کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ بیزرط ﴾ — تونسده جزایر حدودیله تونس شهری بیننده مستحکم برقصبه در ولیمانی محفوظدر بوکره تونس عشایرینی تأدیب ایده جکز دیه رك

تونسه هجوم واستیلا ایدن فرانسز عسکری ابتدا اشبو موقع مهمی ضبط ایدرك حرکته ابتدار ایلدی .

§

﴿ بیزموط ﴾ — حکمی و کیمیوی خاصه‌لرنه مالك برجسم بسیطدر بوهمیا وساقس وترانسیلوانیا نام ممالکده بولنور . بوجسم صاریمجه بیاض رنکلو وقیریلمجی وچابك غبار حالنی آلمجی و ۲٦٤ درجهٔ حرارتده ایریمجی وتبرید ایدلسه (شبه‌معین) شکلنده بللورلنمجی‌در ومایع حالندن صلب حالنی آلدیغی صره‌ده حجمی تزاید ایتمکله صویك حال انجماددده قابلرینی کسر ایتدیکی کبی بو دخی قابلنی کسر ایدر و بیاض درجهٔ حرارتده طیران ایلر . ثقلت اضافیه‌سی (۸۳ ، ۹) درجه اولوب عادی درجهٔ حرارتده اولان هواده نا متغیر ایسه‌ده یوقاری درجه‌ده آتش الوب یانمغله حمض حالنه منقلب اولور . (حمض بیزموط) و (حامض بیزموط) و (کبریت بیزموط) و (آزوتیت بیزموط) کبی برطاقم مرکباتی دخی استحصال اولنمقده‌در .

§

﴿ پیسیدی ﴾ یاخود (بیزیدی) — وقتیله آسیاده بعضاً بر و بعضاً ایکی ولایتك اسمیدر بو ولایتك اهالیسی ایرانیلر وماکدونیالیلر وغالاتیلر زمانلرنده پك چوق وقت استقلالرینی محافظه ایدوب الك صکره رومالولره اطاعته مجبور اولمشلردر .

پیسیدی اسمی جغرافیون نزدنده دردنجی عصرمیلادی یه قدر (پامفیلی) ولایتیله برلکده طانینور ایکن اندن صکره بشقه بشقه طانمغه باشلادی . واولوقت پیسیدینك مقراداره‌سی الیوم (آق شهر) دنیلان (انتی یوخس) قصبه‌سی ایدی . بوحالده عموم پیسیدی قونیه واسپارته وجید وکوتاهیه ولایت وسنجاقلرندن عبارت اولمش اولور .

§

﴿ پیشاور ﴾ — هندستانده کابل شهرینك شرق جنوبیسنده وایکیوز یکرمی کیلومترو بعدنده واتوك نهری جوارنده بر شهر شهیردر والیوم التمش بیك نفوسی واردر بوراسی وقتیله (جلال‌الدین اکبر)

نام پادشاهك امریله یاپلش و بو نامله یاد اولنان ولایته مرکز ایدلمش ایدی پیشاور براره لق افغان دولتی حمایه‌سنده بر امارت ایکن مجوسیلر ضبط ایدوب انکلیزلر مؤخراً مجوسیلردن المشلردر .

§

﴿ پیشدادیان ﴾ — درت طبقه‌یه منقسم اولان سلالهٔ ملوك فرسدن برنجی طبقه‌یه منسوب ذواتك عنوانیدر . بونلرك ابتداسی اولاد (ارفخشد) یاخود (عیلام) دن (کیومرث) نامنده بر ذات اولدیغی وطبقهٔ ثانیه‌نك یعنی (کیانیان) لك ظهورینه قدر ایکی بیك درتیوز سنه سلطنت سوردکلری بعض تواریخده کوریله‌یور ایسه‌ده اسمی تعداد اولنان ملوکك عددیله مدت مذکوره نسبت قبول اتمامکده و تعیین اولنان اوزون اوزون مدتلرینه ضروری اینانلمامقده در هرنه‌حال ایسه ایچلرنده (چشید) و (ضحاك ماری) و (فریدون) کبی مشهور پادشاهلر کلمش وپك اسکی برزمانده بولندقلریچون وقوعاتلری برطاقم افسانه‌لرله اکلاشلمزحاله کیرمشدر .

§

﴿ بیضاء ﴾ — حضرت فخر عالم صلی الله علیه و سلم افندمزك لواء شریف وحربهٔ سعادت واسبان خاصه وعمامهٔ مبارکه‌لرندن برینك اسم شریفیدر .

§

﴿ بیضا ﴾ — حلبده زورسنجاغنه تابع (رقه) قضاسنده برناحیه‌نك وعدنك شمال شرقیسنه طوغری یوز التمش کیلو مترو ایلروسنده برقصبه‌نك وتبریز جوارنده برقریه‌نك اسمیدر و تفسیر صاحبی عبد الله القاضی حضرتلری تبریز جوارنده کی قریه‌دندر .

§

﴿ بیضاوی ﴾ — فحولین عظامدن ومفسرین کرامدن بربیوك ذاتدر واسمی (عبد الله القاضی) در وقرأن کریمك قواعد نحوه تطبیق جهتنی التزاماً تصنیف بیوردیغی تفسیر شریف دخی (قاضی بیضاوی) نامیله شهرت بولمش و بین الطلاب فوق الغایه مرغوب و معتبر طوتلمشدر مشار الیهك وفاتی (١٢٨٦ م و ٦٨٥ ه) تاریخنده وقوعبولدی .

§

﴿ بیطره ﴾ — برعلمدر . (علم) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ پیلاتر ﴾ دوروزیه — علمای ریاضیه وطبیعیه‌دن اورو پالی بر معروف ذاتدر . علم کیمیاده پك چوق مهارتی وار ایدی (مونفوفلیه) نك کشفنه بر امکان بوله‌مدیغی جهتله بالونك صعودینه متعلق تدقیقاته کیریشوب بر یکی اصول بولدیسه‌ده (۱۷۸۵ م و ۱۲۰۰ه) تاریخنده لاجل التجربه مانش دکزینك اوزرندن کچمك ایچون پولونیادن حرکت ایتدکده بالون اتش آلیو یرمکله درونده کباب اولوب صدمات روزکاردن قورتلدی .

§

﴿ پیلاتوس ﴾ — حضرت (عیسی) علیه السلامك اظهار نبوت بیوردیغی اثناده روما دولتی طرفندن قدس شریفده یهودا حاکمی ایدی یهودیلر نبی مشارالیهی یهودا پادشاهی اولمق داعیه‌سنده‌در دیو هدف‌افترا واخذ وحبسی‌رجا ایتدکلرندن پیلاتوس دخی جلب وتوقیف ایتمشیدی فطیر بیرامنده مستحق قتل اولنلردن برینك عفوی قاعدهٔ قدیمه اقتضاسندن اولدیغی ومحبسده‌ایسه حضرت عیسادن بشقه (باریاس) نامنده بر قاطع طریق موجود بولندیغی جهتله پیلاتوس یهودیلرك رأینه مراجعت وانلر دخی باریاسك عفوینی التماس ایتملریله پیلاتوس برمدت تردد دن صکره بو خصوص دقته شایاندر وهر حالده مسؤلیتی سزه عائددر دیدی .

پیلاتوسك مؤخراً سامریلر حقنده مظالمی استخبار اولندیغندن ایتالیایه جلب وویانه‌یه طرد اولنوب (۴۰ م) تاریخنده اوراده وفات ایلدی .

§

﴿ پیلو ﴾ — شرقی وغربی اعتباریله ایکی یه منقسم اولان پروسیا ایالتلرندن ایالت شرقیده کائن (فریشه خاف) نام مرسایه طوغری ایلروله‌مش طار بر شبه جزیره اوزرنده روسیه‌یه قارشو تحکیم ایدلمش بر موقعدر بیوجك کویلری و مفرح باغچه‌لری وخوش منظر قوریلری اولمغله پروسیا جنتی دیو ثنا ایدرلر .

﴿ بيهقى ﴾ — فخر الزمان امام بيهقى حضرتلرى كه اسمى (احمد بن حسين بن على بن موسى) در ولادتى (٩٩٤ م و ٣٨٤ ﻫ) تاريخنده وفاتى (١٠٦٥ م و ٤٥٨ ﻫ) تاريخنده اولوب علوم وفنون متنوعه ده شهرت بولمشدر . علم حديثده حاكم ابى عبدالله ابن البيع حضرتلرينك كبار اصحابندن ايدى طلب وتحقيق حديث ايچون عراق وحجاز وخراسان وممالك سائره يى طولاشوب بعده تأليفاتله مشغول وبحسب الروايه تأليفاتى بيك جلده مشمول اولدى. مشار اليه نصوص امام شافعى يى اون جلده يازوب اسمنى (مبسوط) قومش و (السنن الكبير) و (السنن الصغير) و (دلائل النبوة) و (السنن) و (الآثار) و (شعب الايمان) و (مناقب الشافعى المطلبى) و (مناقب احمد بن حنبل) و (كتاب الخلاق) وامثالى تأليفاتنى اخلافنه يادكار براقشدر . براره لق نيشابوره دعوت اولنديغى جهتله اورايه تشريف بيوروب براز مدت صكره اوراده وفات ايلدى ومؤخراً نعشى مسقط رأسى اولان بيهقه نقل و دفن اولندى .

§

﴿ بيه لا ﴾ — محركلرى قطع ناقص طولانى اولديغى جهتله وقت وقت طلوع ايتديكندن اوتورى فناً موقت تسميه اولنان قويروقلى يلديزلردن برينك اسميدر . بوكا (غامبار) ك قويروقلى يلديزى دخى ديرلر (١٨٤٥ م و ١٢٦٢ ﻫ) تاريخنده ظهور ايتدكده ايكى يلديز كبى چفت وايكنجى ظهورنده يته چفت فقط برندن ايرى اولهرق كورندى ودورينى ٦,٦٤ سنه ده تمام ايتديكى كشف وضبط ايدلدى وشمسه اولان مسافه سى اوجده ٩٤٢ وحضيضده ١٣٢ كيلو مترودر .

§

﴿ پيربوغار ﴾ — فن هيئت علماسندن فرانسه لى برذاتدر . ضيانك تناقص وتزايدينى ودكزلردن نجومى ترصيد قاعده سنى و پوصله نك انحراف طبيعيسنى بولان بودر و (هليو مترو) يعنى اجرام سماويه نك ظاهرى قطعه لرينى اولچمك ايچون برمقياسى و بوفنله متعلق خيلى كتابى واردر . و (١٧٥٨ م و ١١٧٢ ﻫ) تاريخنده وفات ايلدى .

(ب) حرفنده اولان ممالك دولت علیه

اسم و اعتباری	درقضا	درلوا	در ولایت
باب جبول	قضا	حلب	حلب
بابا اسکیسی	قضا	قرق کلیسا	ادرنه
باتموس	ناحیه	ساقز	حزایر بحرسفید
باتوس	ناحیه	بایزید	ارضروم
باجل	قضا	حدیده	یمن
باجوان	ناحیه	موصل	موصل
باخ	قضا	مازکرد	درسم
بادکان	ناحیه	دیار بکر	دیار بکر
بادمیه	ناحیه	ازمیر	ایدین
بارکیری	قضا	وان	وان
باریشاه	ناحیه	حلب	حلب
بارچینلو	عشیرت	قره حصار	خداوندکار
بارطین (اون ایکی دیوان)	قضا	بولی	قسطمونی
پارغه	ناحیه	پره وزه	یانیه
بارله	ناحیه	اسپارته	قونیه
پازارجق	قضا	مرعش	حلب
پازارجق	ناحیه	بروسه	خداوندکار
پازارکوی	ناحیه	کلیك	خداوندکار
پازتیر	ناحیه	قوزان	اطنه
بازیان	قضا	سلیمانیه	موصل
پاسین	قضا	ارضروم	ارضروم
پاسین سفلا	ناحیه	ارضروم	ارضروم
پاشا نیمانی	ناحیه	قره‌سی	قره‌سی
باغدره	ناحیه	قسطمونی	قسطمونی
باغرغان	قبیله	سیواس	سیواس
بافره	قضا	جانیك	طربزون
بافی (باف)	قضا	چبتریا	قبریس
باقلاك	ناحیه	چال	خداوندکار
بالیه	ناحیه	اونیه	قره‌سی
بالیکسری	قضا	قره‌سی	قره‌سی
بالیانبولی	ناحیه	اودمش	ازمیر
پالئوپوغونیا	قضا		ایدین
بالیان (بالك)	ناحیه	ارکری	یانیه
		کرکوك	موصل

اسم واعتباری		درقضا	درلوا	در ولایت
پالی (پالو)	معدن		ارغنی	معمورة العزیز
بالا	قضا		انقره	انقره
باندرمه	قضا		قرهسی	قرهسی
پاولی (باوجی)	ناحیه		بولی	قسطمونی
پاولو	ناحیه	اکردیر	اسپارته	قونیه
باویجه ایرله	ناحیه		بوردور	قونیه
بایر بوجاق	ناحیه		لازقیه	سوریه
بایبورد	مرکز		بابورد	ارضروم
بایبورد	ناحیه	ارکلی	قونیه	قونیه
بایزید	قضا		بایزید	ارضروم
بایندر	ناحیه		کنقری	قسطمونی
بایندر	قضا		ازمیر	ایدین
پتران	ناحیه		کرکوك	موصل
پتریج	قضا		سیروز	سلانیك
بتلیس (بدلیس)	مرکز		بتلیس	بتلیس
بجار	ناحیه		دیاربکر	دیاربکر
پدیه	قضا		قندیه	کرید
بدره	ناحیه		بغداد	بغداد
بدعه	ناحیه		منتفك	بغداد
برازی	عشیرت	سروچه	اورفه	حلب
پرامیتا (آیدونات)	قضا		ارکری	یانیه
برات (بلغراد)	مرکز		برات	یانیه
برادوست	ناحیه		موصل	موصل
پراویشته	ناحیه		درامه	سلانیك
پراشوه	قضا		پرشتنه	قوصوه
برانه	قضا		ایپك	قوصوه
پراعصه	ناحیه		بنغازی	بنغازی
پرتك	ناحیه		جوزان	درسم
برچین	ناحیه	یبان اباد	یوزغاد	انقره
پرزرین	قضا		پرزرین	مناستر
پرسبه	ناحیه		مناستر	مناستر
پرسیس	ناحیه		بنغازی	بنغازی
پرشتنه	قضا		پرشتنه	قوصوه
پرشنبه	ناحیه		طربزون	طربزون
برغمه	قضا		ازمیر	ایدین
برغمه	ناحیه	برغمه	ازمیر	ایدین

اسم واعتباری		درقضا	درلوا	در ولایت
برغه ایلیجه‌سی	ناحیه	برغه	ازمیر	ایدین
برغوس (لوله)	ناحیه		تکفورطاغی	ادرنه
برغوق	اطه		ارکری	یانیه
برقه (بنغازی)	مرکز		بنغازی	بنغازی
برکی	ناحیه	اوده‌مش	ازمیر	ایدین
برکتلو (معدن)	ناحیه	بور	نیکده	قونیه
برکتلو	ناحیه	قواله	درامه	سلانیك
برکوه	ناحیه	شهرنارار	سلیمانیه	موصل
برلپه	قضا		مناستر	مناستر
برلوغنده (خادم)	قضا		قونیه	قونیه
برمدی	قضا		ارکری	یانیه
برمانه	ناحیه		جبل لبنان	جبل لبنان
برناز (طالمن)	ناحیه		منتشا	ایدین
برندی	ناحیه	ایاس	ایچ ایل	اطنه
پرواری	ناحیه		موصل	موصل
پرواری	قضا		سعرد	بتلیس
برون اباد	ناحیه	ازمیر	ازمیر	ازمیر
بروسه	مرکز		بروسه	خداوندکار
پری پوی	ناحیه		یکی پازار	قوصوه
پریقه (جدابیه)	قضا		بنغازی	بنغازی
پره پول	قضا		یکی پازار	قوصوه
پره وزه	قضا		پره‌وزه	یانیه
پریم	قضا		صنعا	یمن
پریونیجه	ناحیه		قندیه	کرید
پژدر	ناحیه		سلیمانیه	موصل
پستوپی	قضا		قبریس	قبریس
پشت کری	ناحیه		کرکوك	موصل
بسکنتا	ناحیه		جبل‌دروز	جبل دروز
بش‌دیوان(مع‌ملحقات)	ناحیه		ازمید	شهرامانتی
بشقوقان	ناحیه		تکه	قونیه
بش قوناق	ناحیه		تکه	قونیه
بشیر	ناحیه		کرکوك	موصل
بشیری	ناحیه		سعرد	بتلیس
بصره	مرکز		بصره	بغداد
بطحا	ناحیه		منتفك	بغداد
بطران	ناحیه		جبل لبنان	جبل لبنان

اسم واحتبار		درفضا	درلوا	در ولایت
بعلبك	قضا		شام	سوريه
بغداد	مركز		بغداد	بغداد
بقاع العزيز	فضا		شام	سوريه
بقاع شرقی	ناحيه		شام	سوريه
بقراض	ناحيه	پيلان	حلب	حلب
بقری	ناحيه		ماردين	ديار بكر
بكبازاری	قضا		انقره	انقره
بكتاش	ناحيه		ديار بكر	ديار بكر
بكشهری	قضا		قونيه	قونيه
بكطاغی	ناحيه		سيواس	سيواس
بكقوز	قضا		شهرامانتی	شهرامانی
پكاين	قضا		دراج	اشقودره
بلاط	ناحيه	سوكه	ازمير	ايدين
بلاط	ناحيه	كپسور	قره‌سی	قره‌سی
پلاموط	ناحيه		صاروخان	ايدين
پلانقه	ناحيه		اسكوب	قوصوه
بلانه	ناحيه		شام	سوريه
بلقا	مركز		بلقا	سوريه
بلكهٔ پازارجق	ناحيه		اطنه	اطنه
بلكهٔ ايجه اغز	ناحيه		اطنه	اطنه
بلكهٔ بوز أغاج	ناحيه		اطنه	اطنه
بلكهٔ يوركان	ناحيه		اطنه	اطنه
بلكهٔ كرينه	ناحيه		اطنه	اطنه
بلومر (قوزيجان)	فضا		مازكرد	درسم
بلويران	ناحيه		قونيه	قونيه
بناز	ناحيه	عشاق	كوتاهيه	خداوندكار
بنانی	ناحيه		موصل	موصل
پنجشنبه (يدی ديوان)	ناحيه		بولی	قسطمونی
بند اركلی	ناحيه		بولی	قسطمونی
بنغازی (برقه)	مركز		بنغازی	بنغازی
بنشته	ناحيه		حله	بغداد
بنی اسد	ناحيه		منتفك	بغداد
بنی صعب	ناحيه		بلقا	سوريه
بنی علی	ناحيه		لازقيه	سوريه
بنی عوام	ناحيه		صنعا	يمن
بنی شبر	قضا		عسير	يمن

اسم واعتباری	درقضا	درلوا	درولایت
بنی حریم	ناحیه	صنعا	یمن
بنی لام	ناحیه	بغداد	بغداد
بوارین	ناحیه	بصره	بغداد
بوجاق (کرمکی)	ناحیه	تکه	قونیه
بوجاق	ناحیه	ارغنی	معمورة العزیز
بوداق اوزی (سنغورلی)	قضا	یوزغاد	انقره
بودروم	قضا	منتشا	ایدین
بوده کیل	ناحیه	جبل برکت	اطنه
بوردور (ترکمش)	مرکز	بوردور	قونیه
بورطان	عشیرت	جبل برکت	اطنه
بور	قضا	نیکده	قونیه
بورلی	ناحیه	صاروخان	ایدین
بوز اویوك	ناحیه	منتشا	ایدین
بوزاویوك	ناحیه	کوتاهیه	خداوندکار
بوز اولوس	ناحیه	یوزغاد	انقره
بوز اولوس	ناحیه	قره حصار	خداوندکار
بوزاوق (یوزغاد)	مرکز	یوزغاد	انقره
بوز بابا	ناحیه	لمنی	جزایر بحرسفید
بوزجه اطه	قضا	لمنی	جزایر بحرسفید
بوزطغان	قضا	ایدین	ایدین
بوزقیر	قضا	قونیه	قونیه
بوسنه	ولایت	بوسنه	بوسنه
بوشتر	ناحیه	سلیمانیه	موصل
بوط	ناحیه	موصل	موصل
بوغازلیان	قضا	یوزغاد	انقره
بولاجلی	ناحیه	ایچ ایل	اطنه
بولادخانه	ناحیه	اقچه اباد	طربزون
بولانجق	ناحیه	اردو	طربزون
بولانق	قضا	جبل برکت	اطنه
بولابقلر	قضا	موش	بتلیس
بولادان	قضا	ایدین	ایدین
بولاق	ناحیه	سلیمانیه	موصل
بولام	ناحیه	ملاطیه	دیاربکر
بولوادین	قضا	قره حصار	خداوندکار
بولمان	ناحیه	طربزون	طربزون
بولی	مرکز	بولی	قسطمونی

اسم واعتباری		درقضا	درلوا	درولایت
بومیا	ناحیه		بنغازی	بنغازی
بوهطان	ناحیه		ماردین	دیاربکر
بوی آباد	قضا		سینوب	قسطمونی
بویالو	ناحیه		قسطمونی	قسطمونی
بویی اینجه	عشیرت		قونیه	قونیه
بهار اوزی	ناحیه		سیواس	سیواس
بهتان	ناحیه	عمریه	موصل	موصل
بهرام شاه	ناحیه		یوزغاد	انقره
بهرام کویی (قیرایلی)	ناحیه		قونیه	قونیه
بهرامکی	ناحیه		دیاربکر	دیاربکر
بهسنی	قضا		ملاطیه	دیاربکر
بهسنی (سیورك)	قضا		معمورة العزیز	معمورة العزیز
بهلشته	ناحیه		کوریجه	مناستر
بهلونیه	ناحیه		لازقیه	سوریه
بهورا	ناحیه		یکی پازار	قوصوه
پیاس	مرکز		جبل برکت	اطنه
بیت الشباب	قضا		جوله‌مرك	حکاری
بیت الفقیه	قضا		حدیده	یمن
بیت اللحم	ناحیه		قدس شریف	قدس شریف
بیجاد	ناحیه		دیاربکر	دیاربکر
بیجوراوه	ناحیه		کنغری	قسطمونی
بیجین (میلاس)	قضا		منتشا	ایدین
بیره‌جك (بئرة الفرات)	قضا		اورفه	حلب
بیرامیج	ناحیه	ایواجق	بیغا	قره‌سی
بیراملو	ناحیه	اردو	طربزون	طربزون
بیراملی	ناحیه		ایدین	ایدین
بیر عزیز	ناحیه		طربزون	طربزون
بیروت	مرکز		بیروت	سوریه
بیر حیاتی	ناحیه		سلیمانیه	موصل
بیروش	ناحیه		ارغنی	معمورة العزیز
بیغا	مرکز		بیغا	قره‌سی
بیغادیج	قضا		قره‌سی	قره‌سی
بیکار حصار	ناحیه		قرق کلیسا	ادرنه
بیلان	قضا		حلب	حلب
بیلجار (قالونیا)	قضا		مدللو	جزایر بحر سفید
بیله‌جك	قضا		بروسه	خداوندکار

حرف ت

﴿ تئودرا ﴾ — استانبول ایمپراطوری (قانتاکوزن) ك حسن وآن ایله مشار بالبنان اولان کریمه‌سیدر قانتاکوزن ایمپراطور اولمزدن اقدم ایمپراطورلق تختنی یقالامق و همده بر مدتجك صولت عثمانیاندن آسوده اولمق اوزره مشار الیهایی سلطان اورخان غازی حضرتلرینك حرمسرای همایونلرینه قبول ایتدیرمش و بعض روایات تاریخیه‌یه نظراً مؤخراً جهاز اوله‌رق سلوری و توابعی قلاعنك اناختارلرینی دخی عتبهٔ اورخان خانی‌یه تقدیم اتمش ایدی

§

﴿ تئودور ﴾ یاخود (طودور) — حبشستان حکمدارلرندندر . مومی الیه ملکنده سیاحت ایدن بر طاقم انکلیز مسیونرلرینی بورالرده نه طولاشییورسکز دیه‌رك طوتوب توقیف ایتدیکی وصالوریلسی ایچون لوندره‌دن رسماً کوندریلان مأمورلری دخی انلرله برابر حبس ایلدیکی جهتله انکلتره دولتی حدتلنوب حبشستانه دونمّا وعسکر کوندردی ووقوعبولان محاربه‌ده طودور مغلوب اوله‌جغنی اکلادیغی کبی کندوکندوسنی اوروب اردوسی طاغلدیغندن محبوسین‌مومی الیهم قورتارلدی ومومی الیهك برکوچك اوغلی آلنوب لوندره‌یه کوندرلدی

§

﴿ تئودریق ﴾ — شرق ایمپراطورینك رضاسیله ممالك شرقیه‌ده توطن ایدن استروغوت قومنك رئیسی اولان (تئودمیر) ك اوغلیدر .

بوچوجق سكز ياشنده ايكن پدرى طرفندن استانبوله رهن اولەرق كوندرلمش و بومناسبتله تحصيل علوم ايدرك مدنيت نه اولديغنى اوكرنمش و پدرينك وفاتندن صكره (٤٧٢ م) تاريخنده كيدوب پدرينك مقامنه اوتورمش ايدى ايمپراطور زنونك خلعندن صكره ابقاسنه معاونتى سبق ايلديكندن مكافاةً حدود سرعسكرلكنه نائل اولدى واون برسنه مقدم روما دولتنى محو وايتاليايى غصب ايدن (هرول) طائفەسى اوزرينه (٤٨٧ ياخود ٤٩٣ م) تاريخنده سفر آچوب عساكر ايمپراطوريه ايله برابر ايتاليايى قورتاردى وطائفهٔ مرقومەنك رئيسى بولنان (اودواقر) ى سچليساده محاصره وامان ايله اخذ ايدوب برقاچ كون صكره برضيافتده اعدام ايتدى وايتاليادە كندو نامنه بر يكى قرالیت تشكيل ايله فرانقلرى وباويرالولرى تحت اطاعته آلدى لكن آخر وقتنه طوغرى برطاقم اوهامه تابع اولەرق بعض خير خواهلرينى خيانتله اتهام و بغير حق اعدام ايتمك وصكره خيانتلرى اولديغنى اوكرنەرك ندامت ايلك ونيچون ايتدم ديو قوروب طورمق كبى او يغونسز حاللر ايچنده براز مدت يشايوب مسلوب الشعور اولديغى حالده (٥٢٦ م) تاريخنده وفات ايلدى بونك مقر سلطنتى ايتاليادە (نار بون) شهرى ايدى . اسپانيا ويزيغوتلرينك قرالى اولوب (٤٢٦ م) تاريخندن (٤٣٦ م) تاريخنه قدر رومالولرله اوچ دفعه محاربه ايدن برنجى (تئودريق) ومومى اليهك اوغلى وخلفى ايكنجى (تئودريق) بشقەدر .

§

﴿ تئوس ﴾ — ايدين ولايتنه تابع بودروم شهرينك نام عتيقيدر . (بودروم) كلمەسنه نظر بيوريله .

§

﴿ تائل ﴾ — چين وژاپونيا وحوالیسنده تداول ايدر بهرى يدى فرانق اوتوز سانتيم قيمتنده برنوع كوش سكەدر

§

﴿ تاؤ ﴾ — چين ممالكنده موجود ومرعى اولان مذاهب ار بعەنك بريدر اكثر عظماى چين بومذهبده بولنورلر و بوكا (مذهب ارواح) ياخود (مذهب اجداد) دخى ديرلر .

§

﴿ تاپساقوس ﴾ — فرات نهرینك ساحل یمینده الیوم دیر دنیلان شهرقدیمك اسمیدر .

§

﴿ تابوت عهد ﴾ — حضرت موسی علیه السلامك الواح منزله یی حفظ ایچون شمشاد اغاجندن انشا ایتدیردیکی صندوقهٔ مقدسه نك اسمیدر . بو صندوقه اولوقت بر یهٔ سیناده قبة الشهاده درونده حفظ اولنور ایدی صکره داود علیه السلام (صهیون) قلعه سنه وسلیمان علیه السلام دخی بیت مقدسی اکمال ایتدکدنصکره صهیوندن الای والا ایله بیت مقدسه کتورتدی واوکون تشکراً یکرمی ایکی بیك بقر و یوز یکرمی بیك غنم قربان ایدلدی .

بنی اسرائیل محار به لره کیدرکن استنصار ایچون اشبو تابوت عهدی برابر کوتوررلر ایدی حتی ایکی دفعه دخی دشمن النه دوشوب ینه قورتارلمشدر . بوکا (تابوت الشهادة) دخی دینور .

بونك حقنده روایتلر چوقدر بعضیلری دخی جناب حق حضرت آدم علیه السلامه کوندردی ویدأ بید موسی علیه السلامه کلوب نهایت اشمویل علیه السلامه قالدی دیدیلر .

§

﴿ تاتار ﴾ — سلاله سی یش بطنده ترك بن یافثه منتهی اولان وترك قبیلهٔ جسیمه سنك رئیسی بولنان (آلنجه خان) لك توأم اولهرق طوغان ایکی اوغلندن برینك اسمی اولوب دیکرینك اسمی (مغول) ایدی بونلر پدرلرینك حیاتنده تقسیمی وجهله عهده لرینه انتقال ایدن اراضیده بالاستقلال اجرای حکومت ایدوب مؤخراً متعدد شعبه لره منقسم اولدیلر و بعد زمان ایچلرندن برشعبه سی خطای حکومتنه تابع اولوب دیکرلری التای طاغلریله بایقال کولی آره سنده باشلی باشلرینه توطن ایلدیلر . مشهور (جنکیز) خان اون ایکنجی عصر میلادیده مغول حکومتنی تشکیل ایتدیکی زمان تاتارلری دخی عسکرلکه قبول ایدوب برآره لق بتون بتون تحت انقیاده الدیغندن اولوقتدنبرو مغولر ایله تاتارلر بر برلرینه قارشمش ومغولر دخی تاتار نامنی آلوب شمدی تفریق اولنه مز برحالده کلمشدر الیوم روسیه نك

شرق وجنوب طرفلرنده ساکن اولان اقوام مختلفه دن (جوواش) و (پاشکیر) و (نوغای) و (قوموق) و (قرغیز) واوزبك قبیله‌لرینك تاتار نسلندن اولمسی مأمولدر .

§

﴿ تاتارستان ﴾ — اسکی جغرافیون نزدنده حدودی غیر معین اولمق اوزره ترکستان چینی ومغولستان وترکستان غربی ومانجوری وسائر آسیای وسطی یه اطلاق اولنمش برنام ایکن مؤخراً بونام تاتارلرك بحر سیاه سواحلنده استیلا ایلدکاری ممالکه قدر تعمم و توسع ایلدی
آسیای شرقیده اولان مغولستان ومانجوری ودزونغازی وداوری ممالکنه تاتارستان چینی وآسیای غربیده اولان ممالکه تاتارستان صغیر یاخود مستقل اطلاق اولنور.

§

﴿ تاتار ابراهیم افندی ﴾ — قریمدن ظهور ایدن مشاهیر علماء واعیان صلحادن بر مبارك ذاتدر استانه‌ده نورالدین زاده‌دن انابت وتکمیل طریقت ایدوب نیجه یللر ایاصوفیه زاویه‌سنده ارشاد عباده همت وجوامع شریفه‌ده خلقه وعظ ونصیحت و طلابه نقل حدیث وتفسیره مواظبت ایلدی و سلطان مراد خان حضرتلرینك امریله سورهٔ نوره تفسیر یازدی. وفاتی (۱۵۹۲ م و ۱۰۰۱ ه) تاریخنده‌در .

§

﴿ تاج ﴾ — اسپانیاده (روقا) و (سن ونسان) برونلرینه قدر منتهی اولان ایکی سلسلهٔ مشهوره بینده جریان ایدرك پورتکیز دولتنك پایتختی پیشکاهنده جسیم برلیمان تشکیلیله بحر محیط غربی یه منصب اولان و ۷۵۰ کیلومترو امتدادنده بولنان نهر کبیرك اسمیدر . اسپانیولر (تاژو) و پورتکیزلر (تژو) دیرلر وتشکیل ایتدیکی لیمانه دخی (پل) دکزی تسمیه ایدرلر.

§

﴿ تاج الدین ﴾ قرمانی — کبار مشایخ زینیه‌دندر و اسمی ابراهیم‌در . بروسه‌ده (زینیلر) ایچون یاپیلان زاویه‌یه ابتدا شیخ

اولان بودر (١٤٦٧ م و ٨٧٢ ه) تاريخنده بروسه‌ده وفات ايلدى .
بوذات عاليقدرك (عبادله) نامیله شهرت بولان خلفای ثلثه‌سی دخی بروسه‌ده مدفوندرلر .

§

﴿ تاج الدين ﴾ درغمی — خواجه عبيدالله الاحرار حضرتلری اجداد کرامندن ظاهر و باطنی معمور و کرامات علیه ایله مشهور بر ذاتدر . مشار الیه حضرتلری قرأن کریم تلاوت ایدن کیمسه اوامره متعلق آیات کلدکده علائم امتثال وخشیت اظهار ایتملی ومناهی یه دائر آیات کلدکده اجتنابی عزم وقصد ایتملی وقصص وامثال آیاتی کلدکده حصه وعبرت آلملی ووعد آیاتی کلدکده ممنون ومسرور اولملی ووعید آیاتی کلدکده دخی خوف ایدوب اغلاملی دیه‌رك اداب تلاوتی بیان بیورمشدر .

§

﴿ تاج الدولة يزد جرد ﴾ — ملوك باوندیه‌نك مازندران قطعه‌سنده حکومت ایدن ایکنجی طبقه‌سندن بر پادشاهدر (١٢٧٦ م و ٦٧٥ ه) تاريخنده تخته چکمش و یکرمی اوچ سنه سلطنت سوردکدن صکره وفات ایلشدر مازندران قطعه‌سی بونك زمانده فوق العاده کسب معموریت ایتمش وعلم اهلنه محبت کامله‌سی اولمغله یالکز آمل شهرنده (یتمش) باب مدرسه بنا ایلشدر .

§

﴿ تاجلی خانم ﴾ — شاه اسماعیل صفوینك محبوبه‌سیدر . چالدیران محاربه‌ء مشهوره‌سنده شاه مشار الیه بوز یلوب قاچدیغی زمان اشبو تاجلی خانم امرای عثمانیه‌دن مسیح پاشا زاده‌نك النه چکوب بر ایکی کیجه خیمه‌سنده اسیر فراش اوله‌رق یاتمش وصکره جکر پاره‌سی (لعل بیرك) کوپه‌لرینی و یروب نفسنی قورتارمشدر .
مذکور (لعل بیرك) مؤخراً بر قاچ حکمدارك النه چکوب نهایت ینه شاه اسماعیلك خزینه‌سنه انتقال ایتدی دیرلر . اشبو (لعل بیرك) مقدما ال آیه‌سی جمنده بر لعل پاره ایکن مشار الیهك پاره پاره ایدوب زوجه ومحبوبه‌لرینه کوپه وسائره یاپدیردیغی دخی جلهٔ روایاتدندر .

§

﴿ تارانت ﴾ — ایتالیاده واقع تارانت کورفزی داخلنده مستحصن بر شهر اولوب لیمانی دخی بو نامله مشهوردر .
شهر مزبور بر اطه اوزرنده واقع اولدیغی حالده ایکی طاش کوپری ایله قره‌یه کسب اتصال ایدر اون سکز بیك قدر نفوسی واردر درونده اولان بر اسکی قصر ایله ایج قلعه‌سی اثار عتیقه‌دن عد اولنور .
بوراده صنایع پك آز اولوب اخلاقری براز بوزوق اولان اهالیسی اکثریا صید ماهی ایله تعیش وجوارنده حاصل اولان بر نوع نباتی حریر ودکزدن چیقاردقلری اصدافله تمتع ایدرلر و بورایه مخصوص اولان بر نوع زهرلی اورمجکه (تارانتول) دیرلر . شهرك نامی بیله بوحیوانه نسبتله قونمشدر .
انژوه‌ن پرنسلری زمانده (تارانت) پرنسلکی بر مقتدر مالکانه ایدی .

§

﴿ تارکین ﴾ سوپرپ — روما ایمپراطورلرندن بر معروف کیسه‌در بوادم عن‌اصل قطاع طریق مقوله‌سندن ایکن بالمناسبه ایمپراطور (آنسین) ه داماد اولدی و برمدت صکره (۵۰۴۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز قرق طقوز سنه مقدمنده قائن پدرینی اعدام ایدوب تختنه اوتوردی و یکرمی سنه سلطنت سوروب بو مدت ایچنده اهالی یه خاطر وخیاله کلدك مظالم وتعدیاتده بولندی وعاقبت اهالی خلع ایدرك جمهوریتی اعلان وخبیث مرقومك شرندن تخلیص کریبان ایلدیلر .

§

﴿ تاریخ ﴾ — جناب حق بوعالمی نه قدر اول خلق وایجاد بیوردیغنی بوعقول قاصره ایله بیلمك انسانلر ایچون ممکن اولمدیغی حالده بعض ارباب فن ابتدای خلقت عالمدن میلاد عیسی علیه السلامه دکین کذران ایدن زمانی کویا شو وجهله حساب وتخمین ایتمشلردر .

سنه	
۱۸۳۳۷۸	کفایه قولی اوزره
۱۸۳۱۰۲	الغ بك قولی اوزره
۱۸۱۱۳۶	مورخین قولی اوزره

خلقت آدم علیه السلامدن میلاد عیسی علیه السلامه دکین کچن زمانی بیلمك ایچون دخی الده احتجاجه صالح برسند ودلیل اولمدیغی حالده زیرده محرر الاسامی ذواتك هربری برمقداره قائل اولوب اختلاف ایچنده قالمشلردر .

سنه	
٦٩٨٤	آلفونیستلر
٥٧٠٠	قسطنطنیه‌لی نیسافور
٥٦٢٤	اسکندریه‌لی قاله‌مان
٥٦١٥	انطاکیه‌لی تئوفیل
٥٥٩٤	ملك مؤید وکاتب چلبی
٥٣٤٥	جمهور منجمین اوروپا
٥٣٢٨	مورخین عرب
٥١٩٦	یهودی فدون
٤٩٦٣	جمهور مورخین
٤٨٣٢	ویانیه‌لی آدون

ازمنهٔ وقوعات سالفه‌یی تعیین ایچون مبدأ اتخاذ اولنمش تاریخ پك چوق ایسه‌ده اکثریسی مرور زمان ایله اونودلمش یاخود ترك اولنمش وبعضیلری حالا بیلنمکده ودوام ایتمکده بولنمشدر اشبو بیلنان ودوام ایدنلری شونلردر

§

﴿ تاریخ یهود ﴾ — یهودیلر بوتاریخی خلقت آدم علیه السلامدن معتبر عد ایدرلرایسه‌ده ابتداسی بعض اخبار اوزرینه مبتنی وتخمینی بولندیغی جهتله صحتنه حکم اولنه‌مز سنه‌لری شمسی ایسه‌ده حضرت موسی علیه السلامك مصردن خروجی کونی دخی حفظله مأمور بولندقلرندن و اول کون طلوع فجر غروب شمسی تعقیب ایلدیکندن توفیق حساب ایچون آیلری قمری یاپمغه مجبور اولمشلردر

§

﴿ تاریخ چین ﴾ — بوتاریخ (یوسف چنیر) قولنجه چینده (هیئا) سلالهٔ خاقانیه‌سنی تشکیل ایدن (هوانغ‌تی) نام حکمدارك جلوسندن اعتبار

اولنمشدر بوحالده (٢٨٩٦ خ) تاريخنده يعنى ميلادك ايكبيك التى يوز طقسان سكز سنه مقدمنده وضع اولنمش اولور.

§

﴿ تاريخ اوليمپيق ﴾ — اوليمپيق كلمه‌سنده محرر اولديغى اوزره يونانستانده ابتداى وضعى (٤٨١٢ خ) تاريخنده يعنى ميلادك يديوزسكسان ايكى سنه مقدمنده‌در.

§

﴿ تاريخ نابوناصر ﴾ — بوكا تاريخ بخت نصر ديرلرايسه‌ده صحيحى بويله اولمق اغلب احتمالدر. بوتاريخ (بطلميوس) قولنجه (٤٨٤٦ خ) تاريخنده يعنى ميلادك يديوز قرق سكز سنه مقدمنده واقع شباطك يكرمى التنجى كونده وضع اولنمشيدى سنه‌لرى شمسى ورأس سنه‌سى ٥ ماه (فروردين) در.

§

﴿ تاريخ اسكندر رومى ﴾ — اشبو تاريخ اسكندر رومينك بابلده وفاتى كونى يعنى ميلادك اوچيوز يكرمى اوچ سنه مقدمنده وضع اولنمشدر. اسكندرك دارايه غلبه‌سنده دخى برتاريخ وضع اولنمشيدى.

§

﴿ تاريخ روميه ﴾ ياخود (تاريخ سلفقوس) ـ اسكندر رومينك وفاتيله ممالكى بين‌الامرا تقسيم اولنديغى صره‌ده (سلفقوس نيفاتور) نام جنرال دخى حصه‌سنه دوشن ممالك عراقيه‌ده (سلفكيان) دولتنى تأسيس ايلش ايدى بو تاريخى دخى مومى‌اليه اعلان استقلالنده ياخود (غزه) مظفريتنده يعنى ميلاد عيسى عليه‌السلامك اوچيوز اون برسنه مقدمنده وضع ايلدى سنه‌لرى شمسى ورأس سنه‌سى شمسك برج ميزانك اورته‌سنه كلمسنه قريبدر.

§

﴿ تاريخ بكرم ﴾ — بوتاريخ هندليلرك اعتقادنجه (٥٥٣٨ خ) تاريخنده يعنى ميلادك اللى التى سنه مقدمنده هندستانده حضرت عيسى كبى ظهور ايدن برذاتك نامنه وضع اولنمش واورالرده اليوم مرعى بولنمشدر. (بكرم) كلمه‌سنه دخى نظر بيوريله.

§

﴿ تاريخ اوكوست ﴾ ياخود (اغستوس) — بو تاريخ روما ايمپراطورى اوكوستك شريك سلطنتى اولان (انطوان) ه غلبه‌سى كونده يعنى ميلادك اوتوز ياخود يكرمى برسنه مقدمنده وضع اولنمشدر . ايمپراطور مشارالیهك برقاچ سنه صكره وضع اولنمش برده (آقسيوم) تاريخى واردر .

§

﴿ تاريخ ميلاد عيسى ﴾ عليه السلام — حضرت عيسى خلقت آدم عليه‌السلامك (٥٥٩٤) سنه‌سنده دنيايه كلديسه‌ده رأس سنه اولان كانون ثانى‌يه التى كون قالديغندن اشبو التى كونى ترك ايدرك تاريخ مزبورى (٥٥٩٥ خ) سنه‌سى ابتداسندن اعتبار ايتمشلردر بوتاريخ سنهٔ مذكوره‌ده وضع اولنيوب ميلاددن (٥٣٣) سنه صكره كلان ديونيس نامنده بر پاپاس معرفتيله وضع اولنمش وانك ايچون (تاريخ ديونيس) نامى ويرلمشدر

§

﴿ تاريخ قبط ﴾ ياخود (تاريخ ديوقلتين) وياخود (تاريخ داقيانوس) روما شرق ايمپراطورى ديوقلتين (٢٨٤م) تاريخنده مصرده اولان اهالئ قبطيه‌نك چيقارمش اولدقلرى اختلالى باصديرمق ايچون كيدوب فوق‌الغايه شدتله تأديب ايلديكيچون جانلرى يانمش اولان اهالى مرقومه سنهٔ مرقومه‌دن اعتباراً اشبو تاريخى وضع ايتديلر اليوم مصرده مستعملدر سنه‌لرى شمسى وآيلرى اوتوزر كون و رأس سنه‌سى اول (توت) يعنى شمس سنبله‌نك اون التنجى درجه‌سنه تنزل ايتديكى زماندر بوكا وقتيله (تاريخ شهدا) دخى ديرلر ايدى .

§

﴿ تاريخ ارمنيه ﴾ — بو تاريخ (٥٥٣م) تاريخنده استانبولده اجتماع ايدن بشنجى سندوس معرفتيله وضع اولنمشدر

§

﴿ تاريخ هجرت ﴾ — بوتاريخ خاتم‌الانبياعليه والسلام افندمزك مكهٔ مكرمه‌دن مدينهٔ منوره‌يه هجرت ومواصلت بيوردقلرى كوندن يعنى (٦٢٢ م) سنه‌سى ايلولنك اون التنجى كونندن اعتباراً وضع اولنمشدر

وزمان وضعی هجرتك اون یدنجی سنه‌سنده حضرت (عمر) رضی‌الله عنهك امری وسائر اصحاب کرامك اجتماعیله‌در.

§

﴿ تاریخ یزد جردی ﴾ — بو تاریخ (٦٣١ م و ١١ ه) تاریخنده فرس ملکی یزد جردك جلوسی کونده یعنی اباناماهك ایکنجی وربیع الاولك یکرمی ایکنجی کونده وضع اولنمشدر اعتباری شمسیدر وآیلری کسردن سالم اولدیغیچون منجمین نزدنده معتبردر.

§

﴿ تاریخ جلالی ﴾ یاخود (تاریخ ملکی) — بو تاریخ ملوك‌سلجوقیه‌دن جلال‌الدین ملکشاه بن‌الب ارسلان زمانده یعنی (١٠٧٨ م و ٤٧١ ه) سنه‌سنده علمای فن هیئتدن (عمر بن‌الخیام) و (ابوالمظفر الاسفراری) وامثالی ذواتك اجتماعیله وضع اولنمشدر که اوکون شمس میزانك اولنه حلول ایتمشیدی.

مومی الیهم شمسك رأس حمله انتقالی کونك نوروز اولمسنه دخی قرار ویرمشلردر.

§

﴿ تاریخ آلهی ﴾ — بو تاریخ هندستان ملکی (جلال الدین اکبر) ك جلوسی کونی یعنی (١٥٥٥ م و ٩٦٣ ه) تاریخنده وضع اولنمشدر

§

﴿ تاریخ ﴾ — طوائف بشریه‌نك رسوم وعادات وصنایع وانساب وترقیات وتنزلات ووفیاتندن و بلدانك وقایع ماضیه وسائرسندن بحث ایدن علمه دخی تاریخ دیرلر وبو علمی بر قاچ قسمه تقسیم ایدرلر.

(قسم اول تاریخ عمومی) — بو تاریخك اقسام ثلثه سندن برینه یعنی هبوط (آدم) علیه‌السلامدن روما دولتنك انقراضی زمانی اولان (٤٧٦ م) سنه‌سنه قدر کذران ایدن مدت‌وقوعاتندن بحث ایدن تاریخه (تاریخ ازمنهٔ قدیمه) و بو تاریخدن فاتحك استانبولی فتح ایتدیکی زمانه یعنی (١٤٥٣ م و ٨٥٨ ه) تاریخنه قدر کذران ایدن مدت و قوعاتندن بحث ایدن تاریخه

(تاريخ قرون وسطى) وفتح استانبولدن بروسنه (تاريخ قرون جديده) ديرلر و بشقه درلو دخى تقسيم ايدرلر. (قسم ثانى تاريخ خصوصى) — بر دولت و يا حكمداره و ياخود برزمان معينه مخصوص اولمق اوزره يازيلان تاريخلردر. (قسم ثالث تاريخ مقدس) — سير انبيا واوليا واداب واسلوب مشايخ واصفيايه و بالجمله حسناته متعلق يازيلان كتابلردر. (قسم رابع تاريخ علوم) — بالجمله علوم وفنونه وهر علمك اقسام ودرجات ومنافعنه واصحابنك احوال وكيفياتنه دائر يازيلان كتابلردر. (قسم خامس تاريخ سياسى) — دولت و ملتلرك احوال سياسيه واقتدارينه و بر برلريله مناسبات ومعاملاتنه وترقيات وانحطاطنه دائر يازيلان كتابلردر. (قسم سادس تاريخ طبيعى) — موالید ثلثه دن يعنى نباتات و معدنيات وحيواناتك انواع واقسام وطبايع وخصائصندن وحيوانات قسمنده داخل اولان نوع بنى آدمك حيواناتله جهت اشتراك وامتيازندن و بونلرك تعيش و بقاى نوعلرندن بحث ايدن كتابلردر.

§

١ ﴿ تاريخ ابن اثير ﴾ اصل اسمى (عبرة اولى الابصار فى ملوك الامصار) (١٢٩٩ م و ٦٩٩ ه) تاريخنده وفات ايدن ابن اثير عمادالدين اسماعيل حلبى نك اثريدر.

ابن اثير الجزرينك (كامل التواريخنه) دخى تاريخ ابن اثير ديرلر.

٢ ﴿ تاريخ ابن افطس ﴾ (١٠٦٢ م و ٤٥٤ ه) تاريخنده وفات ايدن مظفر بالله محمد بن عبدالله النجيبى نك. بوكا (تاريخ مظفرى) دخى ديرلر.

٣ ﴿ تاريخ ابن حجر ﴾ (١٤١٢ م و ٨١٥ ه) تاريخنده وفات ايدن شيخ شهاب الدين احمد بن علاء الدين سعدئ دمشقى نك.

٤ ﴿ تاريخ ابن خلدون ﴾ اصل اسمى (عنوان العبر وديوان المبتدأ والخبر) مورخ ذوفنون قاضى عبدالرحمن بن محمد بن خلدونك.

٥ ﴿ تاريخ ابن خلكان ﴾ اصل اسمى (وفيات الاعيان). (ابن خلكانك).

٦ ﴿ تاريخ ابن زيدون ﴾ تاريخ يوللو رسائل ادبيه دن .

٧ ﴿ تاريخ ابن ساعى ﴾ — اوتوزجلد (١٢٤٨ م و ٦٧٤ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن (على بن انجب البغدادينك .

٨ ﴿ تاريخ ابن عساكر ﴾ سكسان جلد (١١٧٦ م و ٥٧٢ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن ابن عساكرك .

٩ ﴿ احمد حلمى تاريخى ﴾ (١٨٦٧ م و ١٢٨٤ ﻫ) تاريخنده انكليز (چنبرس) لك تاريخ عموميسندن مترجم .

١٠ ﴿ تاريخ ارمنى ﴾ — ميقائل وارفاين نام مورخك .

١١ ﴿ اسفار البحار ﴾ — حاجى خليفه وكاتب چلبى ديمكله مشهور مصطفى افنديك دولت عليه احوال ووقوعات بحريه سنى شامل قلمه الديغى تاريخ .

١٢ ﴿ اس ظفر ﴾ — يكيچرى طائفه سنك اخلاق واحوال رديه لرينه واوجاقلرينك (١٨٢٦ م و ١٢٤٢ ﻫ) تاريخنده نه صورتله سو يندير لديكنه دائر امام زاده اسعد افنديك قلمه الديغى تاريخ خصوصى .

١٣ ﴿ تاريخ افغان ﴾ — يكرمى التى سنه اصفهانده اقامت ايدوب اشرف خان طرفندن در دولت عليه يه كوندريلان ايلچى ايله ممالك عثمانيه يه كلان سياحيندن براهبك لاتينجه يازديغى تاريخ . تركجه يه دخى ترجمه وطبع اولنمشدر .

١٤ ﴿ الاعلام فى بلدة الله الحرام ﴾ — مكهٔ مكرمه تاريخى . شاعر مشهور (باقى) افندى تركجه يه ترجمه ايتمشدر

١٥ ﴿ البداية والنهاية ﴾ اون جلد (١٣٧٢ م و ٧٧٤ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن حافظ اسماعيل عماد الدين ابو الفدانك . بوكا تاريخ ابن كثير دخى ديرلر .

١٦ ﴿ تاريخ آل سلجوق ﴾ (١٢٤٨ م و ٦٤٦ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن وزير جمال الدين القفطينك .

١٧ ﴿ آمريقا تاريخى ﴾ — فرانسز (هانرى مركام) نام مورخك . عينتابى عبدالله افندى تركجه يه ترجمه ايتمشدر .

آمريقانك كشفى تاريخى دخى انكليز سياح (روبرسون) معرفتيله يازيلوب

ترجمه اوطه‌سی خلفاسندن وانجمن دانش اعضای خارجیسندن (عبدالغفار انیس) افندی معرفتیله ترکجه‌یه ترجمه اولنمشدر.

١٨ ﴿ تاریخ انبیاء ﴾ (١٥٠٠ م و ٩٠٦ ه) تاریخنده وفات ایدن میر علی نوائینك.

معارف نظارتی مکتوبجیسی (راشد) افندی (١٨٦٤ م و ١٢٨١ ه) تاریخنده (تواریخ الانبیاء فی ارشاد الاذکیاء) نامیله برتاریخ دهایازمشدر.

١٩ ﴿ اندرون تاریخی ﴾ — حالا حرم نبوی مدیری (احمد عطا) بکك.

٢٠ ﴿ اندلس تاریخی ﴾ — لسان ترکی اوزره قلمه النان اندلس تاریخلرینك اك مکملی صدر اسبق ادهم پاشا حضرتلریله اطنه والیسی اسبق متوفی ضیا پاشانك مشترکاً قلمه الدقلری تاریخدر.

٢١ ﴿ ایاصوفیه تاریخی ﴾ — بو کتابی استانبولك حین فتحنده احمد بن احمد جیلانی لسان یونانیدن زبان فارسی یه ومؤخراً نعمة الله بن احمد لسان ترکی یه ترجمه ایتمشدر.

٢٢ ﴿ تاریخ ایتالیا ﴾ — (١٧٨٩ م و ١٢٠٤ ه) تاریخندن اعتباراً یکرمی بش سنه‌لك اوروپا وایتالیا احوالنی جامع ایتالیانجه برتاریخدر. ترکجه‌یه ترجمه اولندی.

٢٣ ﴿ پچوی تاریخی ﴾ ایکی جلد — سردار مشهور (لالا محمد پاشا) مرحومك معتمدانندن پچوی ابراهیم افندینك.

٢٤ ﴿ بخارا تاریخی ﴾ — (٨٦٨ م و ٢٥٥) تاریخنده وفات ایدن نوادرالاصول صاحبی (ابو عبدالله) ترمذینك.

٢٥ ﴿ پروسیا محاربه تاریخی ﴾ — پروسیا وفرانسه دولتلری بینده وقوعبولان محاربه‌یه دائر المانیا ارکان حربیه‌سی طرفندن قلمه النان مصور تاریخ. ترکجه‌یه دخی ترجمه اولنمشدر.

٢٦ ﴿ تاریخ بولیه ﴾ یاخود (بویه) — جغرافیه وآطلس صاحبی فرانسز (بولیه) نك.

٢٧ ﴿ تاتارستان تاریخی ﴾ — موسیو (قساویر رایموند) ك.

٢٨ ﴿ تاج التواریخ ﴾ ترکجه — (١٥٩٩ م و ١٠٠٨ ه) تاریخنده

وفات ایدن خواجه سعدالدین افندینك ابتدای دولت عثمانیه‌دن عصرسلیم خانی‌یه قدر قلمه الدیغی تاریخ.

(تاج المآثر) دخی فارسی بر تاریخدر.

٢٩ ﴿ تاسیتوس ﴾ — بونك‌روما ایمپراطورلرینه دائر یازدیغی تاریخ اورور پاجه غایت معتبردر مرقوم ایتالیالیدر.

٣٠ ﴿ تقویم التواریخ ﴾ حاجی خلیفه وکاتب چلبی دیمکله مشهور مصطفی افندینك. مومی الیه بوکتابی ایکی آیده یازدی.

٣١ ﴿ تکملة‌العبر ﴾ — قسم اولی سلفکیان وقسم ثانیسی اشکانیان دولتلری احوالنه دائر صبحی پاشا حضرتلرینك قلمه الدیغی تاریخ. دولتین مشار الیهما مسکوکاتی دخی زیر کتابده مرتسمدر.

٣٢ ﴿ تیت لی و ﴾ — اسکی روما تاریخلرندندر بومورخنك اسمی دخی (تیت لی و)در کلمه‌سنه نظر بیوریله.

٣٣ ﴿ تیمور تاریخی ﴾ فارسی — فضلادن (عجمی) ملقب احمد بن عبدالله بن عرب شاهك. نظمی زاده مرتضی افندی بغداد والیسی مشهور علی رضا پاشانك امریله ترکجه‌یه ترجمه ایتمشدر.

٣٤ ﴿ تاریخ جنابی — (١٥٩٠ م و ٩٩٩ ه) تاریخنده وفات ایدن مصطفی بن حسن رومینك بر مقدمه وسکسان ایکی بابی جامع اثری.

٣٥ ﴿ تاریخ جنبرس ﴾ — انکلیز مورخلرندن مشهور (جنبرس)ك تاریخ عمومیسی. بونی احمد حلمی افندی ایکی جلد اوزرینه ترجمه ایتمشدر.

٣٦ ﴿ تاریخ جودت ﴾ — الیوم عدلیه ناظری بولنان فضلای عصردن احمد جودت پاشا حضرتلرینك (١١٨٨ ه) تاریخندن (١٢٤١ ه) تاریخنه قدر قلمه الدیغی دولت عثمانیه تاریخی.

٣٧ ﴿ جهانکشا ﴾ فارسی — (١٢٨٤ م و ٦٨٣ ه) تاریخنده وفات ایدن بهاءالدین محمد جوینینك جنکیز وهلاکو وسائر سلاطین‌جنکیزیه احوالنه دائر یازدیغی تاریخ.

٣٨ ﴿ جهاننما ﴾ ترکجه — جغرافیه — کاتب چلبینك.

٣٩ ﴿ چین تاریخی ﴾ — موسیو (پوتیر)ك.

٤٠ ﴿ حسن المحاضره فی اخبار مصر القاهره ﴾ — (١٥٠٥ م و ٩١١ ه) تاریخنده وفات ایدن (جلال الدین عبدالرحمن السیوطی نك . خطیب زاده مرحوم ترکجه یه ترجمه ایتمشدر .

٤١ ﴿ تاریخ حکما ﴾ — (١١٥٣ م و ٥٤٨ ه) تاریخنده وفات ایدن امام محمد بن عبدالکریم شهرستانی نك . ترکجه یه دخی ترجمه اولنمشدر .

٤٢ ﴿ حلیة الابرار ﴾ اون جلد .

٤٣ ﴿ خبر صحیح ﴾ — ایدین ولایتی دفترداری ایکن وفات ایدن (فوزی) افندینك (١٨٧٢ م و ١٢٨٩ ه) تاریخنده قلمه الدیغی دولت عثمانیه تاریخی .

٤٤ ﴿ خیرالله افندی تاریخی ﴾ ترکجه — صدور دن عبدالحق افندی زاده اجلهٔ رجال دولت علیه دن خیرالله افندینك (٦٢٠ ه) تاریخندن ابتداء تحریر ایلدیکی دولت عثمانیه تاریخی .

٤٥ ﴿ تاریخ ذهبی ﴾ — اون ایکی جلد — (١٣٤٥ م و ٧٤٦ ه) تاریخنده وفات ایدن (حافظ شمس الدین ابو عبدالله محمد المصری) نك .

٤٦ ﴿ تاریخ راشد ﴾ — وقعه نویس راشد افندینك نعمایه ذیل اولمق اوزره (١٠٧١ ه) سنه سندن ابتداء تحریر ایلدیکی دولت عثمانیه تاریخی .

٤٧ ﴿ رشحات ﴾ — فارسی — صفی الدین لقبیله معروف علی بن حسین واعظك مناقب مشایخ کرامی جامع اولان اشبو کتابی (١٥٠٣ م و ٩٠٩ ه) تاریخنده محمد بن محمد المغربی نامنده بر ذات معرفتیله ترکجه یه ترجمه اولنمش ولفظ رشحات ختام ترجمه یه تاریخ دوشمشدر .

٤٨ ﴿ تاریخ رواة الحدیث ﴾ — (٧٩٢ م و ١٧٩ ه) تاریخنده وفات ایدن (ابی حیثمه احمد بن زهیر) لك .

٤٩ ﴿ روضة الابرار ﴾ — شیخ الاسلام قره چلبی زاده عبدالعزیز افندینك تاریخ عمومی طرزنده اثری . اشبو تاریخنی خاکپای شاهانه یه تقدیمنده پایهٔ فتوا احسان اولنمشیدی وفاتی (١٦٦٥ م و ١٠٧٦ ه) تاریخنده وقبری بروسه ده در .

٥٠ ﴿ روضة الاحباب ﴾ — (١٥٩١ م و ١٠٠٠ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن جلال الدين عطاءالله بن فضل الله شيرازينك.

٥١ ﴿ روضة الصفا ﴾ — روضه كلمه‌سنه نظر بيوريله.

٥٢ ﴿ تاريخ شانى زاده ﴾ — احمد عاصم افنديك اوزرينه وقعه نويس اولان موالدن شانى‌زاده محمد عطاءالله افنديك (١٢٢٣) سنه‌سندن ابتداء قلمه آلديغى تاريخ عثمانى.

٥٣ ﴿ شقايق نعمانيه ﴾ — طاشكپريلى زاده احمد افنديك ابتداى دولت عثمانيه‌دن دور سليمان خانيه دكين ظهور ايدن علما ومشايخ كرامك احوالنى مبين عربى العباره يازديغى اثبو (شقايق نعمانيه) يى قضاتدن ادرنه‌لى مجدى چلبى ترجمه‌يه ترجمه و (حدائق الشقائق) تسميه ايلش وعاشق چلبى وعلى افندى برر مقدار ونوعى زاده عطاءالله افندى مكمل بر ذيل يازوب (حدائق الحقايق) نامنى ويرمشدر.

(زمخشرى) نك شقايق نعمانى و (سيوطى) نك شقائق الاترنجى دخى كتب نفيسه‌دندر.

٥٤ ﴿ صحائف الاخبار ﴾ — منجم باشى درويش احمد افنديـنك عربى العباره تاريخ عموميسنى شاعر مشهور (نديم) افندى ترجمه‌يه ترجمه ايتدى.

٥٥ ﴿ صولاق زاده ﴾ — آوجى سلطان محمد خان حضرتلرى زمانى رجالندن صولاق زاده همدمى افنديـنك.

٥٦ ﴿ تاريخ طبرى ﴾ عربى — (٩٢٢ م و ٣١٠ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن ابو جعفر محمد بن جريرك.

٥٧ ﴿ تاريخ طحاوى ﴾ امام طحاوى حضرتلرينك.

٥٨ ﴿ تاريخ عاصم ﴾ — (١٨١٩ م و ١٢٣٥ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن وقعه نويس موالدن احمد عاصم افنديـنك.

٥٩ ﴿ تاريخ عطـا ﴾ بش جلد — حالا حرم نبوى مديرى احمد عطا بكك.

٦٠ ﴿ عالم ارا ﴾ فارسى — فضل الله اصفهانينك.

٦١ ﴿ تاريخ عالم ﴾ — مكاتب عسكريه ناظرى اسبق سليمان پاشانك.

٦٢ ﴿ تاريخ عالى ﴾ — اصل اسمى (كنه الاخبار) اعيان مورخين عثمانيه‌دن عالى افندينك.

٦٣ ﴿ عزى وصبحى ﴾ — برى ديكرينك ذيليدر.

٦٤ ﴿ عيون المعارف ﴾ — (١٠٦٢ م و ٤٥٤ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن ابى عبدالله القضاعى‌نك.

٦٥ ﴿ تاريخ غلبون ﴾ — طرابلس غربك احوالنه دائر طرابلسلى ابوعبدالله محمدغلبون نام ذاتك.

شيخ الاسلام عاشر افندى حفيدى محمد نهيج الدين افندى تركجه‌يه ترجمه ايتمشدر.

٦٦ ﴿ فذلكه ﴾ — كاتب چلبينك.

٦٧ ﴿ تاريخ فرس ﴾ — قديم ومعتبر بركتابدر. شهنامه وامثالى اثارنفيسه‌يى تأليف ايدن ادباى اهل فرس بوكتابى مأخذ اتخاذ ايتمشلرايدى.

٦٨ ﴿ قترينه تاريخى ﴾ — اون يدى باب اوزرينه مرتب ولسان اجنبيدن مترجم.

٦٩ ﴿ كائنات ﴾ — اوروپا دولتلرينك ابتداى تأسسلرندنبرو بشقه بشقه وقوعاتلرينى مبين بركوزل تاريخدر مؤلفى ادباى عصردن مطبعهٔ عامره وتقويم وقايع مديرى احمد مدحت افندى.

٧٠ ﴿ كامل التواريخ ﴾ عربى اون اوچ جلد — (١٢٤٠م و٦٣٨ﻫ) تاريخنده وفات ايدن (ابن اثير الجزرينك. بوكا ابن اثير تاريخى دخى ديرلرايسه‌ده ابن اثير تاريخى عمادالدين اسماعيلكدر.

٧١ ﴿ كشف الظنون ﴾ — كاتب چلبى‌نك.

٧٢ ﴿ لطفى تاريخى ﴾ وقعه نويس احمد لطفى افندينك. سلانيكلى لطفى افندينك تاريخى دخى بشقه‌در.

٧٣ ﴿ محمود السير ﴾ — عساكر بحريهٔ شاهانه قائممقاملرندن ايوب صبرى افندينك (١٨٦٩ م و ١٢٨٦ ﻫ) تاريخنده تأليف ايتديكى سير خير البشر.

٧٤ ﴿ مرأت كائنات ﴾ تركجه ايكى جلد — (١٦٢١ م و١٠٣١ﻫ) تاريخنده وفات ايدن نشانجى زادهٔ محمد بن احمدك.

شاعر غزالینك دخی لسان فارسی اوزره بو نامده بر تاریخی واردر .

٧٥ ﴿ تاریخ ملل شرقیه ﴾ — موسیو (ماسپرو) نك .

٧٦ ﴿ منتظم فی تاریخ الامم ﴾ — (١٢٠٠ م و ٥٩٧ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن عبدالرحمن جوزیٔ بغدادینك .

٧٧ ﴿ ناپولیون تاریخی ﴾ — فرانسزجه‌دن مترجم .

٧٨ ﴿ نتایج التواریخ ﴾ — فضلای عصردن معارف ناظری مصطفی پاشاحضرتلرینك .

٧٩ ﴿ تاریخ نشانجی ﴾ — رمضان زاده بویالی محمد پاشانك . طبقات الممالك نام تاریخه دخی نشانجی تاریخی دیرلر .

٨٠ ﴿ نعیما ﴾ — وقعه نویس نعیما افندینك بیك تاریخندن بیك یتمش تاریخنه قدر قلمه الدیغی تاریخ عثمانی

٨١ ﴿ نفحات الانس ﴾ — عبدالرحمن جامی حضرتلرینك مقامات وکرامات ارباب طریقت و حقیقتی جامع فارسی العباره اثری . بروسه‌لی مشهور لامعی چلبی ترکجه‌یه ترجمه ایتشدر .

٨٢ ﴿ نقدالتواریخ ﴾ تدقیقات امور مالیه قومیسیونی اعضاسندن احمدرفعت افندینك (١٨٧٨ م و ١٢٩٦ ﻫ) تاریخنده قلمه الدیغی متسلسل ومختصر تاریخ عمومی .

٨٣ ﴿ نوادرالاخبار ﴾ — شقایق صاحبی طاشکپریلی زاده احمد بن مصطفی نك .

٨٤ ﴿ وصاف تاریخی ﴾ بش جلد — اصل اسمی (تجزئة الامصار وتزجیة الاعصار) — خواجه عبدالله بن فضل‌اللهك .

٨٥ ﴿ وفیات‌الاعیان ﴾ عربی — قاضی شمس‌الدین بن خلکانك . اشبو تاریخی (ردوسی زاده محمد بن محمد) لسان ترکی یه ترجمه ایتدی . بین‌الناس شهرتی (ابن خلکان) در .

٨٦ ﴿ هشت بهشت ﴾ — ادریس بدلیسینك .

٨٧ ﴿ هند تاریخی ﴾ — موسیو (دیواد ترانسینی)نك برده موسیو (ویلسون) ك واردر .

٨٨ ﴿ هون تاریخی ﴾ — مجارلرك حال بدویده اولدقلری زماندن بحث ایدر. مؤلفی موسیو (دوکیفن).

٨٩ ﴿ یمن تاریخی ﴾ — غازی احمد مختار پاشا حضرتلرینك قائنی حاجی رشید پاشانك.

٩٠ ﴿ یونانستان قدیم تاریخی ﴾ — مجلس معارف اعضاسندن قسطنطین افندینك.

§

﴿ تاسیتوس ﴾ — اوروپا مورخلرندن وایتالیاده واقع (انترامنا) شهری اهالیسندن برمعروف ذاتدر وروما ایمپراطورلرینه دائر یازدیغی تاریخ اوروپاجه غایت مقبول ومعتبردر. شهر مزبورك نام دیکری (ترنی)

§

﴿ تاغانروغ ﴾ — روسیه دولتنك بحر خزر ساحل غربیسی اوزرنده و(آقاتر ینوسلاو) ولایتی داخلنده بر بندر مشهوریدرکه ممالك عثمانیه‌جه (طیغان) نامیله معروفدر بورامی کرهٔ ارض اوزرنده بغدای اخراج اولنان مواقعك برنجیسی عداولنور. طیغانك دقیق دکرمانلری ومقارنه فابریقه‌لری مشهوردر.

§

﴿ تالانت ﴾ یاخود (تالانتون) — اسکی یونانلولرك هم وزن وهمده سکه‌لرینك اسمیدر. وزن ایچون قوللانیلان تالانت یکرمی التی کیلوغرام ویوز یتمش سکز غرام آغرلغنده وآچقه اوله‌رق تداول ایدن تالانت کوشدن معمول اولدیغی حالده (٥٥٦٠) فرانق و (٩٠) سانتیم قیمتنده اولوب میلاددن اوچ عصر مقدمه قدر بوقیمت اوزره تداول ایتمش وصکره (٥٥٢٢) فرانقه تنزل ایلمشیدی. بوندن بشقه برده آلتوندن معمول آتیکی تالانتی اولوب بونك برینك قیمتی بش کوش تالانت قیمتنه وقوریتوس تالانتی (١٠٠٠٠) دراخمی قیمتنه معادل ایدی.

§

﴿ تالی ﴾ — چینك شرق جنوبیسنده کائن (یونان) ایالتنده مسکون اهالیٔ اسلامیه‌نك ید ضبطلرینه کچن شهرلردن برینك اسمیدر. اهالیٔ

مرقومه (بیرمان) حدودی جوارنده ولایت مذکوره نامنه نسبتله یونان دنیلان شهر جسیمی دخی آلوب مقر حکومت اتخاذ و (مؤمن) تسمیه ایتدیلر ومؤخراً استقلالارینی دخی اعلان ایلدیلر .

§

﴿ تالیس ﴾ یاخود (ارستطالیس) — حکمای سبعهٔ یونانیه دندر . بونك اصلی فنیکه حکمداری قادیموس سلاله‌سندن اولدیغی وابتدای حالنده بعض مناصب حکومتده بولندیغی حالده جله‌سنی ترك وکرید ومصر وبعض ممالك آسیاده سیاحتله تحصیل معارف ایدرك وطن اصلیسی اولان پالاچه عودت و (ایونیه‌ن) نامیله برمکتب کشاد ایدوب وفاتنه قدر اوراده تدریس علومه همت ایلدی . مومی الیه بوعالم بدایت ونهایتدن منزه برصانع حکیمك اثر صنعیدر وصو کافهٔ اشیانك اصلی وارض ماء متکاثف وروح انسانی باقیدر وجمیع عوالم واجب الوجود ایله مالا مالدر ودنیاده الك بیوك سعادت صحت واورته حالده تعیش وازالهٔ جهلدر وظالمی مسن و معمر کورمك کبی نفسه کوچ کلور شی یوقدر دیر ودائما (کندو نفسکی بیل) سوزیله شاکردانی ایقاظه چالیشور ایدی .

بونك علوم فلسفه‌دن بشقه فن هیئت وحسابده دخی ید طولاسی وار ایدی مصرده‌کی اهرامارك ارتفاعنی ظلاریله اوچه‌رك ارتفاع المق اصولنی ایجاد وخسوف وکسوفی قبل الوقوع کشف واخبار ومثلث کروی مسائلندن برقاچ مسئله اثبات ایلشدر .

والده‌سی تأهل ایتمسنی تکلیف واصرار ایلدکده تالیس استنکاف ایدوب کنجلك حالی تأهل وقتی دکادر واختیارلقده ایسه وقت چمش اولور و بونك ایکیسنك اره سنده دخی برزوجه انتخاب ایده‌جك قدر خالی وقت بولنه‌مز جوابنی ویرمشدر . وفاتی طقسان ایکی یاشنده و (٥٠٥٦ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز اوتوز سکز یاخود بشیوز قرق سکز سنه مقدمنده در .

§

﴿ تامان ﴾ — روسیه‌نك یکی قلعه بوغازی اوزرنده و یکی قلعه

محاذیسنده سفائن حربیه‌نك مرور ودخولنی منع ایچون انشا ایتمش اولدیغی قلعهٔ متینه‌در

§

﴿ تامیل ﴾ — هندستانك (دكن) جهتنده اهدراسدن مالابار ولایتنه قدر مسكون اولان اهالینك متكلم اولدقلری لسانك اسمی یاخود اهالیٔ مرقومه‌نك نام عمومیسیدر بولسانك اورالرده استعمالی سانسقری لساندن مقدم ایدی .

§

﴿ تایچو ﴾ — چینك (۱۳٦۸ م و ۷۷۰ ه) اختلالنده ارباب قیامه رئیس اولان ومغول سلالهٔ خاقانیسنی محو ایدوب (مینغ) عنوانیله تخت چینه جلوس ایدن ذاتك اسمیدر . تاریخ مزبورده چین اهالیسنك چیقاردقلری اختلالی مومی الیه توسیع ومغول عسكرینی مغلوب و پریشان ایتدكده خاقان (طغان تیمور) فرار وتاج وتختنی تركه مجبور اولدی وتایچو كمال دبدبه ودارائله پكینه كیروب تخته اوتوردی واثنای محاربه ده خراب اولان مكاتب ومعابدی تعمیر وتجدید و برطاقم نظامات وضع وتأسیس ایتدی وخطهٔ چینك یكرمی یدی سنه‌ده برمكمل خریطه‌سنی یاپدیردی .
اشبو تایچو مقدما (بودا) معبدینك بیوك ناظرلرندن ایدی .

§

﴿ تایمس ﴾ — بریتانیا اطه‌سنده بولنان انهارك الك بیوكی اولوب (تام) و (ایزی) ایرمقلرینی حاوی اولمغله (تایمس) تسمیه اولنمش وانكلیزلر بیننده نهرلر پادشاهی اولق اوزره شهرت بولمشدر . بونهر لوندره شهر جسیمندن كچه‌رك ككیش برفم ایله شمال دكزینه منصب اولور . سفاین جسیمه‌نك سیرلرینه مساعد محللرینك طولی ۳۲۰ كیلو مترودن عبارتدر .

§

﴿ تب ﴾ یاخود (ثیبس) — مصر علیاده قدیم برشهردر . بوشهرك نه وقت تأسیس اولندیغی معلوم اولمیوب فقط فراعنهٔ مصریه‌دن اون سكزنجی سلاله زمانده برحكمدارك مركز سلطنتی اولدیغی ومؤخراً یكرمی برنجی سلاله‌یه منسوب فراعنه‌نك پای تختلرینی بورادن مشهور

(منفیس) شهرینه نقل ایلدکلری و بوشهرك اطرافنده اولان جسیم سورك یوز قپوسی بولندیغی و (پتولومه) وایمپراطور (اوکوست) ك یاپدیغی محاربه‌لرده خرابه یوز طوتوب عربلرك زمانـنده بتون بتون منهدم اولهرق الیوم یری بلورسز برحاله کلدیکی تواریخده مقیددر .

تحقیقات وکشفیات اخیره‌یه نظراً شهر مزبور جرجا ایله اصوان اره‌سنده ونیلك ایکی طرفنده و (مدنیته ابو) و (الاقصر) قریه‌لرینك اولدیغی محلده در وتحت الارض بعض پتلر ومعبد وسرای خرابه‌لری کورلمکده‌در مقدما بوخرابه‌لردن چیقاریلان برطاقم هیکلر ودیکیلی و یازیلی طاشلر اوروپا موزه خانه‌لرینی تزیین ایتمشدر .

اون بشنجی لویی زمانده پارس شهرینه نقل ورکز اولنان دیکیلی طاش ودها اسکی زمانده رومایه کوندریلان دیکر بردیکیلی طاش بورادن آشیریلان طاشلردنر ایدی .

مدنیته ابونك جهت غربیسنده اون سکزنجی واون طقوزنجی و یکرمنجی سلاله‌یه منسوب فراعنه‌دن برچوغنك تربه‌لری دخی مشاهده اولنور تب شهرینه یونانیلر (دیئوسپولیس) دیرلر .

§

﴿ تب ﴾ یاخود (تیوه) — جاهیر یونانیه‌دن یه بوناملہ مشهور حکومتك (آتیکی) و (بیؤتی) جوارنده مرکز اداره‌سی اولان شهردر ایج قلعه‌سنی (٤٠١٤ خ) تاریخنده یعنی میلادك بیك بشیوز سکسان سنه مقدمنده قادیموس نام حکمدار یاپدیردیغیچون اسمی (قادیمه) قالوب مؤخراً فوق الغایه توسیع وتزیین اولنمشدر .

اشبو جمهوریت قومشولری اولان اسپارتلولرایله چوق زمان اوپوشه‌میوب بینلرنده محاربات مدیده وشدیده وقوعبولدی وتیوه جمهوری برقاچ دفعه مغلوب واسپارتلولرك حمایه‌سنی قبوله مجبور اولدیسه‌ده و (٥٢٣٢ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچیوز التمش ایکی سنه مقدمنده سرعسکرلری مشهور (آپامینوناس) ك قزاندیغی (لوقتوار) و (ماتینیا) محاربه‌سی سایه‌سنده یه استقلالنی اعاده ایلدی وجاهیر یونانیه‌نك برنجیسی اولدی لکن (٥٢٥٦ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچیوز اوتوز سکز سنه مقدمنده

ماكيدونيا قرالى فليپك هجومنه طاقت كتوره ميوب بر بيوك انهزامدن صكره تكرار ربقهٔ اسارته بوينى يناشديردى وقرال مومى اليهك اوغلى اسكندرك سلطنتى زماننده بردها قيام وتخليص كريبان ايتمك ايستديسه ده مشار اليه سرعتله كيدوب تيوه‌نك التنى اوستنه كتورديكندن بودفعه بتون بتون دركهٔ انقراضه دوشدى .

يونانستانده برتيوه دها وار ايسه ده (١٨٥٣ م و ١٢٧٠ ه) تاريخنده وقوعبولان حركت ارضده كاملاً خراب اولمق راده سنه كلمشدر .

§

﴿ تبابعه ﴾ — ابتدا يمنده حكومت ايدن ملوكه مخصوص برعنواندر . سلالهٔ ساميه دن قحطان بن عابرك اوغلى (يعرب) قوم عاد هلاك اولدقدنصكره سائر قرنداشلرى وعشيرتيله برابر هندستاندن ارض يمنه كلوب توطن ايتمش وجله‌سنك اداره سنى درعهده ايلش اولديغندن مومى اليه ملوك تبابعه‌نك برنجيسى عد اولندى . بعضيلرى اول اقيال يمن (سباء عبدشمس بن حير) در ديرلر هرنه حال ايسه ملوك تبابعه‌نك ابتداى ظهورى (٣٠٤٤ خ) تاريخندن يعنى ميلادك ايكيبك بشيوز اللى سنه مقدمندن صكره جه وانقراضلرى (٤٩٨ م) تاريخنده تخمين اولنور . تبابعه‌دن (حير بن سباء) و (حارث الرايش) و (بلقيس بن هداد) و (شمر) و (تبع بن الاقرن) و (ذونواس) كبى قوتلى وعاقل پادشاهلر كلمشدر بونلره ابتدا (ملوك سباء) دنيلوب صكره يعنى حير زماننده (ملوك حير) دنيلش وتبع اولدن بداء ايله (ملوك تبابعه) يه تحويل وعنوان اتخاذ اولنمشدر . ناملرى اكثريا (ذوالينن) و (ذوشناتر) و (ذونواس) كبى شيلر اولديغندن (اذواء يمن) دخى ديرلر .

§

﴿ تبار ﴾ — تبار بن عياض خلفاء راشديندن حضرت عثمان بن عفان رضى الله عنه حضرتلرينى سيف غدر واهانتله شهيد ايدن ملاعينك برينك اسميدر . ديكرى سوران بن حران نامنده برخبيث ايدى .

§

﴿ تبت ﴾ — تاتارستان چين وكوه‌نور ايالتى وتركستان بالا ايله هندستان وبوتان قطعه‌لرى مياننده برولايت ممتازهٔ جسيمه در شرقدن غربه

طوغری طولی ایکیبیك سكز یوز وعرضی طقوز یوز قرق كیلو مترودر واهالیسی كاملاً بودامذهبنده اولمق اوزره التی ملیون تخمین اولنمقده در وایکی یه منقسم اولان تبتلردن بیوك تبتك مركز اداره سی اندوس یعنی سند نهری اوزرنده واقع (لاداق) شهری وكوچك تبتك مركز اداره سی براهما پوتر نهری اوزرنده واقع (لاسه) شهریدر بوولایتك اراضیسی دنیانك اك مرتفع محلی اولدیغی حالده هواسی غایت یابس وچوللری چوق و موسمی بردوزی یه اولوب اهالیسی اكثریا فقیر وحلیم وتنبلدر .

بوراده اعلاچی پیاغیسی چیقار و بونكله كشمیر شالری وسائر اقمشه طوقینور و معدنلرندن خیلی حاصلات آلنور یازولری علما وعوامه مخصوص اولمق اوزره ایكی درلو اولوب لسانلری چین لسانه مشابهدر .

§

﴿ تبرداران ﴾ — سلطان مراد خان ثانی حضرتلرینك تأسیس بیورمش اولدقلری بالطه جیلر اوجاغنك اسمیدر پادشاه مشارالیه حضرتلری مذكور اوجاق افرادینی اناطولی خلقنك كنج و كوربوز وقوی وجسورلرندن انتخاب ایدوب روم ایلی فتوحاتیله اشتغال بیوردقلری اثناده اردوی همایونلری او كنجه یوریه‌رك شمدیكی طابورلر بالطه جیلرینك ایشنی یعنی حركات عسكریه یه مانع اولان شیلرك دفع ورفعی خدمتنی كوردیرلر واردوكاهه قونلدقده اوتاغ همایونك نصب ورکزی خدمتلرنده قوللانورلر ایدی استانبولك فتحندنصكره مذكور اوجاق ایكی صنفه تفریق وقیافتلری یكدیكرندن تمییز اولنه‌رق برصنفنه زلفلی بالطه جیلر ودیكر صنفه اسكی سرای بالطه جیلری نامی ویرلدی ودهاصكره خدمتلری سرای خدمتكارلغنه منحصر قالدی .

§

﴿ تبریز ﴾ — ممالك ایرانیه دن اولان اذربایجان ولایتنك مركز اداره سیدر . بو شهر مقدما برقریه ایكن (٧٩٢ م و ١٧٦ ه) تاریخنده خلفای عباسیه دن هارون الرشیدك زوجه سی سیده (زبیده) حضرتلری بو قریه ده تبدیل هوا ایدرك ستمه خسته لغندن قورتلدیغی جهتله آب

وهواسنی تقدیر وتوسیع وفارسیجه ستمه دوکیجی معناسنه اولهرق تبریز تسمیه ایلدی ومشار الیهانك تشویق ورغبتی وآب وهواسنك لطافتی مناسبتیله آز وقت ایچنده پك چوق علما وفضلا وبشیوز بیك قدر اهالی جمع اولدی ومؤخراً مغولدرك وتاتارلرك بالدفعات هجومی وبعض مظالم وتعدیاتك وقوعی سببیله اهالیٔ مرقومه طاغیلوب شمدی یوز قرق بیکه تنزل ایتدی . (١٥١٤ م و ٩٢٠ ه) تاریخنده سلطان (سلیم) حضرتلری یوز قرق بیك عسکر ایله کیدوب تبریز جوارنده واقع چالدران صحراسنده عجملر ایله چاربیشوب محاربه یی قزاندقدن صکره شاه اسماعیلك برنجی زوجه سی ایله معشوقه سی تاجلی خانمه وارنجه یه قدر خزینه واشیاسنی اغتنام ایلدی و (١٧٢١ م و ١١٣٤ ه) تاریخنده وقوع بولان حرکت ارضدن تبریزك برجهتی خراب اولوب اهالیدن یکرمی بشبیك قدری ابنیه التنده تلف اولدی واون درت سنه صکره دولت علیه ایکنجی دفعه اولهرق ینه ضبط ایدوب قلعه سنی هدم ایتدی . تبریزده اوزون حسنك وجهانشاهك جوامع شریفه سی آثار عتیقه دن اولمق اوزره حالا موجوددر وبغچه لری ومیوه سی چوقدر وخارج وداخلنده پك چوق بیوك ذوات مدفوندر .

§

﴿تبصرة الادلة فی الکلام﴾ — (١١١٤ م و ٥٠٨ ه) تاریخنده وفات ایدن امام ابوالمعین بن محمد النسفینك مسائل اعتقادیه دلائلندن باحث اثریدر .

(تبصرة فی اصول الفقه) — (١٠٨٣ م و ٤٧٦ ه) تاریخنده وفات ایدن شیخ ابی اسحق ابراهیم بن علی شیرازینك .

(تبصرة فی الهیئة) — (١١٣٨ م و ٥٣٣ ه) تاریخنده وفات ایدن امام شمس الدین بن احمد بن ابی بشر خرقینك در بونی (١٣٧٢ م و ٧٧٤ ه) تاریخنده وفات ایدن احمد بن عثمان شرح ایتدی .

(تبصرة فی علم النجوم) — (١٢٩٦ م و ٦٩٦ ه) تاریخنده وفات ایدن ملك الاشرف ابی الفتح عمرك .

§

﴿تبلر﴾ — اجسامك بللورلشمق خاصه سنه دنیلور بوده کرك

صنعی وکرك طبیعی اولسون یار طب و یاخود یابس اوله‌رق وقوعبولور یعنی یاصو درونده حل اصولی اوزره و یاخود اذابه طریقیله حصوله کلور مثلا هر قنغی بر ملح صو درونده حل اولنوب بعده محلولك بر مقداری تبخیر ایدلسه ملح مزبورك صودن ایرلدیغی صره‌ده (تبلر) ایتدیکی کوریلور وینه بر معدن و بالفرض (بیزموط) اذابه اولنوب بعده صغوغه ترك اولنسه و بونکله برابر (تبلر) ایتیان صو اصول مخصوصه‌سیله بوشالدلسه درعقب مذاب بیزموط بللورلشور و بللورلشمه کیفیتی نقدر آغراولورسه بللورلری اوقدرکوزل اولور. صویك قعرینه ترسب ایدن بللورلرده آز چوق صو بونمقله یابس هوای نسیمیله تماسه کلدیکنده چیچکلنوب کثافت پیدا ایدرك طوز حالنه رجوع ایتدیکی کبی جزئی بر حرارتله تمیع ایتلرینه دخی واسطه اولور مع هذا جزؤی بر حرارتله وقوعه کلان اذابه (تبلر) دن حصوله کلان صویی تبخیر ایتمکله صوالنمش اولورکه حرارتله ینه اذابه اولنه بیلور قوری وصوده منحل ملحلر صوایله تماس ایدنجه اوجه ضایع ایتدکلری صویی الهجقلرندن حرارت حاصل ایدرلرکه بوده یانمش آجلی بر قابه قونیلوب اوزرینه اورتیلنجه‌یه قدر صو دوکلمکله ثابت اولور.

§

﴿ تبوك ﴾ — مدینهٔ منوره ایله شام شریف آره‌سنده ومداین صالح جوارنده بر موقعك اسمیدر. (٦٣٠ م و ٩ ه) تاریخنده علیه الصلاة و السلام افندمز رومللرك شام شریفده اسلام علیهنه تدارکاتده بولندقلرینی ایشیدوب هوانك غایت سیجاق بر زمانده اون بیکی سواری اولمق اوزره اوتوز یاخود قرق بیك عسکر ایله موقع مزبوره تشریف بیوردی لکن رومللردن وزیر حمایه‌لرنده اولان غسانیلردن بر حرکت متقابله ظهور ایتدیکی و (ایله) حاکمی و (جرما) و (اذرح) قبیله‌لری ویرکو ویرمك اوزره عرض انقیاد ایلدیکی و (دومة الجندل) حاکمی (اکیدر) لك اوزرینه درتیوز قرق سواری ایله کوندریلان (خالد بن ولید) حضرتلری مرقوم اکیدری آوده آولایوب حضورسعادته کتوردکده اودخی عرض انقیاده‌وایکی بیك‌دوه وسکزیوزآت ودرت یوز زره اعطاسیله

عقد مصالحه یه مجبور اولدیغی جهتلرله محارب وقوعبولمدی فقط بوقدر عسکرك مأمول اولیان برزمانده شام حدودینه قدر کلیو یرمسی ملوك متجاوره یه بر بیوك دهشت ویردی وشوکت اسلامیه اوزاق یقین هر طرفه منتشر اولدی.

اشبو غزاده علیه الصلاة والسلام افندمز کیدیلهجك محالك اوزاق و یولار سیجاق وقحط وغلا محقق اولدیغندن لوازمات سفریه‌نك لایقیله تدارکنی فرمان بیوردیغی جهتله هرکس قدرتنه کوره برر مقدار شی و یرمش و بعضیلری مالنك ربعنی و بعضیلری ثلث ونصفنی اورته یه قویمش ایدی (ابی بکر الصدیق) رضی الله عنه حضرتلری دخی مالنك تمامنی (وحضرت عثمان) رضی الله عنه حضرتلری تجارت ضمننده شامه کوندرمك اوزره بولندیغی ایکی یوز دوه ایله سرمایه اولمق اوزره آیردیغی ایکی یوز قیه التونی اعطا ایلمشدر. (همتی اکلاملی) موقع مزبوره (عاصی حرما) دخی دیرلر.

§

﴿ تپه دلنلی علی پاشا ﴾ — یانیه و ملحقاتی والیسی ایدی بو ذات دولت علیه یه پك چوق خدمت ایتدیکی و (پازواند اوغلی) اوزرینه وسائر امر اولنان محللره مستوفی عسکر ایله کیدوب کوزل ایشلر کوردیکی حالده مؤخراً مرکز سلطنت سنیه ده اولان بعض غرضکارلرك القاأتندن توحش ایدرك کندوسنی چکمکه وقوتلی بولنمق ایچون ایالات متجاوره یی ایدنمکه ولزومندن زیاده عسکر طوپلامغه باشلادیغندن مرکز سلطنت بوکا عصیان معناسی ویره‌رك برحسن صورتله جلبی تدابیرینه تشبث ایلدی ودرسعادته کلمسی ایچون باب عالیدن وجانب جناب پادشاهیدن کوندریلان امرلر وفرمانلر درجه درجه شدتلندیکجه علی پاشا دخی تدارکاتی او نسبتده بیولدوب نهایت (١٨١٩م و١٢٣٥ه) تاریخنده برنجی دفعه یانیه‌دن ماعدا ممالکدن ال چکوب دبره و ماط بکلریله اوغراشمامسی وایکنجی دفعه اولاد وعیالیله تپه دلنه کیدوب اورادہ اقامت ایتمسی ایچون فرمان پادشاهی شرفصادر اولدیغی حالده ایکیسنه ده قولاق ویرمدیکندن اوچنجی دفعه ده اخذ واعدامی حقنده فرمان جلادتعنوان صادر اولدی وعسکر ودونمه

سوق اولنوب پارغه و پره‌وزه و آولونیه و اینه بختی طوپه طوتلدی و علی پاشانك اوغلی ولی پاشا بلا رخصت پره‌وزه‌یه کتدیکیچون ترحاله‌دن غرل و وزارتی رفع اولندی و ایرتسی سنه علی پاشا ید اداره‌سنده اولان قلعه‌لرك جمله‌سی ضبط اولندیغی و عسکرینك طاغلدیغنی کوردیکی کبی درت بیك قدر ارنود وروم عسکریله (لیناریچه) و (کول) قلعه‌لرینه قپانوب برطرفدن مدافعه‌یه ودیکر طرفدن کندوسنه لزوم کوسترتوب اوصورتله یقایی قورتارمق ایچون علی روایة یونانستانی افساده باشلادی و بو حال اوزره برسنه دها کچوب مومی‌الیهی محاصره‌یه مأمور اولان خورشید پاشا عفو ینه دائر تنظیم ایتدیکی ساخته فرمانی قرعه ایله انتخاب اولنان برفدایی ضابط واسطه‌سیله کولك اورته‌سنده قپانمش اولدیغی اطه‌یه کوندردی وعلی پاشا دخی صحیح ظنیله قارشولیوب تشکر ایدرکن فدایی مرقوم طبانجه ایله اوروب قفاسنی خورشید پاشایه کتوردی (٢٠ کانون ثانی سنه ١٨٢١) قبری مذکور کولك کنارنده‌کی جامع شریف خطیره‌سنده‌در .

§

﴿ تبیان فی المعانی والبیان ﴾ — (١٣٤٢م و٧٤٣ه) تاریخنده وفات ایدن علامه شرف الدین حسن بن محمد الطیبی‌نك اثریدر . بونی مؤخراً تلامیذندن علی بن عیسی شرح ایدوب (حدائق البیان) تسمیه ایلدی .

(تبیان) — ترجمه تفسیر شریف . تفسیره نظر بیوریله .

(تبیان فی مسائل القرآن) — (١١٩٣ م و ٥٩٠ ه) تاریخنده وفات ایدن (ابوالخیر احمد بن اسماعیل) طالقانی نك خلق قرآنه قائل اولان حلولی وجهمیلری رداً یازدیغی رساله‌در .

(تبیان فی اعراب القرآن) — (١٢١٩ م و ٦١٦ ه) تاریخنده وفات ایدن ابوالبقا عبدالله بن حسین العسکرینك اثریدر .

§

﴿ تتوان ﴾ — فاس دولتی ممالکندن طنجه‌نك جهت جنوب شرقیسنده وقرق بش کیلومترو بعدنده بر کوزل شهردر . برلیمانی واون بشبیك اهالیسی ومکمل جوامع و مدارس ومکاتبی واردر . (١٨٦٠ م

و ۱۲۷۷ ه) تاریخنده بوراسنی اسپانیولر ضبط ایدوب ایرتسی سنه ینه اعاده‌یه مجبور اولدیلر .

§

﴿ تجارت ﴾ — داخلی وخارجی نامیله ایکی یه آیریلور . صیدا وصور شهرلریله (قارتاج) شهری وقتیله آق دکز تجارتنی انحصاره آلمشیدی (آتنه) شهریله ازمیر ومارسلیا ومیله شهرلرنده اولان رومالر مؤخراً بونلرایله رقابته باشلادیلر بتوله‌مه زمانلرنده اسکندریه شهری آسیا وآفریقا قطعه‌لرینك انباری حکمنی الدی . استانبول ایله سلانیك شهرلرینك تجارتجه اهمیت قزانمغه باشلاملری بشنجی عصره مصادفدر

طقوزنجی عصر ابتدالرنده ایتالیا شهرلری خصوصیله وندیك وجنوه بتون شرق ایله برابر آورو پا تجارتنی تحت انحصاره آلمشلر ایکن قرستوف قولومبو ایله واسقوغامانك کشفیات جدیده‌لری بتون تجارتی غربه نقل ایلدی واون دردنجی عصرده پورتکیزلولر هنده حاکم واون التنجی عصرده اسپانیولر امریقاده وفلمنکلولر (سند) ده توسیع تجارت ایله مشغول اولدی واون ایکنجی واون اوچنجی واون دردنجی (لوؤیلر) زمانلرنده فرانسزلرك دائرهٔ تجارتی کرکی کبی توسع ایلدیسه‌ده انکلیزلرك هر یرده (قونتوار) نامیله تشکیل ایتدکلری شرکتلر فرانسه تجارتنك کسرینه سبب اولدی حالا انکلیزلر آمریقالولر ایله دخی رقابت ایتکده‌درلر آورو پالولر تجارت خارجیه‌نك شوکت ملیه‌یه اولان تأثیرینی لایقیله اوکرندکلرندن مخصوص تجارت قانونلری ترتیب وتجارت نظارتی تأسیس ایتدکدن بشقه هرمملکت ممالك سائره ایله عقد ایتدکلری تجارت معاهده‌لرینك ایجابات زمانیه‌یه موافق تعدیلاتنی وتجارتك احتیاجات سائره سنی حکومته اخطار ایتك اوزره بیوجك شهرلرده معتبران تجاردن مرکب تجارت جمعیتلریله تجارت محکمه‌لری تشکیل وتجارت مکتبلری کشاد وصرف تجارتدن بحث ایدر آثار تألیف وتدوین ایتدیلر الان ترقیسی ایچون اوغراشمقده‌درلر . تجارتده سرمایه . (اولاً) امنیت وانصاف وصداقت (ثانیاً) فنون تجارتی

تحصيل ايله برابر اربابنه خدمت (ثالثاً) اقتدار خارجنه تجاوزدن مجانبت (رابعاً) آز كاره قناعت (خامساً) قيود دفاتره التزام صحتدر .

§

﴿ تجذير ﴾ — بر حاصل رفعي حصوله كتورن عددك قنغي عدد اولديغني استخراجه دينور مثلا ٧٢٩ عددى ٩ عددينك اوچنجى قوته رفعندن عبارت برحاصل ضرب اولمغله اشبو طقوز عددى ٧٢٩ عددينك اوچنجى قوتدن جذرى يعنى جذر مكعبى اولمش اولور .

§

﴿ تجريد الكلام ﴾ ياخود (تجريد العقائد) — علامهٔ محقق نصير الدين طوسينك امور عامه . جواهر واعراض اثبات صانع . نبوت . امامت . وامثالندن باحث اثر يدر . اشبو كتابى (١٣٢٥ م و٧٢٦ ه) تاريخنده وفات ايدن شيخ شيعه جمال الدين بن حسن و(١٣٤٥ م و٧٤٦ ه) تاريخنده وفات ايدن شمس الدين محمود بن عبدالرحمن اصفهانى ودها سائر پك چوق ذوات شرح وتفصيل ايتمشلردر .

(تجريد الجدل) — (٩٣١ م و ٣١٩ ه) تاريخنده وفات ايدن رئيس معتزله ابى القاسم احمد بن عبدالله بلخينك اثر يدر .

(تجريد الصريح) — كتب احاديث نبويه دندر مؤلفى (١٤٨٧ م و ٨٩٣ ه) تاريخنده وفات ايدن شيخ الامام (زين الدين) ابوالعباس احمد بن احددر .

§

﴿ تحفة الاخبار ﴾ — فاضل معروف كاتب چلبينك حروف هجا ترتيبى اوزرينه محاضرات ونوادر وادبياتى جامع اثر يدر .

(تحفة الاحرار) فارسى — نور الدين عبدالرحمن بن احمد جامينك ميرخسروك مطلع انوار ونظامينك مخزن اسرارينه نظيره اولمق اوزره امور حكميه ونصايحى مشتمل اثرمنظوميدر .

(تحفة اهل التحديث) — (١٤٤٨ م و ٨٥٢ ه) تاريخنده وفات ايدن حافظ شهاب الدين ابى الفضل بن احمد عسقلانينك اثر يدر .

(تحفة التدبير لاهل التبصير) — شيخ محى الدين عربى حضرتلرينك تلاميذندن اسماعيل تونسينك علم كيمايه دائر رساله‌سيدر .

(تحفة الاسلام) تركى — شعراى رومدن مردمى بوكتابده ايات قرأنيه‌دن فرق آيت واحاديث نبويه‌دن فرق حديث شريفى قطعه قطعه نظم وتفسير ايتمشدر اوجله‌دن (فأما اليتيم فلا تقهر واما السائل فلا تنهر) آيت كريمه‌سنه يازديغى قطعه شودر .

مال ايتـام زهر قاتلـدر * يوب آنى يتيمه قهر ايتمـه
اشك سايل اساس عمرى يقار * صـاقن آنى قتكده نهر ايتمـه

(تحفة الشاهية) — (١٣١٠ م و ٧١٠ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن علامه قطب الدين محمودبن مسعود شيرازينك هيئات اجرام بسيطه وارضدن ومقادير وابعاد واجرامدن باحث اثريدر . بونك اوزرينه على قوشجى‌نك دخى بر شرحى واردر .

(تحفة الغرائب) فارسى — (١٥٧٩ م و ٩٨٧ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن علمشاه عبدالرحمن بن صـاچلى اميرك خواص اشيا وانواع حيلدن باحث اثريدر .

(تحفة الصـدور) فارسى — محمد بن عبدالكريم غزنوينك (١٣٤٣ م و ٧٤٤ ﻫ) تاريخنده فن حسابه دائر چيقاردىغى اثردر .

§

﴿ تحفة العراقين ﴾ فارسى — (١١٨٦ م و ٥٨٢ ﻫ) تاريخنـده وفات ايدن افضل الدين ابراهيم بن شاعر خاقانينك اثر منظوميدر .

(تحفة العشـاق) تركى — (١٥٣٤ م و ٩٤٠ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن محمد محى الدين بن خطيب قاسمك منظوم براثر سلاستكستريدر . (١٥٢٤ م و ٩٣٠ ﻫ) و (١٥٠٣ م و ٩٠٩ ﻫ) و (١٢٢٥ م و ٦٢٢ ﻫ) و (١٥٩٩ م و ٨ ١٠ ﻫ) تاريخلرنده وفات ايدن عطاء اسكوبى وحمدى بن آق شمس الدين وابى حسـن على بن بكمش تركى ومصـطفى بن احمد عالى نام ذواتك دخى بونامده منظوم آثار تركيه‌لرى وخليلى مرحومك براثر فارسيسى واردر .

(تحفة الفقهاء) — امام علاء الدين محمد بن احمد سمرقندينك فروعه متعلق اثر جليليدر . بونى مؤخراً تلميذى امام ابو بكر بن مسعود كاشانى اوج جلددن عبارت اولان (بدايع الصنايع فى ترتيب الشرايع) آدلو كتابيله شرح ايلدى .

(تحفة الكرام بأخبار الاهرام) — شيخ جلال الدين عبدالرحمن بن ابى بكر سيوطينك اثريدر . (تحفة الانجاب بمسئلة السنجاب)و(تحفة الناسك نبكت المناسك) و (تحفة التابه فى تلخيص المتشابه) و (تحفة الظرفا) و (تحفة الجلسا) نام كتابلر دخى مشار اليهكدر .

(تحفة الملوك) فارسى — ابى بكر بن مسعودك فن طبه دائر اثريدر .

§

﴿ تحليل ﴾ — منطقده تلفيقك عكسى اولان اصوله دنيلور وتعريفى تطبيق اولنديغى فنه كوره دكشديريلور . تجربه‌لرده برماده ويا براثرى كندى جزؤ مركبلرينه و بو جزؤلرى‌ده ديكر جزؤلره الى نهايه آيرمغه تحليل و بونك عكسى اولەرق جزؤ مركبلرك بربرلرينه اولان علاقه ومناسبتلريله ارتباط واتحادلرينى موجب اولان اسباب ووسائطك تفتيش وتحريسنه (تلفيق)ديرلر . هندسه وماكنه‌يه متعلق موادده جزؤلرك خواصى مركبات خاصه‌لرينك عينى ظهورى كبى شيلر تحليل وتلفيق ايله بولنمش وتلفيق طريقيله دها پك‌چوق حقايق فنيه كشف اولنمشدر .

فن نحوده (تحليل) عبارەنك جزؤ مركبلرينى تفريق و بوجزؤلرى اعراب ومعانى وبيان نقطه‌لرندن تدقيق ايتمكه ديرلر .

فن كيمياده (تحليل) ايسه ايكى نوع اولوب برى جسم مركبك اجزاء بسيطه‌لرينك خواص طبيعيه‌لرينى وديكرى اجزاء بسيطهٔ مزبوره دن بهرينك نه مقداردە تركب ايتدكلرينى تفتيش وتحرى ايلمكدر . برنجيسى مركباتك حامضلر واساسه‌سيله حال ورنكارنده برطاقم تبدلات وجوده كتورمكدن وايكنجيسى جزؤ مركبلردن هربرينك شكل وحال ومقدارينى تعييندن عبارتدر و بونلردخى يابس ورطب اولەرق ايكى صورتده اجرا اولنمقده در تحليل يابس جسم مركب ايله حامض صلب حالنده

برلشدیر یلەرك تأثیر حرارته براقیلور وتحلیل رطب حامض محلول طرزنده استعمال اولنور و حامض محلول طرزنده قوللانیلدیغی حالده جزؤ مرکبلرك مقدارلرینی تعیین ینه ایکی اصول موجود اولوب برینه ترسیب ودیکرینه معیار دنیلور ترسیب اصولنده وزن اولنمسی مراد اولنان جزؤ مرکب طوز ویاقرستال شکلنده قابك قعرینه ترسیب ایتدیرلدکدن صکره ترازو ایله وزن اولنور ومعیار اصولنده دخی مایعك درونته برعیارده صولاندیرلمش حامض علاوه ایدیلەرك بعض آثار حصوله کتورلمسیله تعیین ایدیلور . عصرحاضرابتدالرینه قدر (تحلیلات کیمیویه) برصورت غیر مکملەده اجرا اولنورکن شمدیکی حالده پك مدققانه اجرا اولنه بیلمك یولاری بولنمش ومرکبات عضویه ایله برابر مواد نباتیه وحیوانیەنك دخی تحلیلنه موفقیت حاصل اولمشدر .

§

﴿ تخطیط اراضی﴾ — محدود برقطعهٔ اراضینك خریطەسنی المق ایچون ایجاب ایدن قواعد وآلات هندسیەدن باحث برفندر . اشبو فن بری اراضینك مرتسمنی کاغد اوزرینه نقل وترسیم ایتمك ودیکری نقاط مختلفەنك ارتفاعلرینی بالتعیین عارضەلرینی ارائه وترقیم ایتمك خصوصلرندن عبارت اولەرق ایکی قسمی شاملدر بوکا (طپوغرافیا) دخی دنیلمکدەدر فن مزبور اوزره النان خریطەلر یا منتظم اولور و یاخود استکشاف اصولیله النور وخریطه اخذ اولنمزدن اول پلانچته اوزرینه برکاغد یاپشدیریلەرق اوزرینه هر قنغی برمجسمەیه کوره برمقیاس چیزیلور و برده عملیات اثناسنده پوصله ایله پلانچتەنك جهتنه وضعیچون نصف النهار مقناطیسی استقامتی رسم ایدیلور وصکره پلانچته جهتنه وضع وتسویه روحیله افقی اولەرق تسویه اولنمغله دوز برموقعده برضلع معلوم النور ومسطره ویا سائر برآلت ایله (نیرنکی) دنیلان مثلثلر تشکیل و بو اساس اوزرینه عملیات تکمیل ایدیلور . اسکی جغرافیا خریطەلرینك بوفنه توفیقاً النمش اولدیغنه باقیلور ایسه بونك پك اسکی برفن اولدیغی ظن اولنمقدەدر .

§

﴿ تحفه ﴾ — اعرابدن برولیه‌در . بو خاتون بر ینك سازنده جاریه‌سی ایکن کندوسنی عشق الهی استیلا ایتمکله یمه‌دن ایچمه‌دن کسینوب و کیجه کوندز آه وانین ایدوب خانه خقلنی تعجیز ایلدیکندن تیمار خانه‌یه کوندرلدی و سری سقطی حضرتلری مومی الیهانك تیمار خانه‌یه کوندرلدیکنی خبر الدیغی کبی درحال افندیسنك رضاسنی استحصال ایدرك مملوکیتدن قورتاردی .

(معشر الناس ماجننت ولکن) (انا سکرانة وقلبی صاح) بیتی اشعار عاشقانه‌سندندر .

§

﴿ تخمه ﴾ — فعل هضمك متکدر اولمسنه دینور . بومرضده طعامدن استکراه وجوف معده حرارت وغثیان وقوعبولور بوعلت یا صفرائی و یا مخاطی اولور . صفرائی اولدقده لسان صاری یه مائل وخسته قی ایتدیکی حالده مواد مقیهٔ یشیله مماثل خروج ایدر وآغزده مرارت ونفسده کراهت ایله عطش حس ایدیلور . مخاطی ایسه لسان ماؤمترك وجوف فم عجینی اولدقدن بشقه مریضك قیئ مخاطی وناحیهٔ شرسوفیه‌سی محسوس اوله ق بدننده دخی حمی بولنور .

حکما بومقوله خسته‌لره لیموناته کبی مخوشجه شیلر ایچیرلر وراوند وصاری صبر وصو یونجه‌سی وزعفران وچلپا وکبابه کبی اجزا ایله علاج ایدرلر .

§

﴿ تدبیر منزل ﴾ علم کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ تدمر ﴾ یاخود (پالمر) — شام شریفك شرق شمالیسنده وشام شریف ایله فرات نهری ارهسنده الیوم خرابه‌سی مشهود بر شهر قدیمدر بونی حضرت (سلیمان) علیه السلام اولوقت (زوبا) دیلان اراضی اوزرینه بنا ایتدیرمشیدی دیرلر .

اشبو تدمر وقتیله تجار اوغراغی بر محلده واقع اولدیغندن کرکی کبی معمور واولحوالی حکمدارلرینك مقر سلطنتی ایدی . تدمر ولایتی برچوق

زمان استقلالنی محافظه ایدوب صکره رومالولرك حمایه‌سنی قبوله مجبور اولدیسه‌ده (زنوبیا) زماننده فوق‌المأمول اقتداره مالك اوله‌رق سوریه ومصر واناطولی حوالیسنی تهدیده باشلادیغندن روما دولتی (٢٧٢ م) تاریخنده عسکر کوندردی وتدمر شهرینی ضبط و بر مقدار عسکر اقامه ایدوب قصور عسکریني کیرویه آلدیغی کبی حاکمه‌سی زنوبیا محافظه‌یه مأمور اولان عساکر مرقومه‌یی کاملاً اعدام ایتدیردیکی جهتله روما دولتی فنا حالده حدتلنوب بر مکمل اردو دها ارسالیله تدمرك التنی اوستنه کتوردی وایچنده اولان اهالینك کافه‌سنی قلیچدن کچوردی. حلب شهرینه دخی بر زمان (تدمر جدید) دیرلر ایدی.

تدمر اهالیسنك شمس پرست اولدقلری تواریخده مقید اولدیغی کبی خرابه‌سندن چیقان بعض اثار ایله دخی استدلال اولنمقده‌در.

§

﴿ تذکرهٔ ابن بیطار ﴾ — علم طبه دائر برکتابدر — ابن بیطار کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.

(تذکرهٔ ابن حدون) — (١١٦٦ م و ٥٦٢ ه) تاریخنده وفات ایدن فاضل مشهور کاتب ابوالمعالی محمود بن حسن بغدادینك تاریخ واداب واشعار ونوادردن باحث اثریدر.

ذهبینك تاریخ عبرده بیانه کوره تذکرهٔ مذکوره‌نك صاحبی اولان کاتب دولت ابو سعد حسن بن محمود حدون (١٢١١م و ٦٠٨ ه) تاریخنده وفات ایتمشدر.

(تذکرهٔ ابن طرخان) — (١٢٢٣م و ٦٢٠ ه) تاریخنده وفات ایدن شیخ الاطبا علامه عزالدین ابواسحق ابراهیم بن محمودك اثریدر و مومی الیهك برده تذکرهٔ سویدیسی واردر بونده امراض وادویهٔ مفرده‌یی بیان ایدر.

(تذکرة الاحباب) — کمال الدین حسن الفارسینك اعداد متحابه و متباغضه‌یی مبین یازدیغی اثر جلیلدر مومی الیهك علوم ریاضیه‌ده اولان مهارتی بوندن دخی مستبان اولور.

(تذکرهٔ امین الدین) — (١٢٤٧م و ٦٤٣ ه) تاریخنده وفات ایدن محمد بن علی محلینك اشعار محدثنی جامع اثریدر.

(تذكرة الاولياء) فارسى — (١٢٢٩م و٦٢٧ هـ) تاريخنده وفات ايدن عطار همدانى شيخ فريدالدين حضرتلرينك مناقب كبار مشايخ و اوليايى جامع اثريدر.

(تذكرة الاولياء) تركى — خواجه پاشا ديمكله شهرت بولوب (١٤٨٦م و٨٩١ هـ) تاريخنده وفات ايدن (يوسف سنان بن خضر) لك اثر بركزيده سيدر.

(تذكرة الخواص وعقيدة اهل الاختصاص) — شيخ محيى الدين العربى حضرتلرينك بعض احباسى طرفندن وقوعبولان سؤال و التماسه بناءً عقائد ذاتيه سنى وابداع و ايجاد وصورتلرنده كورينان آثار صنايع آلهيه يى مبين يازديغى رسالهٔ جليله در.

(تذكرة الشعرا) — (١٦٠٣م و١٠١٢ هـ) تاريخنده وفات ايدن قنالى زاده حسن چلبى و (١٦٤٤م و١٠٥٤ هـ) تاريخنده وفات ايدن شاعر مشهور (رياضى) چلبى و (١٥٨٢م و٩٩٠ هـ) تاريخنده وفات ايدن لطيف قسطمونى وامثالى ذوات كرامك آثار واحوال شعرايى مشعر يازدقلرى كتابلردر.

(تذكرة الصفدى) — اوتوز جلد — (١٣٩١م و٧٩٤ هـ) تاريخنده وفات ايدن اديب مشهور (صلاح الدين خليل) بن ايبك لطائف ادبيات ونوادر اشعارى جامع اثر نفيسيدر.

(تذكرة العلماء) — شيخ شمس الدين محمد جزرينك علم حديثك شرف و شانى وزمان رواج وكسادينى مبين تأليف ايتديكى كتابدر.

(تذكرة فى الفروع) — مورخ مشهور ابن خلكانك روايتنه كوره بوكتاب سلطان شام عيسى بن ملك عادل ايوبينك وقوع طلبنه بناءً موجوداولان فقهانك اجتماعيله تأليف اولنمش بر اثر جليلدر. مندرجاتى فروع مسائل حنفيه دن عبارتدر. مشار اليه بونى دائما ياننده طاشير ومطالعه ايدرايدى. (١٤٠١م و٨٠٤ هـ) تاريخنده وفات ايدن سراج الدين عمرك دخى مذهب شافعى اوزرينه بونامده بركتابى واردر.

(تذكرة فى العربيه) اوچ جلد — (١٥٠٥م و٩١١ هـ) تاريخنده وفات ايدن شيخ جلال الدين عبدالرحمن سيوطينك اثريدر. مومى اليه بونى صكره نظماً دخى يازوب (فلك المشحون) تسميه ايتمشدر.

(تذكرة فى النحو) اون جلد — (١١٣٨م و٥٣٣ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن ابى الخير بن عياض كفر طابى‌نك اثريدر .

(تذكرة النصيريه) — علامهٔ محقق نصير الدين طوسينك علم هيئته دائر تأليف ايتديكى كتابدر . بونى مؤخراً علامه سيد شريف جرجانى و نظام الدين حسن دخى شرح ايلدى .

(تذكرة الداود) — كليات علم طبه دائر بركوزل كتابدر . بونى (١٥٩٩م و١٠٠٨ﻫ) تاريخنده وفات ايدن انطاكيه‌لى شيخ داود افندى تأليف ايتدى .

(تذكرة الطوسى) — علم هيئتدن برفائده‌لى كتابدر ومؤلفى نصير الدين طوسيدر .

§

﴿ ترا ﴾ — آق دكزده واقع سيقلات اطه‌لرندن اليوم (سانتورين) دنيلان اطه‌نك نام عتيقيدر .

§

﴿ تراژان ﴾ روما ايمپراطورلرندن برينك اسميدر . بوذات (٩٨ م) تاريخنده تخته جلوس ايدوب مدت سلطنتى اولان اون طقوز سنه ظرفنده (قولشيد) و (اپيرى) حكومتلرينى وعربستانك بر قسمنى تحت حمايه‌سنه الدى و (البانى) يه كوندرديكى پرنسى اهالى يه قبول ايتديردى وملكنده اولان يهوديلر عصيان ايلديكندن كيدوب فوق الغايه شدتله تأديب وخيليسنى اخرته ارسال و برچوغنى ديار اخره طرد وتبعيد ايلدى . يالكز قبر يسده اعدام ايتديرديكى يهوديلرك مقدارى ايكى يوز اللى بيك نفره بالغ اولدى ديرلر . تراژانك زمانده مملكتين قطعه‌سى دخى روما دولتنه كچمش ايدى . مملكتين اوچ دفعه قيام ايلديكى حالده مشار اليه اوچنده‌ده حقنى آوجنه و يروب بعدما عصيانلرى وقوعنده سهولتله تربه‌لرينه واسطه اولمق اوزره اوچنجى سفرنده طونه اوزرينه كاركير وجسيم بر كوپرى ياپديرمشدر .

§

﴿ ترازو ﴾ — جله‌نك معلومى اولان وزن آلتيدر . ترازو اغمانى برقاچ شرطه توقف ايدر . شويله كه اولا قوللك تعليق اولنديغى نقطه

مركز ثقلتك فوقنده بولنمليدر زيرا تحتنده اولسه موازنتى متحول اولور ثانياً نقطهٔ تعليقك ايكى طرفنده اولان قول بعدلرى بر برينه صحيحاً مساوى اولمليدر زيرا مساوى اولمزلر ايسه متساوئ الوزن جسملر ايله ولو بوش ايكن موازن اولسون برشيئ وزنده طوغرى اولمز ثالثاً ترازونك قول بعدلرى اوزون وتعليق نقطه‌سيله كوزلرك تعليق اولندقلرى نقطه‌لر بر خط اوزرنده اولور ايسه ترازو دها صحيح اوله‌رق جزئى زياده و يا نقصان اولان وزنى حس ايدر وهرحالده وزن اولنه‌جق اشيانك ثقلتنه كوره متين اولمق لازم كلور .

§

﴿ تراس ﴾ — يافث بن نوح عليه السلامك سكزنجى اوغليدر . روم ايلنده واقع تراسيا وما كيدونيا اهالئ قديمه‌سنك جد اعلاسى بو ذات اولمق كرك .

§

﴿ تراسيا ﴾ — روم ايلينك شمال شرقيسندن عبارت اولان طونه وقره دكز و بوغاز ايچى و يونان ومرمره دكزى و ردوب طاغلرى ايله محدود اراضئ وسيعه‌نك اسميدر . بوراسى الك اسكى زمانده بر طاقم وحشى كوچلر ايله مسكون اولوب ايچلرنده شجاعتلو جنكجيلر ودواملو سرخوشلر چيقار وزراعت وتجارت كاملاً مفقود اولديغى جهتله اهاليسى نهب و غارت و حيوانات ايله تعيش ايدر ايدى . صكره شمال طرفندن كلوب طونه نهرينى تجاوز و اهالئ قديمهٔ مرقومه‌يه التحاق ايدن اقوامك اولدقجه غيرت و همتله تراسيا ايركندن معمور اولمغه باشلادى و ميلاددن بش عصر اول تراسيانك برقسمى عجمله وصكره بعض طوائف ملوكه مال اولوب ماكيدونيا قرالى فليب واوغلى اسكندر زمانلرنده ماكيدونيا حمايه‌سى التنده قالدى و اسكندرك وفاتنده ممالكى تقسيم اولنديغى زمان تراسيا دخى ليزيماقه و متعاقباً رقيبى سلفقوسه وميلاددن ٣٨١ سنه مقدم (پتوله‌مه) يه كچدى ونهايت (٤٦ م)تاريخنده روما دولتنه انتقال ايدوب انده تقرر ايلدى و دها صكره يونانيلر وبعض مستقل پرنسلر اداره ايدوب (١٣٥٦م و٧٥٨ ﻫ) تاريخنده دولت عليه اداره‌سنه كچمكله باشلادى

§

﴿ ترافالغارو ﴾ — جنوبی اسپانیاده اوروپا قطعه‌سنك منتهای جنوبیسی عد اولنان برونك اسمیدر . اسپانیولار بو اسمی عربلر زمانده (طریف والغرب) دیلان ایکی ولایتك اسمندن اخذ و (تاریفه والغرو) دیه‌رك تحریف ایتدکدنصکره براشدیروب بویله برمعناسز نام یاپمشلردر . وقتیله بو برون پیشکاهنده انکلتره وفرانسه دونمالری برشدید محاربه ایتمشلر ایدی .

§

﴿ ترامپته ﴾ — عبرانیلرك هرسنه ایلول ابتداسنده یاپدقلری بیرامك اسمیدر . بو بیرام حضرت موسی طور سینایه چیقوب مناجات ایتدیکی ورعد و برق ایچنده جناب حق طرفندن ایکی لوح اوزرنده محرر اوامر عشرهٔ الهیه‌یی الدیغی کونه حرمةً یاپلق کرکدر .

§

﴿ ترانت آن ﴾ — المانیاده پروتستانلر ایله قتولکلر بینده (١٦١٩م و ١٠٢٩ ﻫ) تاریخندن اعتباراً اوتوز سنه امتداد ایدن محاربه‌نك اسمیدر . بومحاربه ایمپراطور ایکنجی فردیناندك بوهمیالوله ویردیکی حریت امتیازینی لغوی مناسبتیله تحدث ایتدی و پروتستان اولان پرنسلر ایمپراطور ایله متحد بولنان قتولك پرنسلر ایله طوتیشوب درت سنه سورن ایلك محاربه‌یی قتولکلر قزاندی ودانیمارقه قرالنك مداخله ایلدیکی ایکنجی محاربه قرال مشارالیهك مغلوبیتیله نهایت بولدی و پروتستانلرك ابتدا غالب و صکره مغلوب اولدیغی اوچنجی محاربه (پراغ) معاهده‌سیله بر طرف اولدی و (١٦٣٥ م و ١٠٤٥ ﻫ) تاریخنده بدأ ایدن دردنجی محاربه دخی فرانسه‌نك اوستریا علیهنه اوله‌رق پروتستانلره معاونتی مناسبتیله اون اوچ سنه امتداد ایدوب نهایت اوچنجی فردیناندك مصالحه‌یه رغبتیله پروتستانلرك حریتی نتیجه ویردی .

§

﴿ ترانسیلوانیه ﴾ — مجارستانك جهت شرقیسنده وافلاق وبغدانك اتصالنده والتمش بیك کیلومترو مربعنده والیوم اوستریا دولتنك زیر اداره سنده بر بیوك ولایتدر ایکی ملیون اهالیسی واردر وترانسیلونیا لاتین

لسانی اوزره اورمانلرك وراسی دیمك اولوب فقط شمدیکی اسمی بورالرجه (اردل) و اوستریالولرجه یدی‌قلعه معناسنه اولان (زیبن بورغ) در ومرکز اداره‌سی «قلوربنورغ» شهرشهیریدر. اسکی زمانده مملکتین ایله برابر «داسیا» یاخود «داکیا» قطعه‌سی دینلور ایدی.

هرمنستاد و قرونشتاد و بروس بلاد مشهوره‌سندن اولوب قرونشتادك نفوسی اوتوز بیکدن و دیکرلری بوندن اشاغی دکلدر.

ترانسیلوانیانك اراضیسی محصولدار ایسه‌ده هرطرفی زرع اولنمز لکن کوزل آت وسائر حیوانات یتیشور و اهالیسی آلمان وافلاق ومجار لسانلریله تکلم ایدر. بوراسی (١٠٠٤م و٣٩٥ ه) تاریخنده مجارلره یکوب خیلی‌زمان صکره دولت‌علیه طرفندن محاربات عدیده ایله اشغال اولندی و(١٥٥٦م و٩٦٥ ه) تاریخنده برنجی فردینان (ژان دانون) نام پرنسی مجارستان تاجندن محروم ایلدیکنه بناءً مومی‌الیه دولت علیه‌حایه‌سنه کیروب اوسایه‌ده ترانسیلوانیا امارتنده تقرر ایلدی ومؤخراً یعنی (١٦٩٩م و١١١١ ه) تاریخنده قارلوفچه معاهده‌سی اثناسنده (لویولید) نام ویوده دولت علیه حایه‌سنی ترك ایدرك اوستریا حایه‌سنه میل ایلدیکندن معاهدهٔ مذکوره‌یه ادخال اولنوب دولت علیه‌حایه‌سندن چیقارلدی ودهاصکره ترانسیلوانیا پرنسلرینك سلاله‌سی منقطع اولمق جهتیله اوستریا دولتی طوغریدن طوغری یه تحت اداره‌یه آلدی.

§

﴿ ترانسیلوان ﴾ — افریقانك منتهای جنوبیسنده وشرق جهتنده فلمنك مهاجرلرینك اعمار ایتدکاری اراضینك اسمیدر اهالیسی جمهوریت وجهله اداره اولنمقده در حدودی شمال وشرق طرفندن (لینی پوپو) وغرب وجنوب جهتندن (اورانژ) نهرلریله تفریق وتعیین اولنور.

§

﴿ تراونیك ﴾ — بوسنه ولایتنده سرای بوسنه‌نك یمش یدی کیلو مترو شمال غربیسنده اون ایکی بیك اهالی یی جامع بر مستحصن شهردر برقصر و متعدد جوامعی ایله پازارلری وجوهری نام شمشیرلرك اعمالنه

مخصوص شهرتلی برفابر یقه‌سی واردر اهالیسی بچاق وسختیان وکورك اعمالاتنده ماهردرلر .

§

﴿ تربیع ﴾ — علم هیئتده کرهٔ قرك اجتماع واستقبال وضعیتلری بینده مساوی بعدلرده اخذایتدیکی ایکی وضعیته دنیلور وبووضعیتلرایله اجتماع واستقبال زمانلرنده قرکندی محرکنی درت مساوی قسمه تقسیم ایتدیکنده تربیع ایکی دفعه وقوعبولور وبو ایکی وضعیتدن برینه (تربیع اول) ودیکرینه (تربیع ثانی) دنیلور ودها واضحجه‌سی (تربیع) قرك کرهٔ ارضه کندی نصف کرهٔ مضیئه‌سنك برنصفنی کوستردیکی وضعیت دیمك اولور وقر اشبو تربیع وضعیتلری بینده بولندیغی زمانلرده چوق ضیا نشرایدر قرك تربیع وضعیتلری مثللو تثلیث وتسدیس وضعیتلری دخی واردر .

§

﴿ ترتر میناسیون ﴾ — کرهٔ ارضك قطب جنوبی طرفنده ووسطی اولهرق ٧٨ درجه عرض جنوبیده متعدد یلر طاغلری حاوی ایکی عدد جسیم اراضیٔ خالیه‌نك اسملریدرکه اون سکزنجی عصر میلادی اواسطنده (دومون دورویل) (ویلکس) (ژامروس) نام قپودانلر طرفلرندن کشف اولنمشدر .

§

﴿ ترجیح ﴾ — علم اصولدن تلویح اوزرینه یازلمش برکوزل کتابدر . (برهان الدین) کمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ ترحاله ﴾ — روم ایلنده یانیه‌نك شرق جنوبیسنده وسکسان بش کیلو مترو بعدنده برشهردر درت یکی روم اولمق اوزره اون ایکبیك اهالیسی و متعدد جامع وحاملری واطرافنده بغچه‌لری واردر . رومللر بورایه (تسالیا) دیرلرایسه‌ده تسالیا وقتیله ماکیدونیانك برقسمی وآق دکز وخصوصی یونانستان واولیمپ طاغلری ایله محدودبرولایتك اسمی ومرکزی (لاریسه) ایدی .

اناطولیده (صومه) قضاسنده دخی (ترحاله) یاخود (تارحاله) نامنده برقصبه واردر . (تسالیا) کلمه‌سنه دخی مراجعت اولنه .

§

﴿ ترخان ﴾ — وقتیله ترکستان کبرا و زادکاننه اعطاسی معتاد اولان عنواندر . بو عنوانه نائل اولنلر تکالیف امیریه‌دن قورتیلور وطقوز دفعه‌یه قدر هردرلو قبایحدن معفو طوتیلور وبلا استیذان حضور پادشاهی یه کیره بیلور ایدی .

§

﴿ ترخان سلطان ﴾ — سلطان محمد رابع حضرتلرینك والدهٔ محترمه‌سیدر اصل اسمی خدیجه‌در . بخچه قپوسنده اولان یکی جامع شریفك اساسنی کوسه‌م والده سلطان حضرتلری وضع ایتدیروب اکمالنه اشبو ترخان سلطان موفق اولمش وکشادی (١٦٦٣ م و ١٠٧٤ ه) تاریخنده وقوعبولمشدر .

§

﴿ تردو لابور ﴾ — ایتالیانك (تیره‌نین) دکزی ساحلی اوزرنده محصولات ارضیه‌سیله مشهور بروایتك ارض فلاح معناسنی افاده ایدن اسمیدر مرکز اداره‌سی قراللره مخصوص ومحتشم برقصری و (٣٠٠٠٠) نفوسی شامل بولنان (قازرت) شهریدر .

§

﴿ تردوباری ﴾ — ایتالیانك شرق جنو بیسنده اعتدال هوا ولطافت موقع ایله مشهور بروایتك اسمیدر مرکز اداره‌سی وندیك دکزی ساحلنده اللی بریك نفوسی حاوی اولان (باری) شهری اولوب (بارلتتا) شهری دخی بلاد مشهوره سندندر .

§

﴿ ترسانه ﴾ — سفاین حربیه انشا اولنان محل معناسنده مستعمل براسمدر . فتحدن صکره درسعادتده سفاین حربیه قادرغه لیمانی دنیلان یرده انشا اولنور ایکن بیوك سفینه‌لر انشاسی اقتضا ایلدیکندن دستکاهلر یالی کوشکنه نقل ایدلمش ایدی بوراده بالاکمال دکزه اینه‌رلمکده اولان اوچبیك فوچیلق برقالیونك موقعك مناسبتسزلکی جهتیله قیزاقدن دوشوب

شکست اولمسی مناسبتیله بورانك دخی الویرشلی اولمدیغی اکلاشلدیغندن دستکاهلر اسرای حربیه‌نك ضبط وتوقیفنه مخصوص اولمق اوزره مقدمجه قاسم پاشا ساحه‌سنده بنا اولنمش اولان زندانك اوکنه نقل اولندی وذکر اولنان زندانك اولوقت اسمی (ترسا خانه) اولدیغندن سفینه‌لرك یاپلدیغی محله دخی برمدت ترسا خانه اوکی دنیلوب صکره بالتخفیف (ترسانه) نامی شهرت بولدی .

بعض کتب تواریخده عربلرك کمی یاپیلان محله دار الصناعه تسمیه ایتدکاری و ترسانه‌نك بوندن مأخوذ و محرف ایدوکی محرر ایسه‌ده صحیح دکلدر زیرا عربلرجه کمی یاپیلان محله قویمق ایچون (مرسی) کلمه‌سی موجود و مستعملدر حتی اندلسده مؤخراً ایالت اسمی اولان (مرسیه) نامی دخی اورانك دها اول سفینه انشاسنه تخصیصی مناسبتیله و یرلمشیدی .

§

﴿ ترسل ﴾ — فروع علم انشادندر بونده هرطائفه‌یه مخصوص آداب واحوال واصطلاحاتدن و تحریرندن احتراز واجب اولان عبارات حیثیتیله کاتب ومکتوب ومکتوب الیهك احوالندن بحث اولنور مثلا مخدراته حین دعاده (ادام الله حراستها) دیمکدن احتراز لازمدر زیرا لفظ حراست صورتا حرایله است کلمه‌لرندن مرکب اولوب حالبوکه عربیده (حر) فرج (است) ایسه مقعد معناسنه‌در . مبادیسنك اکثریسی بدیهیه وبعضیلری استحسانیهٔ تأدیبیه در بر مقدار دخی حکمت عملیه‌یه تعلق ایدر . (مصطلح الکتاب) و (بلغاء الدواوین والحساب) فن ترسل مؤلفاتندندر .

§

﴿ ترفیع ﴾ — علم حسابده عددلری نفسلرینه بر و یا برقاچ قات اولهرق ضرب وتکثیره دیرلر . مثلا (١٠) عددی نفسنه ضرب ایله حاصل اولان (١٠٠) عدده اونك ایکنجی قوته ترفیعی و (١٠٠) عددی کذلك نفسنه ضرب ایله حاصل اولان (١٠٠٠٠) عدده ایکنجی قوته ترفیعی ..... الی اخره تعبیر ایدرلر . ایکنجی قوته ترفیعه (تربیع) دخی دنیلور

§

﴿ ترك ﴾ — یافث بن نوح علیه السلامك برنجی اوغلنك اسمیدر

و بوكا منسوب اولوب حين تفرقده تركستان چينينك جهت شماليسنه وقالموقستانده واقع (اسى كول) حواليسنه ومؤخراً هندستان ممالكنه يايلش اولان اقوامه دخى (ترك) تسميه اولنمشدر.

بونلر بيان اولنان محللرده نيجه زمانلر كندو رئيسلرينك و بعضاً تشكيل ايتدكلرى حكومتلرك امرى التنده يشايوب بعضاً دخى چين وهند حكمدارلرينه انقياده مجبور و بر چوق شعباته منقسم اولديلر واونجى عصر ميلاديده كندولرينه قارشمش وجايه‌لرينى قبول ايتمش اولان قبائل متعددهٔ سائره ايله برابر ايران وآسياى صغرا طرفلرينه كلوب كاه صلحاً وكاه حرباً يرلشديلر وفتح ايتدكلرى ممالكده توطن وتميزلرى ايجابنجه دخى بر چوق شعبه‌لره انقسام وحكومات تشكيل ايلديلر. الك مشهورلرى (غزنويلر) (سلجوقيلر) (دولت عثمانيه) در و بونلردن دخى بك چوق سلالهٔ حكمرانى تشعب ايتمشدر.

الحالة هذه موجود اولان اقوام تركيه‌نك برنجيسى عثمانليلر ايكنجيسى ايران وافغانستان وتركستانده بولنان تركمانلر اوچنجيسى سبير يادە اولان تورانيلر وتاتارلر دردنجيسى تركستان كبيرده اجراى نفوذ ايدن قبيله‌لر واوز بكلر بشنجيسى قزاقلر و پارتيلره منقسم اولان قرقيزلر التنجيسى ياقوتلر ايله جوواشلردر.

§

﴿ تركستان ﴾ ياخود (تاتارستان) — آسيانك بر قطعهٔ جسيمه‌سيدر بو قطعه ايكى‌يه منقسم اولوب برى تركستان چينى وديكرى تركستان مستقل ياخود كبير نامياه معروفدر.

يرلى وچينلى اهالينك (چيانشان) ديدكلرى تركستان چينى چين ممالكنك جهت غربيسنى تشكيل ايدن آسيانك وسطاده‌در وشرقدن غربه طوغرى طولى بيك طقوز يوز وعرضى سكز يوز كيلومترودر وجهت جنوبيسنى (جبل الزرقا) ديدكلرى (چونغلين) طاغلرى قطع وتحديد ايتمشدر اهاليسى ايكى مليوندن عبارتدر وكاشغر و (يركند) و (آق صو) ممالك مشهوره‌سندن اولوب اشبو آق صو چين حكومتى طرفندن جايه واداره‌يه مأمور اولان ذاتك مقريدر بورانك پك بيوك

طاغلرله احاطه اولنمش اولان صحراسی غایت واسع واکثر محللری منبت اولوب طاغلرنده یبانی آتلر واوکوزلر ودوه‌لر وقوچلر وزنکین معدنلر وذیقیمت طاشلر بولنور وترك ومغول جنسندن اولان واکثریسی بدویت حالنده بولنان اهالیسنك همان کافه‌سی مسلماندر.

(ترکستان مستقل) دخی ترکستان چینی وقرقیز وهندستان وکابل و بحر خزر وممالك روس ایله محدود و (بخارا) و (خیوه) و (خوقند) و (حصار) و (بدخشان) و (سمرقند) و (بلخ) وامثالی حکمدارلقلر وخانلقلر اشبواراضی داخلنده موجود اولوب مجموع اهالیسی طقوزملیون رادەسندەدر واکثریسی اسلامدر.

اشبو قطعه‌یه ایرانیلر (توران زمین) دیرلر وتاریخلر بوراده ایرانیلرله تورانیلر بینده وقتیله پك چوق محاربه‌لر اولدیغنی وجمشید وافراسیاب وفریدون کبی نیجه قهرمانلر کلوب چکدیکنی بیان ایدرلر.

ایرانیلر مؤخراً ترکستانك جهت جنوبیسنی یعنی بخارا وخوقند و بلخ ولایتلرینی زیرحمایه‌لرینه آلوب خیلی زمان صدرابلر معرفتلریله اداره ایتدیلر ایسه‌ده اسکندر یونانینك واشکانی وساسانیلرك ومتعاقباً اسلامك ظهوری انلرده‌ده براقدیغی کبی جنکیزیلرك وتیموریلرك ظهوریده قطعهٔ مذکوره‌ده تأسس ایدن اداره‌لری کندو حاللرینه قومه‌دی واك صکره روسیه‌لولر تسلطه باشلایوب هر طرفنده نفوذینی یوروتدی و(١٨٧٣م و ١٢٩٠ ه) تاریخنده خیوه‌یی ومتعاقباً طاشکندی زیرحمایه‌سنه آلدی و(اورال) کولنده دونمانرتیب ایتدی.

§

﴿ ترکمان ﴾ ترکستان اهالیٔ قدیمه‌سندن بر قبیلهٔ جسیمه‌در. بونلر مقدما اقوام ترکیه ایله برابر آسیانك برو طرفلرینه اینوب ایران وهرات وکابل اراضیسنه یایلمشلر و(سیحون) و(جیحون) نهرلری آره‌سنده مسکون اولدقلری اثناده (اوغوز) قبیله‌سندن معدود طاغمشلر ایدی اول وقت یعنی (٩٦١ م و ٣٥٠ ه) تاریخنده خانلری اولان (سالوز خان) وایکی بیك خانه خلقی شرف اسلامله مشرف اولوب خان مومی الیهه (قره خان) تسمیه اولندی وبونلرك ترکلر کبی قبول اسلامده مسابقه‌لری

فارسیجه ترکه بکزه‌یان معناسنی افاده ایدن اشبو (ترکان) نامیله شهرتلرینه سبب اولدی . (ترکان) تارك ایمانك غلطیدر سوزی غلط محض وهذیاندر .

ترکانلرك صوك وطنلری بحر خزر واورال کولی ایله خیوه خانلغی وجیحون نهری و (اترك) وادیسی بینندهکی اراضی اولدیغیچون بورالره ترکانستان دیرلر وشمال قسمی اهالیسنه (یمود) ترکانلری وجنوب قسمی اهالیسنه (تکه) ترکانلری و بحر خزرك ساحل شرقیسنده اولنلره شرق و ساحل غربیسنده بولنانلره غرب ترکانلری اطلاق ایدرلر . سیاحین اسلامیه‌نك خبر ویردکلرینه کوره ترکانستان اهالیسنك کافه‌سی صالح ومتدین وجسور ومتناسب الاعضا آدملردر وتناسب اعضا واندام جهتیله کرجیلره بیله فائقلردر .

§

﴿ ترکیب وتعدیل ﴾ — علم حسابده بهالری مختلف اولان اشیایی حسابجه قارشدیرمغه (ترکیب) وترکیب اولنمش اولان اشیانك سعر وسطیسنی بولمغه (تعدیل) وسعر اوسطی ایله جزؤ مرکبلردن هر برینی بولمغه (ترکیب وتعدیل) دیرلر . مثلا برینك قیه‌سی ٣ ودیکرینك ٤ غروشه اولان ایکی جنس المادن بهر قیه‌سی اوچ بچق غروش ایتمك اوزره بر اوچنجی نوع یاپمق ترکیب قاعده‌سیله اولور .

وبهر کیله‌سی یکرمی غروشلق بغدایدن ٥٠٠ کیله واون سکز غروشلق بغدایدن ١٥٠٠ کیله آلنوب قارشدیرلدقدن صکره مجموع بغدایك بهر کیله‌سنك قاچ غروش ایده‌جکنی بولمق سعر وسطیسنی بولمق دیمك اولدیغندن بو دخی تعدیل قاعده‌سیله بیلنور .

§

﴿ ترمذ ﴾ — بخارا ایله بلخ شهری وجیحون نهری ساحل یسارنده بخارا خانلغی بلاد معروفه‌سندن معدود بر شهردر وصحیح ترمذی صاحبی امام محمد بن عیسی حضرتلرینك منشائیدر . شهر مزبوری جنکیز خان بالکلیه تخریب ایلدیسه‌ده حفیدی سلطان حسین هواسنك لطافت وجیادتنی

خبر الديغندن بر چوق مأمورلر وعسكرلر كوندروب اون بش كون ظرفنده تكرار اعمار واطرافدن اهالى جلب واقامه ايتديردى.

§

﴿ ترمذى ﴾ — محدثين كرامدن امام (محمد بن عيسى) حضرتلرينك شهرتيدر تأليفنه همت بيورديغى كتاب شريف دخى (صحيح ترمذى) ناميله مشهوردر وفاتى (٨٩٢ م و ٢٧٩ ﻫ) تاريخنده در.

(ختم الولاية) و (نوادر الاصول فى معرفة اخبار الرسول) و (نهج) وامثالى كتابلرك مؤلفى (ابو عبدالله محمد بن على الحكيم) ك شهرتى دخى (ترمذى) در. بو ذاتك كمالات باطنيه سى دخى خراسانجه مشهور ايدى بر دفعه كندوسنه صفات ذات وافعالدن سؤال ايتدكلرنده (هرقنغى نسنه ده زياده ونقصان احتمالى وار ايسه اول نسنه صفات افعالدن و هر قنغى شيئده زياده ونقصان احتمالى يوغيسه اول شئ صفاة اللهدندر) بيوردى. بونك وفاتى دخى (٨٦٨ م و ٢٥٥ ﻫ) تاريخنده در.

§

﴿ ترموپيل ﴾ — ترحاله ده (لقوستوموس) دنيلان ايليجه دربندينك نام قديمى در. بو دربنده (قورد بوغازى) دخى ديرلر (٥١١٤ خ) تاريخنده يعنى ميلادك درتيوز سكسان سنه مقدمنده فرس حكمدارى (سرخس) يونانستان اوزرينه سفر آچوب كايتلو عسكر ايله كلديكى زمان اشبو دربندن كچركن ايتديكى ايلك محاربه يى قزانمش وصوكنى كتوره ميوب كندو قوتنك بيك جزؤده بر جزئى قدر يونانلولره مغلوب اولمشيدى.

اسو يچره ده دخى بو نامده بر شهر واردر.

§

﴿ ترمومترو ﴾ — درجهٔ حرارت هوايى بيلديرر برآلتدر. لسانمزه نقل اولنديغى حالده (مقياس الحراره) ديمك لازم كلور بونك اون التنجى عصر ميلادى اواخرنده (غاليله) نام حكيم ياخود فلمنك اطباسندن (دره پل) و ياخود وندبك اطباسندن (سانقتوريوس) معرفتيله اختراع اولنديغى روايت اولنور. اشبو ترمومترو اساساً برمقياسى حاوى

لوحه اوزرینه برشیشه انبو به‌نك هواسی تخلیه اولندیغی حالده ایچنه جیوه یاخود رنکلی اسپرتو قونیله‌رق ربط اولنمسندن عبارتدرکه درجهٔ حرارت مذکور جیوه واسپرتونك صعود ونزولندن اکلاشیلور . ترمومترو اوچ نوعدر (٢١٢) درجه‌یه منقسم اولان و (فاحرنهیت) دنیلان بر ینی دانزیقده معمللك ایدن (فاحر نهیت) نام حکیم (١٧١٤ م و ١١٢٧ ه) تاریخنده ترتیب ایتدی و (٨٠) درجه‌یه منقسم اولان و (رؤمور) دنیلان دیکر ینی (١٧٣١ م و ١١٤٤ ه) تاریخنده وفات ایدن (رؤمور) ترتیب ایتدی و (١٠٠) درجه‌یه منقسم اولان و (سانتیغراد) دنیلان اوچنجیسنی دخی (١٧٤٤ م و ١١٥٧ ه) تاریخنده وفات ایدن (سلسیوس) ترتیب ایلدی . بونلرك جمله‌سنك صفر درجه‌سی نقطهٔ انجماد والك یوقاری درجه‌سی نقطهٔ غلیاندر .

§

﴿ ترو ﴾ — فرانسه امرای بحریه‌سندن الکتریق فن وعملیاتنده مشهور برذاتدر مومی الیه فرانسه‌نك چین اوزرینه سوق اولنان عسکر ینی (پی عو) آفندیلرندن خلاص ایتمش وتحت البحر الفتریق ایله آتش آلور لغملر انشاسیله چینلولرك قلاع وحصونی هوایه آتمشدر وچنکی پروسیا وفرانسه محاربه‌سنده دخی فرانسه‌نك (شر بروغ) ترسانه‌سنده لیمان بندینك آغزینه کوره دکز لغمی منطقه‌سی یاپمشدر .

§

﴿ تروا ﴾ — قلعهٔ سلطانیه ایله (ایدا) طاغی وآق دکز ساحلی آره‌سنده وادرمید شهرینك قرق کیلو مترو بعدنده ینه بونامله مشهور برحکومتك مرکزیدر و بوحکومتك تحت اداره سنده اولان ولایتك استحکامات داخلیسی (پرغام) نامیله مشهوردر وحکمدارلرندن مؤسس نامنی آلان ذاتك اسمی (داردانوس) اولدیغندن اوروپالیلر قلعهٔ سلطانیه بوغازینه الیوم (داردانل) بوغازی دیمکده درلر .

(تروا) شهر وحکومتی پك ایرکن مدنیته داخل اولوب تزیینات وتنظیماتی حکمداران متجاوره‌نك حسدینی جلب ایده‌جك درجه‌لره واردیغندن حکمداران مومی الیهم دائما دیش بیله‌مکده ایکن (١٣١٤ خ) تاریخنده

یعنی میلادك بیك ایکیوز سکسان سنه یاخود (١٢٠٩) ویاخود (١١٨٤) سنه مقدمنده تروا حکمداری (پریام) ك اوغلی (پاریس) ك جاهیر یونانیه‌دن اسپارت حکمداری (منه لاس) ك زوجه‌سنی قاچرمسی بربیوك وسیله اولدیغندن مرقوم منه لاسك شکایت ودعوتی اوزرینه جاهیر مرقومه درحال اتفاق ومسینا قرالی (اغاممنون) ی عساکر متفقه‌یه سردار تعیین ایدوب تروانك اوزرینه یوریدیلر ایسه‌ده استحکاماتنك متانت ورصانتی مناسبتیله ضبطنه امکان بوله‌میوب محاصره‌یه مجبور اولدیلر واون سنه امتداد ایدن اشبو محاصره‌ده بیجه بیك آدم تلف ایتدکدنصکره آلوب اوکوزل مملکتی خاکله یکسان ایتدیلر واثنای هرج ومرجده مرقوم پاریس و باباسی ومتعلقاتی کاملاً تلف اولدی ولکن محاربه‌یه کلان حکمدارلرکده کیمیسی اثنای محاربه‌ده تلف اولمغله وکیمیسی عودت ایدرکن یاخود مملکتنه واردقدنصکره درلو درلو فلاکتلره اوغرامغله شان غالبیت برونلرندن کلدی .

بعض کسه‌لر (تروا) یه اسکی استانبول دیرلر ایسه‌ده اسکی استانبول مذکور تروانك خرابه‌سی جوارنده اسکندر رومی جنزالرندن (انتی‌غون) ك بنا ایتدیردیکی شهر اولمق احتماله دها قریبدر .

§

﴿ ترومبا ﴾ — قاصرغه دخی دنیلور قره‌ده ودکزده وقوع بولور قورقونج بر حادثه‌در بخار وهوادن عبارت اوله‌رق بعض صولرده مشهود اولان کرداب مثللو کندی محوری اوزرنده دوران ایدر قره‌ده ظهور ایتدیکی وقت یرده بولنان توز وطپراغی وشدیدجه اولدیغی وقت اجار ونباتاتی و پك شدید اوله‌رق ظهور ایتدیکنده دخی انسان وحیواناتی هوایه قالدیروب آثار وجسیم اغاجلری کوکندن‌سوکر ودکزده ظهوری تقدیرنده دخی صولری مخروط شکلنده قالدیروب بلوطلر دخی مخروط معکوسی شکلنده اشاغی صارقغله باش باشه برلشوب دیرك کبی دهشتلی بر شئ وجوده کلور و بعضاً بر قاچ دیرك و اوزرلرنده بلوطدن کرلر مشاهده اولنورکه بو صورتله دکزده حصوله کلان ترومبا دخی قایق وکیلری شکست وغرق ایدر قاصرغه‌نك درونده اکثریا آتش مثللو ضیالر

مشاهده اولندیغی کبی طاشلق بر محلده یواش یواش حرکت ایدن بر عربه کورلدیسی کبی سسلر دخی ایشیدیلور. دائما فورتنه‌لی هوالرده ورعد و برق اثناسنده وقوعبولدیغندن اوتوری اشبو حادثه ده دخی مادهٔ الکتریقیه‌نك مدخلی اولدیغی بین الحکما ظن اولنمقده‌در.

§

﴿ تره بین ﴾ — بوسنه ولایتنده هرسك سنجاغی داخلنده وراغوزه نك شرق شمالیسندن یکرمی ایکی کیلو مترو بعدنده اون بیك نفوسی جامع بر شهردر.

§

﴿ تریبال ﴾ — صرپاولرك نام عتیقیدر. صرپ کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.

§

﴿ تریپولیس ﴾ — شام طرابلسنك نام عتیقیدر. طرابلس کلمه‌سنه نظر بیوریله.

§

﴿ تریبون ﴾ — رومانده اعیان مملکت ایله عوام طاقمی بینندہ ظهور ایدن مباینت افکار کیدرك اختلال استعدادینی کوسترديکندن وعوام طاقمی تشکیل ایتدکاری جمعیتلر واسطه‌سیله اعیان طاقمنی تهدیده باشلادیغندن (٥٠٦ خ) تاریخنده یعنی میلادك درتیوز سکسان سکز سنه مقدمنده روما سناتوسی فقرا وعوام طاقمنی اغنیانك بارکرانی التندن قورتارمق ایچون تشکیل ایتدیکی هیئت عسکریه‌نك قوماندانه (تریبون) نامنی ویردی. اشبو قوماندانلر حکمداران نفوذندن دها مؤثر بر نفوذ ایله اجرای مأموریت ایدرلر والتی آیدن التی آیه تبدیل اولنورلر ایدی.

§

﴿ تریتوری اندیه‌ن ﴾ — امریقای شمالی حکومات مجتمعه‌سنه متعلق بر بیوك ناحیه اولوب حکومتجه طرد واخراج اولنان قبائل هندیه ایچون تخصیص ایدلمشدر ناحیهٔ مزبوره (یوا) و(میسوری) و(ارقانساس) حکومتلرینك طرف غربیسنده و (تکساس) ك جانب شمالیسنده واقع

اولوب (ارقانساس) و (پلات) نهرلری واسطه‌سیله اسقا اولنمقده واهالیسی کمال حریته یشامقده‌در واهالیٔ مذکوره‌دن (شروکی) و (شیکاساو) نام ایکی قبیله زراعت وصناعته پك هوسکاردر.

§

﴿ تریستاندا کونهاسی ﴾ — افریقا قطعه‌سنه منسوب مشهور (سنت الن) اطه‌سنك غرب جنوبیسنده و ۳۷ درجه عرض جنوبیده واقع جزایر مجتمعه‌نك اسمی اولوب انکلتره دولتنك تحت تصرفنده‌در.

§

﴿ تریسته ﴾ — اوسترپا دولتنك وندیك کورفزی داخلنده وویانه‌نك جنوب غربیسندن بشیوز اللی کیلو مترو بعده بر معتبر وتجارتکاه شهریدر وپورتو فرانق لیمانی غایت امین وواسعدر ومحتویاتیله برابر اهالیسی یوز بشبیك نفوسدن عبارتدر وفنون بحریه وسائره تحصیلی ایچون مکتبلر و کتبخانه‌لر وموزه خانه‌لر وروم وقتولك اپسقپوسلری واردر.
بشنجی عصر میلادیده ایمپراطور (اوکوست) تریسته‌نك اطرافنه برسور چکدیسه‌ده معهود (آتیللا) براقدی (۱۷۱۹ م و ۱۱۳۲ ه) تاریخنده التنجی (شارل) شهرك سربستیٔ احوالنی اعلان ایلدی بناء علیه هرقنغی ملت وتبعه‌دن اولور ایسه اولسون استه‌یان کیدوب مکتب ومعابد وسائره بنا وتصرف ایده بیلور واخراجات و ادخالاتی هرذرلو رسوماتدن معاف طوتیلور حتی ارمنیلرك ویهودیلرك بیله فنون و تجارت مکتبلری واردر.
بوراسی پورتو فرانق اولمزدن اول التی بیك نفوسی جامع برکوچك مملکت ایدی شمدی اون سکز قاتنه وارمشدر. اسکی اسمی (ترکسته)

§

﴿ تریم ﴾ — حضر موت قطعه‌سنده (۵۰۰۰) خانه و(۲۵۰۰۰) نفوسی حاوی ووادیٔ برهوقدن آقان (احقار) نام نهر اوزرنده مبنی برشهردر بوشهر (تابه) و (الغرافه) و (بور) و (بخیره) و (سیوؤن) و (مدوره) و (تریس) و (الغرفه) و (الحواطه) نام شهرلر وقصبه‌لرله برابر حضر موت امیری منصوربن غالب الکثیرینك تحت اداره‌سنده در (سیوق) شهری امیر مشارالیهك مقر امارتیدر.

§

﴿ ترینته ﴾ — (اوره نوق) نهری اغزینك قارشوسنده وانکلیزلرك کوچك انتیلارندن الك زیاده جنوبده واقع براطه درکه طولا ٨٠ وعرضاً ٦٢ کیلو مترو اراضی والتمش بیك بوقدر اهالی یی جامع اولوب مقر اداره‌سی (سپانیشتاون) شهریدر . اشبو اطه‌یی هواسنك لطافت فوق العاده‌سنه مبنی انتیلارك جنتی نامیله یاد ایدرلر قامش شکری هندبا قهوه یموق قره ساقز کبی محصولات متنوعه‌دن بشقه درونده متعدد نفط یاغی منبعلری بولنور تجارتی واسعدر .

اشبو اطه (١٥٣٢ م و ٩٣٩ ه) تاریخنده قریستوف قولومبو طرفندن کشف ایدلدی . کشفی سنه سنده اسپانیوللر و ١٥٩٥ ده انکلیزلر و ١٦٧٦ ده فرانسزلر طرفلرندن متعاقباً اشغال اولندیسه‌ده مؤخراً فرانسزلر اشبو اطه‌یی ترك ایلدکلرندن (١٧٩٧ م و ١٢١٢ ه) تاریخنده انکلیزلر طرفندن ضبطله اعمارینه باشلانلدی .

(ترینته) — ترینته نام کمی یتاغی درونده و (پورروایال) لك ٤٠ کیلو مترو طرف شمالیسنده التی بیك نفوسی حاوی برشهردرکه غایت مشهور تجارتی وشکرجیلکده دخی بر اوقدر شهرتی واردر .

§

﴿ ترن ﴾ — اسویچره جمهوریتی ایالاتندن برینك وبو ایالتدن کچه‌رك (مابور) کولنه منصب اولان برنهرك اسمیدر مشهور بلده لری (مابور) کولی اوزرنده (لوقارنو) و (لوغانو) کولی اوزرنده (لوغانو) شهرلریدر بو شهرلردن هربرنده متناوباً التیشر سنه اجرای حکومت اولنور واهالیسنك تکلملری ایتالیانجه‌در .

§

﴿ تژه ﴾ یاخود (ته‌سه) — آتینك الك اسکی قهرمانلرندندر . بوآدم برحکمدارك نکاحسز زوجه‌سندن تولد ایدوب غیر معلوم برمحلده تربیه اولمش و صکره کندوسنی باباسنه طانتدیروب کرك باباسنی وکرك ملتنی پك چوق تهلکه‌لردن قورتارمش و ماراتون صحرالرینی تخریب ایدن بوغایی حیاً طوتوب واوسایه‌ده آتینك حکمدارلغنی قزانوب (آتیکی) جماهیر متجاوره سنی توحید و بر حکومت عوام تشکیل ایتدکدن صکره

(٤٢٧٨ خ) تاریخنده یعنی میلادك بیك اوچیوز اون التی یاخود بیك اوچیوز یکرمی اوچ سنه مقدمنده کرید اوزرینه هجوم ایدرك حکمداریني قندیه جوارنده‌کی (لابرانت) ده اختفایه مجبور ایتمش و (آریان) طرفندن ویریلان برتل ایله لابرانته دخول وحکمدار مرقومی قتل ایدرك مزبور تل ایله‌ینه یولنی بولوب چیقمش و بوغلبهٔ فوق العاده ایله مملکتنی کریدلیلرك خراجکذارلغندن قورتارمش بر آقاجان ایمش . کریدلیلرك اتنه‌لولردن الدیغی خراجك طقوز سنه‌ده بر کره یدی نفر کنج قز و یدی نفر کنج اوغلان ایدوکی وبونلر کریده کلدکده آلای ایله ذبح اولندیغی دخی جملهٔ حکایاتدندر . اتنه‌لولر بوکا حاشا نصف آله عنوانی ویره‌رك نامنه برمعبد بنا ایتمشلر ودرلو درلو حکایات اسناد ایلمشلر ایدی .

§

﴿ تزیفون ﴾ — بغداد شهری قربنده سلوسیدلر زمانده پایتخت برشهردر . بوراسی وقتیله فرس حکمدارلرینك شتائیه‌لری ایدی لکن صکره خراب اولوب یرینه بغداد قائم اولمش و خارجده قالان بعض خرابه‌سنه (مداین) دینلمکده بولنمشدر .

§

﴿ تسالیا ﴾ — شمدی ترحاله دنیلان مملکت اولوب وقتیله جهت شمالیسی ماکیدونیا و جهت جنوبیسی خصوصی یونانستان و اولیمپ طاغلری واق دکز ایله محدود بر ولایت جسیمه ومرکزی (لاریسه) ایدی ابتدا (همونی) نامی ویریلوب صکره برطاقم وحشی غاصبلرك زیر تصرفنه کچدی ومشهور (دوقالیون) میلاد عیسی علیه السلامدن بیك بشیوز سنه مقدمنه یقین زمانده بوراده بر مدت اجرای حکومت ایتدی وماکیدونیا حکمداری فلیپ (تب) ده ظهور ایدن منازعاتی وسیله ایدرك (٥٢٥٦ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچیوز اوتوز سکز سنه مقدمنده کیدوب تسالیایی حرباً ضبط ایلدی ویوز طقسان سنه صکره ماکیدونیا ایله برابر رومالولر طرفندن ضبط اولندی .

§

﴿ تشریح ﴾ — علم کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ تصحيف ﴾ — انواع بديعدندر لكن بعضيلرى اولبابده كمال اهتمام و توغل تام ايله بر چوق تصنيفات وجوده كتورد كارندن فروع بديعدن عد اولندى موضوعى بلغادن وارد و صادر اولان كلمات محفه در . بوفن موضوعى اعتباريله محاضرات فروعندن دخى صايبله بيلور فن مزبوره مشاهير مؤلفيندن حسن بن عبد الله بن سعيد العسكرينك دخى برتأليفى واردر .

شيخ عبد الرحمن بسطامى قولنجه تصحيف ده الك اول دهنكشاى تكلم اولان حضرت امام على بن ابى طالبدر (رضى الله عنه) حتى بر دفعه (خراب البصرة بالريح) بيورمشلركه راء و حاء مهملتين و ياء ايله ظاهر معناسى بصره نك خرابى ريح ايله در ديمك اولور حالبوكه مراد بطريق التصحيف زنج ايله ديمك اولديغى مؤخراً يعنى (٨١٥ م و ٢٠٠ ه) تاريخنده زنجيلرك بصره يى خراب ايتمسيله تعين ايلدى امام مشار اليه حضرتلرينك بوبابده دها پك چوق صنايع بديعه وكلمات عجيبه لرى مسموعدر عربك امثلهٔ تصحيفدن اولان شو (فى المستنصريه جنة) قولى دخى ظاهراً مستنصريه ده باغ وجنان واردر ديمك اولديغى حالده لدى التصحيف مراد (المسئ يضرب به حية) يعنى اساءت ايدنى يلان اورسون ديمك اولديغى اكلاشيلور .

§

﴿ تصفيه ﴾ — كيمياده لون وطعم ورايحه سى تغير و تعفن ايتمش اولان وياخود مواد اجنبيه ايله مخلوط بولنان مايعاتى (صافيت) حالنه ارجاع ايتمكه ديرلر وبونك هربرينى قواعد مخصوصه سى اوزره بربشقه يولده يپارلر مثلا لون وطعم ورايحه سى تغير وتعفن ايتمش اولان برصويك شرب و استعمالى لازمكلدكده فحم عضوى يعنى حيواناتك قول و بجاق وبوينوز مثلو كيكلرينك قپالى يرده ياقلمش اولان كورى برفوچى ويا واريل ايچنه مسحوقاً وضع اولنوب مذكور صو اوزرندن دوكلديكى حالده اشاغيسندن صيزوب آقان صويك لون وطعم ولذتى صافيت حالنى الديغى مشاهده اولنور وينه مواد اجنبيه قاريشق اولان زيتون ياغى سوزكى كاغدندن سوزلمكله ياخود قينارصوايله برقاچ دفعه يقاتمقله تصفيه ايديلور .

وقيون قويروغى قباجه قيمه كبى قيبلوب وعادى صوايله براز قينادياوب صغودقدن صكره اوزرنده تصلب ايدن ياغ اخذ اولنسه طعمنى آغزلشديران لحم رايحه‌سى ومواد غليظهٔ سائره‌سى صويه آيريله‌جغندن لطافت كسب ايدر . اشبو تصفيه علمى فن كيميا ومعادنده دخى حائز اهميتدر .

§

﴿ تصوف ﴾ — علم كلمه‌سنه نظر بيوريله .

§

﴿ تعبير رؤيا ﴾ — تخيلات نفسانيه وامور غيبيه مابيننده اولان مناسباتدن باحث برعلمدركه بونكله تخيلات نفسانيه‌دن امورغيبيه‌يه انتقال واو وسيله ايله احوال نفسانيه‌يه ياخود آفاقده جارى اولان احواله استدلال قلنور . بوعلمك منفعتى امور آتيه‌يى تبشير وياخود انذاروتحذيردر . رؤيا نفس ناطقه‌دن متكون بر كيفيت اولوب بعض طائفه بونك اصلى اولمديغنى ادعا ايدرلر ايسه‌ده دعوالرى باطلدر زيرا اكر رؤيانك اصلى اولمامش اولسه بوقوايى انسانده ايجاد بيهوده اولمق لازم كلور حضرت حكيم على الاطلاق ايسه بالاتفاق خلق باطلدن منزه ومبرادر .

رؤيا ايكى نوع در برنوعى اضغاث واحلام واحاديث نفس وخواطر رديه مشاهده اولنان منامدركه بونوع رؤيا چوق كره واقع اولور نوع ديكرى دخى ايكى‌يه منقسم اولوب برقسمى محتاج تأويل واوبرى دكلدر .

بعض حكما (معبره واجب اولان اشراف ناسك رؤياسنى تعبيره اشتغال وارازل و اسافلك رؤياسنى تعبيردن اجتناب ايتمك) در ديديلر . زيرا اشرافك رؤياسى نبوتدن برجزؤدر نه‌كم فخر عالم صلى الله عليه و سلم حضرتلرى (الرؤيا الصادقة جزؤ من ستة و اربعين جزءً من النبوة) بيورمشلردر .

كتب آتيه بالخاصه علم تعبير رؤيا حقنده يازيلان آثار معتبره‌دندر . (الآثار الرايعة فى اسرار الواقعة) (ارجوزة التعبير) (اصول دانيال) (ارشاد جابر المغربى) (تعبير ابن اشعث) (تعبير ارسطو) (تعبير افلاطون) (تعبير اقليدس) (تعبير حاحظ) (تعبير جالينوس) (تعبير المنيف والتأويل الشريف)

§

﴿ تعريف ﴾ — اندلس علماسندن باجمله علوم وفنونده معلومات تامه‌سی ولاسیما جراحلق فنده مهارت كامله‌سی اولان ابو القاسم قرطبینك اوتوز ایکی مبحث اوزرینه تألیف ایلدیکی کتابدر . هر مبحثی جراحلغك غوامضندن بحث ایدر اولمغله لاتینجه‌یه ترجمه و (١٧٧٨ م و ١١٩٢ ه) تاریخنده عربجه‌سیله برلکده ایکی جلد اوزرینه مرتب اوله‌رق طبع ونشر اولنمشدر .

§

﴿ تعز ﴾ — یمنده سنجاق مرکزی برشهردر . بوراسی مقدما اوزدمر اوغلی عثمان پاشانك ثمرهٔ غیرت و بسالتی اوله‌رق ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولنمش ایدی . صکره ایادیٔ مشایخدن تخلیصی دخی حالا یمن والیسی فریق اسماعیل پاشانك همتیله حاصل اولدی . اهالیسی (اصبحیون . اقدیون . بنی طفیل . بنی مجید . ذورعین . همدان . ذویزن . آل مکرمان . بنی سکسك . مدحج . اسودیون . ربیعیون . زیادیون) بطون وذرتیلرندندر . بو سنجاغك اراضیسنده واپور کموری وجنسی اعلا تیمور وغاز معدنلری اولدیغی مرویدر .

§

﴿ تعقید ﴾ — کلامك ارکان واجزاسندن اولان برجزؤنك نابمحل استعمال وتقدیم وتأخیرینه دیرلر . یکی ترجمه اوکرنمك استیان برترجمه بیلمك (قاچ سنه‌در مکتبه دوام ایده یورسکز) سؤالنه (ایده‌یورز مکتبه دوام اوچ سنه‌در) دیو جواب ویرمکی کبی .

§

﴿ تعمید ﴾ — نصارانك طهارت معناسنه (وافتیز) دیدکاری عملدر . قاموسده (معمودیت) وذال معجمه ایله (معموذیت) محرر اولوب معموذیتك لسان عبرانیده طهارت معناسنه اولدیغی دخی کوسترلمشدر . (وافتیز) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ تغر ﴾ — کسره ایله حبشستانده نوبه اراضیسیله همحدود برولایتك

اسمیدر مرکز اداره سی (عادوا) شهریدر و اهالیسنك اکثریسی اهل توحید اولوب اراضیسی ینلك (تغازه) دنیلان قولنك شعبه لریله اروا اولنمقده اولدیغندن منبت ومحصولداردر .

§

﴿ تغلتفا لاصر ﴾ — ایکنجی (آثور) دولتنی احیا ایدن (بعل زارفول) لك اوغلی وخلفیدر . پدری بابلی مقر سلطنت اتخاذ ایدوب بونی طرفندن قائممقام کبی بالاستقلال حکومت ایتمك اوزره (نینوه) یه کوندرمشیدی (٤٨٢٥ خ) تاریخنده یعنی میلادك یدیوز التمش طقوز سنه مقدمنده ممالك یهودیه ملکی (آخاز) رقیبی اولان سوریه لیلرك تضییق اوزرینه مومی الیهدن استمداد ایتدیکی جهتله عسکر کوندروب سوریه یی حرباً تحت حمایه سنه آلدقدنصکره اردن نهرینك جهت شرقیسنده اولان فلسطین اراضیسنی وممالك یهودیه یی ده براقق استه مدی ومرقوم آخازی عبادتخانه سنه پت آصمق ایچون صیقشدیردی . مؤخراً تحت ارضدن چیقاریلان طاشلرده محرر یازولردن استخراج اولنه دیغنه کوره اشبو تغلتفا لاصرك (٤٤٦٤ خ) تاریخنده یعنی میلادك بیك یوز اوتوز سنه مقدمنده سلطنت سوریدیکی اکلاشیله یور ایسه ده بونامده دها برچوق حکمدارلر اولمسیده مستبعد دکلدر .

§

﴿ تفأل ﴾ — اغور ویمن طوتمق و برایشك خیر وشرینی استعلام ایتمك دیمکدر . فالك درلو درلوسی اولور ازجمله نیتله مصحف شریفی آچوب صاغ طرف صحیفه سنك یدنجی سطرینی و بوندن یوقاری یدی ورق آچوب آنکدخی صول طرف یدنجی سطرینی وابتداکی صحیفه دن یدی ورق اشاغی کی صحیفه نك دخی یدنجی سطرینی ضبط وقرائت ایتملی ومعانئ منیفه سیله عامل اولملی بسمله کلورسه سعادتدر .

کذلك بر برندن قیصه جه اوچ سطر نقطه دوکملی ودوکرکن هر برسطر ایچون برر اخلاص شریف اوقوملی وسکزر سکزر طرح ایتملی اکر بر قالورسه

١ قریباً مطلوب حاصل اولور ومسرت قلب ظهوره کلور .

٢ رجوع وصبر ایجاب ایدر .

٣ مشقتسز حصول مرام ميسر دكلدر وحفظ لسان لازمدر .
٤ زور ايله اولمز لكن صبر وطبيعته تركله اولور .
٥ قريباً حصول مطلب ميسر اولور وخير وسعادت ظهوره كلور .
٦ خير وسعادتله حصول مطلب ميسر اولور .
٧ مقصد يقيناً وفعلاً حاصل اولور .
٨ شروعى خير وحصولى ميسر اولور .

كذلك مصحف شريفى نيتله آچوب صاغ طرف صحيفه‌سنك يدنجى سطرينك ابتداكى حرفنه نظر اولنملى (د ز س ص ع غ ك ل ن ه لا ى) اكر اشبو حرفلردن برى تصادف ايدر ايسه نيت ايديلان شيدن رجوع واستغفار وتصدق ايتملى واكر ديكر حرفلردن برى تصادف ايدرسه خير ومنفعت اولديغندن اول ايشه همان تشبث ايدلملى . كذلك قاضى القضاه جمال الدين محمد بن عبدالله ناشرينك بركذارى اولان اشبو

٦	٣٢	٣	٣٤	٣٥	١
٧	١١	٢٧	٢٨	٨	٣٠
١٩	١٤	١٦	١٥	٢٣	٢٤
١٨	٢٠	٢٢	٢١	١٧	١٣
٢٥	٢٩	١٠	٩	٢٦	١٢
٣٦	٥	٣٣	٤	٢	٣١

(كافى) وفقنك اوزرينه مغمض العينين اولديغك حالده بلا قصد پارماغكى

باصمق ايله دخى تفأل اولور اكر پرمق چفت رقم اوزينه تصادف ايدرسه سعد ايتزسه نحس عد اولنور .

§

﴿ تفتازانى ﴾ — سعدالدين كلمه‌سنه نظر بيوريله .

§

﴿ تفريج الكروب فى تدابير الحروب ﴾ — چراكسهٔ مصريه‌دن سلطان برقوق نامنه تأليف ويكرمى فصل اوزرينه ترتيب اولنمش برفن حرب كتابيدر كه بونك بوزمانده بيله ارباب مطالعه يه فائده بخش اوله جغى بى اشتباهدر .

§

﴿ تفسير ﴾ — على طاقة البشريه و برمقتضاى قواعد عربيه معناى نظم جليل قرأندن باحث برعلمدر مبادىسى علوم عربيه واصول كلام واصول فقه وجدل وسائره‌دن عبارت اولوب بوندن غرض معانئ نظم كريمى معرفت وفائده احكام شرعيه‌يى على وجه الصحه استنباطه حصول قدرتدر .

صحابهٔ كزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتندن علم تفسيرده شهرت آلانلر اولا خلفاء راشدينلر وانلردن صكره ابن مسعود وابن عباس وابى بن كعب الاكبر وزيد بن ثابت وابو موسى الاشعرى وزبير بن عوام و انس بن مالك وعبد الله بن عمرو جابر بن عبد الله وعبدالله بن عباس وعبدالله بن زبير و (تابعيندن) سعيد بن جبير وحسن بصرى وعطاء بن ابى رياح وعطاء بن ابى ميسره وضحاك بن مزاحم حضراتيدر .

متقدمين ومتأخرينلدن علم تفسيرده شهرت شايعه قزانمش واولبابده نيجه آثار مفيده وكتب شريفه تأليف ايلمش دها پك چوق ذوات وار ايسه‌ده جمله‌سنك تحريرى بوراجه قابل اولمديغندن الك مشهورلرندن بعضيلرينك درجيله اكتفا اولندى .

§

﴿ تفسير ابن جرير ﴾ — امام طبرى حضرتلرينك اثريدر .

(تفسير ابن العربى) — شيخ محيى الدين عربى حضرتلرينك . مشار اليه بوتفسيرينى مسلك متصوفين وديكر برتفسيرينى دخى اسلوب مفسرين اوزره تحرير بيورمشدر .

(تفسير ابن كثير) — اون جلد — (١٣٧٢ م و ٧٧٤ ه) تاريخنده وفات ايدن حافظ اسماعيل بن عمر الدمشقينك . بونده احاديث نبويه وآثار مسندهٔ سائره دخى محرردر .

(تفسير ابن كمال) — (١٥٣٣ م و ٩٤٠ ه) تاريخنده وفات ايدن فاضل علامه كمال پاشا زاده شمس الدين احمد بن سليمانك . (والصافات) سوره‌سنه قدر تحريره موفق اولمشدر .

(تفسير ابن منير) — اون جلد — (١٣٣٢ م و ٧٣٣ ه) تاريخنده وفات ايدن شرف الدين عبدالواحدك .

(تفسير ابن نقاش) — (١٣٦١ م و ٧٦٣ ه) تاريخنده وفات ايدن شمس الدين محمد بن علينك . مشار اليه بوكتابى يازار ايكن كتب سائره‌دن حرف واحد اخذينه روى احتياج كوسترمامشدر .

(تفسير ابوالليث) — (٩٩٣م و٣٨٣ ه) تاريخنده وفات ايدن نصر بن محمد السمرقندينك . بوكتاب (١٤٥٠ م و ٨٥٤ ه) تاريخنده ابن عربشاه معرفتيله ترجمه‌يه دخى ترجه اولنمشدر .

(تفسير اصفهانى) — (١١٤٠ م و ٥٣٥ ه) تاريخنده وفات ايدن امام ابوالقاسم اسماعيل بن محمد فضل يمينك . اوتوز جلدى جامع اولان (تفسير جامع) واون جلدى حاوى اولان (معتمد) ودرت جلدى جامع اولان (ايضاح) واوچ جلدى جامع اولان (موضح) نام تفسيرلر دخى مشار اليهكدر .

(تفسير بخارى) — صحيح مؤلفى امام بخارى حضرتلرينك . تفسير كبير دخى مشار اليهكدر .

(تفسير بدر الدين) ايكى جلد — (١٤٢٠ م و ٨٢٣ ه) تاريخنده مصلوباً اعدام اولنان محمود بن اسرائيل قاضى سماونه‌نك .

(تفسير بقى) — (٨٨٩ م و ٢٧٦ ه) تاريخنده وفات ايدن مسند صاحبى امام حافظ عبدالرحمن بقىٔ قرطبى‌نك .

(تفسير بيضاوى) اصل اسمى (انوار التنزيل) — قاضى بيضاوى حضرتلرينك .

(تفسير بيهقى) — (١١٤٩ م و ٥٤٤ ه) تاريخنده وفات ايدن ابوالمحاسن

مسعود بن علی بیهقی‌نك . مشار الیه (فخر الزمان) لقبیله معروف ایدی .

(تفسیر تبیان) — ترجمه — (١٣٧١ م و ٧٧٣ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن حضر بن عبدالرحمن ازدینك .

(تفسیر جامی) — فاضل مشهور نور الدین عبدالرحمن بن احمد جامی حضرتلرینك .

(تفسیر جلالین) — علامه جلال الدین محمد بن احمد محلی بونی غایت مختصر ومفید اوله‌رق سوره‌ٔ (اسراء) یه قدر یازوب وفات ایلدیکندن جلال الدین عبدالرحمن بن ابو بکر سیوطی حضرتلری اکمالنه همت بیورمشدر .

(تفسیر جالی) — (١٥٢٦ م و ٩٣٣ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن شیخ جمال الدین اسحق قرمانی حضرتلرینك . مشار الیه بوکتابده قرأن کریمی سوره‌ٔ (مجادلة) دن نهایتنه قدر اون وجه اوزره تفسیر بیورمشدر .

(تفسیر راغب) — (١١٠٦ م و ٥٠٠ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن فاضل علامه ابو القاسم حسین بن فضلك . مشار الیه راغب اصفهانی دیمکله مشهور وکتابی مفسرین کرامه مأخذ ایدی .

(تفسیر رشیدی) — (١٣١٨ م و ٧١٨ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن جامع صاحبی خواجه رشید الدین فضل الله بن ابی الخیر الهمدانی حضرتلرینك مشار الیه سلطان ابوسعیدك وزراسندن ایدی .

(ضیاء القلوب) — شهرتی (تفسیر رازی) — (١٠٥٥ م و ٤٤٧ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن ابو الفتح سلیم بن ایوب رازینك .

(تفسیر علی القاری) — (١٦٠١ م و ١٠١٠ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن نور الدین علی بن محمد القاری‌ٔ الهروینك .

(تفسیر قزوینی) — اوچیوز جلد (ابو یوسف) قزوینی حضرتلرینك .

(تفسیر قلاقل) — (١٥٠١ م و ٩٠٧ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن علامه محمد جلال الدین بن اسعد صدیق دوانی نك . مشار الیه بوکتابده (قل) ایله ابتدا ایدن سوره‌ٔ (کافرون) و (اخلاص) و (معوذتین) ی تفسیر ایتمشدر .

(تفسیر کبیر) — امام فخر الدین محمد بن عمر الرازی حضرتلرینك .

مشار اليه اشبو تفسير شريفي تكميل ايده مديكندن (١٣٧٥ م و ٧٧٧ ه) تاريخنده وفات ايدن شيخ نجم الدين احمد بن محمد قولى حضرتلرى برتكمله تصنيفنه همت بيورمشدر .

(تفسير محمديه) — فارسى (١٤٧٠ م و٨٧٥ ه) تاريخنده وفات ايدن مصنفك شيخ علاء الدين على بن محمد شاهرود بسطاميدر . مشار اليه بونى سلطان محمد ثانى حضرتلرينك امريله ادرنه‌ده يازمشدر .

(مفاتيح العلوم) ايكى جلد — امام فخر الدين محمد بن عمر الرازى حضرتلرينك .

(مواهب العليه) فارسى — حسين واعظ حضرتلرينك تفسير مختصرى . بونى (١٥٧٤ م و ٩٨٢ ه) تاريخنده وفات ايدن ابى فضل بن ادريس بدليسى تركجه‌يه ترجمه ايتمشدر وكندوسنك دخى (جواهر التفسير) نامنده ديكر براثرى واردر .

(تفسير منثى) — (١٥٩١ م و ١٠٠٠ ه) تاريخنده مدينهٔ منوره‌ده وفات ايدن محمد بن بدر الدين صاروخانى نك . بونده قرائت حفصى دخى بيان ايدر .

(تفسير نجم الدين) — اون ايكى جلد — (١٢٨٢ م و ٦٨١ ه) تاريخنده شهيداً وفات ايدن احمد بن عمر خيوقينك . (١٢٤٨ م و٦٤٦ ه) تاريخنده وفات ايدن بشير بن ابى بكر بن حامد تبريزينك دخى بو نامده اوچ جلد برتفسيرى واردر .

(تفسير هندى) — (١٩٥١ م و ١٠٠٠ ه) تاريخنده وفات ايدن شيخ فيض اللهك . بوتفسير حروف مهمله ايله محرردر .

(تفسير حافل) — سكسان جلدى جامعدر (جمال الدين) كلمه‌سنه نظر بيوريله .

(در المنثور) اوچ جلد — (١٥٠٥ م و ٩١١ ه) تاريخنده وفات ايدن جلال الدين عبد الرحمن بن ابى بكر السيوطينك .

(كشاف) — (١١٤٣ م و ٥٣٨ ه) تاريخنده وفات ايدن علامه ابى قاسم جار الله محمود بن عمر زمخشرينكدر . ابن خلكانده زمخشرى معتزلى الاعتقاد ايدى حتى بوكتابى حين تأليفده خطبه‌سنى (الحمد

لله الذى خلق القرأن) يازديغى حالده ناسدن كوردیکی طعن وتشنیعه بناءً (الحمدلله الذى جعل القرأن) عباره‌سنه تحویل ایلدی حالبوکه (جعل) لفظی دخی عندلرنده ینه خلق معناسنه مستعمل ایدی دیو محرردر . هرنه ایسه علامهٔ مومی الیهك شو اثری حقیقةً شایان تقدیر براثر اولوب حقنده دخی قطعهٔ آتیهٔ عربیه وارد اولمشدر .

﴿ قطعه ﴾

ان التفاسیر فی الدنیا بلا عدد ❊ ولیس فیها لعمری مثل کشافی
ان کنت تبغی الهدی فالزم قرائته ❊ فالجهل کالداء والکشاف کالشافی

(معالم التنزیل) — (١١٢٢ م و ٥١٦ ه) تاریخنده وفات ایدن محی السنه ابی محمد حسین بن مسعود غراد بغوینك .

(کشف الاسرار) فارسی — (١٣٦٥ م و ٧٦٧ه) تاریخنده وفات ایدن شیخ علامه مسعود بن عمر تفتازانینك .

§

﴿ تفلیس ﴾ — روسیه ده کرجستان و قافقاسیه ولایتنك مرکزیدر (کر) یاخود (قور) نهری شهرك اورته سندن جریان ایدر واهالیسی اوتوز بیك تخمین اولنور (١٨٣٠ م و ١٢٤٦ ه) تاریخندن اول دها زیاده اولدیغی حالده ظهور ایدن و با علتی ثلثانی تلف ایتمشیدی بوراده روم وارمنیلرك اسقف دائره‌لری ومحکمه‌لری و بر ارمنی مکتبی واردر وتجارتی اپیجه ایلرولمشدر وخارجنده ایلیجه اولدیغندن سبجاق مملکت معناسنه اوله‌رق تفلیس نامی ویرلمشدر بوراسی طقوزنجی عصر میلادیده کسب اهمیت ایلدیکندن کرجستان خانلری مقر حکومت اتخاذ ایلدی واون ایکنجی عصر میلادیده جنکیز خان خیلی یرلرینی خراب ایتدی (١٥٧٦ م و ٩٨٤ ه) تاریخنده دولت علیه طرفندن (لالا مصطفی پاشا) قوماندا سیله کوندریلان عساکر عثمانیه عجملرله ایتدیکی چلدیر محاربه‌سنی قزاندیغنی متعاقب کرجستان خانی کنج (منوجهر) یاخود سیمون کوردیکی تضییق اوزرینه والده‌سنك اخطاریله و برادری (غور غور) ایله اردوی همایونه کلوب اسلامی قبول وسنوی یوز بیك دینار و یره‌جکنی تعهد واوغلنی رهن اعطا وحمایهٔ دولت علیه‌یی

رجا ایلدیکندن بالموافقه ملکی اولان تفلیس وشکی وارش وشماخی وتیور قپو کندوسنه ترك اولندی و (١٧٩٥ م و ١٢١٠ ه) تاریخنده ایران شاهی (اغا محمد خان) تخریب واستیلا ایتدی و (١٧٩٩ م و ١٢١٤ ه) تاریخنده روسیه کرجستانده اویغونسزلق وار اهالی روسیه تابعیتنی استه‌یور دیه‌رك بیمحابا تفلیسه کیروب تصرفنی اعلان ایلدی وبوصورتله دولت علیه حمایه‌سندن چیقدی.

تفلیس اهالیسنك برازی مسلماندر و بر جامعلری واردر.

§

﴿ تقالی ارنی ﴾ — اوستریا زادکان‌واصحاب املاکندن بر پرنسدر. اوستریا دولتی بونك بعض املاکنی ضبط واعتبارینی کسر ایتدیکنه بناء اوچ سنه محاربه ودولت عسکرینه مقاومت ایدوب صکره یعنی (١٦٨١ م و ١٠٩٢ ه) تاریخنده دولت علیه‌نك حمایه ومعاونتنی رجا ایلدی ودولت علیه دخی مجارستان وسطی ویوده‌سی عنوانیله بالقبول صدر اعظم قره مصطفی پاشایی ایکی یوز یکرمی بیك عسکر ایله امدادینه کوندردی ومومی الیه بوسایه‌ده اوستریا دولتنه غلبه ایدوب ایکنجی سنه ویانه‌نك ایکنجی محاصره‌سنده برابر بولندی لکن اوستریا دولتنك نشر ایتدیکی عفو عمومی مومی الیهی طرفدارلرندن آیردیغی کبی بر آره‌لق دولت علیه‌نك نظرندن دخی دوشدیسه‌ده (١٦٩٠ م و ١١٠٢ ه) تاریخنده سلطان (سلیمان) خان ثانی حضرتلری طرفندن ینه (ترانسیلوانیا) ویوده‌سی ومؤخراً مجارستان قرالی تعیین ایدیله‌رك خیلی ایشلر کوردیرلدی و طقوز سنه صکره تنظیم اولنان قارلوویج مصالحه‌سی ایجابنجه درسعادته کلوب سلطان مصطفی خان ثانی حضرتلرینك امریله ازمیده‌ده تخصیص اولنان چفتلکه ارسال واوراده اخر عمرینه قدر اعزاز واکرام اولندی. ویانه‌نك برنجی محاصره‌سی (١٥٢٩ م و ٩٣٦ ه) تاریخنده‌در.

§

﴿ تقسیم اراضی ﴾ — برمملکتك منتظم خریطه‌سنی تنظیم وترسیم ایتمك ودائرهٔ نصف النهاردن برمقدار قوسك حولنی او چلمك کبی عملیات جسیمه‌نك قواعد واصولندن بحث ایدر بر فندر بونك

اساس عملیاتی دخی (نیرنکی) دنیلان مثلثلری تشکیل ایتمکدن یعنی ارض اوزرنده هرقنغی ایکی محلك بربرندن بعد مسافه‌سنی تعیین ایتمك ایچون مذکور محللری قاعده تعبیراولنان وزاویه‌لری الات مساحه‌ایله علی‌التوالی حساب وتقدیر ایدیلان دیکر مثلثلر واسطه‌سیله مساحه اولنمش بر ضلعه ربط ایتمکدن عبارتدر .

§

﴿ تقطیر ﴾ — مایعاتی اولاً حرارت واسطه‌سیله بخاره قلب وثانیاً برودت واسطه‌سیله تکرار مایع حالنه ارجاعه دینور تقطیر اکثر مایعاتی تبخر ایتیان موادلدن ویاخود بعض موادی سرعتله تبخر ایدن مواد سائره‌دن تفریق ایچون یاپیلور تقطیر عملیاتنده مستعمل اولان آلت (امبیق) اولوب بونی عربلرك ایجاد ایتمش اولدقلری مشهوردر شمدی کیماکرلر غیر قابل تبخر اولان مواد عضویه و حیوانیه‌نك حرارت واسطه‌سیله تحلیلنده تقطیر اطلاق ایتمکده‌درلر .

§

﴿ تقطیع ﴾ — علم عروض اصطلاحاتندن اولوب هر بیتك اجزاسنی بولندیغی اوزانه نسبتله تفریقه دینور فائده‌سی ابیات واشعارك قنغی بحرلره منسوب اولدیغنی اشعاردن عبارتدر مثلا (وطن مألوف اولانلر بی سبب ترك دیار ایتز ـ ضرورتسز جهانده کیمسه غربت اختیار ایتز) بیتی (وطن مألو) مفاعیلن (ف اولانلر بی) مفاعیلن (سبب ترك) مفاعیلن (دیار ایتز) مفاعیلن ـ (ضرورتسز) مفاعیلن (جهانده کیم) مفاعیلن (سه غربت اخ) مفاعیلن (تیار ایتز) مفاعیلن) دنیله‌رك تقطیع اولندیغی صورتده بحر هزجدن اولدیغی اکلاشیلور . بعض ترك شعراسنك بو بابده برطرز مخصوص دیکری دها اولدیغی ایشیدلمشدر اوده مثلا (طفل نازنیم اونوتمام سنی ـ آیلر کونلر دکل کچرسه یللر) بیتنك موزونیتی بیلنمك اوزره (طف . ل . نا . ز . نی . نم . او . نوت . مام . س . نی ـ آی . لر . کون . لر . د . کل . ك . چر . سه . یل . لر) صورتیله بالتقطیع مصراعلرك اون برر عدد ضربانه تقسیم قلنمسیدر .

§

﴿ تقويم ﴾ — بر سنه‌نك شامل اولديغى ايامك اسابع وشهوره تقسيمى ونير يندن شمسك طلوع وغروبى ساعاتنى وقمرك طلوع وغروبى ساعاتيله صفحاتنى وايام مباركه ووقوعات مشهوره‌يى بيلديرمك اوزره ارباب زيج ونجوم طرفلرندن ترتيب اولنان جداول مخصوصه‌يه دينور و ياخود عموميت اوزره ازمنه‌نك تقسيماتنى تنسيق ايچون قبول اولنمش اولان اصول وقواعدك هيئت مجموعه‌سنه اطلاق اولنور.

هر ملت ازمنه‌يى تقسيم ايچون مقتضى اولان وسائط طبيعيه‌يى آثار وعلائم سماويه‌ده تحرى ايدرك على العموم تقويملرينى شمس و يا قمرك دور وحركتلرينه كوره ترتيب ايتمشلردر.

ايلك اول تقويم شمسى يى مصرلولر استعمال ايتديلر چونكه نيلك فيضان موقوتنك هر سنه انقلاب صيفى يه مصادف اولمسى جهتيله شمسك انقلاب صيفيدن مرورى علائمنه انلر دقت ايتمكه مجبور اولمشلر ايدى. بناء عليه بر سنهٔ شمسيه‌يى اوتوزر كونى شامل اولمق اوزره اون ايكى آيه تقسيم ايدوب سنهٔ كامله‌يى ٣٦٥ كون اعتبار ايتملريله ٢٤٢ و ٣٦٥ كون وساعتدن عبارت اولان سنهٔ مداريدن بر كونك ربعندن زياده‌سنى ترك واهمال ايتمشلر ديمك اولور.

(٥٥٥٠ خ) تاريخنده يعنى ميلادك قرق درت سنه مقدمنده (ژول سزار) نام قرال تقويم قرينك ازمنه حساباتنده كوريلان قاريشقلغنى اصلاح ايچون اسكندريه‌لى (سوسيژنى) نام ذاتى مأمور ايتدى ومومى اليه دخى بر سنه‌يى ٣٦٥ و ١/٤ كون اعتبار ايلش ايسه‌ده عدد ايامك كسرلى اولمسى محذوردن سالم اوله‌ميه‌جغندن سنين عاديه ٣٦٥ كون اعتبار اولنه‌رق بهر سنه ترك اولنان ربع كونك دردنجى سنه‌يه ضمنه و بوناسبتله دردنجى سنه‌نك ٣٦٦ كون اولمسنه و بو كونك دخى بعض مناسبات مذهبيه‌دن اوتورى مارتدن اول كلان آيه ضم اولنمسنه قرار و يرمش واو سنه‌يه دخى سنهٔ كبيسه ديمشدر.

مؤخراً ژولين نام ذات دخى بر سنه يى (٣٦٥٫٢٥) كون اعتبار ايدرك تقويمك اصلاحنه قيام ايلديسه‌ده بونده دخى (٠٫٠٠٧٧٣٦) كسرى فضله اولوب بوفضله‌ده تراكم ايده ايده ايلروده بر مشكلات حصولنى مؤدى

اوله‌جغندن پاسقالیه کونك تعیینی ضمننده (ازنیق) ده عقد ایدیلان جمعیت روحانیه اعتدال ربیعینك عقد جمعیت سنه‌سی اولان ٣٢٥ سنهٔ میلادیسنده اولدیغی کبی مارتك (یکرمی برنده) اعتبار اولنمسی تحت قراره آلمش وفقط ١٥٨٢ ده یعنی شوقراردن ١٢٥٧ سنه صکره خطا (٩) کونه بالغ اولوب اعتدال ربیعینك دخی بالطبع مارتك (اون برنده) اولمسی لازم کله‌جکی اکلاشلمش اولمغله نهایت اون اوچنجی (غرغوار) نام پاپا ١٥٨٢ سنه‌سی تشرین اولی دردینك اون بشی اولمق اوزره معتبر اولمسنی ومرور سنین خطا تکرر ایتمامسیچون درت یوز سنه‌ده اوچ کبیسه‌نك حذف اولنمسنی اصول اتخاذ ایتدیرمشدر.

عجملر ایسه (غرغواردن) اول ایام کبیسه مسئله‌سنی حل ایتمش ایدی شویله‌که هر ٣٣ سنه‌نك اولکی یکرمی سکز سنه‌سنده غرغوار تقویمی مثلو هر دردنجی سنه‌سنه و باقینك دخی بشنجی سنه سنه برر کون ضم ایدوب ذکر اولنان هر اوتوز سنه‌نك ٤ و ٨ و ١٢ و ١٦ و ٢٠ و ٢٤ و ٢٨ و ٣٣ سنه‌لرینه سنهٔ کبیسه دیه‌رك اوتوز اوچ سنه‌لك ایامی ٣٦٥ × ٣٣ + ٨ دیو حساب ایلدیلر بو حالده برسنه ٣٦٥ و $\frac{٨}{٣٣}$ کون دیمك اولدیغندن ٦٢٥٠ سنه‌ده انجق برکون خطا واقع اوله‌جغی اکلاشلدی.

§

﴿ تقویم الادلة فی الاصول ﴾ — (١٠٣٨م و ٤٣٠ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن قاضی ابی زید عبیدالله بن عمر الدبوسینك اثریدر. بونك اوزرینه فخرالاسلام علی بن محمد البزدونی دخی برشرح یازدی.

﴿ تقویم الادویة المفردة ﴾ — فیلسوف ابراهیم بن ابی سعید الطبیب المغربینك بش یوزاللی عدد ادویه‌یی جامع جدولیدر.

﴿ تقویم الالسنة ﴾ — ابی محمد قاسم بن محمدالاصفهانینك.

﴿ تقویم البلدان ﴾ — جغرافیه (١٣٣١ م و ٧٣٢ ﻫ) تاریخنده وفات ایدن ملك المؤید عمادالدین اسماعیل الایوبینك.

﴿ تقویم التواریخ ﴾ — کاتب چلبی مرحومك مختصر.

§

﴿ تقی الدین ﴾ — بن عبدالقادر التیمی — علماء متأخرینندن وفاتی (١٥٩٦ م و ١٠٠٥ ﻫ) تاریخنده‌در (طبقات السنیه فی تراجم الحنفیه) نام کتابی بوذات تألیف ایتدی.

§

﴿ تکروریه ﴾ — افریقا قطعه سنده کینه وسنغامبیا وصحرای کبیر ایله (قوردوفان) بینده واقع سودان شمالینك اسمیدر. بوکا (وانیقریت) دخی دیرلر.

§

﴿ تکریت ﴾ — بغداد ایله موصل اره‌سنده بربلده نك اسمیدر. بو شهری وقت جاهلیته‌ده رؤسای عربدن کلیب وائلك قزی تکریت بنا ایتدیرمش و (شریع) نامیله شهرت بولمش ایدی. حالا موجودومعروف اولان دیاربکر دخی برادری بکربن وائلك بنا کرده‌سیدر بعض کتب تواریخ وجغرافیاده محرراولدیغی اوزره دیاربکره (دارا بکرد) ویاخود (دارا بجرد) دینلمسی وبنانك عجم شاهلرندن برینه نسبت اولنمسی صحیح دکلدر.

§

﴿ تکری نور ﴾ — آسیا قطعه‌سنك وسطنده کائن تبت اراضیسنك چین دولتی حمایه‌سنده بولنان قسمنده جسیم برکولدر بوکوله برکوچك نهر آققده اولدیغی کبی کول دخی برایاقله (براهماپوتر) نهرینه آققده‌در.

§

﴿ تکساس ﴾ — امریقای شمالی حکومات مجتمعه‌سندن بریدر. مکسیقا کورفزینك طولاً ماطالنده واقع اولوب شمالاً کندوسنی هند و (تریتواری) ایله ارقانساسدن تفریق ایدن (ردریور) شرقاً (لویزیان) غرباً وجنوباً مکسیقا و مکسیقا کورفزی ایله تحدید اولنور ایکیوز بیکی اسیر اولمق اوزره التی یوز درت بیك نفوسی حاوی و مرکز اداره‌سی (اوستن) شهریدر. جهت غربیه‌سنی تشکیل ایدن (سان ساباسیرا) مستثنا اوله‌رق اشبو ناحیه محصولدار بروأسع صحرادن عبارت اولوب (ریودل نورته) نهری وسائر انهار و اسطه‌لریله اسقا اولنور و سواحلنده کمی یتاقلری بولنور هواسی لطیف وصاغلام اولوب کوزل چایرومرعالری

و چام و سروی و میشه اغاجلری ایله مالا مال متعدد اورمانلری واردر شکر قامشی پموق توتون مصر محصولاتی غایت برکتلی وبولدر بونلردن بشقه اراضیسی متعدد ثمندوفر خطلریله چیز لمشدر .

تکساس مقدما (مکسیقا) اداره سی التنده بولندیغی حالده (١٨٢٩ م و ١٢٤٥ ه) تاریخنده رفع لوای قیام ایدرك التی سنه صکره (سان‌فلیپ) شهرنده برحکومت موقته تشکیل ومؤخراً سان ژاسنتو کنارلری قربنده و (١٨٣٦ م) تاریخنده مکسیقالیلره چالدقلری دیکر بیوك غلبه اوزرینه استقلاللرینی بتون بتون تأمین ایلمشلردر اشبو جمهوریت جدیده تاریخ مذکوردن برسنه صکره حکومات مجتمعه ومؤخراً فرانسه طرفندن تصدیق ایدلدی . حکومت برسناتو وبرمبعوثان قاره‌سیله اداره اولنه‌رق قوهٔ اجرائیه او چ سنه ایچون منتخب رئیسه راجعدر .

§

﴿ تکسل اطه لری ﴾ — فلنك ممالکی داخلنه کیرمش اولان (زویدرنده) کورفزینك مدخلنده و برقوس دائره شکلنده واقع اطه‌لرك اسمیدر . اك بیوکلری اولان اصل تکسل اطه‌سی جوارنده (١٧١٤م و ١١٢٦ ه) تاریخنده وقوعبولان برمحاربه‌ده برالای فرانسز سواریسی بوزلرله احاطه اولنمش برفیلو فلنك دونتماسنی ضبط ایتمشدر .

§

﴿ تکعیب ﴾ — علم حسابده بر عددی ایکی دفعه کندی نفسنه ضرب ایتمکه دینور مثلا (اون) عددی تکعیب یعنی ایکی دفعه نفسنه ضرب اولنمقده حاصل ضرب (بیك) اولور و بوکا اعدادك اوچنجی قوته رفعی دخی دینه بیلور .

§

﴿ تکفور ﴾ — ارمنیجه صاحب ملك ووالی‌معناسنه اولان تقاوور دن مأخوذ در نته‌کیم استانبول تکفوری وتکفور سرایی دنیلور . (تکور) دخی یازیلور .

§

﴿ تکفور طاغی ﴾ یاخود (تقاوور طاغی) — ادرنه ولایتی

داخلنده وكايبولينك شرق شماليسندن طقسان يدى كيلو مترو بعدنده ومرمره دكزى ساحلنده بركوزل شهردر واپيجه تجارتكاهدر و اهاليسى يكرمى يكرمى بشبيك رادەسنده‌در ونام صحيحى (ردوسجق) در حالا ملل سائره (رودستو) ديرلر . وقتيله بوراده پك چوق ارمنى ساكن اولديغنه وجوارنده تقاوورلرى بولنديغنه بناءً تقاوور طاغى دنيلوب صكره تكفور طاغى زبانزد اولمشدر بوراسنى (١٨٢٩ م و ١٢٤٥ ﻫ) و (١٨٧٨م و ١٢٩٥ ﻫ) تاريخلرنده روسيه اسيتلا ايدوب يه ترك ايلدى .

§

﴿ تكه ﴾ — قونيه ولايتى داخلنده برسنجاق اسميدر ومركزى (انطاليه) شهريدر (انطاليه) كلمسنه نظر بيوريله

دولت سلجوقيه (اووچ) بكلرندن (تكه بك) وقتيله انطاليه و استانوس وقره حصار وملحقاتى ايالتنده امارت ايتديكى ايچون ايالت مذكوره يه (تكه ايلى) دينلش وصكره تكه بك سلاله‌سنك ايلى اورالردن كسديريلوب يالكز (تكه) نامى قالمشدر .

§

﴿ تلخيص المفتاح ﴾ — (١٣٣٨ م و٧٣٩ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن خطيب دمشق محمد جلال الدين بن عبدالرحمن قزوينى نام علامه‌نك علم معانى . بيان . وبديعى مشتمل استنادكاه علما اولان متن مشهور فضائل مأثوريدر . باشلوجه شرحلرى (١٣٤٤ م و ٧٤٥ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن محمد بن مظفر خطيبى الخلخالينك (مفتاح تلخيص المفتاح) و (١٣٨٩م و ٧٩٢ ﻫ) تاريخنده عازم سعادتخانهٔ بقا اولان علامه سعدالدين مسعود بن عمر تفتازانينك (مطول) و (مختصر) نامنده كى آثار مرغوبه لريدر اشبو مطول اوزرينه دخى علامه سيد شريف وفاضل محقق ابى القاسم بن ابى بكر الليثى السمرقندى وميرزاجان حبيب الله شيرازى و مصلح الدين محمد لارى وعلاء الدين بسطامى كبى برچوق ذوات مكمل و مدون حاشيه‌لر يازمشلردر .

(تلخيص جامع الكبير) — (١٢٥٤ م و ٦٥٢ ﻫ) تاريخنده وفات ايدن امام كمال الدين محمد بن عباد الخلاطينك فروعه دائر يازديغى مجموعه‌در .

(١٣٣٠ م و ٧٣١ ه) تاريخنده وفات ايدن امير فارسى علاء الدين على بن بلبانك (تحفة الحريص) ى وعلامهٔ هروينك (تنوير) و (تمحيص) نام كتابلرى جملهٔ شروحاتندن اولوب بونلردن بشقه (١٤٣٠ م و ٨٣٤ ه) تاريخنده وفات ايدن علامه شمس الدين محمد بن حمزة الفنارى وامام ابى عصمة ومسعودى كبى افاضل علما دخى شرح ايتمشلردر .

(تلخيص الآثار فى عجايب الاقطار) — عبدالرشيد بن صالح باكوينك اقاليم سبعه اوزرينه مرتب اثريدر .

(تلخيص اقسام مذاهب الانام) — (١١٥٣ م و ٥٤٨ ه) تاريخنده وفات ايدن ابو الفتح محمد بن عبد الكريم شهرستانينك علم كلامه دائر اثر مالا كلاميدر .

§

﴿ تلسقوپ ﴾ — علم هيئت اربابنك رصداتده قوللاندقلرى آينه‌لى بيوك دوربينلرك اسميدر . وعاديلرى يعنى هركسك قوللاندقلرى كوچك دوربينلر اشيايى انكسار ضيا ايله كوسترديكى حالده اشبو تلسقوپلر انعكاس ضيا ايله كوسترمكده‌در .

تلسقوپى الك اول (١٦٠٩ م و ١٠١٨ ه) تاريخنده ميددلبورغده بركوزلكجى ايجاد ايلدى نوتونك (١٦٧١ م و ١٠٨٢ ه) سنه سنده ايجاد ايلديكى تلسقوپ بربورى ونهايتنده عكس مقعر اوله‌رق يرلشديرلمش بر صندق ايله برده برآينهٔ مقعردن ونقطهٔ احتراق اصليسى اراسنه موضوع بر كوچك مستوى آينه‌دن عبارتدر . مستوى آينه صندغك محوريله (٤٥) درجه زاويه احداث ايدر واشياى منعكسه رنكسز وغايت بيوك اوله‌رق مشاهده اولنور واشياى مزبوره يه اصل دور بينك يان طرفنه موضوع بورى داخلنده كى خرده بين ايله باقيلور . هرشل نام اهل هيئتك قوللاندىغى تلسقوپك بعد احتراقيسى ١٣ مترو وسطحى تربيعاً ٢٫٥٠ مترو ايديسه‌ده شمديكى حالده پك جسيملرى اعمال واستعمال اولنمقده در .

§

﴿ تلغراف ﴾ — لسان يونانيده اوزاق معناسنه اولان (تله) ايله يازمق معناسنده قوللانيلان (غرافو) كلمه‌لرندن مركب براسمدر . اسكى

زمانك تلغرافی بایراق وآتش و امثالی اشاراتله مخابره دن عبارت اولوب ملل قدیمه‌دن سریانیلر ومصریلر وچینلولر ومیلاددن بشیوز سنه مقدم ایرانلولرویونانلولر مخابراتی‌اشارات مذکوره ایله اجرا ایدرلر و بردرجه‌یه قدر اصلاح واکمالیله اوغراشورلر ایدی ۰

یونانلولرك (تروا) شهرینی اثنای محاصره لرنده آتش اشاراتیله مخابره ایتدکلری وماکدونیا قرالی فلیپك بو نوع مخابراتی اجراده کسب ملکه ومهارت ایلدیکی وروما اردولری بینده اوامر وتنبیهاتك اجراسی ضمنده (ژول سزار) طرفندن اشارات تلغرافیه استعمال اولندیغی روایات تاریخیه ایله مستباندر ۰

قرون وسطاده اهل صلیب رؤساسندن (سن لویی) فلسطینده بولنان فرقه‌لرله مخابره ایچون قرمزی اطلسدن خاچواری اوچورتمه‌لر وهربرنغمه‌سی بر معنایه دلالت ایدر بوریلر استعمال ایتدی عربلر دخی بیراق وآتش وفنارلرکشاد واشعالیله مخابره ایلدی و اولکی قره‌طاغ محاربه سنده طاغلیلر آتش تلغرافی استعمال ایدرك چارچابك طوپلانوب (حسن خود)عسکرینه غلبه چالدی ۰

(۱۶۷۶ م و ۱۰۸۷ ه) تاریخنده فرانسه انجمن دانش اعضاسندن موسیو (آمونتون) قله‌لر بناسی و اشارتلر کشیده سیله امر مخابراتده دور بین استعمالنی اختراع ایلدیسه‌ده چوقلق مظهر قبول اوله مدیغندن تاریخ مزبوردن یوز سنه صکره هانوره‌لی (برغ شتراسر) نام اهل هنر ذکر اولنان اصول مخابره اساسی‌اوزرینه بر تلغراف اصولی ایجاد ایلدی ۰ وانکلتره دولتی کمال ممنونیتله قبول ایدوب هنرور مومی الیه بشبیك لیرا مکافات ویردی بو اصول (۱۷۰۳) تاریخنده فرانسه‌ده دخی قبول اولندیسه ده یالکز آچیق هوالرده وکوندزلری مخابره اولنه بیلدیکندن نهایت (۱۷۴۳) ده فرانسه‌ده کیجه‌لری دخی مخابره اولنه بیلمك اوزره براصول تلغرافی ایجادینه مجبوریت کورندی وحتی محمد علی پاشا زمانده (ابرو) نامنده هزارفن برارمنی معرفتیله قاهره ایله اسکندریه بینده دخی اصول اخیرهٔ مذکوره اوزره بر تلغراف خطی انشا قلندی . والك صکره

تلغراف الكتريقى كشف اولنمغله اسكى اختراعاتك جملەسى حكمسز قالدى ٠ بونى دخى الك اول (١٧٧٤ م و ١١٨٨ ھ) تاريخنده جنوه لى (پساژ) نام هنرور يكرمى عدد تل تمديدى ويكرمى حرفدن عبارت لاتين الفباسى ترتيبى ايله وبرالكتريق ماكنەسى واسطەسيله تحريك ايدلك اوزره ايجاد ايتمش و صكرەلرى بر المانيالو وبرده اسپانيالو هنرورلر اصلاحنه همت ايلشلردر تلغراف الكتريقى ابتدا باويرا وبلجيقاده انشا و استعمال و بعده انكلتره وفرانسه يه انتقال ايدوب شمديكى حالده قطعات ارضك همان هرطرفنده استعمال اولنمقدەدر ٠

ضيا بر ثانيه ظرفنده يتمش بيك ساعتلك مسافه قطع ايتديكى حالده قوۀ الكتريقيەنك بوندن سرعتلى بر مسافه قطع ايلديكى فناً تجربه اولنمشدر (الكتريق) كلمەسنه دخى نظر بيوريله ٠

§

﴿ تلماق ﴾ — جاهير يونانيەدن (ايتاكى) حكمدارى (اوليس)ك اوغليدر ٠ پدرى (٤٣١٤ خ) تاريخنده يعنى ميلادك بيك ايكيوزسكسان سنه مقدمنده جاهير سائره ايله متفقاً تروا محاربەسنه كتديكى زمان اشبو تلماق بشكده ايدى اوليس محاربەيى اون سنەده اكمال ايدرك عودتنده درلو درلو فلاكتلره اوغرادىغى جهتله ايتاكى يه عودت ايده مديكندن مرقوم پدرينك غيبوبتنك يكرمنجى سنەسنده پدرينى آرەمغه چيقدى واثناى سياحتنده برچوق زحتلره دوچار اوله رق عودت ايدركن پدرينى بولوب بيلديكى حالده بعض تهلكەلردن قورتاردى و برلكده ايتاكى يه كلدكلرنده پدرى هرنقدر اسكى حكومتنه نائل اولديسەده بعض غرضكارلر تلماق سنك قاتلك اولەجقدر هاتف غيب بويله خبر ويردى ديو ذهننى افساد ايلدكلرينه وتلماق دخى ايشى اكلاديغنه بناء پدر و وطنى ترك وهجرته مجبور اولدى وپدرينك وفاتندن صكره كلوب تأهل ايدرك برقاچ اولاد دنيايه كتوردى ٠ روما شهر وحكومتنك مؤسسى اولان (روموس) بونك سلاله سندن ظن اولنمقدەدر ٠

مرقوم تلماقك احوال وسياحتى حقنده اولان مشهور رومان فرانسەلى (فنەلو) نام اديب معرفتيله يازلمش و مرحوم كامل پاشا واحد وفيق پاشا

حضرتلرینك همتلریله ترجمه یه ترجمه اولنمشدر مومی الیه فندلونك وفاتی (١٧٥١ م و ١١٦٦ ه) تاریخنده در .

§

﴿ تلمسان ﴾ — جزایره تابع (اوران) ولایتنده و اورانك غرب جنوبیسنده ویوز اون التی کیلو مترو بعدنده وساحل بحردن قرق سکز کیلو مترو کیروده اون اوچبیك نفوسی جامع برشهر شهیردر درونده اسلحه فابریقه لری ویاغ ودقیق دکرمانلری و جسیم استحکاملری و اطرافنده کوزل بغچه لری واردر .

تلمسان وقتیله غایت مهم برمملکت اولوب برمدت بربریلرك و سکزنجی عصر میلادیده ملوك ادارسه نك ومؤخراً موحدیلرك یدینه و (١٢٤٨ م و ٦٤٦ ه) تاریخنده بنی عبد الودا الزنات سلالهٔ حکمرانیسنه انتقال ایتدی وبوسلاله براره لق فاس حمایه سنده بولندیسه ده ینه اعادهٔ استقلال ایدرك برقاچ یوز سنه حکومت سوردی و (١٥١٥ م و ٩٢١ ه) تاریخنده مشهور خیرالدین بك ضبط ایدوب اومناسبتله دولت علیه تصرفنه کچدی و (١٨٣٤ م و ١٢٥٠ ه) تاریخنده فرانسزلر جزایرله برابر ضبط وامیر عبد القادرك اداره سنه و یروب سکزسنه صکره طوغریدن طوغری اداره تحتنه المشلردر .

§

﴿ تلموت ﴾ — یهودیلرك اصول دینیه لرینه دائر اولان بیوك کتابك اسمیدر . تلموت ایکی اولوب برینه (تلموت پروشالمی) ودیکرینه (تلموت بابلی) دیرلر وپروشالمی نك مفاهیمنی اکثر یهودیلر طانیه مدقلرندن بابلی یی معتبر طوتارلر . (تلموت پروشالمی) دخی ایکیدر برینی تخمیناً (٢٥٢ یاخود ١٩٠ م) تاریخنده خاخام باشی (راینوهقادوش) عبرانیجه یازوب (شینه سدرومشنا) تسمیه ایلدی و شرح وتفسیردن عبارت اولان دیکرینی (آشه راب) یاخود (آشر) نام خاخام باشی بشنجی عصرده برچوق عالملری جلب و جمع و کلدانی و عبرانی لسانلرینی خلط ایدرك باشلایوب یکرمی اوتوز سنه ده تکمیل ایتدی وایچنه مسائل فلسفیه وجبریه وهندسیه دن دخی خیلی مسئله صوقدی وجمله سی التی قسم اوزرینه التمش جلده بالغ اولدی .

§

﴿ تلميح ﴾ — فحواى كلامده برقصه وياخود مثله رمز واشارت ايتمكه دينور .

(نور فخر عالمه ايله توجه دائما)
(ماه قلبك ايده انكشت عنايت ايكى شق)

بيتنده شق قمر معجزهٔ باهره‌سنه اولان رمز واشارت كبى .

§

﴿ تمام جيب ﴾ — مثلثات مستويه ده مثلثلرك مساحه‌لرينى تقدير خصوصنده زوايا واضلاع بيلنلرنده موضوع اولان نسبتلردن (قاعده تقسيم عمود) نسبتنه اطلاق اولنور وبرزاويه‌نك تمامنك مماسنه (تمام مماسى) وتمامنك قاطعنه (تمام قاطعى) وتمامنك سهمنه (تمام سهمى) دنيلور .

§

﴿ تمستوقليس ﴾ — (ديمستوقلى) كلمه‌سنه نظر بيوريله .

§

﴿ تميرى ﴾ — علماء مصرقاهره‌دن ابوالبقا كمال الدين محمد بن عيسانك شهرتيدر . و (كمالات الحيوان) نام كتابى (كتاب تميرى) ديه شهرت بولمشدر كتاب مزبوره طقوز يوزدن زياده حيوانات طبايعى ذكر و بيان اولنمغله نسخه‌لرى اوروپا كتبخانه‌لرنده حفظ وترجمه اولنمشدر .

§

﴿ تن ﴾ — اوروپاى روسيده بر نهرك اسميدر بوده ترجمهٔ آثار صو معناسنه اولان (دنى) نك غلطيدر . (دون) كلمه‌سنه نظر بيوريله .

§

﴿ تن ايپر ﴾ — بسارابياده واقع (اوزو) ايرماغنك نام ديكريدر . (دنى) ترجمه آثار صوديمك اولديغندن (دنى اپر) يازمق دها مناسب اولور ومنبعندن بحر سياهه منصب اولديغى محله قدر طولى يك التى يوز اللى ميل اعشارى تخمين اولنور .

§

﴿ تنار ﴾ — فرانسه كيمياكرلرندن بر معروف ذاتدر . بو ذات برچفتجينك اوغلى اولديغى حالده تحصيل ايتديكى فنون سايه‌سنده امور

سیاسیه‌یه متعلق بیوجك مأموریتلرده بولنوب (١٨٢٥ م و ١٢٤١ ه) تاریخنده بارون عنوانیله نائل اولدی .

بونك (اسید اسه‌تیك) یعنی سرکه روحی و (پروتوقسیددوفر) و (سولفور دارسنیك) و (پوتاسیوم) و (سودیوم) کبی بعض اجزای معدنیه‌نك کشفیات و اصلاحاتنده پك چوق اقدام و غیرتی وقوعبولمش و کیمیایه دائر بالجمله تحقیقاتنی مبین قمله الدیغی کتابلر طبع ونشر اولنمشدر . مومی الیه اشبو کشفیاتی اثناسنده صنایعه دخی کرکی کبی خدمت ایتدی وبولندیغی مأموریتلرده خاطره کوکله باقیه‌رق اجرای وظیفه ایلدیکندن هرکسك حسن نظر وتوجهنی قزاندی . وفاتی (١٨٥٧ م و ١٢٧٤ ه) تاریخنده‌در .

§

﴿ تناسخیه ﴾ — مجوسلرك و بعض فرق ضاله نك اعتقادات باطله‌لرندندر . بونلر ارواحك تناسخنه وبرجسددن دیکر جسده انتقالنه قائل اولورلر و انسانك ایتدیکی راحت و چکدیکی زحمت افعال سابقه‌سی اوزرینه مرتبدر یعنی بدن آخرده جزاسیدر و جنت و جهنم بوبدنده در واعلای علیین مرتبهٔ نبوت و اسفل السافلین مرتبهٔ حیاتدر کبی برچوق هذیانلر ایدرلر .

§

﴿ تنافر ﴾ — تکلم و تلفظی متعسر و مخارج و اصوات حروفی متنافر الفاظی جامع اولان جمله‌لردر . (فلان ذاتك قرب قبرنده حرب اولدی) کبی .

§

﴿ تناسب ﴾ — علم حسابده ایکی نسبتك بربرینه مساوی اولمسنه دنیلور وبرنسبت ایکی حددن عبارت اولدیغنه بناءً بر تناسب درت حدی حاوی اولمش اولور و بوحدلردن ایکی اولکیسنه مقدم اول و تالیٔ اول وایکی صکره کیسنه مقدم ثانی وتالیٔ ثانی دنیلور وهرمقدم کندی تالیسنه نسبت ایدیلور وبو مقدم اول ایله تالیٔ ثانی یه تناسبك طرفینی وتالیٔ اول ایله مقدم ثانی یه دخی و سطینی تعبیر قلنور و حدلردن بری دائما مجهول اولمجغندن مجهولك وضعنه کوره یاوسطین معلومین بربرینه ضرب وطرف

معلوم اوزرینه تقسیم اولنه‌رق ویاخود طرفین معلومین بر بر ینه ضرب ووسط معلوم اوزرینه تقسیم ایدیله‌رك مقداری حل واستخراج اولنور . مثلا ٢ قیه‌سی ٥ غروشه اولان برشیئك ١٢ قیه‌سی قاچ غروش ایدر دیو برسؤال واردا‌ولسه انفاً تعریف اولندیغی وجهله (٢ : ٥ = ١٢ : س) دیو برتناسب تنظیم و ($\frac{١٢ \times ٥}{٢}$ = س) مثللو ضرب وتقسیم ایله مجهولك یعنی ایکی قیه‌سی بش غروش اولان شیئك اون ایکی قیه‌سنك ٣٠ غروش ایتدیکی تبین ایتدیریلور . تناسب مبسوطه و معکوسه نامله‌یله ایکی قسمی شاملدر وقسمیندن هربرینك برده مرکبه‌سی واردر وتناسب معکوسه اصول و قواعد مخصوصه‌سی واسطه‌سیله مبسوطه‌یه تحویل ایله حل اولنور .

§

﴿ تناسب عددیه ﴾ — بر (فضل مشترك) واسطه‌سیله تزاید ویا تناقص ایدن اعداد هیئتنه دنیلور وبوتعریفه کوره ١ و ٢ و ٣ و ٤ و ٥ و ٦ و ٧ و ٨ و ٩ وکذا ١٣ و ١١ و ٩ و ٧ و ٥ و ٣ هیئتلری ١ و ٣ فضل مشترکلری واسطه‌سیله تزاید وتناقص ایتمش برر تناسب عددیه سلسله‌سی اولوب اولکنه (سلسلهٔ عددیه علی‌الولاء متزایده) وصکره‌کنه (سلسلهٔ هندسیهٔ علی الولاء متناقصه) دنیلور وبویله سلسله تشکیل ایدن عددلرك هر برینه (حد) و برنجی حده (حد اول) وصوك حده (حد اخیر) وحاوی اولدیغی حدلرك عددینه (عدد حدود) تسمیه‌اولنور وبومثللو سلسلهٔ عددیه‌لرك حدلری جمع اولنمق مراد اولندیغی حالده اولا بینلرینه ١ + ٢ + ٣ + ٤ + ٥ . . . . الخ مثللو زائد اشارتلری وضع ومؤخراً حد اول ایله حداخیر مجموعی عدد حدودك نصفنه ضرب اولنه‌رق استحصال اولنور مثلاً برچالار ساعتك بردن بدأ ایله اون ایکی دینجه‌یه قدر قاچ دفعه چالدیغی بیلنمك مراد اولندقده ١ + ٢ + ٣ . . . . + ١١ + ١٢ مثللو برسلسله تشکیل ایده‌جك اولمغله انفاً بیان اولندیغی وجهله ٦ (١ + ١٢) = ٦ × ١٣ = ٧٨ ایدوکی بالاستخراج بیلنور .

§

﴿ تناسب مزدوجه ﴾ — مقادیر ویامقایس بیننده متوالیاً مساوات

جریان ایتدیکی حینده برتناسب ترتیبیله مجهولك تقدیر قیمتی قاعده‌سنه علم حسابده (تناسب مزدوجه) دیرلر مثلاً (١) کون (٢٤) ساعت و (٢) ساعت (١٢٠) دقیقه و (٣) دقیقه (١٨٠) ثانیه اولدیغی حالده (٥) کون قاچ ثانیه ایدر دیو سؤال وارد اولسه اولاً سؤال مقادیر معلومه طرزنده

١ کون = ٢٤ ساعت

٢ ساعت = ١٢٠ دقیقه

٣ دقیقه = ١٨٠ ثانیه

٥ کون = س ثانیه

یازیلوب ثانیاً (١ × ٢ × ٣ : ٢٤ × × ١٢٠ × ١٨٠ : : ٥ : س) دیو برنسبت تنظیم وبالعمل ضرب وتقسیم اولنه‌رق (٥ کونك = ٤٣٢٠٠٠) ثانیه اولدیغی جوابی ویریلور .

§

﴿ تناسب هندسیه ﴾ — هرقنغی بر (مضروب مشترك) ونام اخرله بر (نسبت مشترکه) واسطه‌سیله تزاید و یاتناقص ایدن کمیاته دینور و بوکمیاتدن برنجینك ایکنجی یه نسبتی ایکنجینك اوچنجی یه و ینه ایکنجینك اوچنجی یه نسبتی اوچنجینك دردنجی یه الخ نسبتنه مساوی اولور و بوتعریفه کوره ٦ و ١٢ و ٢٤ و ٤٨ . . . الخ کمیتلری ایله ٤٨ و ٢٤ و ١٢ و ٦ و ٢ و ٠٠ الخ کمیتلری برر تناسب هندسی هیئتندن عبارت اولوب بری ایکی فضل مشترکی ایله متزاید بر (سلسلهٔ هندسیه علی الولاء متزایده) ودیکری ینه ایکی نسبت مشترکه‌سیله متناقص بر (سلسلهٔ هندسیهٔ علی الولاء متناقصه) دیمك اولور . ایمدی اشبو سلسله‌لرك هر قاچنجی حده‌قدر جمعی مراد اولندیغی حالده ٣ + ٦ + ١٢ + ٢٤ + ٤٨ + ٠٠٠٠٠ + الخ وجهله یازیلوب نسبت مشترکه‌نك عدد حدود قوتنه رفعنك برنقصاننك حد اوله ضربنك حاصلی ـ نسبت مشترکه‌نك برنقصانی اوزرینه تقسیم ایله استحصال اولنور مثلا شوسلسلهٔ اخیره‌ده درت حدی مجموعنك استخراجی مراد اولندقده $\frac{٢(٣)^{٤}-١}{٢-١}$ = ٤٥ اولدیغی نمایان اولور .

§

﴿ تنش ﴾ یاخود (تکیش) — سلطان ملك شاه سلجوقینك

برادر یدر ومخلصی تاج الدینذر مشارالیه مستولیاً شام امیر مستقلی اولوب (۱۰۸۰ م و ٤٧٤ ه) تاریخنده اقرباسندن سلیمان بن قتلومشك الدن حلبی وروم دولتی یدندن طرسوسی حرباً ضبط ومؤخراً رها ودیار بکر واخلاط وآذربایجان وهمدانی دخی برر برر تسخیر وسلجوقیهٔ شام شعبه‌سنی تشکیل ایتدیسه‌ده برمدت صکره برادری ملکشاهك اوغلی سلطان (برقیاروق) ك (ری) قربنده وقوعبولان مدافعه‌سنه مقاومت ایده‌مدی وعاقبت‌طوتیلوب اعدام اولندی.

§

﴿تنظیمات خیریه﴾ — ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك حسن اداره‌سی ضمننده وضع وتأسیس اولنه‌جق قوانین جدیده‌نك مواد اساسیه‌سی اولان امنیت جان ومال ومحفوظیت عرض وناموس ماده‌لرینك وتعیین ویرکو وترتیب عسکر وسائره‌نك اجراسی اراده وتعهداتنی مبین برقانون اصلیدر. اشبو قانونك نشر واجراسی حقنده (۱۸۳۹ م و ۱۲۵۵ ه) تاریخنده شرفصادر اولان خط همایون بالجمله مأمورین شرعیه وملکیه وعسکریه ورؤسای روحانیه ومعتبران اهالی واصناف کتخدالری وسائره طوپقپو سرای همایونده وخرقهٔ سعادت دائرهٔ جلیله‌سی اوکنده واقع کلخانه میداننده حاضراولدقلری وسلطان (عبدالمجید خان) حضرتلری اوراده‌کی قصر همایونك پنجره‌سندن ناظر بولندیغی حالده رشیدپاشامعرفتیله کرسی اوزرنده قرائت‌اولندی وطوپلر آتیلوب اوراق مطبوعه‌سی نشرایدلدی فی۲٦ شعبان و ۳ تشرین اول فرنکی

§

﴿تنقیح الاصول﴾ — (۱۳٤٦ م و ٧٤٧ ه) تاریخنده وفات ایدن قاضیٔ علامه صدر الشریعه عبدالله بن مسعود محبوبی البخاریتك فقه واصوله دائر تألیف ایتدیکی کتاب بلاغت موصولدر. مؤلف مومی الیه بوکتابنی (التوضیح فی غوامض التنقیح) نام اثریله‌ده تشریح ایلش ومؤخراً سید شریف جرجانی وامثالی فحول علما دخی پك چوق شرحلر وحاشیه‌لر یازمش ایسه‌ده الك مکمل ومعتبری علامه سعدالدین مسعود

بن عمر تفتازانینك (١٣٥٠ م و ٧٥١ ه) تاریخنده (تلویح فی کشف حقائق التنقیح) نامیله چیقاردیغی شرح کبیردر .
(تنقیح المکنون من مباحث القانون) — استاذ اطبا فخرالدین خجندینك فن طب حقنده یاپدیغی رساله‌در .
(تنقیح فی علم القیافة) — امام شافعی حضرتلرینك اثر نافعیدر .
(تنقیح فی مسئلة التصحیح) — جلال الدین سیوطینك اثریدر .

§

﴿ تنه دوس ﴾ — قلعهٔ سلطانیه خارجنده اولان (بوزجه اطه) نك نام عتیقیدر . (بوزجه) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ تنه ریف ﴾ — افریقانك جهت غربیسنده (قناریا اطه‌لری) نام دیکر (جزایرحالدات) و (جزایرالسعدا) تسمیه قلنان واسپانیا دولتنك تحت تصرفنده بولنان جزایر مجتمعه میانندہ الك جسیم ومسکون براطه‌نك اسمیدر قناریه اطه‌لرینك مرکزی اولان واون بیك نفوسی جامع بولنان (سن قروا) یاخود (سنتاقروز) شهری اشبو اطه اوزرنده واقعدر .

§

﴿ تنه سه ﴾ — امریقاده برنهردر . (قارولین) جنوبیده‌بولنان تیمور طاغلرندن نشأتله (کنوکسویل) قربنده (پرژین) دن ظهور ایدن (هولستون) و (قلنش) نهرلریله برلشدکدن ونامنه منسوب حکومت اراضیسنی مرور ایدرك بیك اللی مترو مسافه کسدکدن صکره (کنتوکی)یه بالدخول اورادہ‌بولنان (اوهیو) نهرینه دوکیلور .

§

﴿ تنه سه ﴾ — امریقای وسطی حکومات مجتمعه‌سندن بریدر . شمالاً (کنتوکی) شمال شرقیده (ویرژینی) شرقاً (شمالی قارولین) جنوب شرقیده (ژورژی) جنوباً (الاباما) غرباً (میسیسپی) ایله تحدید اولنور طولاً غربدن شرقه ٧٥٠ وعرضاً شمالدن جنوبه ١٩٥ کیلومترو وسعتی وایکی یوز التمش یدی بیکی اسیر اولمق اوزره برملیون یوز اون بیك نفوسی حاوی اولوب مقر اداره‌سی (ناشویل) شهریدر

هواسی صاغلام ومعتدل واراضیسی علی الاطلاق محصولداردر محصولات طبیعیه‌سندن اوله‌رق قامش شکری پموق توتون مصر و بغدای یتشدیرر کرك حیوانات مأنوسه وکرك حیوانات وحشیه‌سی غایت چوقدر وقتیله کلیتلی اولان (شروکی) نام یرلی اهالی الیوم جنوب شرقیسنده بولنور ابنیهٔ قدیمه‌سنك خرابه‌زارلری ایچنده (فورقددیره) قریب ٥١ مترو ارتفاعنده براهرام موجود در.

تنه‌سه (١٧٩٠ م و ١٢٠٥ ه) تاریخنه دکین (قارولین) ٥ ملحق بولندیغی حالده مؤخراً آیریلوب ١٧٩٧ سنه‌سی حکومت عنوانیله امریقا اتحادینه داخل اولدی. ١٨٦١ ده مفارقت سیاسیه‌یی دعوت ایدن دولتلرك اتفاقنه دخی کیرمشیدی. بوحکومتك هیئت قانونیه‌سی یکرمی بش اعضادن مرتب برسناتودرکه جمله‌سی ایکی سنه ایچون منتخب اولمق اوزره یتمش بش اعضادن مرکب برهیئت مبعوثاندن عبارتدر ایکی سنه ایچون منتخب اولان بروالی یه قوهٔ تنفیذیه اعطا ایدیلور هر فرد بیاض وحر اولدیغی حالده ناخب ومنتخب صفتنی حائزدر.

§

﴿ تنین ﴾ — دب اصغرله دب اکبر برجلری بیننده کائن طولانی بر برجك آدیدر درسعادتك افقنه نظراً متمادی الظهور اولوب اصلا غروب ایتدیکی مشاهده اولنمامشدر.

§

﴿ تواریك ﴾ — افریقا قطعه‌سنده واقع صحرای کبیرك شمال شرقی وجنوب غربیسنده (فزان) و (تونبوقتو) ولایاتیله محدود قطعهٔ وسیعه ده متوطن قبیله‌نك اسمیدر قطعهٔ مذکوره حوالیسنده اولان قبائل سائره‌نك کافه‌سی زنجی اولدیغی حالده بونلر بیاض وشجیع اولدقلرندن ترك سلاله‌سندن ظن اولنورلر ایسه‌ده حقیقتی معلوم دکلدر وجمله‌سی مسلماندر ومقدار نفوسلری بر ملیونه قریبدر فرانسزلر بونلر ایچون (١٨٦٢ م و ١٢٧٩ ه) تاریخنده جزایر اداره‌سیله عقد مناسبت ایتدی دیرلر.

§

﴿ توافق اعداد ﴾ — بعض مناسبتلی کلماتك ابجد حسابیله دخی بر برینه توافق ایتمسیدر.

نته کیم		عدد
نوح	ناجی	٦٤
عبادت	عزت	٤٧٧
سعی	علم	١٤٠
سراج	پروانه	٢٦٤
صباح	مسا	١٠١
حساب	سهو	٧١
کل	می	٥٠
دوا	طب	١١
توبه	پشیمان	٤١٣
جور	ازار	٢٠٩
عالم	فانی	١٤١
صلح	نزاع	١٢٨
کاکل	سودا	٧١
محبوب	ناز	٥٨
دیوانه	کوکل	٧٦
اقبال	لابقا	١٣٤
آتش	شتا	٧٠١
قریب	رقیب	٣١٢
دوست	عشق	٤٧٠
آب زمزم	کعبه	٩٧
حب محمد	ایمان	١٠٢
نور	نهار	٢٥٦
خواب	راحت	٦٠٩
بوجهل	ابو لهب	٤٦
شعر	شیرین	٥٧٠
آتش	شرار	٧٠١
سیف	سلطان	١٥٠

§

﴿ توای پونامو ﴾ — پولنیز جزایر مجتمعه‌سی میانده وانکلتره دولتنك تحت تصرفنده اولان (زه‌لاند جدید) اطه‌لرینك الك بیوکلرندن برینك اسمیدر که اشبو اطه‌یه انکلیزلر (نول مونستر) دیرلر جزیرهٔ

مذكوره (تغامو) ياخود (نول اوستر) نامنده وقربنده واقع برجزيرهٔ كبيره‌دن (قوق) بوغازى واسطه‌سيله تفريق اولنمشدر اشبو ايكى اطه ١٨٠٠٠٠ نفوسى مشتملدر.

§

﴿ توپا ﴾ — مؤخراً (آوار) تسميه اولنان ترك قبيله‌سنك نام عتيقيدر. بونلر مقدما سبير يادن (بايقال) كولى اراضيسنه چكوب بر چوق مدت اوراده ومؤخراً ممالك چيندن اولان (تاتونغفور) قطعه‌سنه كيدوب (٢٦١ م) تاريخنه قدر اوچ سلاله‌يه انتقال ايدن حكومتلرى اداره‌سنده يشادقدن صكره برو طرفلره توجه ايلديلر. (آوار) كلمه‌سنه نظر بيوريله.

§

﴿ توبال ﴾ — يافث بن نوح عليه‌السلامك التنجى اوغليدر. بو ذات اثناى تفرقده قبيله‌سى خلقيله (ارمنيا) يعنى ارمنستان جهتنه كيدوب اوراده توطن ايلدى. مومى اليه (طاك) و (ارمن) طائفه‌سنك جد اعلاسى ظن اولنيور.

§

﴿ تورات ﴾ — (سفرالتكوين) و (سفرالخروج) و (سفراللاويين) و (سفرالاعداد) و (سفر تورات‌المثنى) دن عبارت بر كتاب سماويدر. سفرالتكوين دنيانك وحضرت آدمك خلقت واولادلرينك انتشارندن وحضرت موسى عليه‌السلامه كنجه‌يه قدر ظهور ايدن انبياء كرام وسائره‌دن. وسفرالخروج حضرت موسانك احواليله مصردن خروجندن وسفراللاويين خروجدن ايكنجى سنه‌يه دكين ظهور ايدن اوامر الهيه واحوال سائره‌دن. وسفرالاعداد ذكر اولنان ايكنجى سنه‌ده بريهٔ سيناده حضرت موسى عليه السلامك امر حقله بنى اسرائيل قبيله‌لرينى وعسكره يرارلرينى تفريق وتعداد وهر برينه برر رئيس تعيين ايتديكندن واوامر سائره‌يه دائر خصوصاتدن. وسفر تورات المثنى حضرت موسانك بريهٔ سيناده قرق سنه‌يى بالاكمال باسان ملكى عوجى وآمور ملكى سيحونى اوروب اردن نهرينك قدس شريف جهتنه كچديكندن وفاتنه دكين بيان

بيورديغى شيلردن باحثدر . يوشع عليه السلامك وسائر حكام وملوك وكبار بنى اسرائيلك سفرلرى دخى بشقه در بونلر برطاقم وصايا ونصايحى شامل واكثر يسى حضرت (داود) عليه السلامك الهيات ومناجات يولنده مزامير ينى و (سليمان) عليه السلامك تمثيلاتنى مشتملدر .

سفر	فصل	اسامى
١	٥٠	سفر التكوين
١	٤٠	سفر الخروج
١	٢٧	سفر اللاويين
١	٣٦	سفر الاعداد
١	٣٤	سفر تورات المثنى
١	٢٤	سفر يوشع
١	٢١	سفر حكام
١	٠٤	سفر راعوث
١	٣١	سفر ملوك اول وشمويل اول
١	٢٤	سفر ملول ثانى وشمويل ثانى
١	٢٢	سفر ملوك ثالث ياحود ملوك اول
١	٢٥	سفر ملوك رابع ياخود ملوك ثانى
١	٢٩	سفر التواريخ اول
١	٣٠	سفر التواريخ ثانى
١	١٠	سفر عزرا (يعنى عزير عليه السلام)
١	١٣	سفر نحميا
١	١٠	سفر استير
١	٤٢	سفر ايوب (عليه السلام
١	١٤٨	سفر مزامير
١	٣١	امثال سليمان (عليه السلام
١	١٢	واعظ
١	٠٨	اغنية الاغانى
١	٦٦	شعياء (عليه السلام
١	٥٢	ارمياء (عليه السلام
١	٠٥	نياحات ارميا (عليه السلام
١	٤٨	حزقيا
١	١٢	دانيال (عليه السلام
١	١٤	هوشع
١	٠٣	يوال

١	٠٩	عاموص
١	٠١	عوبديا
١	٠٤	يونان (يعنى يونس عليه السلام
١	٠٧	ميخا
١	٠٣	ناحوم
١	٠٣	حبقوق
١	٠٣	صفنيا
١	٠٢	حجى
١	١٤	زخريا (ذكريا عليه السلام
١	٠٤	ملاخيا

طور سيناده حضرت (موسى) عليه السلامه ايكى لوح اوززنده اعطا بيوريلان اوامر عشرهٔ الهيه دخى شونلردر .

١	كلمهٔ توحيد
١	جمعه ايرتسى كونلرنده مصالح دنيايى ترك
١	والدينه حسن معامله
١	قتلدن اجتناب
١	زنادن اجتناب
١	سرقتدن اجتناب
١	كذب اوزرينه شهادتدن اجتناب
١	قومشونك مال وعرضنه تسلطدن اجتناب
١	پت پرستلكدن اجتناب
١	اسم الهى يى نا بجا ذكردن اجتناب
١٠	

§

﴿ توران ﴾ — آسياده بحر خزرك شمال شرقيسنده ماوراء النهر وتركستان مستقل دنيلان قطعهٔ جسيمه نك نام ديكريدركه اشبو نامك سبب يايه قدر شمولى واردر بخارا خانلغنه مربوط اولان اراضى قطعهٔ مزبوره نك وسطنده در بونام فريدونك قطعهٔ مزبوره ده حكمدارلق ايدن (تور) نام قزندن قالدى ديرلر . توران حكمدارلرى وقتيله سبب يايى دخى مقر سلطنت اتخاذ ايتمشلر ايدى .

هند چينيده يوقارى قوسنبسين نام ولايتك ساحل شرقيسنده توران نامنده برشهر وبرليمان واردر بو شهرى صوك عصر ميلادى نهايتنده فرانسزلر

آلوب کرکی کبی تحکیم و اوراده متصرف اولدقلری ولایتی مرکز اتخاذ ایتدیلر ونامنی (قوانغ نام) ه تحویل ایلدیلر ٠

§

﴿ تورلوپن ﴾ — دردنجی عصر میلادیده بلجیقاده و فرانسه‌نك جهت شمالیسنده ظهور ایتمش و (١٣٧٢ م و ٧٧٤ ه) تاریخنده طقوزنجی غراغوارك افروزی وبشنجی شارلك امریله لغو اولنمش اولان ادبسزلرك اسمیدر ٠

بونلر جناب حق ایله مخلوقاتك هیچ برفرقی یوقدر وبو فرقسزلق مناسبتیله حاشا انسان الله دیمکدر و انسان کامله واصل اولدقده کناهدن معفودر دیرلر وانادن طوغمه عریان اولدقلری حالده علی ملاء الناس کزرلر وابداً اوتانمق بیلمزلر ایدی ٠

§

﴿ توری ﴾ — انکلتره‌ده عوام ناس ایله (ویق) لره یعنی سربستی طرفدارلرینه مخالف اولان بر فرقه‌نك اسمیدر ٠ بو فرقه‌ده بولنانلر علی الاطلاق قراللغه وانکلیقان کلیسامی منافعنه طرفدار بولنمدقلرندن دیکر فرقه‌لرك مافوقنده اوله‌رق محافظه کار نامنی دخی آلمشلردر ٠ توری کلمه‌سی ایرلانده لسانده (بکاویر) معناسنه اوله‌رق مقدما خرسزلر حریفی صویارلر ایکن سویلدکلری سوزدن آلنوب (١٦٤٨ م و١٠٥٨ه) تاریخنده پارلمنتویه قارشو اختلال چیقارمق ایسته‌یان قرال طرفدارلرینی تحقیراً سویلنمش وکیده رك حقارت معناسی براغیلوب بتون قرالیت طرفدار لرینه تعمیم ایدلمشدر ٠

دولت عثمانیه‌ده جرید اوینامق عادتنك ظهورندن صکره سرای همایون خلقی و سائره بینده بر مدت معتبر طوتیلان (لخه‌جی) و (بامیه‌جی) فرقه‌لری دخی مذکور فرقه‌لره مشابه کبیدر ٠

§

﴿ توریچالی ﴾ — علمای فن حکمتدن بر معروف ذاتدر اصلی ایتالیالی اولوب (١٦٤٧ م و ١٠٥٧ ه) تاریخنده اوتوز طقوز یاشنده وفات ایتمشدر ٠

مومی الیه مشهور (غالیله) دن تحصیل علوم ایدرك خط متمائل الی التدویر ومیزان الحراره وامثالی بعض کشفیاته موفق اولمش وغالیله وفات ایتدکدن صکره فیلورانسه‌ده یرینه حکمت خواجه‌سی تعیین ایدلمشدر . مؤلفاتی فیلورانسه‌ده (اوپر روبیتریا) نامیله جمع وطبع اولندی .

غالیله طلومبه‌نك ایچنده‌کی صو یك سلندیرك یوقاری چکلمسیله حاصل بوشلغه صعودینی بولوب توریچللی صو یك اوتوز درت قدمدن زیاده صعود ایده‌مدیکنی کشف ایلدی .

§

﴿ توسور ثروس ﴾ — مصر قدیمك اون اوچنجی سلاله‌سندن کلمش بر حکمدارك اسمیدر مشار الیه ابنیه‌ده او یمه‌لی طاش استعمالنی و(هیروغلیف) دیلان اصول حکی ترویج ایلمشدر .

§

﴿ توغ ﴾ — اوائلده مطلی وطپوزلی بر صریغك اوجنه الوان بویالو آت قیللرندن کیسوی پریشان کبی باغلنان بر دسته قیلدن عبارت علامت امتیازیه‌در .

دولت عثمانیه‌ده سلطان محمود خان ثانی حضرتلری زمانه کلنجه‌یه قدر امرایه برر بکلر بکیلره ایکیشر وزرایه اوچر دانه‌سی ویریلور و پادشاهلره دخی طقوز دانه‌سی تخصیص ایدیلور ایدی مشار الیه حضرتلری یکیچریلری الغا اثناسنده سائر علاماتله برابر اشبو علامتی دخی فسخ وابطال ایلدی .

§

﴿ توقاد ﴾ — سیواس ولایتی داخلنده برسنجاق مرکزیدر وسیواس شهرینك غرب جنوبیسنده وسکسان بش کیلومترو بعدنده قرق اللی بیك نفوسی جامع بر شهر شهیردر . مقدما بورایه (بر بزا) یاخود (قومانا پونتیقا) دیرلر ایدی متعدد جامعلری و مدرسه و مکتبلری وکلیسالری وحمامری واردر واوانئ نحاسیه وقالیجه نسج واعمالی کرکی کبی ایلرولمشدر .

بوراسی قیصریه وحوالیسی ممالکیله برابر دانشمندیه‌دن (قاضی برهان

الدين) يد اداره سنده ايكن (١٣٩١ م و ٧٩٤ ﻫ) تاريخنده قره عثمان بايندرى مشار اليهى اوروب تلف ايتمسنى متعاقب (يلدرم بايزيد خان) حضرتلرى بالذات كيدوب حاضرجه ضبط و ممالك دولت عليه‌يه الحاق ايلدى . (١٨٢٨ م و ١٢٤٤ ﻫ) تاريخنده ظهور ايدن بيوك زلزله‌دن خيلى يرلرى خراب اولمشدر .

§

﴿ تولا ﴾ — روسيه دولتنك وولغا نهرى ساحل يمينده التمش بيك نفوسى جامع برشهر جسيمدر دولت مشار اليهانك الك مشهور اسلحه فابريقه‌لرى بورادەدر .

§

﴿ تولدا ﴾ ياخود (توليدا) — طليطله كلمه‌سنه نظر بيوريله .

§

﴿ تومان ﴾ ياخود (تومن) — مسكوكات ايرانيه‌دن بر سكه‌در وقيمتى ليراى عثمانى يوز غروش حسابيله قرق سكز غروش يكرمى طقوز پاره‌در مقدما بونام اون بيك درهم وزننده بركوش سكه‌يه ويريلورايدى بوحالده كوشك شمديكى قيمت تخمينيسنه نظراً اولوقت بهر تومان يكرمى يدى بيك غروش ديمك اولور .

§

﴿ تواريوس ﴾ — ماساچت حاكمسيدر . (٥٠٦٠ خ) تاريخندن يعنى ميلادك بشيوز اوتوز درت سنه مقدمندن صكره‌جه ملكنه هجوم ايدن عجم شاهى (كيخسرو) ك اردوسنى پريشان وكندوسنى اسير ايدوب مقدما اوغلنى اولدرديكى جهتله اعدام واخذ انتقام ايتمش ومورخ هردوسك روايتنه نظراً باشنى قان طولى بر طلوم ايچنه قويوب (تشنه اولديغك قانى بوراده قانه‌قانه ايچ)ديه‌رك تحقير ايلمشدر .

§

﴿ تونبوقتو ﴾ ياخود (تونبوتو) — افريقاده سودان شمالينك غرب شماليسنده و (نيژر)نهرى جوارنده بر بيوك اسلام زنجى حكومتيدر ويكرمى بيك نفوسى جامع اولان مركز اداره‌سى دخى (تونبوقتو) نامنه

مشهور در . وشرق جنوبیسنده واون طقوز کیلو مترو بعدنده اولان (قابر) لیمانیدر . بوراسی مقدما ابن بطوطه ولئون معرفتلریله بردرجه یه قدر کشف اولندیسه‌ده اوروپالیلرجه اصل کشفی (١٨٢٨ م و ١٢٤٤ ه) تاریخنده (قایه) معرفتیله‌در مرقوم اولوقت پارس جمعیت جغرافیسی طرفندن اون بیك فرانق مکافاته نائل اولمشیدی .

(تونبوقتو) وقتیله فاس دولتی حمایه‌سنده ایکن (١٧٩٥ م و ١٢١٠ ه) تاریخنده استقلال بولدی فقط شرلرندن امین اولمق ایچون شمدی قومشولری اولان (تواریك) لره برمقدار شی ویرمکده درلر .

(تونبوقتو) افریقانك ایچرولرندن کلان تجارلرك آره یتاغی اولدیغندن آنباآن کسب ترقی وعمرانه استعداد فراوان کوسترمکده‌در

§

﴿ تونس ﴾ — دولت علیه‌نك ممالك ممتازه سندن بر ولایتدر اراضیسی شمالدن جنوبه طوغری طولاً بشیوز سکسان و عرضاً ایکیوز طقسان کیلو مترودر و اهالیسی ایکی ملیون بشیوز بیکدن زیاده در مقر اداره‌سی یوز یکرمی بیك نفوسی جامع اولان (تونس) شهریدر وهواسی سیجاق ایسه‌ده غایت منبت ومحصولدار اولدیغی کبی اورو پای جنوبی ایله اقطار معتدلهٔ سائره‌ده بولنان هردرلو محصولاتی یتشدیرمکده در وآتلری ودوه لری وکوکرجنلری وایلیجه‌لری ومعدنلری کوزلدر و صابون و یوك قماش وسختیان وشال وفس کبی شیلر اعمال اولنمقده‌در وتجارتی واسعدر .

تونس اسکی قارتاجلرك ممالك مشهوره‌سندن اولوب انلرك انقراضیله روما دولتنه وبر اره‌لق (واندالر) ه وایمپراطور (ژوستنین) زماننده شرق اداره‌سنه و (٨٠٠ م و ١٨٤ ه) تاریخنده بنی اغلب حکمدارلرینه و (٩٠٩ م و ٢٩٧ ه) تاریخنده علویلردن (مهدی) نامنده برذاتك ظهوریله تشکل ایدن (ملوك فاطمیه) یه و (١١٦٠ م و ٥٥٥ ه) تاریخنده موحدین فروعندن حفصیونه کچدی و (١٥٧٣ م و ٩٧٨ ه) تاریخنده اهالینك استرحاملری اوزرینه جزایر بکلر بکیسی اولوج (قلیج علی بك) کیدوب دولت علیه نامنه ضبط ایلدی و اوچ سنه صکره اسپانیالولرك معاونتیله ظهور ایدن اختلال حرباً برطرف اولدی . شمدی دخی فرانسه

دولتی بعض بهانه‌لره وکویا عشائرك اصلاحی قصدیله عسکر سوق ایدوب اهالینك مدافعه‌سنه قارشو محاربه ایتمکده ودولت علیه‌نك پرتستوسنی کچشدیرمك ایله اوغراشمقده در .

§

﴿ تهافت ﴾ — امام حجة الاسلام محمد الغزالی حضرتلرینك فلاسفه‌یی رداً تألیف ایتدیکی کتابك اسمیدر . قاضی ابو الولید المالکی دخی کتاب مزبوره ردیه اوله‌رق ینه (تهافت) نامیله بر کتاب تألیف ایتدیکندن فاتح سلطان محمد خان حضرتلری اشبو ایکی کتابك محاکمه‌سنی متضمن اولمق اوزره مشاهیر علمادن خواجه زاده مولانا مصطفی ایله علاء الدین علی الطوسی یه برر رساله قله المزینی امر ایتمش وخواجه‌زاده درت آیده وطوسی التی آیده برر رساله تألیف ایدوب خواجه زاده نکتکی مقبوله کچمشدر .

§

﴿ تهامه ﴾ — جزیرة العربك بحر احمر ساحل غربیسی بو ینجه امتداد ایدن صحاری ایله اوزرنده کائن جبال عادیه‌یه دنیلورکه داخلی اشبو امتداده موازی اوله‌رق (سرا) دنیلان جبال متسلسله‌در تهامه‌نك یمن جبال سراسنه محاذی اولان قسمنه (تهامهٔ یمن) وعسیر جبال سراسنه محاذی اولان قسمنه (تهامهٔ عسیر) وحجاز جبال سراسنه محاذی اولان قسمنه (تهامهٔ حجاز) دینور . تهامه اراضیلرنده جنس حبوباتدن (دوره) دنیلان برنوع دارین بشقه‌شی حاصل اولمز فقط یمن تهامه‌سنك وادیلرنده بعضاً مصر بغدایی و بکرلجه اکیلور . دوره درت جنس اولوب ایکیسنك جنسی بیاض اوبری قرمزی دیکری صاریدر وبرجنسی بردفعه اکیلوبده وقت حصاددن صکره برکره‌جك یغموریاغه‌جق اولورایسه اوچ کره دها محصول النور اهالی کاملاً دوره‌ا کمکی یوب حیوانلرینه‌ده صاپلرینی یدیررلر بعض یرلرده سیسام زرع ایتدکلریده واردر .

§

﴿ تیاترو ﴾ — یونانستانده پك اسکیدر لکن شمدیکی صورتده دکل ایدی ابتدا شعرلر سویلنه‌رك وچالغیلر چالنه‌رق اکلنمك اوزره

باشلايوب مؤخراً برطاقم شهوت پرستانه على ملاء الناس اجرا اولنان لعبيات شنيعه ايله اكانجه محلى اولدى وبوحال كيدرك ناموس ملته طوقنور درجه ده رزالته واردیغندن حكومتجه يساغ ايديلوب براز صكره ارباب معارف وصنايعك هنر وصنعتلرينى نظركاه عمومه عرض ايچون كشاد اولندى وخيلى زمان صكره بو اصول دخى بوزيلوب تياترولرده اشعار وحكايات سويلنمكه قرار ويرلدى وكيده كيده شمديكى حاله كلدى .

تياترونك رومايه (٥٢٣٢ خ) تاريخنده يعنى ميلادك اوچيوز التمش ايكى سنه مقدمنده كيرديكى ورومادە ابتدا ياپيلان تياترو خانه‌نك قرق بيك كشى استيعاب ايدر درجه ده بيوك ايدوكى تواريخده مقيددر .

رومالولر اولوقت تياترويه (فلاويوس) ديرلر ايدى .

§

﴿ تيانشان ﴾ — كوه آسمانى معناسنه اولەرق آسيای وسطاده التى بيك بشيوز ذراع اعشارى ارتفاعنده برتپه‌يى حاوى اولان طاغك اسميدر بو طاغك اوزرنده وولقان وار در آق صو كلەسنه نظر بيوريله .

§

﴿ تيبر ﴾ — روما ايمپراطورلرندندر . بوذات ايتديكى خدمتلره مكافاةً قونسل وتريبونلق مقامنه واصل و(١٤ م) تاريخنده ايمپراطورلغه نائل اولدى وسلطنتنه اشتراك وكندوسنى اهلاك املنده ظن ايتديكى برطاقم معتبرانى اعدام ايتديردى ورومادە باجله اهالينك بغض وعداوتندن قورتيلق ايچون (قاپرى) اطەسنه چكيلوب اورادە ذوق وصفايه طالدى لكن روما اهاليسى ايچون غدارلقلردن هيچ بروقت كيرو قالمدى و اهالى يه عظمت كوسترمك ودهشت ويرمك ايچون شريكى متوفانك اولاد وعيالنى اعدام ايتديروب لحم پارەلرينى سوقاقلره آصديردى . وكندو تمثالنى التوندن ياپديروب قدسه ارسال و يهوديلرك اكا پرستش ايتلرينى امر ايلديسەده قدس واليسى واهالى قبول ايتمكدن عسكر كوندروب والئ مرقومى اخذ ونفى ايلدى .

سلطنتى ٢٣ سنەدر (تيريات) يعنى طبريه شهرى بونك نامنه ياپلش

ورومانك كنارندن آقان (تيبر) نهرينه بونك نامی ویرلمشدر .
(٥٧٨ م و ٦٩٨ م) تاریخلرنده شرق ایمپراطورلغی مقامنه (تیبر) نامنده
ایکی ذات دها کلمشدر .

§

﴿ تیبر ﴾ — ایتالیا قطعه‌سنده بولنان نهرلرك ایکنجی درجه‌ده
جسیمیدر آپنن سلسله‌سندن ظهور و رومادن مرور ایدرك ٣٥٠ کیلو
مترو ممتد وایکی فم ایله بحره منصب اولور صوینك رنکی لیمونیدر بونهر
ایکی فمی بیننده (ساقره) نامنده براطه‌یی وایکی عدد چاغلیانی حاویدر .

§

﴿ تی تی قاقا ﴾ — آمریقای جنوبیده (بولیویا) و (پرو)
جمهوریتلری اره‌سنده بر بیوك کولك اسمیدر . شمالاً جوانب ثلثه‌سی
جبال شامخه ایله محاط اولوب جوارنده‌کی جسیم کولارك ایاغی بوکوله
اقمقده در .

§

﴿ تیت لی و ﴾ — قدمای مورخیندندر (٥٥٣٥ خ) تاریخنده
یعنی میلادك اللی طقوز سنه مقدمنده دنیایه کلوب (١٩ م) تاریخنده وفات
ایلمشدر . بوذات ایمپراطور (اوکوست) ك اوغلنه خواجه اولدیغی
حالده رومانك ابتدای تأسیسندن کندو زماننه قدر وقوعاتنی مبین یوز قرق
جلدی جامع بر تاریخ قلمه آلمشدرکه شمدی انجق اوتوز بشی موجوددر
مندرجاتی غایت لطیف وموشکافانه وافاداتی درست وبی‌طرفانه وباخصوص
حاوی اولدیغی نطقلر نوادردن معدود اولدیغنه بناءً اوروپاجه پك معتبر
طوتلمقده در .

§

﴿ تیتوس ﴾ — روما دولتی حمایه‌سنده اولان قدس شریف
اهالیسنی تأدیب ایچون رومادن کوندریلان جنرال (وسپاسین) ك
اوغلیدر . بو ذات پدریله برابر قدسه کلمش و پدری مؤخرا روماده
ایمپراطور انتخاب اولندیغنه بناء کیدوب یرینه بونی براقش ایدی بو دخی
قدسك محاصره‌سنی بر درجه دها تشدید ایدوب یدنجی آیده یعنی (٦٩ م)

تاریخنده ضبط و بیت مقدسی تخریب وسلطنت یهودیه‌یی بر باد ایتدی.
بو محاصره ومحاربه اثناسنده یهودیلردن التی یوز بیك کشی تلف اولدیغنی بعض تواریخ یازوب اکرچه دیکر برطاقم تاریخلر مقدار مذکوری استکثار واعتراض ایدرلر ایسه‌ده بواعتراضلری بر درجه‌یه قدر طوغری دکلدر زیرا محاصره‌دن براز اول موسم زیارت اولمق ملابسه‌سیله اطرافه واکنافدن بر چوق کمسه‌لر کلوب قدس شریفك ایچی انسانله طولمش وملحقاتدن جلب اولنان عساکر وفیره جمعیت مذکوره‌یه انضمام ایتمش ایدی و بوندن بشقه تلفات مذکوره یالکز محاربه‌دن وطبیعی الظهور اولان قحطدن اولمیوب اثنای محاصره‌ده ریاست دعواسیله ایچلرینه دوشن اختلاف ومقاتله‌دن دخی پك چوق کمسه تلف اولمش ایدی.

§

﴿ تیر ﴾ — سوریه ولایتنده بیروت سنجاغی داخلنده بر قضا مرکزی اولوب شمدیکی اسمی (صور) در. بوشهری (٤٠٣٦ خ) تاریخنده یعنی میلادك بیك بشیوز اللی سکز سنه مقدمنده (آژه نور) نامنده بر افریقالینك سوریه سواحلنه کلوب بنا وفنیکه‌لیلرك ریاستی درعهده ایلدیکی وحضرت (داود) علیه السلام زمانده فنیکه حکمداری بولنان (حیرام) ك شهر مزبوری بر چوق طاش یغنتیسی ایله قارشوسنده‌کی کوچك اطه‌یه وصل وربط ایتدیکی تواریخده مقیددر. (صور) کلمه‌سنه دخی مراجعت بیوریله.

§

﴿ تیرداد ﴾ — ملوك فرسدن چوق کمسه‌لرك اسمیدر. اك مشهورلرندن بری اشکانیان طبقه‌سنی تشکیل ایدن (ارشك) ك برادری وخلفیدر. بوذات برادرینك (٥٣٤٠ خ) تاریخنده یعنی میلادك ایکی یوز اللی درت سنه مقدمنده وفاتی اوزرینه تختجلوس ایدوب دولتنی توسیع وتقریره وملك معظم عنوانی استحصاله موفق اولدی وسلفکیلرك ممالکی داخلنده ظهور ایدن اختلالی فرصت اتخاذ ایدرك کیدوب (هرکان) و (مدیا) ولایتنی دخی آلدی واوتوز سکز سنه سلطنت سوردی.
(٥٢ م) تاریخنده ارمنستان حکمداری اولان دیکر (تیرداد) اشبو

حکمدارلغه فارس پادشاهی و برادری (بلاش) ثانینك توجیهیله نائل اولدیغندن ارمنستانی کندو حمایه سنده طانیان رومادولتی مومی الیهك حکمدارلغنی تصدیق ایتمك استه مدی وخلع وتأدیبی وحمایه سنك تأییدی ایچون عسکر کوندردی وتیر داد دخی برادریله بالاتفاق مقابله ایدوب برقاچ سنه دوام ایدن محاربانك اکثریسنی قزاندی وروما ایمپراطوری (نرون) ك تاج وتختنی باشنه کچورمکی بیله قوردیسه ده اوده کی پازار چارشویه اویمیوب (٦٧ م) تاریخنده بر بیوك انهزامه اوغرادیغندن ناچار دولت مشار الیهانك حمایه سنی تصدیق ایله عقد مصالحه یه ورومایه کیدوب وسیفی قیننه میخلی اولدیغی حالده حضور ایمپراطوری یه چیقوب رسم تتوجنی اجرایه موافقت کوستردی.

(٢٥٩ م) تاریخنده ارمنستان حکمداری اولان دیکر (تیر داد) حین صباوتنده رهن اوله رق رومایه کوتوریلوب اوراده تربیه اولمش و پدری مقتولاً وفات ایتدکدن صکره رومادن ترفیق اولنان عسکر ایله کیدوب تخت موروثنه اوتورمش واهالینك افکارینه قارشو مجوسیلکی براغوب خرستیانلغی قبول ایتمشیدی.

§

﴿ تیرول ﴾ — اوستریاده بر جسیم ولایتك اسمیدر. جهت شمالیسی باویرا وشرقیسی ایللریا وجنوبیسی لومباردیا ممالکی اولوب ثلثانی ایتالیان اولمق اوزره اهالیسی طقوز یوز اللی بیك راده سنده در مقر اداره سی (انسیروك) شهریدر هواسی غایت صغوق وسرت واراضیٔ جنوبیه سی اولدقچه محصولدار ایسه ده قصور یرلری خالی اوه لردن وسیوری سیوری طاغلردن و یالچین قیالردن عبارتدر سکنه سی قوی البنیه وساده دل ومتعصب اولورلر.

بوراسی ابتدا غوتلر وصکره لومباردیاو باویرا وجرمانیا قراللری اداره سنده بولنوب (١٣٥٩ م و ٧٦١ ه) تاریخنده اوستریا خاندانه ترك اولندی وتیرول پرنسلرینك دعوای تصرفی خیلی زمان سوروب بونك ایچون وقوعبولان محاربات واختلالات تیرولك تصرف واداره سنی برقاچ کره دها تغییر ایتدی و (١٨١٤ م و ١٢٣٠ ه) تاریخنده اوستریالولر طوغریدن

طوغری یه تصرف ایدوب اکرچه اوتوز درت سنه صکره بر اختلال دها چیقارلدیسه ده رادسکی نام فلد مارشالك اقدامیله تأثیری اولمدی.

§

﴿ تیره ﴾ — ایدینده وازمیر سنجاغی داخلنده وایدین ایله ازمیر اره‌سنده بر کوزل شهردر اوه سی غایت منبت و محصولدار اولوب اون ایکی بیك اهالیسی و کوزل جامعلر ومکتبلر وکلیسالری واردر و (ابن ملك) حضرتلرینك غایت مکمل اولان تربه‌سی زیارتکاه خواص و عوامدر . (١٤٠٤ م و ٨٠٧ ه) تاریخنده تیمورلنك بوشهری الوب برقیش چیقاردی و اوه سنك اورته سنه بر یازولی طاش دیکدیردی .

§

﴿ تیسیر ﴾ — منظوم بر تفسیر شریفدر . عدد ابیاتی اوچ بیك ایکی یوز مقداری اولدیغی حالده قرآن عظیم الشانی کما ینبغی تفسیر ایدر . یدنجی قرن هجرت علماسندن عبدالعزیز دیرینی نام ذات معارفسماتك اثر قلم اعجاز رقمیدرکه قرق کون ایچنده نظم وتحریر ایتمشیدی .

§

﴿ تیغار ﴾ یاخود تیغر — آسیاده واقع (دجله) نهرینك نام عتیقیدر . (دجله) یه نظر بیوزیله .

§

﴿ تیفوز ﴾ — اسکی مصرلولرك اعتقادنجه شر وظلمت ویبوست مبدائی بر شخص موهومدر . بو شخص بر زمان مصرك تصرفنه قالقشمش وحکمدار (اوزیریس) ه خیانت ایدوب اوغلی اوروسه مغلوب اولمش ایمش .

دکز آیغیرلری وخنزیرلر وتمساحلر وعربلر اولوقت تیفونه نسبت اولنورلر ایدی .

§

﴿ تیفه ﴾ — اسکی یونانیلرك اعتقادنجه بر شخص مهیب صورت وآتشین سیرت اولوب یوز عدد باشلرنده جهنم قپوسی دیمکله شایان اولان

آغزلرندن دائما آتشلر پوسکورر وغضبلندیغی بر کیمسه و یاخود بلده‌یی یاقار یقار وآره‌ده کوکاره بیله شراره پاش عروج اولدقدن بشقه حیوانات مقدسه صورتلری تحتنده تستر ایدن اوفق تفك آلهلری مصره سورر ایمش. صکره اله آلالهه دیدکاری (ژو بیتر) مرقوم تیفه‌یی تیفو یه یقین بر حاله کتیره‌رك یعنی صاعقه‌سیله اوره‌رق بر ینار طاغ التنه صوقش وحالا او طاغدن چیقمقده اولان آتش آنك پوسکوردیکی قفلجملر ایمش.

§

﴿ تیماء ﴾ — جزیرة العربده حدود شامه اوچ مرحله مسافه‌ده واقع تبوك مضافاتندن برحصه‌در حوالیسنده برچوق نخلستان وطاتلی صو منبعلری واردر.

§

﴿ تیمار ﴾ — دولت عثمانیه‌نك حین فتحده اصحابی مفقود اولدیغی جهتله اراضیٔ امیریه اعتبار ایتدیکی محللردن سپاهیلره اچقه حسابیله قلیچ حقی اولەرق ویردیکی حصهٔ اراضی یه دیرلر ووزرایه ویردیکی اراضی یه (خواص وزرا) وخزینهٔ خاصهٔ شاهانه ایچون تفریق وتخصیص ایدیلانلرینه (خاص همایون) تعبیر ایدرلر ایدی:

تیمار اوچ نوع اولوب الك کایتلوسی اولان برنجی نوعی اشکنجی تیماریدرکه متصرفلری آلای بکیلری بیراغی التنده مأمور اولدقلری محللره اشرلر وایکنجی نوعی مستحفظ تیماریدرکه متصرفلری مأمور اولدقلری قلعه‌لری محافظه ایدرلر اوچنجی نوعی خدمه تیماریدرکه سر حداتده بولنان بعض جوامع وزوایا خدمه‌سی وبرطاقم سرای همایون اغالری بونکله تلطیف واعاشه اولنورلر ایدی.

تیمار قلیچ حقی دنیلان حد معینی تجاوز ایتدیکی حالده اوست طرفنه (ترقی) دنیلور. (سپاهی) کلمه‌سنه دخی نظر بیوریله.

تیمار علل وبلوا اصحابنه خدمت وغمخوارلق ایتمك معناسنه دخی کلور.

§

﴿ تیمبوس ﴾ — مصر قدیم حکمداران سلاله‌سندن اون ایکنجی سلسله‌نك عقبینده کلان برحکمدارك اسمیدر. مشارالیهك زمان سلطنتنده

جانب شرقدن طوغری اجنبی برقوم بلای اسمانی کبی مصره هجوم ایدوب بلا محاربه مملکتی ضبط وشهرلری ومعابدی تخریب واهالیی قتل واسیر ایتدی وایچلرندن (سلاتیس) نامنده بری مصره حکمدار اولدی. روش اشعاره باقیلور ایسه اشبو یکی تشکل ایدن حکومت (هیقسوس) سلسلهٔ حکمرانیسی اولهجقدر. (هیقسوس) کلمهسنه نظر بیوریله.

§

﴿ تیموراطهسی ﴾ — افریقای غربی سواحلنده واقع (قناریا) اطهلرندن بر مشهور ینك اسمیدر مقدما اشبو اطهنك منتهای شرقیسندن چکن نصف النهار دائرهسی خریطهلرده (دائرهٔ طول) اتخاذ اولنور ایدی مؤخراً هر دولتك ملکنده یاپیلان خریطهلرده او دولتك پای تختندن چکن نصف النهار دائرهسی دائرهٔ طول اعتبار اولندی.

§

﴿ تیمورباش ﴾ — اسوج قرالی بهادر مشهور اون ایکنجی شارلینك ممالك عثمانیهجه شایع اولان عنوانیدر بهادر مشار الیه (۱۶۹۷ م و ۱۱۰۹ ه) تاریخنده واون بش یاشنده ذمام حکومتی کف کفایتنه الوب اوچ سنه صکره روسیه دانیمارقه المانیا وله کبی درت بیوك دشمن بالاتفاق علیهنه قیام ایلش وبنابرین مستغرق دریای وله وحیرت اولان وکلاسی اچقه و یاخود اراضی اعطاسیله دفع بلایه مسارعتدن بشقه چارهٔ استخلاص ممکن اولمدیغی قرار قطعیسنی و یروب ارائهٔ آثار خوف وجبانت ایتمشلر ایکن اووقته قدر هنوز چوجق نظریله عواقب اموردن بیخبر صاندقلری کبخ قرال بونلرك هیچ برینه التفات ایتمیوب همان وکلاسنه (دشمنه اچلق طرفزی کوسترهرك هر زمان ذلت ومسکنتله پایمال اولمقدن صوك درجه یه قدر چالیشوب هیچ اولمزسه صحایف عالمده ابقای نام مردانکی یه موفق اولمق بزم ایچون الك بیوك بردولتدر) کلیك ارقهم صره دیهرك سلاح شجاعته صاریلنوب ابتدا دانیمارقه وله متعاقباً المانیایی بحق دوچار مغلوبیت ایتدکدن صکره ملك وملتنك سلامت حال واستقبالنی داعی غایت کوزل برمعاهده تنظیمنه موفق اولمش ودردنجیلری اولان روسیهنك ایسه سکسان بیك کشیدن عبارت برجسیم اردوسنی عشری نسبتنده اولان

سکز بیك اسوجلی ایله (ناروا) نام محلده محو و پریشان ایدرك ایمپراطور مشهور دلی پترو یی دخی عقد مصالحه یه مجبور ایتمشدر (مشکلی نیست که آسان نشود. مردباید که هراسان نشود) مؤخراً (۱۷۰۹ م و ۱۱۲۱ ه) تاریخنده دخی قرق اوچبیك معلم عسکر ایله روسیه اوزرینه یوریوب روس ممالکنك یوز ساعت ایچرولرینه قدر کتدیسه ده (پولتاوه) ده راز بورغ دنیلان قزاقلرك رئیسی (مازاپا) بی مقاوله ایتدیکی محلده بوله مدیغندن یعنی روسیه رئیس مرقومك شارل ایله اتفاقنی دها اوجه خبر آلوب جمعیتنی طاغتمش بولندیغندن ناچار کندو عسکریله روسیه اوزرینه هجوم ایتدیسه ده محاربه هنوز قیزیشمقسزین شارلینك تخترواني کله اصابتیله دوریلوب وفاتی شیوع بولمغله اردوسی طاغلدی وعسکرینك یکرمی بشبیك قدری اوتوز ایکی پاره طوپ ایله روسلره اسیر دوشوب کندوسی ایکی بیك قدر سواری ایله ممالك عثمانیه یه دخالت ایلدی ودرت سنه بندرده مسافرةً اقامت ایتدکدن صکره (۱۷۱۳ م و ۱۱۲۵ ه) سنه سی ترفیق اولنان عساکر شاهانه ایله مملکتنه کتدی و برمدت دها اعداسیله میدان مقاتله یه کیریشوب (۱۱۳۲ ه) سنه سی وفات ایتمکله غوغای جهاندن قورتلدی.

§

﴿ تیمورحصار ﴾ — سلانیك ولایتنده سیروز سنجاغنده وسلانیکدن طقسان کیلو مترو بعدنده برقضا مرکزیدر واهالیسی سکز بیك راده سنده در و برطاغ اوزرنده واقع اولدیغندن هواسی غایت لطیف وموقعی مستحکمدر.

§

﴿ تیمورطاش پاشا ﴾ — غازی خداوندکار حضرتلری مشاهیر امراسندن اولوب تنظیم عسکر وتدبیر مصالح حضر وسفر خصوصلرنده ید طولا کوسترمشدر غازیٔ مشار الیه زماننده ومخدومی یلدیرم بایزید خان حضرتلری اواننده روم ایلی بکلربکیسی اولوب یکیچه و یانبولی یی وارنودلغك وصربیه نك خیلی محللرینی فتح ایتدی وصرب قرالینك کندینی پادشاهك دائرهٔ اطاعت وعبودیتنه ادخال وقرال مومی الیهك

همشیره‌سی (ملیجا) ین جرمسرای همایونه قبول ایتدیردی برارالق مأموراً انفره‌ده بولندیغی صرده قرمان اوغلی علی بك پاشای مشار الیهی بغتةً باصوب اسیر ایتمش ایسه‌ده مؤخراً اسارتدن قورتلدیغنده فرقه‌سیله واروب اوده علی بکی طوتمش وفقط صاغ براقیوب اولدرمشدر . تیمور طاش پاشانك (یخشی بك) نامنده اولان اوغلی دخی نامداران امرای عثمانیه‌دن اولوب بودخی پك چوق حروب ومغازیده قوماندانلغده بولنمش وحتی یلدیرم خان حضرتلرینك استانبول محاصره‌سنه توجهنده طلیعه قوماندانلغیله بحر سیاه بوغازینه قدر کلوب پك چوق محالر فتح ایتمش ایدی .

§

﴿ تیمورقازیق ﴾ — قدر ثانیدن (قطب یلدیزی) نك یاخود (جدی) دنیلان کوکبك بین العوام اسمیدر سنه‌نك هر بر موسمنده کیجه‌لین شمال طرفنه توجه اولنه‌دقده سمت رأس ایله افق بینندەکی زاویه‌نك خط منصفی استقامتنده کوریلور وقطب شمالیٔ سمانك غایت یقینندە و(دب اصغر) برجنك نهایتنده واقع اولدیغندن حرکات عمومیه ایله متأثر دکل کبی یعنی (ثابت برحالده مشاهده ایدیلوب کرهٔ سمانك قطب شمالیسی اولق اوزره تلقی اولنور .

§

﴿ تیمورقپو ﴾ — روم ایلنده قوجه بالقانده واسلیمه جوارنده برمعبرك واسیاده شیروان ولایتنده (باب الابواب) نامیله دخی یاد اولنان شهرك اسمیدر . شهر مزبور ایچون (باب الابواب وشیروان) کلمه‌لرینه مراجعت بیوریله .

§

﴿ تیمورلنك ﴾ — ترکستان پادشاهلرندندر . ترکستانده سمرقند جوارنده واقع کاش شهرنده دنیایه کلوب سلالهٔ جنکیزیه‌دن طوغلق شاهه قرابتی مناسبتیله بلخ والیسی اولدی و مومی الیهك وفاتندن صکره باجناحی یاخود قائن پدری امیر حسین ایله برلشه‌رك (١٣٦٣ م و ٧٦٥ ه) تاریخنده مومی الیهك اوغلنی حرباً اخذ وقتل ویرینه سلالهٔ مذکوره‌یه منسوب حقادن برینی اقعاد ایدرك نفوذ دولتی

يد اقتدارلرينه الديلر و برمدت صكره تيمورلنك امير حسينى دخى محاربات كثيره ايله دپه‌لپوب (۱۳۷۰ م و ۷۷۲ ه) تاريخنده بلخده استقلالنى اعلان ايلدى وبراره‌لق (خوارزم) و سمرقند وكاشغرى دخى آلوب (۱۳۷۶ م و ۷۷۸ ه) تاريخنده پاى تختنى بلخدن سمرقنده كتوردى وبحر خزرك جهت شرقيسنده بولنان خانلرك كافه‌سنى و تاتارستان حكمدارى (تيمور ملك) ك ممالكنى ضبط و ملك مومى اليهى قتل ايلدى و مؤخراً ممالك ايرانيه‌يى وروسيه‌نك جهت جنوبيسنى وازاق حواليسنى برقاچ سنه ظرفنده خراب ويغما ايتدكدن و (سرخس) و (فوشنج) شهرلرى اهاليسنى قتل عام ايدوب قندهار و سيستان اهاليسنى ديرى ديرى يره كومدكدنصكره احمد جلايرينك بغداده تدارکات اوزره اولديغنى ايشيدوب اورايه دخى يتشدى ومومى اليه مصره فرار ايلديكى جهتله بغداد اهاليسنه شرابلرى دوكديروب برچوق امر ونهى اجرا ايتدى وكسديكى طقسان بيك بغدادلينك باشلريله برعلامت ركز ايلدى وعملا و مشاهيردن خيلى آدم آييروب سمرقنده كوندردى و (۱۳۹۷ م و ۸۰۰ ه) تاريخنده همالايه طاغلرينى آشه رق هندستانه كيدوب دهلينك ديوارلرى دينده محمود شاه رابع ايله غايت خونريزانه برمحاربه‌دن صكره باشدن باشه هندستانى دخى قبضهٔ تسخيره الدى والنه كچن اسيرلردن يوز بيك كشى يى اظهار عظمت ايچون ذبح ايتديردى و (۱۴۰۰ م و ۸۰۳) تاريخنده احمد جلايرى يى آلمق اوزره مصره توجه وحلب صحراسنده واقع (مرج دابق) نام محلده حلب وشام عسكرينى و متعاقباً مصر حكمدارينك حما و حمصده كى بيوك اردوسنى بوزوب وشام شريفى تخريب واستيلا ايدوب عسكرينه هردرلو افعال شنيعه اجرا ايتمك اوزره رخصت و بردى واحمد جلايرى مصردن سلطان (بايزيداول) حضرتلرينه النجا ايتمسى اوزرينه مومى اليهى سلطان مشار اليهدن استه‌يوب و يرمديكيچون (۱۴۰۱ م و ۸۰۴ ه) انقره ده انكله دخى دوكوشدى وعساكر عثمانيه بعض اغفالاته قاپيله‌رق خيانت ايتديكنه بناءً سلطان مشار اليه اسير اولدى وتيمورلنك آيدين ولايتنه اينه‌رك ازمير وادرميدى قواليرلردن الدقدن صكره اظهار عصيان ايدن كرجستان اهاليسنى تأديب ايدرك پاى تختى اولان سمرقنده واردى و (۱۴۰۴ م

و ۸۰۷ ه) تاریخنده نفیر عامدن بشقه علوفه لی اوله‌رق یازمش اولدیغی ایکیوز بیك سواری ایله‌چینه طوغری کیدرکن (سیحون) جوارنده وفات ایتمکله نعشی سمرقنده کتورلدی .

مرقوم طوپال اولدیغی جهتله تیمورلنك نامیله شهرت بولمش ایسه‌ده اصل اسمی (تیمور کورکان) در وکورکان داماد معناسنه‌در . مرقومك سرخس وفوشنج وقندهار و سیستان و اصفهان و بغداد وسیواس وسائر ممالکده قتل عام ایله تلف ایتدیکی نفوسك مقداری ایکی ملیونی و محاربه‌لرده ایکی طرفدن تلف ایتدیکی آدملرك مقداری اوچ ملیونی متجاوزدر .

§

﴿ تیمور نقاب ﴾ — فرانسزلر (ماسکه دوفر) دیرلر حکایه‌سی مشهوردر شویله که اون اوچنجی لویی دنیلان فرانسز قرالنك زمان سلطنتنده تیمور نقابلی برآدم جزایر بحر سفید قلعه‌لرینك برینه حبس اولنمش وکیمك نه‌سی اولدیغی بیلنه میوب فقط قلعه‌ده کندوسنه ایدیلان حرمت ورعایته وکندوسنك طرز وطورینه نظراً بربیوك ذات اولدیغی اکلاشلمشدر. بعضیلری قرال مومی الیهك زوجه سی (ژان دوتریس) لك قاردینال (مارتران) دن پیدا ایتدیکی ولد زنا ایدوکنه قائل اولدیلر ایسه‌ده صحتنی اثبات ایده مدیلر هرنه‌حال ایسه بونك خدمتنی یالکز قلعه ضابطی ایفا ایدر و هیچ برکسه ایله دکل اختلاط برچفت لقردی بیله ایتدیرملز ایدی بو بیچاره برکون برکوشی یمك طباغنك کناریته بیچاق اوجیله برشی یازوب قلعه‌نك برجندن اشاغی آتدی وبربالقجی بولوب طوغریجه قلعه قوماندانه کتوردی وقوماندان بالقجی یه سن بوطباغی کیمسه‌یه اوقوتدك یاخود اوقودکمی دیو سؤال ایدوب اودخی نه اوقودم ونه‌اوقوتدم جوابنی ویردکده اکر بونی اوقومش واوقوتمش اولیدك سنی شمدی اعدام ایدردم دیدی .

بیچاره تیمور نقاب باشی بویله بربیوك بلا ایچنده اولدیغی حالده خیلی زمان محبوساً یشایوب (۱۷۰۳ م و ۱۱۱۵ ه) تاریخنده وفات ایتمشدر .

§

﴿ تیوه ﴾ — (تب) کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ تیهو براهه ﴾ — علم هیئتده مذهب مخصوص صاحبی برفاضلدر اصلی دانیمارقه‌لی اولوب (۱۶۰۱ م و ۱۰۱۰ ه) تاریخنده براغه شهرنده وفات ایتمشدر .

(ت) حرفنده اولان ممالك دولت علیه

اسم واعتباری		درقضا	درلوا	در ولایت
تاتار عشیرتی	عشیرت		ایچ ایل	اطنه
تاتوان (کوار)	قضا		وان	وان
تاجرلی	ناحیه		جبل برکت	اطنه
تاجورا	ناحیه		طرابلس غرب	طرابلس غرب
تارخاله	ناحیه	صومه	صاروخان	ایدین
تامزره	ناحیه		قره حصار	سیواس
تاورغه	ناحیه		خمس	طرابلس غرب
تبنین	ناحیه		بیروت	سوریه
تبریل مع رادویز	ناحیه		پره‌وزه	یانیه
تپه دلن	قضا		ارکری	یانیه
تحت الطریق	ناحیه		اماسید	اماسیه
تدمر	ناحیه		حمص	سوریه
تربة الشیخم	ناحیه		تعز	یمن
ترجان	قضا		ارضروم	ارضروم
ترحیل (خضرو)	ناحیه		دیاربکر	دیاربکر
ترشیخا	ناحیه		عکا	سوریه
ترغویشته	قضا		یکی پازار	قوصوه
ترقوس	ناحیه		چتاجه	شهر امانتی
ترکانلو	ناحیه	قره حصار	انقره	انقره
ترکمان عشیرتی	ناحیه		دیاربکر	دیاربکر
ترلیه	ناحیه		بروسه	خداوندکار
ترمه	قضا		جانیك	طرابزون
ترهونه (طرحونه)	قضا		خمس	طرابلس غرب
تریانده	ناحیه		ازمیر	ایدین
تعز	قضا		تعز	یمن
تفن	ناحیه		بولی	قسطمونی
تفنی	ناحیه		حمید	قونیه

اسم واعتباری		درقضا	درلوا	درولایت
تکریت	ناحیه		بغداد	بغداد
تکریطه	ناحیه		سیروز	سلانیك
تکفور طاغی	قضا		تکفور طاغی	ادرنه
تکمان مع خنس	قضا		ارضروم	ارضروم
تکوش	قضا		سلانیك	سلانیك
تکه	قضا		تکه	قونیه
تکدلو	ناحیه	طرسوس	اطنه	اطنه
تلسا	ناحیه		دیاربکر	دیار بکر
تموس	قضا		قندیه	کرید
تنوس	قضا		سیواس	سیواس
تواتل قبیله	ناحیه		غربیه	طرابلس غرب
توخت	ناحیه		کنغری	قسطمونی
توزانلو	ناحیه		سیواس	سیواس
توقاد	قضا		توقاد	سیواس
تونس	ممتاز			تونس
تیران	قضا		دراج	اشقودره
تیران قبیله	ناحیه		غریبه	طرابلس غرب
تیره	قضا		ازمیر	ایدین
تیره بولی	قضا		طربزون	طربزون
تیورجی (مرمره جك)	قضا		صاروخان	ایدین
تیور حصار	قضا		سیروز	سلانیك
تیوریچه	قضا		برات	یانیه

حرف — ث

﴿ ثابت ﴾ — اصحاب کرامدن ثابت ابن قیس ابن شماس خزرجی الانصاریدر فخر عالم صلی الله تعالی علیه و سلم افندمز حضرتلرینك خطیبلری اولوب غزواتك کافهسنده بولنمش و عهد خلافت حضرت صدیق رضی الله عنهده یمامه محاربهٔ مشهورهسنده شهیداً وفات ایلمشدر . طرف رسالتدن ملوك متجاوره یه کوندریلان نامهٔ همایونلری اکثریا بونلرتحریر ایدرلر ایدی .

§

﴿ ثبیت ﴾ بن کره — هجرت نبویه‌نك قرن رابعی مشاهیر علمای اسلامیه‌سندن ومشهور ابو جعفر بن موسی بن شاکرك تلامیذ خاصندن برذاتدر . مومی الیه علوم وفنونك همان کافهسنه ولاسیماعلوم ریاضیه‌نك حقایق و دقایقنه واقف برفاضل ذو معارف ایدی . جبرك هندسه‌ده استعمالنی ابتدا بو ذات کشف ایتمش و بطلیوسك مجسطیسنی مکمل بر صورتده ترجمه و علمای اسلامیه‌نك تصحیحاتنی وکندو تحقیقاتنی علاوه ایدرك اخلافنه یادکار براقمشدر .

§

﴿ ثبیه ﴾ — فضلای صحابیاتدن جلیلة القدر برخاتوندر واصحاب کزیندن ابو حذیفه حضرتلرینك زوجه‌سیدر زوج و زوجه اوته دنبرو فضل ودرایتله مشهور اولدقلری حالده ایمان ازلیلرینی پك اول اظهار وارض حبشه و بعده مدینهٔ منوره‌یه هجرت بیوردیلر ابو حذیفه حضرتلری

بدر غزاسنده دشمن طرفندن بر یله یالکز مبارزه ایتمك اوزره دعوت اولندقده فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری کتمکدن منع بیورمشلر ایدی .

§

﴿ ثراکیا ﴾ — تراسیا کلمه‌سنه نظر بیور یله . بونام بعضاً کلیبولی شبه جزیره‌سنه دخی و یریلور ایدی .

§

﴿ ثروت ملل ﴾ — ثروتك کیفیت حصولیله جمعیت بشریه‌نك منفعتنه موافق اوله‌رق صرف وتقسیم اولنمسی اسبابنی تعیین‌ایدر برعلمدر . مبادلهٔ نقود واشیا ومحل استهلاك مسئله‌لری نظر اعتباره النه‌رق فن مذکور منع وزجر وحمایت رسوم حریت مبادله کبی برطاقم اصول تولید ایلمشدر بونده تراب وسرمایه وعملدن حاصل اولان واردات درت نوعه تقسیم اولنور شویله‌که برنجیسی صاحب اراضی وارداتیدر اکر اراضی صاحبی طرفندن ایشدلمکده ایسه (ایراد) واکر اخره ایجار اولنه‌رق ایشدلمکده ایسه (بدل ایجار) دنیلور . ایکنجیسی اصناف وعمله‌نك ال ایشلرینه مقابل آلدقلری یومیه‌لردر . اوچنجیسی فائض وسیغور یطه اچه‌سی ورأس المالله محسوباً و یریلان مبالغ کبی سرمایه‌دن حصوله کلان هرنوع منافع . دردنجیسی احتیاجات عمومیه‌یه قارشولق اوله‌رق واردات ثلثهٔ سابقه اوزرینه طرف حکومتدن طرح اولنان و یرکولردر بناء علیه سعی وعملدن متحصل اشیای نافعه مجموعنه واردات غیرصافیه وعاملك صرف واعطا ایلدیکی مقداردن فضله قالانه واردات صافیه‌دیرلر . بشنجیسی استهلاکدر برمحصولدن احتیاجات بشریه‌دن برینی دفع طریقیله یامصرفه معادل و یامصرفدن فضله برثروت استحصالی طریقیله استفاده‌یه استهلاك تعبیر اولنور محصول ایله استهلاك آره‌سنده رابطهٔ مشترکه واردر فقط استهلاك احتیاجات طبیعیهٔ بشریه‌نك وسائط اندفاعیه‌سیله محدود اولدیغندن محصولاتك بهاسی اهون اولور وواردات زیاده اولدقجه استهلاك تزاید ایدر . اشبو فن ثروتك قواعد اساسیه‌سنی ابتدا روملر وضع ایلدی وافلاطون براثرنده تقسیم عمل اصولنك محسناتنی کوسترردی و (قره نفون) تزیید واردات نامیله ایلدیکی برتألیفنده اتنه

مالیه‌سنك اصول اداره‌سی حقنده برخیلی معلومات نافعه و یرمشدر خصوصیله (ارسطو) نك (ثروت) نام تألیفنده کوسترديکی برقاعده اموال طبیعیه ایله صنعیه آره‌سنده‌کی فرقی میدانه چیقارمشدرکه زمانمزده اولان ارباب فن غنا وثروت اره‌سنده‌کی مباینتی حقیقةً ارائه ایدر صورتده بولدقلری قیمت موضوعه وقیمت مبادله تعریفلرینی ذکر اولنان قاعدهٔ اساسیه اوزرینه بنا ایتمشلردر. بواصوللرده اعمال صنعیه‌نك نظر اهمیته النمیوبده اسارت‌اساسنه حصر افکار ایدلمسی عمومی برنقیصه‌در رومالولر صورت دائمه‌ده حروب وقتال ویغما کرلکله امرار وقت وبناءعلیه امور مالیه‌لرنده قواعد مشروحه‌یی التزام ایدرك زراعتدن بشقه برشیئه رغبت ایتمدکلرندن نقود موجوده‌لری تدریجله اللرندن چیقوب بالاخره دوچار فقر وضرورت اولمشلردر لکن صکره‌لری ارسطونك مسلکنه سالك اولان ارباب فن فائض مسکوکات ومبادله قوانینك جهت نظریه‌لرنده اعمال فکره باشلایوب برطرفدنده پولیجه اصولی ایجاد اولنوب بانقه‌لر تأسس ایتدیکی کبی تجارتجه ادارهٔ یدواحد وکمرکلرجه حمایت رسوم اصوللری باش کوسترمش و بروتستانلرك اموال واملاك رهابین امتیازاتنی فسخ و الغا ایدیشی توسیع وترقیٔ سعی وعمله یاردم ایتمش ودها صکره زراعت وصناعت جهتلری دخی نظر اعتنایه النه‌رق شرکتلر ایجاد وعلم ثروت تدوین اولنمش وکیدرك اورو پاده علم مذکوری تحصیل ایچون مکتبلر و ترقیسی ایچون جمعیتلر آچلمش ومخصوص جریده‌لر چیقارلمقده بولنمشدر. —

§

﴿ ثریا ﴾ — (اولکر) کلمه‌سنه نظر بیوریله.

§

﴿ ثعالبی ﴾ — ابی منصور عبدالملك بن محمد بن اسمعیل ثعالبی نیسابوری در تیلکی پوستی دیکیجیسنه منسوب دیمکدر مشار الیه زمانده رئیس مؤلفین و امام اولوب نامی اقطار عالمه منتشر اولمشیدی ولادتی (٩٦١ م و ٣٥٠ ﻫ) وفاتی (١٠٣٧ م و ٤٢٩ ﻫ) تاریخنده‌در.

(مونس الوحيد) (يتيمة الدهر) (فقه اللغة) (سحر البراعه) تأليفات كزيده‌سى جمله‌سندن اولوب دها خيلى اثار حائز الاعتبار ودواوين اشعار پراشتهارى واردر .

§

﴿ ثعلب ﴾ — احمد بن يحيى بن زيد بن سيار شيبانينك بين العوام آلمش اولديغى نامدر كنيه‌سى ابو العباس در علم نحو ولغتده امام كوفيين ايدى علم عربيت وشعر ولغتده مناظره‌يه اون التى ياشنده ابتدا ايلدى قوهٔ حافظه‌سنك كمال وسعت واحاطه‌سى جهتيله عصرنده كافهٔ علمانك مقدمى اولوب خصوصيله كتب قرآنى برحرفى خارج اولمامق اوزره حفظنه آلمشيدى بوقدر فضائل لايحصى ايله برابرينه امر معيشتده برحال اسف اشتمالدن يعنى ضرورت وسفالتدن قورتيله مدى واواخر عمرنده علت صممه مبتلا اولوب برجمعه كونى بعدالعصر جامعدن كلوركن ارقه‌سندن كلان حيوانك صدماتيله برچقوره دوشمكله متأثراً وفات ايلدى تاريخ وفاتى (۹۰۳ م و ۲۹۱ ه) در نحوده (المصون) (اختلاف النحويين) (معانى القرآن) (معانى الشعر) (القرأات التصغير) (الوقف والابتداء) (الهجاء) (الامالى) (غريب القرآن) (الفصيح) دن بشقه دها بعض تأليفاتى واردر .

§

﴿ ثعلبه ﴾ — بن حاطب الانصارى . مشاهير اصحاب كرامدن ايدى بركون حضور حضرت پيغمبرى يه كلوب يارسول الله ضرورتم بركالدر غنام ايچون دعا بيور ديدكده عليه الصلاة والسلام افندمز ياثعلبه بنم احوالم سكا اسوهٔ حسنه دكلمى بن طاغلرك التون اولوب برابرمده بولنمسنى نياز ايتسه‌م قبول بيوريله‌جغنده شبهه‌م اولديغى حالده اولوريله قناعت ايده‌يورم بيورديسه‌ده ثعلبه براز صكره تكرار كلوب يارسول الله جناب حق بكامال كثير احسان بيورر ايسه حقوق شرعيه‌سنى بهر حال ادا ايدرم ديو تعهد واسترحام ايلديكنه بناء حضرت پيغمبر افندمز (اللهم ارزق ثعبته مالا) ديو دعا بيوردى ثعلبه اتخاذ ايتديكى برقاچ غنمه احسان بيوريلان بركت سايه‌سنده پك چوق ثروته مالك اولدى لكن كيدرك

قیونلر مدینهٔ منوره جوارنده تعیش ایده‌مز رادده چوغالوب اوزاقلره کتمکه مجبور اولدیغندن برمدت اویله وایکندی نمازلرندن ماعداسنی حضرت پیغمبره اقتدا ایله ادادن محروم قالدی ومؤخراً اکا دخی یتیشه‌میوب یالکز جمعه‌لرده کله بیلمکه ودها صکره لری بتون بتون کله‌ممکه باشلادی واواثناده ذکاة آیتی نازل اولوب هرمالدارین استنلدیکی صره‌ده بوندن دخی مالنك قرقده بر ذکاتی مأمور واسطه‌سیله طلب اولندقده بوجزیه‌یه بکزه‌یورشمدیلك ویره‌مام براز دوشونه‌یم جوابنی ویردی وکیفیت حضرت رسول اکرمه خبر ویرلدیکنی متعاقب (ومنهم من عاهد الله) الی اخره ایت کریمه‌سی نازل اولمغله حضور سعادتده بولنان اقرباسنك اخبار یله مومی الیه عرض ندامت ایدرك کلوب ذکاتمی ویره‌یم دیدیسه‌ده حضرت پیغمبر افندمز بن جناب حقك امر ینه مخالف حرکتده بولنه‌مام یعنی ذکاتنی قبول ایده‌مام بیوردیغندن مأنوساً عودت ایلدی وابا بکر الصدیق وعمر وعثمان رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی زمانلرنده دخی برر کره باش اوروب ذکاتمی ویره‌یم دیدیسه‌ده انلر دخی قبول ایتمدیکندن بیچاره اویلجه معیوباً وفات ایتدی کتدی .

§

﴿ ثعلبی ﴾ — فقهاء کرامدن بر مشهور ذاتدر ومسقط رأسی (نیشابور) اسمی (احمد بن محمد) کنیه‌سی (ابو اسحق) در وامام ثعلبی دیمکله مشهور ومتعارفدر . فن تفسیرده زمانلرنك فریدی وعلمای سائره‌نك تاج افتخاری ایدی .

تصنیفنه موفق اولدیغی تفسیر کبیر بین العلما مشهوردر وکتاب العرائس وقصص انبیاسی بین الانام مقبول ومعتبردر ووفاتی (١٠٣٤ م و ٤٢٦ ه) یاخود (٤٢٧ ه) تاریخنده‌در .

§

﴿ ثقه ﴾ — عسیر قطعه‌سنده قنفده اسکله‌سنك التمش ساعت ایچروسنده وابهال قصبه‌سیله محائل موقعی بیننده بر قصبه‌در بوراسی اوج عدد بروج میشده ایله مستحکم ایکن ابن عائض وقعه‌سنده عساکر

شاهانه‌نك هجومی صره‌ده ایچندن جبخانه‌سی آتش المغله برجك بری یقیلوب سکسان نفر عاصی آلتنده قالمشدر.

§

﴿ ثقة الدین ﴾ — محدثیندن وفقهاء شافعیه‌دن بر معروف ذاتدر اسمی علی وکنیه‌سی (ابن عساکر) و مسقط رأسی (دمشق) وتاریخ وفاتی (١١٧٦ م و ٥٧٢ ه) در. مومی الیه پك چوق سیاحت ایتدی وپك چوق حدیث شریف تحقیق وحفظ وتدریس ایدرك زمانی محدثلرینك برنجیسی اولدی وخیلی کتاب تألیف ایلدی سکسان جلدی جامع اولان تاریخی مشهوردر.

§

﴿ ثقلت اضافیه ﴾ — حکمت طبیعیه‌ده اجسامك (+٤) درجهٔ حرارتده بولنان هر قنغی بر حجم ماء مقطر وزنیله ینه او حجمده اولان جسمك وزنی بیننده کی نسبت هندسی یه دنیلور. بر جسم صلبك ثقلت اضافیه‌سی (آرشمید) قانونی دنیلان اصول ایله تعیین اولنور شویله که صوده غیر منحل اولان جسم صلب اغزیله برابر صو طولی بر قاب درونته غطس اولندقده بالطبع صو طاشه‌جغندن اشبو طاشان صو ایله جسم‌غاطس بشقه بشقه وزن ووزنلر بر بری اوزرینه تقسیم اولنمغله وجسم مایع اولدیغی حالده برقاب برکره صو وبرکره‌ده جسم‌مایع طولدیریله‌رق وزنلری استحصال و بر بری اوزرینه تقسیم قلنمغله وجسم هوائی اولدیغی تقدیرده قدر صافدن معمول موصلقلی بر بالونك هواسی تخلیه اولنه‌رق اولاً برکره وزن و ثانیاً جسم هوائی املا اولنه‌رق تکرار وزن اولنوب اشبو وزنلر بر بری اوزرینه تقسیم ایدلمکله ثقلت اضافیه‌لری اکلاشیلور.

§

﴿ ثقیف ﴾ مکهٔ مکرمه جوار قبائلندن برقبیلهٔ معروفه‌در اصحاب کرامدن عروة بن مسعود رضی‌الله عنه حضرتلریله ظالم مشهور حجاج بن یوسف اشبو قبیله‌یه منسوب ایدی.

§

﴿ ثلا ﴾ — خطهٔ یمانیه‌ده وصنعا سنجاغی داخلنده بر طاقم قرا

ومنبت اراضی ومیاه جاریه‌یی حاوی برمحلك اسمی اولوب اهالیسی بابالرینك اسامیسیله یاد اولنور قبائلدن عبارتدر

§

﴿ ثلنیوم ﴾ — (١٨١٨ م و ١٢٣٤ ه) تاریخنده (برزلیوس) نام کیماکر طرفندن کشف اولنمش بر جسم عنصریدر. جسم مزبور بوهمیاده وانکلتره‌ده باقری حاوی پیریتلر درونده و بعض یرلرده دخی قادمیوم وکوبش ایله ممزوج اولهرق بولنور و صورت مخصوصه‌ده استحصال اولنور. حرارتی عادی درجه‌ده‌در وصلب ومعدنی ومجلا قویی قرمزی رنکلی وانکساری زجاجی و پارلاق وثقلت اضافیه‌سی (٤,٣) در سهولتله سحق اولنمغله لطیف قرمزی رنکده وپولر شکلنده غبار حاصل اولور ٢٥٠ درجهٔ حرارتده مذابدر و ٧٠٠ درجهٔ حرارتده غلیان وتبخر ایدرك کوکرت کبی بر ماده براغور واجسام سائره‌ایله کوکرت مرکباتی مثللو مرکبات احداث ایدر.

§

﴿ ثمانین ﴾ — عربجه سکسان معناسنه اولهرق جبل جودیده بعدالطوفان تأسیس اولنمش برقریه‌در. سفینهٔ نوح علیه‌السلامده بولنان سکسان نفر بنی بشر طوفانك سکونیله چیقوب ابتدا اشبو قریه‌یی تأسیس ایلدکلرندن اسمی (ثمانین) قالدی دیرلر.

§

﴿ ثمرات الاوراق ﴾ — (١٤٣٣ م و ٨٣٧ ه) تاریخنده وفات ایدن شیخ تقی‌الدین ابی بکر بن علینك محاضرات ونوادر و حکایاته دائر ترتیب ایتدیکی اثر مثمردر.

(ثمرات البستان وزهرات الاغصان) — (١٥٥١ م و ٩٥٩ ه) تاریخنده وفات ایدن شیخ ابراهیم برهان الدین بن یوسف بن عبدالرحمن حلبینك ثمرهٔ قلم شیرین رقیدر.

(ثمرات الفوأد فی المبدأ و المعاد) ترکی — کاتب عبد الله افندینك خلافة آدم علیه السلامدن وطلب حب اصلی واقسام اهل سلوك وسلسلهٔ مشایخ وروح حیوانی وسلطانیدن باحث و بش باب بر خاتمه‌یی جامع اثر برکزیده‌سیدر.

(ثمرة الاشجار) فارسی منظوم — سلطان یعقوب عصر خلافتی اعیانندن جمال الدین روز بهانك حدیقهٔ قریحه‌سنده نشو ونما بولان آثار لطافت شعاردندر شووجهله بدأ ایدر .

تا بحمد تو نعره زد بلبل
همه کوشیم چون درخت کل

(الثمرة فی احکام النجوم) حکمای مشهوره‌دن بطلیوسك روجه (الظر ومطا) تسمیه اولنان اثر ینی ابی یوسف اقلیدس وابی محمد شیبانی وابی سعید ثمالی واین طیب جاثلیق سرخسی وعلامه نصیر الدین طوسی شرح ایدرك بونامی و یرمشلردر .

§

﴿ ثمود ﴾ — (کاشر) یاخود (عابر) بن (ارم) بن (ارفخشد) بن سامك اوغلیدر بو نام مرقومك قبیله‌سی خلقنه دخی عنوان اولمشیدی . قبیلهٔ مرقومه ابتدا یمن الکاسنك جانب شرقیسنده مسکون ایکن (۳۱۲۱ خ) تاریخندن یعنی میلادك ایکی بیك درت یوز یتمش اوچ سنه مقدمندن اول یمن پادشاهی اولان (حمیر بن سباء) خسارات وفسادات واقعه‌لرندن دلکیر اولدیغنه بناء بونلری یمندن طرد ایتمش و بونلر دخی حجاز ایله شام اره‌سنده واقع ارض حجره کلوب توطن ایلمشیدی لکن اوته‌دنبرو آلشمش اولدقلری فسادات وفسق وفجوره اولکندن زیاده میل وجرأت و پیغمبرلری (صالح) علیه السلامك نصایح وتهدیداتنه قولاق و یرمدکدن بشقه معجزات باهره‌لرینی تحقیره دخی جسارت ایلدکلرندن تاریخ مزبوره بر صیحهٔ هولناك ایله هلاك اولمشلردر .

§

﴿ ثنویه ﴾ — دیسانیه کلمه‌سنه نظر بیوریله .

§

﴿ ثور ﴾ — منطقة البروجك حاوی اولدیغی بروج اثنی عشردن ایکنجی برج شمالینك اسمیدر وقدر اولدن (دیران) نامنده بر پارلاق یلدیزی حاویدر . شمس نیسانك طقوزنده برج مزبوره داخل اولور .

§

﴿ ثوابت ﴾ — جوسماده اولان اجرام مضیئه‌نك بینلرنده کی ابعاد

واوضاع دكشيمه‌رك سكون حالنده كوريلان وپك تدريجى اوله‌رق حركات مخصوصه‌لريله دور ايليان قسم اعظمنه دنيلور وبونلره حركات يوميهٔ عموميه‌لرندن بشقه بر حركه ايله متأثر اولوب اولمدقلرى هنوز كشف اولنه‌مديغندن (ثوابت) نامى ويريلور . اشبو ثوابت ايكى قسم اولوب بر قسمى آلات رصديه استعمال اولنميه‌رق كوريلانلر و ديكر قسمى آلات رصديه ايله مرئى اولانلردر و آلاتسز كوريلنلرك عددى التى يكه‌طوغرى واردىرلمش ايسه ده الات ايله كوريلانلرك عددى معلوم دكلدر نته‌كيم مشهور راصدلردن (سترووو) يكرمى قدملك برتلسقوپ ايله يكرمى‌مليون قدر (ثوابت) تعداد ايتدى . و (شاقورناق) نام ذات اون درد نجى قدره قدر سكسان مليون ثوابت رؤيت ايديله‌جكنى بيلديردى . الاتسز كوريلان ثوابت لمعان و جسامتلرينه كوره يدى قدره قدر تفريق و آلات ايله كوريلان ثوابت يدنجى قدردن اون يدنجى قدره قدر تقسيم اولنمشدر . يكرمى دانه‌دن عبارت اولان قدر اول كواكبنك برنجيسى (شعراى يمانى) والتمش دانه‌دن عبارت اولان قدر ثانى كواكبنك الك مشهورى (منكب الجوزا) در و قدر ثالث كواكبى (٢٠٠) و رابع (٤٢٥) وخامس (١٤٠٠) و سادس (٣٢٠٠) و سابع (١٣٠٠٠) و ثامن (٤٠٠٠٠) وتاسع (١٤٢٠٠٠) الى آخره تخمين اولنمشلردر .

§

﴿ ثوبان ﴾ — اصحاب كرامدن وخدام نبى ذيشاندن ابو عبد الله رضى الله عنه حضرتلريدر واصلى يمنليدر . اسير اوله‌رق كتورلديكى زمان حضرت پيغمبر افندمز آلوب آزاد بيوردى مشار اليه دخى انتقال حضرت پيغمبرى يه قدر خدمت سنيه‌لرنده بولنوب بعد الانتقال (٦٧٣ م و ٥٤ ه) تاريخنده حمصده وفات ايلدى . (طوبى لمن ملك لسانه ووسعه بيته و بكى على خطيئته) يعنى نه موطلو اوآدمه كه لسانى محفوظ وخانه‌سى وسعتلو وكناهلرينى آكوب اغلايجى اوله كلام درى النظامى مشار اليهك كلمات حكمت آياتندندر .

3 1761 06978340 5